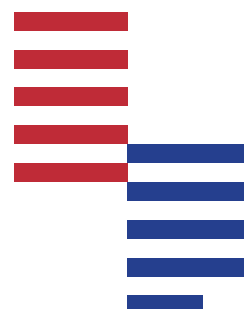
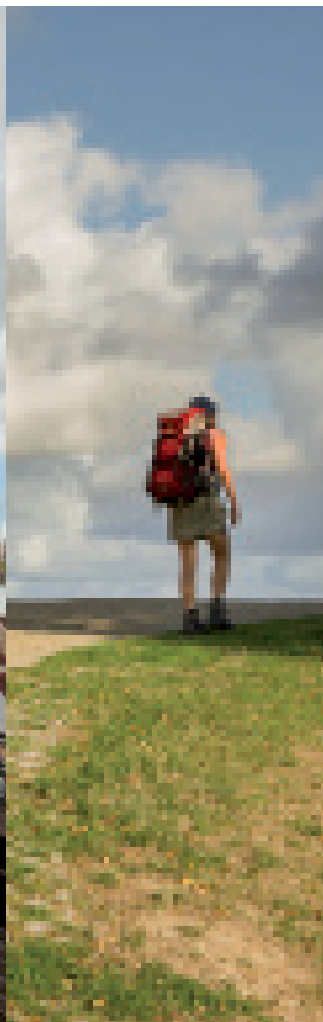
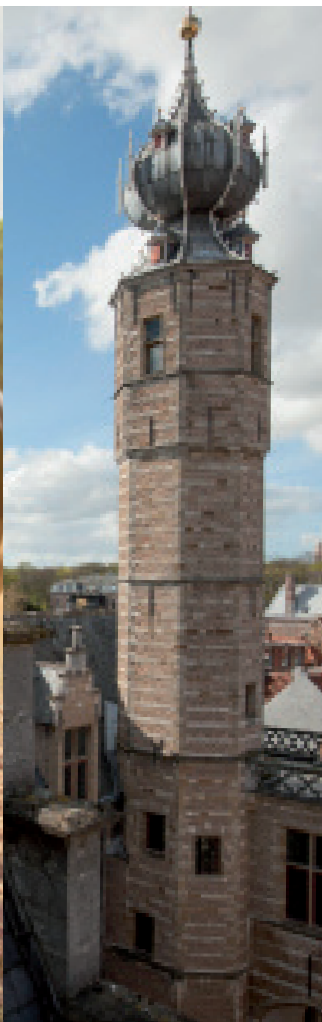
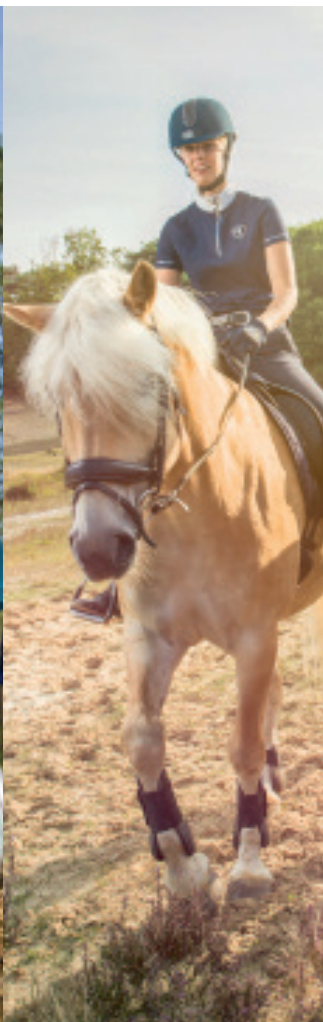

Begroting 2021

Meerjarenraming 2022 – 2024

Inhoudsopgave

Inleiding op de Begroting 2021 en meerjarenraming 2022 – 2024	4
De financiële Begroting 2021 - 2024	12
De programma's	
Programma 1 – Besturen, Samenwerken en Veiligheid	14
Programma 2 – Samen leven, samen doen	22
Programma 3 – Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs	34
Programma 4 – Woon- en leefomgeving (fysiek domein)	46
Programma 5 – Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening	58
Programma 6 – Duurzaamheid	68
Structureel Begrotingssaldo	72
De paragrafen	
Paragraaf 4.1 – Lokale heffingen	76
Paragraaf 4.2 – Weerstandsvermogen en risicobeheersing	85
Paragraaf 4.3 – Financiering	91
Paragraaf 4.4 – Onderhoud kapitaalgoederen	96
Paragraaf 4.5 – Verbonden partijen	100
Paragraaf 4.6 – Grondbeleid	133
Paragraaf 4.7 – Bedrijfsvoering	136
Uitvoeringsplan 2021 -2024	140
Taakvelden conform indeling BBV-wetgeving	146
Taakveld overzicht conform programma 1	147
Taakveld overzicht conform programma 2	148
Taakveld overzicht conform programma 3	149
Taakveld overzicht conform programma 4	150
Taakveld overzicht conform programma 5	152
Taakveld overzicht conform programma 6	153
Afkortingenlijst	154

Inleiding op de Begroting 2021 en meerjarenraming 2022 – 2024

2020 is een turbulent jaar. De Corona-crisis heeft in korte tijd ons hele leven veranderd en dat heeft ook zijn impact op onze gemeente en onze financiën. Toch proberen we met de beperkte middelen die we voorhanden hebben Bergen op Zoom door deze crisis heen te trekken. Meer dan ooit bekijken we welke taken we wél en welke we zeker níét meer uit zullen voeren. Als lokale overheid zullen we steeds duidelijker moeten aangeven dat we met de middelen die we tot onze beschikking hebben niet alles kunnen blijven doen. Door in gesprek te gaan met de samenleving zullen we nadrukkelijk aangeven dat dit ‘het nieuwe normaal’ gaat worden. Daarbij proberen we ervoor te zorgen dat alle inwoners uit onze gemeente mee kunnen doen in onze samenleving. We richten ons op gezond en veilig opgroeien, op inkomen en op het versterken van de eigen kracht, met ondersteuning daar waar nodig. Zowel in het sociaal domein als in het fysiek domein kijken we naar de toekomst. Terwijl de tering naar de nering wordt gezet, wordt er tevens met een schuin oog gekeken naar financiële hulp vanuit het Rijk. En dan niet op basis van lapmiddelen, want er is structureel meer geld nodig om de gemeentebegroting de komende jaren sluitend te krijgen. *Mille Periculus Supersum* is de lijfspreuk van de Bergenaren. ‘Duizend gevaren kom ik te boven’ is daarvan de vertaling. En gezamenlijk zullen we ook dit gevaar en onze slechte financiële positie weer te boven komen.

Uitgavenstop

In februari 2020 heeft de raad besloten tot een politieke reset. Het terugdringen van de schuldenlast en het gezond maken van de financiële situatie in Bergen op Zoom vormden daarbij belangrijke onderdelen.

Tijdens het opstellen van het 1^e Concernbericht 2020 werd duidelijk dat het forse negatieve resultaat van de Jaarrekening 2019 zich voort zou zetten in 2020 en ook meerjarig een doorwerking zou hebben. Op basis hiervan is er een uitgavenstop voor 2020 afgekondigd. Dit heeft de raad in juli bekrachtigd.

In mei is door de samenwerkende partijen in de raad het Focusakkoord aangeboden, dat 3 opdrachten bevat:

1. cultuurverandering over de volle breedte
2. verbeteren kwaliteit organisatie breed
3. financiën op orde, waaraan een bezuinigingsopdracht van structureel € 15 miljoen is gekoppeld.

Het nieuwe college is met de uitwerking van dit Focusakkoord samen met de fracties uit de raad aan de slag gegaan. Projectgroepen zijn in 2020 begonnen om van het Focusakkoord een succes te maken. Besluiten worden genomen in de stuurgroep en er is voortdurend contact over de vorderingen met de fracties die het Focusakkoord steunen. Omdat de twee eerste bestuursopdrachten in elkaars verlengde liggen, wordt een aantal zaken samen genomen. Zo wordt er op een effectieve en efficiënte manier gewerkt aan de verbetering van de cultuur in het bestuurlijk samenspel. Het gaat er immers om dat raad, college en ambtelijke organisatie elkaar op de juiste momenten weten te vinden en de goede dingen voor de stad doen. Een verbetering van de kwaliteit van de organisatie is daarbij onontbeerlijk. Die verbetering was eerder al ingezet met de ontwikkeling van de organisatie, maar heeft met het Focusakkoord een extra boost gekregen. Met een groot deel van de ambtelijke organisatie zijn gesprekken gevoerd over veranderingen in het werk. De vraag ‘Waar willen we naartoe’ is daarbij een belangrijke. Bij een verbetering van de kwaliteit ligt de nadruk op een drietal zaken:

1. politiek bestuurlijke besluitvorming;
2. dienstverlening;
3. participatie bij beleidsontwikkelingen.

In bestuursopdracht 3 zijn alle doelstellingen uit het Focusakkoord op een rijtje gezet. Ook zijn er prioriteiten aan gegeven. Voor de korte termijn is besloten een taken-discussie voor een zestal onderdelen te starten. Deze zes onderdelen zijn: economie, citymarketing, toerisme, recreatie, cultuur en sport. Voor 2021 zal duidelijk moeten worden of en hoe de gemeentebrede takendiscussie gevoerd moet worden of voor welke andere onderdelen en in welke volgorde. De opbrengst van de takendiscussie op de hierboven genoemde zes onderdelen wordt verwerkt in de 1ste begrotingswijziging van de begroting 2021. Deze wijziging wordt in december 2020 in de gemeenteraad behandeld.

In deze opstart periode moest het voorstel voor de uitgavenstop afgerond worden en dienden de (financiële) gevolgen van de coronacrisis ook nog in beeld gebracht te worden. Onder andere deze ontwikkelingen hebben er toe geleid dat het niet mogelijk was om de eerste uitwerking van het Focusakkoord al mee te nemen in de Begroting 2021-2024.

In augustus is hierover overlegd met het presidium en is besloten eerst een zgn. going-concernbegroting te presenteren en aansluitend de 1^e (financiële) voorstellen uit het Focusakkoord te verwerken in de 1^e begrotingswijziging 2021.

Deze going-concernbegroting ligt nu voor en zal worden behandeld in de raadsvergadering van november 2020. Deze going-concernbegroting kan worden beschouwd als een soort nulmeting, aangezien hierin alle ontwikkelingen zijn opgenomen die op dit moment bekend zijn. De 1^e begrotingswijziging 2021, waarin voorstellen worden opgenomen die de tekorten op de begrotingssaldi verkleinen, wordt behandeld in de raadsvergadering van december 2020. Beide documenten samen vormen de basis voor onze exploitatie 2021.

Realistisch ramen

In de zomer is veel energie gestoken in het opstellen van een solide Begroting 2021-2024. Een begroting dus waarin de financiële uitwerking vanuit het Focusakkoord niet is meegenomen. Realistische ramingen voor het sociaal domein waren het uitgangspunt om grote bijstellingen zoals die in 2019 en 2020 gedaan moesten worden, zoveel mogelijk te voorkomen. Taakstellingen uit het verleden die nog niet concreet waren ingevuld zijn niet meer opgenomen. Wat voor het sociaal domein gold, was natuurlijk ook het uitgangspunt voor het fysiek domein en de bedrijfsvoering.

De begroting die wij hierbij aanbieden is dan ook een begroting gebaseerd op realistische ramingen en een goed uitgangspunt om het Focusakkoord financieel te gaan verwerken.

Bij de Kaderbrief 2021-2024 van juli van dit jaar sloot het meerjarenperspectief met de volgende tekorten:

	2021	2022	2023	2024
Kaderbrief 2021 -2024	- € 5,2	- € 4,7	- € 3,5	- € 3,9

Bij de Begroting 2021 -2024 zijn wij uitgekomen op:

	2021	2022	2023	2024
Begroting 2021 -2024	- € 10,7	- € 11,4	- € 10,0	- € 10,0

Voor de verschillen en een toelichting daarop verwijzen wij naar de toelichting die hierop wordt gegeven aan het einde van de inleiding en bij de verschillende programma's.

Zoals in augustus aangegeven zullen wij voor de raadsvergadering van december een 1^e begrotingswijziging op de Begroting 2021-2024 voorleggen. Hierin zal het eerste gedeelte van de uitwerking van het Focusakkoord worden opgenomen. Het streven van deze 1^e wijziging zal zijn om daarmee een structureel sluitende begroting te krijgen. Dit zal niet in het eerste jaar 2021 het geval zijn maar dient minimaal in het laatste jaar 2024 gerealiseerd te worden. Ook de provincie eist van ons, in het kader van het financieel toezicht, minimaal in het laatste jaar, een structureel sluitende begroting. Het structureel sluitend maken mag niet met algemene taakstellingen plaatsvinden, maar bezuinigingen/taakstellingen dienen concreet op het niveau van de productgroepen te worden aangegeven en dienen te worden bekrachtigd door de raad.

Bergen op Zoom zit niet op slot

Dat we op dit moment en in de komende periode, samen met onze inwoners en instellingen, en samen met de raad en de gemeentelijke organisatie de financiën op orde brengen, betekent niet dat andere ontwikkelingen stil staan. We schetsen een aantal belangrijke ontwikkelingen waaraan we in 2021 aandacht schenken.

Sociaal Domein

Bergen op Zoom zit niet op slot. Zo is bijvoorbeeld de transformatie van het sociaal domein nog volop in ontwikkeling. Hierbinnen zien we extra uitdagingen op ons afkomen. We zien het volume, de tarieven en de complexiteit van de vraagstukken stijgen. Tegelijkertijd komen er nieuwe wetswijzigingen op ons af en zijn de corona effecten goed merkbaar. Vanuit de wettelijke opgave, onze visie en hierin gesteund door het Focusakkoord, zetten we de ingezette weg van transformatie voort. In de uitvoering wordt onder andere met business cases gewerkt om de transformatie te stimuleren en te verwezenlijken.

Zowel op jeugd als op de Wet maatschappelijke ondersteuning zetten we in op het afvlakken van de groei. In een tijd dat toename de tendens is, willen we via effectiever en efficiënter werken en door transformeren van duur maatwerk naar preventie en ondersteuning vanuit het voorliggend veld de uitgaven stabiliseren (minder meerkosten). Daartoe monitoren we de ontwikkelingen periodiek via dashboards. Iedere inwoner doet naar vermogen mee, iedereen krijgt met vernieuwing te maken en moet zich kunnen ontwikkelen. We werken daarbij volgens "de bedoeling", vooral naar de geest van de wet in plaats van allereerst volgens de letter van de wet.

Integraal Huisvestings Plan (IHP)

Ook op het gebied van onderwijs volgen de ontwikkelingen elkaar in rap tempo op. Zo werd drie jaar geleden een besluit genomen om een onderzoek te doen naar de mogelijkheden van doordecentralisatie van de zorgplicht voor de onderwijshuisvesting naar het basis- en (voortgezet) speciaal onderwijs. De eerste stap is afgerond. De consequenties van het beleidsarm Integraal Huisvestings Plan (IHP) zijn opgenomen in de begroting. Met aanzienlijke investeringsbedragen proberen we de achterstand, die afgelopen jaren op dit gebied is ontstaan, weg te werken.

Op dit moment wordt gewerkt aan het beleidsrijk IHP. Het voordeel van zo'n beleidsrijk IHP is dat beleidsambities kunnen worden gerealiseerd (zoals bijvoorbeeld duurzaamheidsmaatregelen en de vorming van een Integraal Kind Centrum) en dat geldstromen (gemeente, schoolbesturen, partners IKC) worden gebundeld om de uitvoering mogelijk te maken. De financiële consequenties van het beleidsrijk IHP worden in december van dit jaar behandeld. Doelstelling is uiteindelijk om overal goede lokalen te hebben voor onze kinderen.

Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet is een wettelijke verplichting en één van de grootste opgaves voor de komende periode. De wet omvat een vergaande herziening van het omgevingsrecht (bundeling en integratie van wet- en regelgeving), een digitaliseringsopgave (Digitaal Stelsel Omgevingswet) en zet in op een nieuwe manier van werken: een cultuurverandering. De manier van werken zoals de Omgevingswet voorstaat (geest van de wet) sluit aan bij de gewenste cultuurverandering binnen de organisatie en het beoogde samenspel tussen raad, college, ambtelijke organisatie en samenleving zoals benoemd in het Focusakkoord en onderliggende bestuursopdrachten. Het fungeert als een vliegwiel.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is al enkele malen uitgesteld en op dit moment voorzien op 1 januari 2022. Het invoeringstraject gaat nu een cruciale fase in. Het komende jaar treffen we verdere voorbereidingen om op tijd klaar te zijn. We zetten in op opleidingen en trainingen voor medewerkers, blijven experimenteren met nieuwe werkwijzen en betrekken de raad bij het invoeringstraject en hun rol hierin.

Woningbouw

Het is voor de gemeente Bergen op Zoom van groot belang dat de woningmarkt goed functioneert en het wonen en de woningbouwopgaven bijdragen aan een duurzame verstedelijking en het versterken van de omgevingskwaliteit. Steeds

vaker gaat het hierbij om de meerwaarde en de bredere betekenis van het wonen als een van de drijvende krachten achter tal van sociaal-maatschappelijke en ruimtelijk-kwalitatieve opgaven. Fijn en passend wonen in een mooie omgeving is belangrijk voor bestaande en toekomstige inwoners van de gemeente. Om te kunnen voorzien in de behoefte aan nieuwe woonruimte zijn uitbreidingslocaties, maar ook binnenstedelijke locaties hard nodig om gedifferentieerd te kunnen bouwen. We zetten er bij de Provincie op in om hiervoor over voldoende bouwvolume te kunnen beschikken.

Toekomstvisie

Hierboven is al een aantal zaken benoemd die onderdeel zijn van de toekomst van Bergen op Zoom. Het is goed om gezamenlijk te bepalen wat voor gemeente we in de toekomst willen en kunnen zijn. Al geruime tijd wordt er gesproken over het herijken van de Toekomstvisie. Het is de bedoeling dat in 2021 de herijkte toekomstvisie wordt vastgesteld. De herijking zal in nauwe afstemming plaatsvinden met de bestuursopdrachten uit het Focusakkoord en wordt in overeenstemming gebracht met bijvoorbeeld de Omgevingswet en de (smalle) Takendiscussie. De uiteindelijke toekomstvisie kan voor de raad als kadergevend voorstel worden gebruikt voor de meerjarenbegroting 2022-2025.

Openbare Ruimte

Het beheer van de openbare ruimte is een onderwerp dat leeft in de Bergse samenleving. We gaan uit van een schone, hele en veilige openbare ruimte, waarmee de basis wordt gelegd voor een prettige woon- en leefomgeving. Om op een goede wijze in control te zijn en blijven, wordt sinds de vaststelling van het IBOR-plan (Integraal Beheer Openbare Ruimte) ieder kwartaal een IBOR-monitor opgesteld waardoor we informatie krijgen op het gebied van de geleverde kwaliteit en de financiën om daar waar nodig te kunnen bijsturen. Door onder andere areaaluitbreiding is er meer geld nodig om overal te zorgen voor de gewenste kwaliteit van de openbare ruimte. Om te komen tot een realistische begroting is met ingang van de begroting voor 2021 ervoor gekozen om een indicatief bedrag voor areaaluitbreiding op te nemen waarna eventueel bij het eerste Concernbericht een bijstelling kan worden gedaan.

Sport en beweging

Ook sport is in beweging. Sport moet niet alleen gezien worden als een middel om verschillende maatschappelijke doelen te bereiken. Het levert een bijdrage aan de leefbaarheid van onze gemeente en aan een betere gezondheid van onze inwoners. We willen immers naar een gezondere samenleving. Dat betekent dat er niet alleen aandacht is voor (prestatie)sport, maar ook voor meedoen aan sport en bewegen. Zo richten we ons bijvoorbeeld op

kwetsbare groepen, mensen met een beperking (Uniek Sporten West-Brabant) en op jeugd met overgewicht (Jongeren op Gezond Gewicht). Uiteraard werken we de richting, die het Focusakkoord voor sport geeft, verder uit.

De waarde van cultuur

Kunst en cultuur hebben in Bergen op Zoom een belangrijke sociale functie. Het is de basis voor de stad die we zijn. Kunst en cultuur dragen bij aan het welzijn van mensen, de saamhorigheid van een buurt en de leefbaarheid van een gebied. Het geeft mensen zingeving en een sociaal platform maar het biedt ook mogelijkheden voor ontwikkeling.

Het totaal aanbod aan kunst, cultuur en erfgoed zorgt voor een prettig woon- en leefklimaat en draagt bij aan het zijn van een aantrekkelijke stad. De komende periode worden heldere kaders opgesteld waar we als gemeente voor aan de lat willen staan. We formuleren, rekening houdend met het Focusakkoord, een basisaanbod waarmee we sturen op het realiseren van maatschappelijke- en economische effecten.

Veiligheid

Voor inwoners blijft veiligheid een van de belangrijkste onderwerpen. Je wilt je veilig voelen in je eigen woonomgeving. Een onderdeel van het veiligheidsbeleid is de aanpak van ondermijning. Bij dat onderwerp trekken we op met een aantal partners waaronder uiteraard de politie en het Openbaar Ministerie. Vanaf 2021 gaan we ons met het project Radix richten op preventie. Zo zijn er wijkanalyses uitgevoerd en wordt er ook per gebied gekeken wat er nodig is om de leefbaarheid te vergroten. Ook maken we werk van de invoering van een Bergs Interventie Team (BIT) om casuïstiek nog sneller en efficiënter op te pakken.

Economie

Op economisch gebied gaan we voor het behouden en vergroten van de werkgelegenheid. Het Focusakkoord geeft aan dat we ons vooral zullen richten op de wettelijke taken. Het op afstand zetten en privatiseren van taken die bijvoorbeeld horen bij de haven en bij bedrijventerreinen komen daarmee in zicht. Ook wordt er in 2021 nadrukkelijk een heroverweging gemaakt van onze rol ten aanzien van de vrijetijdseconomie. Als kansen zich voordoen zullen we die uiteraard pakken. Dit alles om een duurzame economische ontwikkeling na te streven.

Duurzaamheid

De afgelopen jaren is veel inzet gepleegd op bewustwording en betrokkenheid op het gebied van duurzaamheidsthema's. Voor de komende jaren is het de ambitie om 'duurzaamheid' door te laten werken in het gehele gemeentelijk beleid. Om dit te bewerkstelligen, zetten we in op het ontwikkelen

van een (integrale) visie op duurzaamheid, bij voorkeur gezamenlijk opgesteld met inwoners en stakeholders. In 2021 wordt hier stapsgewijs en realistisch (capaciteit) aan gewerkt. Uiteindelijk wordt deze visie vertaald in concrete meerjarige doelen voor belangrijke deelterreinen zoals het economische- en omgevingsbeleid, energie en klimaat en het sociale domein.

Moederkredieten

Om de schuldpositie te verbeteren zijn we vanaf de Begroting 2019 gaan werken met de moederkredieten. Het uitgangspunt daarbij was om jaarlijks niet meer te investeren dan af te schrijven. Het totaal van de moederkredieten is daarbij bepaald op € 8,5 miljoen.

In het Focusakkoord is opgenomen om te blijven werken met de moederkredieten. Wij onderschrijven dit uitgangspunt. Wel stellen wij een aantal aanpassingen voor op het systeem van de moederkredieten.

De belangrijkste wijziging hangt samen met de onderwijs-huisvesting. Dit is een wettelijke taak. Voor het voorgezet onderwijs is deze doorgedecentraliseerd. Voor het basis- en speciaal onderwijs zijn de gesprekken met de schoolbesturen gaande om in 2020 te komen tot een beleidsrijk integraal huisvestingsplan (IHP) en uiteindelijk om ook te komen tot doordecentralisatie. Bij doordecentralisatie investeert de school zelf en betaalt de gemeente een jaarlijkse bijdrage.

Op basis van het nu nog geldende beleidsarme IHP bedraagt het investeringsvolume in onderwijshuisvesting voor de basisscholen de komende 4 jaar € 18 miljoen (gemiddeld € 4,5 miljoen per jaar). De jaarlijks afschrijving in de begroting bedraagt € 608.000 (feitelijk de investeringsruimte binnen de moederkredieten). De wettelijk verplichte investeringen voor onderwijshuisvesting zijn dan ook – mede omdat we hierin een inhaalslag hebben te maken - dermate hoog dat zij niet passen binnen de moederkredieten.

Bij deze begroting stellen wij daarom voor om de onderwijshuisvesting buiten de moederkredieten op te nemen en hiervoor het totaal van de moederkredieten te verlagen van € 8,5 miljoen naar € 7,5 miljoen.

Voor een nadere toelichting hierop en een toelichting op de andere wijzigingen m.b.t. de moederkredieten (riolering en overprogrammering) verwijzen wij u naar het hoofdstuk Uitvoeringsplan 2021-2024.

Schuldenpositie

In het Focusakkoord is ook op de schuldenpositie ingegaan. Er is opgenomen, dat de schuldquote in 2026 teruggebracht moet zijn tot 90% waardoor we volgens de VNG-normering in de groene zone komen.

Normaal nemen wij in de begroting een uiteenzetting van het verloop van de schuldpositie op. Wij hebben besloten om dat dit jaar niet te doen, omdat in deze begroting nog een begrotingstekort is verwerkt van ongeveer € 10 miljoen per jaar voor de jaren 2021 t/m 2024 en het investeringsvolume van het beleidsarm IHP (€ 24 miljoen t/m 2026) is opgenomen.

In de raad van december willen wij met de 1^e begrotingswijziging gaan komen, waardoor de begrotingssaldi voor de jaren 2021 t/m 2024 zullen worden bijgesteld. Daarnaast zal dit jaar nog het besluit aan de raad worden voorgelegd om het beleidsrijk IHP vast te stellen. Het netto-investeringsvolume in de onderwijshuisvesting neemt daarmee af.

Beide ontwikkeling hebben een behoorlijke impact op de ontwikkeling van de schuldenpositie. In het voorstel van de 1^e begrotingswijziging in december zullen wij het verwachte verloop van de schuldenpositie meenemen.

Gemeentelijke belastingen

In de Kaderbrief 2021-2024 zijn de uitgangspunten voor de lokale lasten opgenomen. Het inflatiepercentage bedraagt 1,8% en het tarief voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing dient 100% kostendekkend te zijn. Deze uitgangspunten zijn voor de lokale heffingen doorgevoerd in de Begroting 2021-2024.

Voor de vergadering van december zal aan de raad een voorstel inzake de belastingtarieven 2021 ter besluitvorming worden aangeboden.

We voorzien de komende jaren net als veel andere gemeenten in Nederland sterk oplopende kosten in het sociaal domein én onvoldoende structurele compensatie hiervoor door het Rijk. Tot nu toe hebben we onze eigen

middelen moeten inzetten om tekorten in die jaren op te vangen. Als het Rijk met onvoldoende geld over de brug komt dan zullen we genooddakt zijn de eigen inkomsten, zoals belastingen en heffingen te verhogen.

Er is geen opbrengst hondenbelasting meer in de Begroting 2021-2024 opgenomen. In 2020 bedroeg de opbrengst hondenbelasting nog € 167.000.

Financiële effecten coronacrisis

Begin september is de raad geïnformeerd over de (financiële) gevolgen van de coronacrisis voor 2020. Op basis van deze gegevens/kennis hebben wij ook een inschatting gemaakt van de gevolgen van de coronacrisis in 2021. Wij verwachten in 2021 nog compensatie van het Rijk voor de gevolgen van de corona-crisis. Vanaf 2022 zullen we de blijvende effecten van de coronacrisis verwerkt moeten hebben en verder moeten toegroeien naar “het nieuwe normaal”.

De inschatting is voor 2021 dat we voor € 1.436.000 aan hogere kosten zullen hebben. Dit betreft o.a.:

- Kosten voor maatschappelijke opvang € 780.000
- Hoger tekort WVS € 500.000
- Culturele sector (Cultuurbedrijf, Gebouw T, culturele organisaties) € 250.000

De TOZO regeling loopt ook door in 2021 en daarvoor zijn kostendekkende bijdragen toegezegd.

Daarnaast verwachten we voor we € 1.770.000 minder aan inkomsten te ontvangen. Dit betreft o.a.:

- Toeristenbelasting € 250.000
- Parkeergelden € 1.200.000

Op basis van de ontvangen rijksbijdrage voor 2020 hebben wij ook een inschatting gemaakt voor 2021. Naast de specifieke bijdragen heeft het rijk ook aangegeven dat de opschalingskorting uit de algemene reserve voor 2020 en 2021 zal worden opgeschort. Dit levert voor 2021 een voordeel op van ruim € 600.000. Inclusief de opschorting van de opschalingskorting verwachten wij dat de rijksbijdrage 100% kostendekkend zal zijn.

Meerjarig financieel perspectief

Mutatie	2021	2022	2023	2024
Jaarschijf Begroting 2020-2021	165	448	2.466	2.466
Mutaties Kaderbrief 2021-2024	-5.357	-5.105	-5.930	-6.313
Saldo na Kaderbrief 2021-2024	-5.192	-4.657	-3.465	-3.847
Exit ICT WBW	-420	-1.500	0	0
Begin saldo Begroting 2021-2024 (tekort)	-5.612	-6.157	-3.465	-3.847
Salariskosten	-2.518	-2.908	-3.254	-3.601
Kapitaallasten	1.502	289	106	106
Indexeren	-1.119	-1.077	-1.077	-1.077
Algemene uitkering	2.752	3.417	2.667	3.364
Belastingen	163	223	283	343
Riolering en afval	-404	-614	-948	-1.282
Grondbedrijf	-282	-283	-283	-283
Reserves	362	446	667	667
Renteresultaat	-417	-39	66	352
Sociaal domein	-2.788	-2.801	-2.811	-2.814
IBOR	-512	-762	-1.012	-1.262
Oude taakstellingen	-511	-511	-511	-511
Grootonderhoud buitensportaccommodaties.	-440	28	241	461
Implementatie omgevingswet	-400	-225	-175	0
Vastgoed (belastingen/verzekeringen)	-134	-143	-143	-190
Voortgezet onderwijs (doordecentralisatie bijdr)	-125	-125	-125	-125
Kosten software	-124	-148	-182	-161
Overige mutaties	-113	-34	-20	-184
Saldo Begroting 2021-2024 (tekort)	-10.721	-11.423	-9.975	-10.043
Incidentele baten en lasten	921	1.756	175	0
Structureel saldo Begroting 2021-2024 (tekort)	-9.800	-9.667	-9.800	-10.043
Algemene reserve per 31 december	6.271	-1.753	-11.134	-19.759

Toelichting per regel

Salariskosten

De salariskosten zijn zoals opgenomen in de Kaderbrief geïndexeerd met 3,1%. Daarnaast zijn de kosten toegevoegd omdat een gedeelte van de ambtenaren recht heeft op een stijging binnen hun salarisschaal. Deze kosten bedragen ongeveer € 330.000. Deze toename hebben we nu voor 4 jaar opgenomen.

Kapitaallasten

De kapitaallasten (rente en afschrijving) komen lager uit dan begroot in de Begroting 2020-2023 omdat investeringen later gereed komen. Daardoor gaat de afschrijving op een later tijdstip in.

Daarnaast heeft de raad bij de behandeling van de jaarrekening 2019 het krediet van de carnavalsbouwclubs geschrapt, waardoor de kapitaallasten in 2022 en volgende jaren lager zijn.

Indexeren

Conform hetgeen is opgenomen in de Kaderbrief zijn zowel de uitgaven als de inkomsten posten geïndexeerd met het inflatiepercentage van 1,8%.

Algemene uitkering

De meicirculaire is verwerkt in deze begroting. Dit levert een voordeel op. De septembercirculaire zal worden meegenomen bij de 1^e begrotingswijziging in december.

Belastingen

De OZB opbrengst is met 1,8% verhoogd en de hondenbelasting is vanaf 2021 afgeschaft.

Riolering/afval

De kosten van riolering zijn conform het GRP opgenomen en het tarief is verhoogd met 2,9% zoals opgenomen in het GRP en met het inflatiepercentage van 1,8%.

Doordat het rentepercentage wat doorberekend wordt aan riolering is gedaald tot 2,3% is de bijdrage van riolering in de rentekosten lager uitgekomen, waardoor per saldo een nadeel is ontstaan op dit product.

Grondbedrijf

Op basis van de laatst vastgestelde grexten zijn de posten van het grondbedrijf in de begroting verwerkt.

Reserves

Op grond van de voorschriften mogen er geen stortingen of onttrekkingen uit de algemene reserve in de begroting

worden opgenomen. Waar deze nog in de begroting waren opgenomen zijn deze geschrapt.

Rente

Op basis van de BBV-voorschriften mocht minder rente aan het grondbedrijf doorberekend worden waardoor een rentenadeel in 2021 is ontstaan. Dit neemt naar de toekomst af omdat de rentekosten verder gaan afnemen doordat leningen worden overgesloten.

Sociaal domein

De belangrijkste bijstelling betreft de bijstelling van de BUIG uitkering voor bijna € 1 miljoen. Dit nadeel was reeds bij de Kaderbrief aangekondigd.

Er zijn reële budgetten opgenomen voor het sociaal domein op basis van de aantallen en uitgaven medio 2020. Prijsstijging bij jeugd en WMO leidt ook tot een toename van de kosten in 2021.

IBOR

Enkele algemene kosten waren te laag opgenomen in de begroting zoals de bijdrage aan Prorail en de kosten voor belastingen. Daarnaast komen de kosten voor de bestrijding van de eikenprocessierups structureel hoger uit.

Elk jaar neemt het areaal in onze gemeente toe en dus de kosten van onderhoud van de openbare ruimte. Hier was in de meerjaren begroting tot nu toe geen rekening mee gehouden. We hebben nu vanaf 2021 voor elk jaar € 250.000 opgenomen vanwege areaal uitbreiding. Bij het 1^e concernbericht wordt dit verrekend met de werkelijke areaaluitbreiding.

Oude taakstellingen

Er waren nog oude taakstellingen in de Begroting 2020-2023 opgenomen die nog niet waren ingevuld. Bij het opstellen van deze begroting hebben we deze taakstellingen niet meer opgenomen.

Groot onderhoud buitensportaccommodaties

Bij het opstellen van deze begroting stellen wij u voor om geen voorziening voor het groot onderhoud voor de buitensportaccommodaties te vormen op korte termijn. Wij willen eerst het Focusakkoord uitwerken en daarna pas kijken naar een voorziening voor het groot onderhoud.

Dit betekent dat de werkelijke kosten voor het groot onderhoud in de begroting dienen te worden opgenomen.

Implementatie omgevingswet

Naast de kosten voor het eigen personeel brengt de implementatie van de Omgevingswet aanvullende kosten met zich mee. Ook na de invoering op 1-1-2022. Deze zijn nu opgenomen.

Vastgoed

Op basis van de uitgaven 2020 en de jaarrekening 2019 bleken de kosten voor verzekering en belastingen voor het vastgoed te laag te zijn opgenomen in de begroting. We hebben nu de benodigde bedragen hiervoor opgenomen.

Voortgezet onderwijs

De doordecentralisatie bijdrage aan de schoolbesturen voor het voortgezet onderwijs worden jaarlijks met het mev-indexcijfer geïndexeerd. Hierdoor was het opgenomen bedrag in de Begroting 2020 te laag. Vanwege de structurele doorwerking hebben we de vergoedingen voor 2021 t/m 2024 hierop ook reëel begroot.

Kosten software

Voor steeds meer software pakketten wordt een jaarlijks huurbedrag betaald. Deze kosten nemen daardoor toe en tevens vanwege de steeds hogere eisen aan de beveiliging. Op basis van de uitgaven over 2020 zijn de kosten voor 2021 t/m 2024 reëel geraamd.

Structureel begrotingssaldo

Het saldo van de begroting wordt hierbij gecorrigeerd met de incidentele baten en lasten. Het structurele begrotingstekort komt hierdoor lager uit. Voor een nadere toelichting op deze posten verwijzen wij naar het hoofdstuk structureel begrotingssaldo in deze begroting.

Algemene reserve

Het begrotingstekort dient ten laste van de algemene reserve te worden gebracht. Het saldo na verwerking van het begrotingstekort is hierbij opgenomen. Dit geeft aan dat bij ongewijzigde begrotingstekorten de algemene reserve eind 2022 negatief wordt.

Reden temeer om zo spoedig mogelijk de financiële ombuigingsopgave uit het Focusakkoord te effectueren, zodat de tekorten worden beperkt en veranderen in overschotten. Daardoor kan de algemene reserve weer worden aangevuld,

zodat we op termijn beschikken over een beter weerstandsvermogen. Uitgaande van de huidige tekorten op de begroting bedraagt de weerstandsratio eind 2021 nog 0,17 en wordt daarna zelf negatief. Een weerstandsratio van minimaal 1,0 is de doelstelling.

Leeswijzer

Hierbij willen we de opbouw en beleidsmatige inhoud van de programma's nog onder de aandacht brengen.

Elk programma begint met het onderdeel "Wat hebben we in 2022 bereikt?". Daarna worden de hoofddoelen en subdoelen benoemd, die in het Focusakkoord, voor het programma zijn geformuleerd. Deze hoofddoelen willen we in de periode tot 2022 realiseren.

In het onderdeel "doelstellingen en activiteiten voor 2021" vindt u de activiteiten terug die in 2021 worden uitgevoerd om de doelstellingen te bereiken. Hierbij is rekening gehouden met de uitvoering van het Focusakkoord. Daar waar de tekst betrekking heeft op de uitvoering van het Focusakkoord hebben we de tekst in rood opgenomen.

Bij de indicatoren hebben we alleen de wettelijk verplichte indicatoren opgenomen.

Bij het onderdeel "Begrotingsmutaties" per programma worden de mutaties toegelicht die hebben plaatsgevonden. Als uitgangspunt zijn genomen de jaarschijven 2021, 2022 en 2023 in de begroting 2020 en deze zijn vergeleken met de jaarschijven uit deze begroting. De begrotingcijfers die zijn opgenomen over 2020 zijn de cijfers na wijziging, dus na verwerking van het 1^e Concernbericht 2020 en de Uitgavenstop.

In hoofdstuk 5 is het uitvoeringsplan 2021-2024 opgenomen. In hoofdstuk 6 vindt u de taakveldindeling terug.

Tenslotte

Wij danken eenieder die heeft bijgedragen aan de totstandkoming van dit document.

Het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom, 29 september 2020.

De financiële Begroting 2021 - 2024

Overzicht van baten en lasten

Bedragen * € 1.000

	Realisatie 2019			Begroting 2020		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Productgroepen (subprogramma's)						
Productgroep 101 Bestuur en samenwerken	4.305	46	-4.259	3.078	3	-3.075
Productgroep 102 Openbare Orde en Veiligheid	6.339	599	-5.740	6.569	520	-6.048
Productgroep 201 Wmo	50.980	3.156	-47.825	51.801	2.594	-49.207
Productgroep 202 Werk en inkomen	52.727	30.032	-22.696	53.567	31.294	-22.272
Productgroep 203 Jeugd	20.394	0	-20.394	19.678	7	-19.671
Productgroep 204 Volksgezondheid	2.469	10	-2.459	2.529	0	-2.529
Productgroep 301 Economie en werkgelegenheid	3.610	1.198	-2.412	2.643	1.205	-1.438
Productgroep 302 Vrijtijdseconomie	23.875	5.174	-18.701	21.329	5.804	-15.525
Productgroep 303 Onderwijs	9.455	3.033	-6.423	9.077	3.203	-5.874
Productgroep 401 Beheer openbare ruimte	13.144	645	-12.500	13.602	454	-13.148
Productgroep 402 Afval en riolen	14.583	20.767	6.184	15.063	20.844	5.781
Productgroep 403 Stedelijke en ruimtelijke ontwikkeling	33.617	29.650	-3.967	34.593	27.642	-6.951
Productgroep 502 Gemeentelijke Belastingen en dienstverlening	3.567	16.813	13.246	2.956	16.958	14.002
Productgroep 601 Duurzaamheid	925	4	-921	876	0	-876
Subtotaal productgroepen	239.991	111.125	-128.866	237.362	110.531	-126.831
Productgroep 501 Algemene Dekkingsmiddelen	2.579	136.388	133.809	2.116	145.289	143.173
Productgroep 503 Overhead	24.937	3.000	-21.937	24.377	2.988	-21.389
VPB	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Totaalsaldo van baten en lasten	267.507	250.513	-16.993	263.854	258.807	-5.047
Onttrekkingen aan Algemene Reserve		18.002	18.002			
Toevoegingen aan Algemene Reserve	4.089		-4.089	45		-45
Resultaat Algemene Reserve						0
Resultaat	271.596	268.515	-3.081	263.899	258.807	-5.092

Begroting 2021			Meerjarenraming 2022 - 2024								
			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
3.094	0	-3.094	3.023	0	-3.023	3.029	0	-3.029	3.047	0	-3.047
6.833	527	-6.306	6.604	527	-6.077	6.713	527	-6.185	6.817	527	-6.289
49.153	2.364	-46.789	49.414	2.367	-47.048	49.754	2.368	-47.386	49.781	2.368	-47.414
58.309	34.218	-24.090	58.171	34.218	-23.953	58.184	34.218	-23.966	58.162	34.218	-23.944
20.825	0	-20.825	20.818	0	-20.818	20.820	0	-20.820	20.821	0	-20.821
2.580	0	-2.580	2.556	0	-2.556	2.592	0	-2.592	2.627	0	-2.627
4.295	893	-3.402	4.443	893	-3.550	4.441	893	-3.548	4.461	893	-3.568
23.120	6.117	-17.003	22.726	6.108	-16.618	22.471	6.108	-16.363	22.243	6.065	-16.178
9.314	3.189	-6.124	9.555	3.189	-6.366	9.746	3.189	-6.556	9.930	3.189	-6.741
14.723	460	-14.263	14.932	370	-14.562	15.150	370	-14.780	15.365	370	-14.995
17.035	22.301	5.266	17.849	22.920	5.071	18.798	23.549	4.751	19.637	24.053	4.416
33.307	28.708	-4.598	28.383	26.068	-2.316	21.473	15.394	-6.079	20.179	16.116	-4.063
3.173	17.747	14.573	3.126	17.675	14.549	3.119	17.704	14.585	3.129	17.764	14.634
988	0	-988	841	0	-841	845	0	-845	849	0	-849
246.748	116.525	-130.223	242.442	114.336	-128.106	237.134	104.321	-132.812	237.050	105.564	-131.486
2.694	145.353	142.658	2.350	145.703	143.353	2.908	146.721	143.812	2.706	146.754	144.047
26.056	3.263	-22.793	27.141	3.298	-23.843	25.570	3.333	-22.237	25.408	3.365	-22.042
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
275.499	265.141	-10.358	271.932	263.336	-8.596	265.612	254.375	-11.237	265.164	255.683	-9.481
	1.826	1.826		1.440	1.440		1.262	1.262		1.145	1.145
2.189		-2.189	4.268		-4.268	0		0	1.708		-1.708
		0			0			0			0
277.688	266.967	-10.721	276.200	264.777	-11.423	265.612	255.637	-9.975	266.872	256.828	-10.043

Besturen, Samenwerken en Veiligheid

Bestuur en samenwerking

Hoofddoelen

1. Uitzetten en volgen van een heldere koers en strategie

Subdoelen

- 1.1 Integraal benaderen van vraagstukken (control, proces). Dit gaat om inhoudelijke ondersteuning aan college en ambtelijke organisatie bij het integraal en koersvast (en toch wendbaar/flexibel) werken.
- 1.2 Bewaken van prioriteiten en focus (control, PA en communicatie) aan de hand van vastgesteld kader (toekomstvisie en coalitieakkoord).
- 1.3 Anticiperen op ontwikkelingen en lange termijn oriëntatie (permanente actualisatie, monitoren van trends en ontwikkelingen).
- 1.4 Actualiseren Regionale visie.

2. Sterk profiel en positie binnen vitale samenwerkingsverbanden

- 2.1 **Strategisch samenwerken en relatiemanagement. Om de (economische) positie in onze stad, regio (inclusief Vlaanderen) en provincie te versterken, onderhouden en investeren we in samenwerkingsverbanden en netwerken met verschillende partners, op verschillende schalen, met zicht op nettorendement van onze participatie in samenwerkingsverbanden.**
- 2.2 **Positionering van Bergen op Zoom. We zetten in op communicatie. Samenwerkingsverbanden worden bekeken op effectiviteit en hierop worden keuzes gemaakt.**
- 2.3 Actualiseren regionale visie.

Veiligheid

Hoofddoelen

4. Weerbaar Bestuur

Subdoelen

- 4.1 Stevige aanpak ondermijning
 - daling van de georganiseerde criminaliteit en de drugscriminaliteit.
- 4.2 Informatiepositie actueel houden en verder uitbouwen voor een effectieve aanpak georganiseerde criminaliteit.
- 4.3 Minder (drugs)dumpingen.
- 4.4 Stop zorgfraude
 - Gemeenschapsmiddelen voor zorg bereiken de juiste mensen op de juiste manier.
- 4.5 Veilige Publieke Taak (VPT).
 - Onze mensen – ambtelijk en bestuurlijk – kunnen hun werk veilig verrichten in het kader van Veilige Publieke Taak.

5. Voorkomen van het (eerste) delict
We werken slim en integraal samen rondom kwetsbare personen en groepen

- 5.1 Blijvende inzet Zorg- en Veiligheidshuis op de combinatie van preventie en repressie.
- 5.2 Sluitende aanpak verward gedrag conform de landelijke opdracht.
- 5.3 Veiligheid ingebed in de integrale uitvoeringorganisatie.

6. Permanent voorbereid zijn op rampen en crisis en calamiteiten binnen Zorg en Veiligheid

- 6.1 Positieve houding tegenover noodopvang voor vluchtelingen, als er een nieuwe vluchtelingencrisis ontstaat - geen permanente groepshuisvesting.

7. Veilige en leefbare omgeving

7.1 Bevorderen van naleving van wet- en regelgeving

Voorkomen of beëindigen van:

- Onveilige en ongezonde situaties
- Aantasting van landschappelijke-, cultuurhistorische-, en/of natuurwaarden en milieukwaliteit
- Aantasting van de kwaliteit van woon- en leefomgeving en verstoringen van de openbare orde
- Onrechtmatig gebruik van sociale- en maatschappelijke voorzieningen en inschrijvingen BRP en daarmee misbruik en/of oneigenlijk gebruik van gemeenschapsgelden

7.2 Bevorderen van de veiligheid en het veiligheidsgevoel

- De objectieve veiligheidscijfers en subjectieve veiligheidsgevoelens laten over 4 jaar een positieve tendens zien in vergelijking met de vorige bestuursperiode voor zover we daar invloed op hebben

7.3 Blijvend terugdringen van drugsoverlast

Dit zijn onze doelstellingen en activiteiten voor 2021

Bestuur en samenwerking

1 Heldere koers en strategie

In 2021 zullen er, evenals in de voorgaande jaren, opnieuw strategische sessies in ons college worden gehouden. Daarbij kijken we enerzijds naar de doelbereiking van het Focusakkoord en anderzijds ook naar nieuwe trends en ontwikkelingen die op onze gemeente afkomen en die van invloed zijn op de door u gestelde doelen in het Focusakkoord en die mogelijk bijstelling of bijsturing noodzakelijk maken.

De Toekomstvisie 2025 wordt in 2021 herijkt zodat er gerichte keuzes worden gemaakt voor de toekomst. De bijgestelde Toekomstvisie zal mogelijk tot andere inzichten en keuzes leiden en tot bijstelling van de beleidsdoelen en bijbehorende financiële middelen.

De coronacrisis heeft eens en te meer duidelijk gemaakt dat scenariodenken een goed hulpmiddel is om voorbereid te zijn op mogelijke toekomst. Scenario's zijn geen voorspellingen, maar voorstellingen van mogelijke toekomst. In 2021 zijn we voornemens hierover met de samenleving, raad, college en ambtelijke organisatie over in gesprek te gaan.

Voor wat betreft Veerkrachtig Bestuur wordt in 2020 de voortgang gemonitord en, op basis van politieke ambities, tot een aangepaste agenda voor 2020/2021 worden gekomen.

2 Sterk profiel en positie binnen vitale samenwerkingsverbanden

Door voort te bouwen op wat hiervoor de afgelopen jaren is ontwikkeld, is Bergen op Zoom in 2021 in de positie om op basis van een herijkte Toekomstvisie 2025 nog scherper profiel te kiezen richting en binnen samenwerkingsverbanden. We kijken daarbij nadrukkelijk naar welk rendement (effectiviteit) het daartoe oplevert.

Door dit profiel uit te dragen (in woord en daad) zijn niet alleen wijzelf beter in staat om de afweging te maken in hoeverre (regionale) dossiers en samenwerkingsverbanden voor ons van belang zijn, maar weten samenwerkingspartners ook wat ze aan ons hebben en waarop we samen op kunnen trekken.

Met ons profiel en de uitkomsten van de doelmatigheidstoets in de hand houden wij daarom onze

samenwerkingsverbanden scherp tegen het licht, en leggen op basis hiervan keuzes aan u voor over onze inzet binnen deze verbanden. Vanuit de kracht van de herhaling blijven we daarbij in 2021 inzetten op effectieve communicatie in deze.

Veiligheid

4 Weerbaar bestuur

Als één overheid treden we samen met alle partners op tegen (georganiseerde) criminaliteit met een weerbaar bestuur.

In 2021 gaan we uitvoering geven aan het projectplan Radix. We hebben het communicatieplan Radix opgesteld en herijken het Bibob-beleid. We brengen de werkprocessen van het bestuur in beeld en optimaliseren deze. We hechten belang aan een weerbare jeugd. In samenwerking met scholen en partners geven we hiertoe uitvoering aan de werkwijze Safe and Sound – Jeugd en Veiligheid. Ook voor medewerkers zetten we een intern trainingstraject 'weerbaarheid en integriteit' op. In 2021 optimaliseren we de inzet van wijkverbinders en voeren we een wijkanalyse uit, waarbij de uitkomst als input dient voor de verdere uitvoering van Radix. Lokaal zetten we een 'Bergs Interventie Team' (BIT) op. We houden onze Informatiepositie actueel en bouwen deze verder uit voor een effectieve aanpak van georganiseerde criminaliteit. Dit bewerkstelligen we door informatie- en trend gestuurd (zoveel als mogelijk voorspellend) te werken. Dit doen we door gebruik te maken van systemen, zoals I-Base. Maar vooral ook door informatie bij elkaar te leggen, zodat casussen integraal op- en aangepakt worden. Dit wel binnen de kaders die wettelijk mogelijk zijn dan wel in convenanten zijn vastgelegd. Het LIP is het platform waar de informatie samenkomt. We ontwikkelen het LIP door, inclusief de lijn met het DIP en de DSP. Bij de realisatie van dit doel is ook de samenwerking met de partners van groot belang. Zoals Taskforce-RIEC, Politie, OM en het Zorg- en Veiligheidshuis. We investeren intensief op deze samenwerking, zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau.

Begin 2020 hebben er minder drugsdumpingen plaatsgevonden. Er is voor 2020 minimaal ingezet op het plan van aanpak Drugsdumpingen omdat er door Corona andere taken bij zijn gekomen. In 2021 wordt het plan van aanpak Drugsdumpingen herijkt in samenwerking met het basisteam en externe partners.

In 2021 vindt een doorontwikkeling van de preventie van zorgfraude door realisatie van kwaliteitsslag in het Wmo

proces (o.a. PGB vaardigheidstest, actieve cliëntopvolging) plaats. Tevens wordt het opsporen en handhaven van zorgfraude door structurele inzet toezichthouder Wmo als onderdeel van team Hoogwaardig handhaven (o.a. uitvoeren rechtmatigheidsonderzoeken) doorontwikkeld. Daarnaast wordt het meldpunt zorgfraude voor (anoniem) melden van onrechtmatigheden in het kader van de Wmo, door burgers en ketenpartners gerealiseerd. Tot slot zal de implementatie van de aanpak van zorgfraude in de Brabantse Wal gemeenten (regionale aanpak) gestalte krijgen.

Het is voor het openbaar bestuur van groot belang dat medewerkers met een publieke taak hun taak veilig en integer kunnen uitoefenen: een Veilige Publieke Taak (VPT). In het kader van de VPT werken we samen met het RIEC om het regionale tienstappenplan lokaal te implementeren. We stellen zo nodig het agressieprotocol bij en evalueren dit jaarlijks. Per kwartaal stemmen we af met de agressiecoördinatoren over de incidenten op het stadskantoor en stemmen we regionaal af over good practices.

5 Voorkomen van (eerste) delicten

Het voorkomen van het (eerste) delict bewerkstelligen we o.a. door een blijvende inzet van het Zorg- en Veiligheidshuis op de combinatie van preventie en repressie. Bij complexe casussen pakken we deze op of worden we betrokken. We evalueren de (invoer) van de Wet verplichte GGZ. Ten aanzien van de nazorg na detentie ligt er een gedegen analyse waarbij naast de aantallen ook zicht komt op de problematiek van de doelgroep. Met deze analyse kan de nazorg worden geïntensiveerd, passende zorg die direct na detentie wordt ingezet en die aansluit bij de cliënt, met als doel de recidivecijfers terug te dringen en in te zetten op het proces richting desistance.

Mensenhandel is zowel nationaal als internationaal een groeiend probleem. Het betreft een zware vorm van criminaliteit die vele verschijningsvormen kent. In 2021 gaan we hiervoor beleid ontwikkelen. We zorgen ervoor dat opvang beschikbaar is en we schrijven een plan van aanpak voor casussen van mogelijke mensenhandel, waarbij tevens wordt bezien welke rol een districtelijke coördinatiefunctie hierin kan spelen.

6 Permanent voorbereid zijn op rampen en crisis en calamiteiten binnen Zorg en Veiligheid

We zijn permanent voorbereid op rampen en crises en acteren hierbinnen professioneel. Hiertoe verzorgen we in 2021 het opleiden, trainen en oefenen van de (nieuwe)

bestuurders om hun voor te bereiden op hun rol tijdens incidenten, alsmede verzorgen we het opleiden, trainen en oefenen van de lokale crisisorganisatie.

We zorgen dat alle facilitaire voorzieningen op orde zijn om een incident te kunnen afhandelen, inclusief de organisatie van de lokale piketten voor bouwinspecteurs en juristen. Om bestuurders tijdens incidenten als adviseur bij te kunnen staan nemen adviseurs deel aan het districtelijk AOV piket.

We stellen regionale producten en tools op die tijdens incidenten gebruikt kunnen worden en dragen bij aan de regionale visie (en uitvoering daarvan) om te komen tot een compacte regionale crisisorganisatie. Daarnaast nemen we deel aan de regionale werkgroep vakbekwaamheid en zorgen we voor een goed aanbod aan onze crisismedewerkers. We onderhouden goed contact met de collega's bij de brandweer, zodat optimaal kan worden samengewerkt bij projecten, incidenten en hulpvragen, alsmede met de veiligheidscolllega's bij de BRZO bedrijven. We werken nauw samen met de Veiligheidsregio, waarbij wij als Bergen op Zoom ook participeren in de verschillende overleggen (o.a. nasleep Corona).

7 Veilige en leefbare omgeving

We bevorderen de naleving van wet- en regelgeving. De toezicht- en handhavingstaken die we in 2021 hiertoe uitvoeren beschrijven we in het Uitvoeringsplan Handhaving 2021. We hebben structureel overleg, afstemming en uitvoering met politie en de Omgevingsdienst. We zetten de boa in als vaste contactpersoon voor en in verbinding met netwerkpartners en buurtpreventie in de wijk. We stimuleren tot zo veel mogelijk uniformeren van lokale (beleids)regels in de boa-pool gemeenten (Brabantse Wal en Tholen). We evalueren de aanpak van verward gedrag in samenwerking met het Zorg- en Veiligheidshuis en de ketenpartners. Er is focus op het aanscherpen van deze aanpak vanuit de praktijk volgens de PDCA methode. Dit met als primaire doel om mensen met verward gedrag zo spoedig mogelijk naar zorg toe te leiden en het voorkomen van onrust/overlast/delictgedrag in de leefomgeving.

Het evalueren van de aanpak overlastgevende dak- en thuislozen. Sinds 2017 is er ingezet op het creëren van een plek waar dak- en thuislozen kunnen zijn zonder dat dit overlast en/of onrust veroorzaakt in de directe omgeving. Deze aanpak bleek effectief, overlastmeldingen rondom bijvoorbeeld scholen en supermarkten namen sterk af en zijn laag gebleven. Het is van belang om opnieuw een analyse uit te voeren op het aantal overlastmeldingen van dak- en thuislozen, de aanpak te evalueren en waar nodig te bij te stellen.

Op het gebied van Veiligheid pakken we de regie/ coördinatie bij complexe casuïstiek. We bewerkstelligen het bevorderen van de veiligheid en het veiligheidsgevoel door structurele afstemming en samenwerking met ketenpartners zoals Novadic-Kentron, WijZijnTraverse, Stadlander en de Maatschappelijke opvang. We ontwikkelen de

Buurtpreventieteams door naar Buurtservice teams. We zetten in op een preventieve en thematische aanpak van de wijkproblematiek en van de Jeugdoverlast. We zorgen voor duidelijke communicatie extern en bewoners zijn en worden betrokken bij de aanpak van wijkproblematieken.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Gemeenten landelijk*	BoZ 2018	BoZ 2019**	Bron
Met verwijzing naar de doelstelling uit de tabel hierboven				
Verwijzingen Halt (aantal per 10.000 jongeren)	132 (2019)	204	226	Waarstaatjegemeente.nl (Bureau Halt)
Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)	2,2 (2018)	2,9	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen)
Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)	4,9 (2018)	6,7	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen)
Diefstallen uit woning (aantal per 1.000 inwoners)	2,5 (2018)	1,4	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen)
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)	5,8 (2018)	6,5	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen)

* Cijfers vermeld bij het onderdeel Gemeenten landelijk kunnen afwijken van de cijfers vermeld op de website Waarstaatjegemeente.nl. Deze worden namelijk gedurende het jaar aangepast indien er meer cijfers beschikbaar komen gedurende het jaar.

** De vermelding achter Waarstaatjegemeente.nl is de bron van waaruit WSJG (Waarstaatjegemeente.nl) de indicator heeft opgenomen. Deze extra informatie is waar mogelijk bij alle indicatoren zo weergegeven.

Bovenstaande opmerkingen gelden voor alle tabellen waarin indicatoren zijn opgenomen.

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota	Vastgesteld
Toekomstvisie Bergen op Zoom	2017
Integraal Veiligheidsplan 2019-2022 District De Markiezen	2019
Regionaal Beleidsplan ZWB 2019-2021 (gehele politie-eenheid)	2018
Integrale handhavingsnota 2019-2022	2019
Beleidsplan Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant 2019-2023	2019
Aanpak dreiging en agressie en geweld tegen openbaar bestuurders en overige (gemeente)ambtenaren	2015
Oplegnotitie organisatieplan Zorg- en Veiligheidshuis De Markiezen 2015-2017	2015
Regionaal Kompas 2015-2020, uitwerking van het vangnet voor kwetsbare mensen	2015
Sociaal Domein 'Samen leven Samen doen'	2013
Het RIEC-convenant	2020
APV gerelateerde beleidsdocumenten en uitvoeringsrichtlijnen	Divers
Aanpak Verward gedrag	2018
Wet verplichte GGZ 2020 West Brabant	2019
Overlastgevend dak- en thuislozen	
Toekomstvisie Bergen op Zoom	2017

Verbonden partijen

Omschrijving hoe de verbonden partij bijdraagt aan doelstelling van de gemeente

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	Door afstemming tussen hulpdiensten bereiken we grotere slagkracht en betere dienstverlening. Bijdrage voor de gemeente in 2021: € 4.559.800
Belgisch-Nederlands grensoverleg (BENEGO)	Verbinden van lokale initiatieven bij Belgische en Nederlandse grensgemeenten om substantiële subsidiebijdragen te verwerven en informatie te delen over grensoverschrijdende thema's.

Wat mag het kosten?

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Productgroep	2019	2020	2021	2022	2023	2024
PR101 Bestuur en samenwerken						
Baten	46	3	0	0	0	0
Lasten	4.305	3.078	3.094	3.023	3.029	3.047
Totaal saldo van baten en lasten	4.259	3.075	3.094	3.023	3.029	3.047
Onttrekkingen reserves	10	0	0	0	0	0
Stortingen reserves						
Resultaat	4.249	3.075	3.094	3.023	3.029	3.047
PR102 Openbare orde & Veiligheid						
Baten	599	520	527	527	527	527
Lasten	6.339	6.569	6.833	6.604	6.713	6.817
Totaal saldo van baten en lasten	5.740	6.048	6.306	6.077	6.185	6.289
Totaal programma 1 Besturen, samenwerken en veiligheid						
Baten	645	524	527	527	527	527
Lasten	10.644	9.647	9.927	9.627	9.741	9.864
Totaal saldo van baten en lasten	9.999	9.123	9.399	9.100	9.214	9.337
Onttrekkingen reserves	10					
Stortingen reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	9.989	9.123	9.399	9.100	9.214	9.337

Toelichting op de cijfers

Bedragen * € 1.000,-

	2021	2022	2022	2024
Baten	360	360	360	360
Lasten	8.992	9.240	9.304	9.304
Saldo	8.632	8.880	8.944	8.944
Kaderbrief	530	34	64	161
Salarisbegroting	207	274	306	336
inhuur	93	0	0	0
Indexering begrotingsposten	37	31	31	31
Verdeling handhaving	-71	-82	-94	-99
Overige wijzigingen	-29	-37	-37	-36
Eindtotaal	9.399	9.100	9.214	9.337

Begrotingsmutaties

Kaderbrief

Vanuit de Kaderbrief is de bijstelling voor 2021 € 530.000. Dit is voornamelijk de reparatie FLO-overgangsrecht voor het brandweerpersoneel bij de Veiligheidsregio. Dit was een bedrag van € 474.000. Verder zijn in de Kaderbrief de bijdragen aan de verbonden partijen meegenomen.

Salarisbegroting

De salariskosten zijn geïndexeerd met 3,1% hetgeen tot een stijging heeft geleid van € 207.000.

Inhuur

De kosten voor inhuur betreft de uitwerking van het focusakkoord.

Indexeren begrotingsposten

Zowel de uitgavenbudgetten als de inkomsten zijn, zoals afgesproken in de Kaderbrief, geïndexeerd met 1,8%.

De uitgaven zijn hierdoor met € 44.000 toegenomen. De inkomsten komen hierdoor € 7.000 hoger uit.

Verdeling kosten handhaving

De kosten van handhaving worden doorbelast naar de producten waarvoor zij werkzaam zijn. Per saldo is de doorbelasting voor het begrotingsresultaat budgettair neutraal. Voor dit programma is het voor 2021 een voordeel van € 71.000.

Samen leven, samen doen

Hoofddoelen	Subdoelen
1. Inwoners doen mee aan de samenleving en kunnen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen	1.1 Inwoners ontvangen de ondersteuning die redelijkerwijze nodig is binnen de wettelijke kaders; via zorgvuldige budgettering wordt hierop zicht gehouden. 1.2 Inwoners hebben zorg voor elkaar (eigen kracht, netwerk). 1.3 We streven naar het bieden van ondersteuning binnen de bestaande budgetten, door van maatwerk naar meer algemene voorzieningen te gaan.
2. Een gezonde samenleving	2.1 Bevorderen van een gezonde leefstijl. 2.2 Bevorderen van een gezonde leefomgeving. 2.3 Bevorderen van de gezondheid van jeugdigen 0-18 (jeugdgezondheidszorg). 2.4 Preventie en bestrijding van infectieziekten. 2.5 Toezicht houden op kinderopvang en onderhouden relaties met kinderopvang. 2.6 Het bieden van informatie en advies op het gebied van gezondheid zoals informatie over de negatieve gevolgen van alcoholgebruik onder jongeren. 2.7 Bevorderen van een dementievriendelijke gemeente. 2.8 Bestrijden van eenzaamheid.
3. Realiseren van de Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein (integrale toegang) met één proces en één informatie-systeem, waarbij we focussen op wat werkt	3.1 Eind 2018 zijn we gestart met de werkorganisatie Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein. In 2019 werken we als lerende organisatie vanuit één proces en registreren we in één systeem. De dienstverlening aan inwoners loopt door, we sturen bij waar nodig. 3.2 Vanaf 2020 formaliseren we de afspraken voor de Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein.
4. Aanpak van werkloosheid en jeugdwerkloosheid in het bijzonder	4.1 Inzicht in het uitkeringsbestand (ken je klant) als basis voor de aanpak van werkloosheid. 4.2 Uitvoeren van de werkplicht. Iedereen die kan werken, werkt. 4.3 Mensen die nog niet kunnen werken, hebben een leerplicht. 4.4 Voor mensen met een arbeidsbeperking die zijn aangewezen op een beschermde werkomgeving realiseren we beschutte werkplekken. 4.5 Terugdringen aantal uitkeringsgerechtigden door mensen volledig te laten uitstromen. 4.6 Handhaving op naleving van opgelegde verplichtingen. 4.7 Jongeren zonder startkwalificatie naar werk/studie begeleiden in samenwerking met het onderwijs (sluitende regionale aanpak). 4.8 Streven naar regionale harmonisatie Social Return on Investmentbeleid. 4.9 Nieuwkomers helpen met taal en werk in samenwerking met het onderwijs en bedrijfsleven.
5. Mensen die een uitkering ontvangen, stimuleren om iets terug te doen	5.1 Uitvoeren van de meedoenplicht, zonder arbeidsverdringing. 5.2 Vrijwilligers Informatie Punt wordt geïntegreerd in de USD
6. Tijdelijke ondersteuning bieden aan mensen met inkomensproblematiek	6.1 Blijven inzetten op armoedebestrijding en werken aan volledige uitstroom.
7. Terugdringen van zorgvragen voor schuldhelpverlening	7.1 Preventie en vroegsignalering van schulden. 7.2 Geen huisuitzettingen meer door huurschulden. 7.3 Bevordering van uitstroom uit het bestuursrechtelijk premieregime Zorgverzekeringswet van bijstandsgerechtigden (wanbetalersregeling).

8. Zorgen voor voldoende rijksmiddelen voor het sociaal domein en een financieel beheersbare uitvoering

- 8.1 Er wordt realistisch begroot, met inzicht in de budgetten die de rijksoverheid beschikbaar stelt voor het sociaal domein en de “plus” die de gemeente daarbovenop zet. Bij een dreigende overschrijding van de “plus” van de gemeente worden wachttijsten geaccepteerd.
- 8.2 Als blijkt dat buiten de “plus middelen” er een tekort blijkt te ontstaan maakt de gemeenteraad de afweging.
- 8.3 Door maatschappelijke businesscases vergroten we de doelmatigheid van de uitvoering.
- 8.4 Algemene voorzieningen zijn het uitgangspunt, maatwerk alleen als algemene voorzieningen niet volstaan.
- 8.5 Versobering van hulpmiddelen als deze het beoogde effect opleveren.
- 8.6 Actief volgen van indicaties gericht op tijdelijkheid en afschaling.
- 8.7 Lobby bij de rijksoverheid voor meer financiële middelen en herinvoering inkomenstoets.
- 8.8 Bij het optreden als centrumgemeente mag de gemeente geen financieel nadeel ondervinden.
- 8.9 De gemeenteraad wordt maandelijks via een dashboard geïnformeerd over de realisatie van het sociaal domein.

Dit zijn onze doelstellingen en activiteiten voor 2021

De opdracht voor programma 2 vanuit het focusakkoord is: ‘Ga door met de transformatie van het sociaal domein’ pg15, met als werkwijze: ‘Door maatschappelijke businesscases vergroten we de doelmatigheid van de uitvoering’ pg 14. Dit maakt dat de werkzaamheden zoals hieronder genoemd, vanuit de transformatie reeds zijn ingezet en met de uitvoering van het focusakkoord worden verscherpt en voortgezet.

1 Inwoners doen mee aan de samenleving en kunnen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen

Aan inwoners wordt ondersteuning op maat geboden. Uitgangspunt is: lichte ondersteuning waar dat mogelijk is, zwaardere ondersteuning waar dat nodig is. Dit vraagt om de verdere transformatie van het sociaal domein: de juiste (preventieve) voorzieningen in het voor iedere inwoner vrij toegankelijk voorliggend veld om de groei van het aantal niet vrij toegankelijke en duurdere maatwerkvoorzieningen af te vlakken.

Wanneer zwaardere ondersteuning oftewel maatwerk toch nodig is, wordt dit resultaat gericht ingezet.

Bij het inschakelen van ondersteuning of zorg wordt te allen tijden gekeken naar de mogelijkheden om het sociaal netwerk van de klant hierbij in te zetten.

2 Een gezonde samenleving

Om mee te kunnen doen in de samenleving is het belangrijk dat inwoners gezond blijven. Om gezond te blijven, doen we het volgende: we bevorderen een gezonde leefstijl en een gezonde leefomgeving, werken we aan het verkleinen van gezondheidsverschillen en we bestrijden eenzaamheid. We zetten extra in op de gezondheid van onze jeugd, door bijvoorbeeld de consultatiebureaus en jeugdartsen. Daarnaast werken we aan preventie en bestrijding van infectieziekten en houden we toezicht op de kinderopvang. Ook bieden we informatie en advies op het gebied van gezondheid, zoals informatie over de negatieve gevolgen van alcoholgebruik voor jongeren.

Er wonen steeds meer ouderen in onze gemeente die langer zelfstandig thuis blijven wonen. We werken samen met partners en de samenleving om ouderen en mensen met dementie te ondersteunen in het zo lang mogelijk op een verantwoorde wijze thuis wonen.

3 Realiseren van de Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein (integrale toegang) met één proces en één informatiesysteem, waarbij we focussen op wat werkt

In 2020 wordt aan de hand van evaluaties de definitieve organisatievorm van de Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein geformaliseerd en daarmee het leerjaar afgerond.

4 Aanpak van werkloosheid en jeugdwerkloosheid in het bijzonder

We definiëren wat we echt moeten weten van iedere bijstandsgerechtigde om de kans op uitstroom te vergroten. Dit doen we onder andere door gebruik te maken van het diagnosesysteem dat in 2020 ingevoerd is. Stap voor stap wordt deze tool ingezet om de klanten in beeld te krijgen en houden. We voeren de werkplicht uit. Iedereen die kan werken, werkt. Mensen die nog niet kunnen werken, hebben een leerplicht. We realiseren beschutte werkplekken voor mensen met een arbeidsbeperking die zijn aangewezen op een beschermde werkomgeving. Het aantal uitkeringsgerechtigden dringen we terug door mensen volledig uit te laten stromen. Handhaving vindt plaats op opgelegde verplichting. Jongeren zonder startkwalificatie worden begeleid naar werk/studie in samenwerking met het onderwijs. Social Return on investment wordt zo optimaal mogelijk benut. In situaties waar plaatsing niet mogelijk blijkt, wordt overleg met de opdrachtnemers gepleegd en wordt aan hen de nodige ondersteuning geboden, zodat een Sroi-invulling alsnog mogelijk wordt gemaakt. Hiertoe zullen, als nodig, het beleid en de uitvoeringsregels worden aangepast. Nieuwkomers worden geholpen met taal en werk in samenwerking met het onderwijs en bedrijfsleven. Om gevolg te geven aan de veranderde opgave nieuwe Wet Inburgering zijn wij op Brabantse Wal-niveau bezig met het opstellen van een visie. Het resultaat zal leiden tot het bieden van integrale trajecten op lokaal niveau. Samen met de WVS en het Werkplein Hart van West-Brabant is de ISD gestart met drie proeftuinen in 2020 om de veranderende doelgroep beter te kunnen ondersteunen (Intensieve Start, Doelgroep C en Beschut Werk / Arbeidsmatige Dagbesteding). Deze proeftuinen worden voortgezet in 2021.

5 Mensen die een uitkering ontvangen, stimuleren we om iets terug te doen

Vanuit het principe van wederkerigheid stimuleren we inwoners om zich in te zetten voor de gemeenschap. We voeren de meedoenplicht uit.

Voor de nieuwe instroom sturen we strakker op de uitvoering en naleving van de tegenprestatie en op het doen van vrijwilligerswerk. Tevens stimuleren wij de inburgeraar om aan zijn inburgeringsplicht te voldoen. Voorts zetten we in op de sociale activering van uitkeringsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

6 Tijdelijke ondersteuning bieden aan mensen met inkomensproblematiek

We vinden het belangrijk dat inwoners mee kunnen blijven doen in de gemeenschap. We blijven inzetten op armoedebestrijding en werken aan volledige uitstroom.

7 Terugdringen van zorgvragen voor schuldhelpverlening

Voorkomen is beter dan genezen. De gemeente zet in op het voorkomen van problematische schulden en de gevolgen voor deelname aan de maatschappij. Dit doen we door de integrale dienstverlening zoveel mogelijk te laten aansluiten op de situatie van de burger. Door middel van voorlichting en advisering willen we in een vroegtijdig stadium de helpende hand bieden om daarmee erger te voorkomen. Samen met onze partners binnen de armoedebestrijding (onderwijs, kerken, woningcorporaties, zorgverleners, zorgverzekeraars, nutsbedrijven, werkgevers, de voedselbank en Stichting Leergeld) zetten we in op vroegsignalering van schulden. We hebben als doel om geen huisuitzettingen meer te hebben door huurschulden. Bijstandsgerechtigden die door hun zorgverzekeraar aangemeld zijn bij het Centraal Administratiekantoor (CAK) en willen terugkeren naar een normale premiebetaling bij hun zorgverzekeraar kunnen mogelijk gebruikmaken van de Regeling Uitstroom Bronheffing.

8 Zorgen voor voldoende rijksmiddelen voor het sociaal domein en een financieel beheersbare uitvoering.

Om beter in control te komen en blijven worden de dashboards maandelijks geanalyseerd. Er vindt een procesoptimalisatie plaats m.b.t. het reduceren van de doorlooptijden WMO en Jeugd.

De focus blijft gericht op de transformatieopgave van maatwerk naar voorliggend veld. Dit wordt ondersteund door de Maatschappelijk Businesscases die we hier voor uitvoeren.

De politieke keuzes en de bijbehorende effecten voor de verder gaande bezuinigingen binnen het programma zijn in beeld gebracht. Het uitvoeringsplan kent een regionaal aangevlogen lobby.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Gemeenten landelijk	BoZ 2018	BoZ 2019	Bron
Banen (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar)	792,1 (2019)	694,4	712,5	Waarstaatjegemeente.nl (Rapport werkgelegenheidsregister, LISA)
Jongeren met een delict voor de rechter (percentage 12 t/m 21-jarigen)	1 (2018)	1	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel)
Kinderen in een uitkeringsgezin (percentage kinderen tot 18 jaar)	7 (2018)	8	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel)
Netto arbeidsparticipatie (percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking)	68,8 (2019)	65,3	66,6	Waarstaatjegemeente.nl (CBS- Arbeidsdeelname)
Werkloze jongeren (percentage 16 t/m 22-jarigen)	2 (2018)	2	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel)
Personen met een bijstandsuitkering (aantal per 1.000 inwoners)	38,2 (2019)	46,0	44,0	Waarstaatjegemeente.nl (CBS – Participatie wet)
Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 1.000 inwoners van 15 – 64 jaar)	20,1 (2019)	31,8	13,2	Waarstaatjegemeente.nl (CBS – Participatie wet)
Jongeren met jeugdhulp (percentage van alle jongeren tot 18 jaar)	12,2 (2019)	14,1	14,2	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Beleidsinformatie Jeugd)
Jongeren met jeugdbescherming (percentage van alle jongeren tot 18 jaar)	1,2 (2019)	1,0	1,2	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Beleidsinformatie Jeugd)
Jongeren met jeugdreclassering (percentage van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)	0,4 (2019)	0,6	0,5	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Beleidsinformatie Jeugd)
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (aantal per 1.000 inwoners)	62 (2016)	{-}	43 (2016)	Waarstaatjegemeente.nl CBS - Monitor Sociaal Domein WMO

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota

	Vastgesteld
Beleidsplan sociaal domein Brabantse Wal 2018-2021	2018
Beleidsplan WMO 2015	2014
Beleidsplan jeugdhulp in West Brabant West 2015-2017	2014
De Script Aanpak: de Bergse aanpak van de transformatie in het Sociaal Domein	2015
Het plan schuldhulpverlening	2019

GROGZ West-Brabant	De uitvoering van de wettelijk aan de gemeente opgedragen taak van collectieve preventie en inhoud geven aan de voor de deelnemende gemeenten noodzakelijke en de door de deelnemende gemeenten gewenste samenwerking op het terrein van de openbare en de preventieve gezondheidszorg. Bijdrage voor de gemeente in 2021: € 1.440.600
Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV)	• Het instellen en in stand houden van een Regionale Ambulancevoorziening ten behoeve van het werkgebied Midden en West-Brabant en het werkgebied Brabant-Noord; • Het in stand houden van een meldkamer ambulancezorg ten behoeve van het werkgebied Midden- en West-Brabant en het werkgebied Brabant-Noord; • Het vaststellen en (doen) uitvoeren van regionale ambulanceplannen van de regio Midden- en West-Brabant en Brabant-Noord; • Het (doen) leveren van een bijdrage aan de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen ten behoeve van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en Hulpverleningsdienst Brabant-Noord. Bijdrage voor de gemeente in 2021: € 0
Werkvoorzieningschap West-Brabant (WVS)	Integrale uitvoering van de Participatiewet, onderdeel voormalige Wet Sociale Werkvoorziening, en activiteiten ten behoeve van arbeidsintegratie en aangepaste arbeid voor personen uit de deelnemende gemeenten, die op afstand van de reguliere arbeidsmarkt staan. Bijdrage gemeente 2021: € 1.987.600
Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal	De gezamenlijke uitvoering van het takenpakket van een afdeling Sociale Zaken van een gemeente en het afstemmen van beleid ter zake van de uitvoering van de in de regeling benoemde wet- en regelgeving en het bevorderen van de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening. Bijdrage voor de gemeente in 2021: € 7.534.800

Wat mag het kosten?

x € 1.000						
Productgroep	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
PR201 Wmo						
Baten	3.156	2.594	2.364	2.367	2.368	2.368
Lasten	50.980	51.801	49.153	49.414	49.754	49.781
Totaal saldo van baten en lasten	47.825	49.207	46.789	47.048	47.386	47.414
Onttrekkingen reserves	700	0	0	0	0	0
Stortingen reserves						
Resultaat	47.124	49.207	46.789	47.048	47.386	47.414
PR202 Werk en inkomen						
Baten	30.032	31.294	34.218	34.218	34.218	34.218
Lasten	52.727	53.567	58.309	58.171	58.184	58.162
Totaal saldo van baten en lasten	22.696	22.272	24.090	23.953	23.966	23.944
PR203 Jeugd						
Baten	0	7	0	0	0	0
Lasten	20.394	19.678	20.825	20.818	20.820	20.821
Totaal saldo van baten en lasten	20.394	19.671	20.825	20.818	20.820	20.821
PR204 Volksgezondheid						
Baten	10	0	0	0	0	0
Lasten	2.469	2.529	2.580	2.556	2.592	2.627
Totaal saldo van baten en lasten	2.459	2.529	2.580	2.556	2.592	2.627
Totaal programma 2						
Samen leven, samen doen						
Baten	33.197	33.896	36.582	36.585	36.586	36.586
Lasten	126.571	127.575	130.867	130.959	131.350	131.392
Totaal saldo van baten en lasten	93.373	93.679	94.284	94.374	94.764	94.806
Onttrekkingen reserves	700	0	0	0	0	0
Stortingen reserves						
Resultaat	92.673	93.679	94.284	94.374	94.764	94.806

Toelichting op de cijfers

Bedragen * € 1.000,-	2021	2022	2023	2024
Baten	32.306	32.308	32.310	32.310
Lasten	120.301	120.133	119.918	119.918
Saldo	87.995	87.825	87.608	87.608
Kaderbrief	4.544	4.736	5.209	5.445
Salarisbegroting	186	212	239	267
Indexering begrotingsposten	954	954	955	955
Jeugd	1.212	1.212	1.212	1.212
Werk en inkomen	1.498	1.508	1.507	1.507
WMO	384	387	398	402
Beschermd wonen	-2.449	-2.422	-2.325	-2.545
Overige wijzigingen	-40	-38	-39	-45
Eindtotaal	94.284	94.374	94.764	94.806

Begrotingsmutaties

Kaderbrief

Bij de Kaderbrief is het saldo voor programma 2 met € 4.543.800 negatief bijgesteld. Dit betrof voornamelijk een bijstelling voor het sociaal domein: WMO € 2.445.000 N, Jeugd € 2.105.000 N en Werk en inkomen € 898.000 V.

De overige bijstellingen waren met name de bijgestelde bijdragen aan de verbonden partijen binnen dit programma.

Salarisbegroting

De salariskosten zijn geïndexeerd met 3,1% hetgeen tot een stijging heeft geleid van € 186.000,-.

Indexeren begrotingsposten

Zowel de uitgavenbudgetten als de inkomsten zijn, zoals afgesproken in de Kaderbrief, geïndexeerd met 1,8%.

De uitgaven zijn hierdoor met € 961.000 toegenomen. De inkomsten komen hierdoor € 7.000 hoger uit.

WMO

Om tot een realistische raming voor de WMO te komen dienen de budgetten voor de WMO naast de verhoging uit de Kaderbrief en de indexatie met 1,8% nog met € 384.000 verhoogd te worden. Enerzijds omdat de prijsstijgingen voor de WMO voor onderdelen als huishoudelijke ondersteuning en begeleiding hoger uitkomen dan de reguliere indexatie van 1,8%. Voor huishoudelijke ondersteuning bedraagt de verwachte prijsstijging 3,2% en voor begeleiding 5,3%. Daarnaast zijn de taakstellingen vanuit het keuzemenu uit de begroting 2020 ad € 300.000 niet meer opgenomen.

Beschermd wonen

Voor beschermd wonen ontvangen we ,evenals in de jaren 2018 tot en met 2020, van het Rijk een extra rijksbijdrage van € 4,2 miljoen voor de uitvoering van beschermd wonen.

De verwachting is dat we beschermd wonen budgettair neutraal kunnen uitvoeren. Dit levert een voordeel op van € 249.000 t.o.v. de budgetten die voor beschermd wonen bij de Kaderbrief waren opgenomen.

Vanaf 2021 kunnen mensen die langdurig zorg nodig hebben aanspraak maken op de Wlz. Dat betekent dat er in principe een aanmerkelijk aantal cliënten kunnen overgaan naar de Wlz. Dat leidt er toe dat het budget met ruim € 2,7 miljoen wordt verlaagd. We kunnen de overstap naar de Wlz niet afdwingen. Op programma 5 is de algemene uitkering met een gelijk bedrag verlaagd, zodat een en ander budgettair neutraal is. Hier schuilt een aanzienlijk risico.

Jeugd

Om tot een reële raming voor Jeugd te komen dienen de budgetten voor Jeugd naast de verhoging uit de Kaderbrief nog met € 1.212.000 verhoogd te worden. De kosten voor niet vrij toegankelijke zorg nemen nog steeds toe. Daarnaast is de prijsstijging bij jeugd € 400.000 hoger uitgekomen dan de indexatie met 1,8%.

Tevens zijn de taakstellingen vanuit het keuzemenu uit de begroting 2020 ad € 445.000 niet meer opgenomen.

Werk en inkomen

De verwachting is dat het aantal personen in de bijstand, vanwege de coronacrisis, fors zal stijgen. Op dit moment is het budget voor BUIG voor 2021 nog niet bekend. Dit wordt begin oktober gepubliceerd. Als uitgangspunt is genomen dat het overschot op de BUIG-uitkering dat we in 2019 hebben gerealiseerd we ook in 2021 zullen realiseren. Dit voordeel is € 900.000 lager dan het voordeel dat bij de Kaderbrief voor 2020 was opgenomen. Bij de Kaderbrief was nog niet de negatieve bijstelling van de BUIG-uitkering verwerkt zoals deze in mei bekend is gemaakt. Wel hebben wij u toen over de negatieve bijstelling geïnformeerd.

Gebleken is dat bij de Kaderbrief niet het juiste bedrag voor de WVS was opgenomen. De bijdrage is € 230.000 hoger dan toen opgenomen.

Vanwege een toename van het aantal bijstandsklanten zullen ook de kosten voor bijzonder bijstand en minimabeleid toenemen. De verwachting is dat deze kosten € 200.000 hoger uitkomen. De kosten voor schuldhulpverlening worden € 67.000 hoger ingeschat.

Per saldo is het product werk en inkomen € 1.498.000 minder positief dan waar we bij de Kaderbrief van uit waren gegaan.

Economie en werkgelegenheid, vrijtijdseconomie en onderwijs

Economie

Hoofddoelen

1. De economische structuurversterking versoberen naar de wettelijke taak m.u.v. subdoelstelling 1.1, 1.2 en 1.3.

Subdoelen

- 1.1 Behouden en vergroten werkgelegenheid.
1.2 Een levendige en aantrekkelijke Binnenstad betrokken faciliteren. Binnenstadslab wordt gesloten en het retailgebied wordt compacter gemaakt.
1.3 Biobased Economy en Agrofood inbedden.
1.4 Marketing doelmatig versoberen.
1.5 WerkgeversServicePunt en GrensinformatiePunt worden geïntegreerd in USD. Geen aparte loketten.

Vrijetijdseconomie

Hoofddoelen

2. Basis toeristische en recreatieve voorzieningen en een basis cultuur en sport- en beweegaanbod. De uitvoering wordt beperkt tot de wettelijke taak of het niveau landelijk gemiddelde.

Subdoelen

- 2.1 Er is een basis aanbod aan sportsoorten en passende faciliteiten, in lijn met de wettelijke taken.
2.2 Er is een basis aanbod aan kunst en cultuur en passende faciliteiten, in lijn met de wettelijke taken.

Onderwijs

Hoofddoelen

3. Een aantrekkelijke onderwijs- en studentenstad.

4. Goede spreiding van kwalitatieve en levensvatbare scholen over dorpen en wijken.

5. Leerlingen hebben optimale kansen om hun talenten te ontwikkelen en benutten.

6. Een leven lang leren.

Subdoelen

- 3.1 Divers aanbod van verschillend onderwijs.
3.2 Sterke verbinding van het onderwijs met economische ontwikkelingen.
3.3 Samenwerking met onderwijspartners en partnersteden.

4.1 Bereikbaar onderwijs.
4.2 Een goede bezetting van de lokalen en andere ruimtes in de scholen.
4.3 Scholen worden een ontmoetingsplek in de wijk.
4.4 Scholen zijn schoon, heel, veilig en duurzaam.

5.1 Voorkomen ongeoorloofd schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten.
5.2 Bestrijden leerachterstanden.

6.1. Voorkomen en terugdringen laaggeletterdheid.

Dit zijn onze doelstellingen en activiteiten voor 2021

Economie

1 De economische structuurversterking versoberen naar de wettelijke taak m.u.v. subdoelstelling 1.1, 1.2 en 1.3

1.1 Behouden en vergroten werkgelegenheid

- a. Accountmanagement; Accountmanagement richt zich op bezoeken van bedrijven, ondernemers/ bedrijventerreinverenigingen proactief en reactief. In deze rol stimuleren we o.a. crossovers op bestaande campussen/ broedplaatsen te denken is hierbij aan GCC en Delta Agrifood Business. Daarnaast heeft accountmanagement ook een rol in de ontwikkeling van het verduurzamen van bedrijventerreinen.

Verder, tevens in samenwerking met de afdeling OBI is een database ontwikkelt waarmee proactief accountmanagement kan worden ondersteund. We zorgen voor een optimale verbinding met bedrijven en voeren actief accountmanagement via ondermeer het uitvoeren van een accountplan. We faciliteren de groei van gevestigde bedrijven en zorgen voor het verbinden tussen ondernemers, onderwijs en arbeidsmarkt.

Een daarmee het versterken van het vestigingsklimaat van nieuwe en bestaande ondernemers.

- b. NV Aangenaam Bergen op Zoom: In 2021 is duidelijk wat nut, noodzaak en governance is rondom NV Aangenaam Bergen op Zoom. NV Aangenaam voert haar taken conform het meerjarenplan en uitvoeringsopdracht vanuit het college uit. In 2019 zijn samen met MKB en VNO-NCW ondernemersbijeenkomsten georganiseerd.
- c. Toekomstbestendige bedrijventerreinen: Ingezet wordt om energieneutrale, duurzame, veilige en meer biodiversiteit op bedrijventerreinen te realiseren. Met bedrijfsbelangenvereniging Lage Meren Meilust (LMM) is kennis gedeeld over de kansen en bedreigingen van haar bedrijventerrein. In 2021 is een ondernemersfonds (BIZ) opgericht. Daarnaast is bedrijventerrein LMM in 2019 gestart met het project 'Duurzame energie opwekken, delen en opslaan'; Er is een inventarisatie gemaakt

van kleinverbruikers die hieraan mee willen doen en er is kennis gedeeld over de organisatie hiervan. Daarnaast zijn locaties onderzocht op geschiktheid tbv het plaatsen van zonnepanelen. Met grootverbruikers is een verdergaande samenwerking onderzocht. Dit heeft geresulteerd in een intentieverklaring, ondertekent door 7 partijen, om samen te werken op energiegebied. Dit project is in 2021 afgerond. Met ondernemersvereniging Oude Molen is kennis gedeeld over de kansen en bedreigingen van haar bedrijventerrein. Met name door het parkmanagement te professionaliseren, en door de ontwikkeling van (collectieve) duurzame energie, kan het bedrijventerrein stappen zetten richting toekomstbestendigheid. Op industrieterrein Noordland zijn in 2021 naar verwachting ca. 14.000 zonnepanelen op bedrijfsdaken geïnstalleerd met een totaal vermogen van ca. 4,5 Megawatt. Dit in afstemming met programma 6 duurzaamheid. Verder wordt in samenwerking met het programma Symbiose4growth van NV Rewin een businesscase in samenwerking met een of meerdere bedrijven op dit industrieterrein uitgewerkt.

- d. Acquisitie: Het aantrekken van nieuwe innovatieve (biobased) bedrijven via NV Aangenaam Bergen op Zoom en samen met Rewin acquisitie naar topsectoren en MKB-bedrijven.
- e. Regionale afspraken bedrijventerreinen: Uitvoering geven aan de regionale afspraken over de werkwijze bij huisvestingsvragen van bedrijven en vraaggerichte ruimtelijke plannen voor nieuwe bedrijventerreinen.
- Op niveau van Brabantse Wal zal een ruimtelijke vertaling zijn gemaakt met strategische uitgangspunten voor bedrijventerreinen. We nemen besluiten over en starten met het ontwikkelen van bedrijventerreinen.
- f. Theodorushaven: Met een recente miljoeneninvestering mbt de herstructurering van de haven, een TENT-T aanduiding waarbij het mogelijk is om Europese subsidieaanvragen te doen, zal in 2021 de eerste resultaten zichtbaar moeten zijn. De mogelijkheden van de Theodorushaven zal onder de

aandacht zijn gebracht van de provincies Zeeland, Noord-Brabant, Havenbedrijven Moerdijk en Rotterdam en andere marktpartijen. Uitgangspunt is om de haven rendabeler te maken en/of de mogelijkheden te bezien om deze te privatiseren.

We zorgen voor goede havenfaciliteiten door het project Theodorus haven fase 4, inclusief brug uit te voeren.

Wat betreft de Burg. Petersluis zijn de voorbereidingen d.m.v. een bouwteamconstructie nagenoeg afgerond. Verwachting start werkzaamheden 2^e kwartaal 2020. Werkzaamheden Theodorus haven zijn vertraagd i.v.m. PFAS. Planologische voorbereidingen zijn in uitvoering door initiatiefnemer MCT/Mepavex. Zie ook Coördinatiebesluit en communicatie aan gemeenteraad.

- g. StartToGrow (voorheen StartersCentrum) faciliteert startende ondernemers in de gemeenten van de Brabantse wal en Roosendaal. Voor startende ondernemers worden kennisbijeenkomsten, leergangen en dienstverlening gefaciliteerd. Concrete getallen over vestiging, arbeidsparticipatie, startende ondernemers, etc. wordt in de economische barometer medio 2021 over het jaar 2020 opgeleverd. De economische barometer laat ons jaarlijks zien hoe de economie zich ontwikkelt, geeft sturingsinformatie om prioriteiten te stellen om economisch beleid te ontwikkelen en geeft input aan het overleg tussen bedrijfsleven, overheid en onderwijs over de economische toekomst.

1.2 Een levendige en aantrekkelijke Binnenstad faciliteren. Binnenstadslab wordt gesloten en het retailgebied wordt compacter gemaakt.

We herijken de Brede Aanpak Binnenstad. De focus daarbij ligt op samenwerking omdat de gemeente slechts een van de betrokken partijen is met een rol bij het revitaliseren van de binnenstad. De gemeente zal haar rol de komende jaren vervullen door andere partijen te faciliteren bij hun plannen met de binnenstad en zo de investeringsdynamiek vanuit de markt zo goed mogelijk benutten. Naast samenwerking, vraagt dit een gedragen visie op de opgave met daaraan gekoppeld een SMART uitvoeringsstrategie. Uitgangspunt daarbij is wederom dat de gemeente faciliteert en dat de markt het moet gaan doen. Dat vraagt om een houding van de gemeente die flexibel en snel is, zoveel mogelijk al in de geest van de nieuwe Omgevingswet. Eveneens vraagt het om een visievormingsproces dat leidt tot draagvlak. Voor

deze opgave gaat de gemeente strategische partnerschappen aan met zowel de provincie als marktpartijen zoals vastgoedeigenaren en de ondernemersvereniging Sterck. Met de provincie wordt onder andere een intentieovereenkomst gesloten om gezamenlijk de schouders onder deze complexe opgave te zetten.

De corona crisis is een harde klap voor de binnenstedelijke economie. Sectoren als horeca en detailhandel zijn zwaar getroffen sectoren. Een belangrijke stap op weg naar die levendige en aantrekkelijke binnenstad is daarom het compacter maken van het retailgebied. Dat vraagt lastige keuzes maken waarbij wederom samenwerking tot draagvlak zal moeten leiden. Fenomenaal accountmanagement wordt daarom vastgehouden, ondanks de sluiting van het Binnenstadslab. We staan met deze corona crisis aan het begin van een aanpassingscyclus die zal volgen. Hoewel het tijdelijk pijn doet zal de economie in de binnenstad veranderen en wordt de binnenstad een aantrekkelijkere plek om te verblijven.

Verder faciliteert de gemeente de verlenging van de Bedrijveninvesterings Zone (BIZ) in de binnenstad. De status van de weekmarkt wordt verkend en de weekmarkt wordt kostendekkend gemaakt.

1.3 Biobased Economy en Agrofood inbedden

We voeren het Actieplan Biobased Economy verder uit volgens de Pijleraanpak. Dat houdt in dat we specifiek blijven inzetten op de pijlers: Green Chemistry Campus/ biobased bedrijvigheid, Onderwijs, Creative Biobased, Gemeentelijke bedrijfsvoering (biobased/duurzame inkoop) en Gebiedsontwikkeling/openbare ruimte.

Meer in detail oefenen we het aandeelhouderschap in de Green Chemistry Campus (GCC) uit (samen met medeaandeelhouders de provincie Noord-Brabant en de NV REWIN), ondersteunen we het BioVoice-programma en voeren we de Stimuleringsregeling Biobased Economy-Green Chemistry Campus uit. Deze regeling is mede gericht op het stimuleren van de verbinding tussen biobased bedrijven en de GCC. Op het gebied van onderwijs dragen we bij aan de uitvoering van het project Innovatietafels van het Center of Expertise Biobased Economy, waarmee HBO-studenten opdrachten/vraagstukken van het bedrijfsleven kunnen uitvoeren/oplossen. Creativiteit ontmoet de Biobased Economy o.a. via de uitreiking van de BioBest Trofee voor vastenavendbouwclubs, waarmee vastenavendbouwclubs worden gestimuleerd biobased/duurzame materialen in vastenavendcreaties toe te passen. De gemeentelijke bedrijfsvoering wordt via het inkoopbeleid verder verduurzaamd door de

opstelling en uitvoering van het MVI (Maatschappelijk Verantwoord Inkopen)-actieplan, waarin o.a. aandacht wordt besteed aan het thema biobased economy. In de openbare ruimte continueren we onze inzet om biobased materialen en producten te gebruiken waar dit mogelijk/kansrijk is, zoals bijvoorbeeld door deelname aan het Chaplin-programma gericht op het ontwikkelen en commercialiseren van biobased asfalt. Daarmee treden we op als 'launching customer' voor een nieuw duurzaam product en vergaren we kennis over de toepassing van dit nieuwe asfalt door de realisatie van een aantal proefstroken.

Plantbased Agrifood wordt vanuit het Delta Agrifood Business (DAB) verder vormgegeven conform de afspraken die daar met de raad over zijn gemaakt. Dat betekent dat we èn met het onderwijs èn met het bedrijfsleven de agrifoodsector uit de Zuidwestelijke Delta aan ons binden en samen met hen programmatisch het DAB verder gaan ontwikkelen. Het programmatisch leiden van het DAB zal gebeuren door een triple helix samenwerking, waarbij het bedrijfsleven het primaire initiatief zal nemen. De Regiomiddelen, zullen onder andere ingezet worden om de projecten en afstudeerstages mede te financieren. Om innovatie verder te stimuleren zal DAB ten behoeve van de bedrijven en kennisinstellingen verder de subsidiemogelijkheden ondersteunen.

Het aantal kennisinstellingen wordt verder uitgebreid, zodat er cross-sectorale verbindingen ontstaan, zoals die tussen agro en techniek of tussen agro en ICT.

Ten slotte is de verwachting dat in 2021 de eerste inhoudelijke innovaties naar buiten gebracht kunnen worden. Gezien de ontwikkelingen moet dan gedacht worden aan resultaten op het gebied van 3D-Foodprinting en duurzaamheid / energieprestatie.

De verbinding tussen Biobased Economy en Agrofood leggen we o.a. via de samenwerking tussen het DAB (Delta Agrifood Business) en de Green Chemistry Campus.

1.4 Marketing doelmatig versoberen

Voor een concrete invulling dient eerst een verdieping plaats te vinden naar de (marketing)behoefte van en marketing gerelateerde opdrachten binnen de gemeente, denk aan het stimuleren van de lokale economie, het uitdragen van de biobased en agrofood-ambities, aantrekken nieuwe inwoners, vermarkten nieuwbouwprojecten en bedrijfskavels en het genereren van free publicity

door pers en influencers te faciliteren. Dit in combinatie met een inventarisatie van alle marketingactiviteiten en – capaciteit binnen de gemeente (incl Cultuurbedrijf en VVV)

1.5 WerkgeversServicePunt en GrensinformatiePunt worden geïntegreerd in USD. Geen aparte loketten.

Op het gebied van arbeidsmarkt, werkgeversservicepunt (WSP) en Grensinformatiepunt (GIP) werkt Bergen op Zoom samen met de andere Brabantse Wal gemeenten in de Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) en op het gebied van Participatie binnen Bergen op Zoom in de Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein (USD). De nieuwe vorm van het WSP is gestart in 2019 en zal in 2020 verder geoptimaliseerd worden. In samenwerking met programma 2 staat het onderdeel 'werkplicht' centraal voor de mensen die kunnen werken.

Daarnaast wordt binnen het Werkcentrum, waar ook het Werkgever Service Punt onderdeel van is, een stevigere verbinding gezocht met het GrensinformatiePunt. Het regionale onderzoek dat in 2019 gestart is, zal in 2020 afgerond worden, inclusief de bijbehorende implementatie. Onderzocht wordt hoe grensoverschrijdende samenwerking binnen de regio West-Brabant vorm kan krijgen. De uitbreiding van ons GIP naar de regio wordt hierin nadrukkelijk meegenomen. De werkzaamheden voor het GIP op de Brabantse Wal worden blijvend uitgevoerd, onder voorbehoud van enkele minimale wijzigingen op basis van het onderzoek.

Binnen Bergen op Zoom wordt er verder ingezet op de samenwerking economie-arbeidsmarkt- onderwijs, wat in 2021 leidt tot een op elkaar afgestemde visie en een passend beleid.

Vrijtijdseconomie

2 Basis toeristische en recreatieve voorzieningen en een basis cultuur en sport- en beweegaanbod. De uitvoering wordt beperkt tot de wettelijke taak of het niveau landelijk gemiddelde.

Het programma vrijetijdseconomie (VTE) bestaat uit de onderdelen Sport, Cultuur en Erfgoed, Toerisme en Recreatie. De afgelopen jaren is geïnvesteerd in de voorzieningen voor en het aanbod van recreatieve, toeristische en culturele activiteiten. De nadruk lag hierbij op kwantiteit en kwaliteit. De komende jaren zullen deze bestaande voorzieningen en activiteiten benut en geladen worden.

In 2021 zetten we de andere benadering die we vanaf 2020 hebben gekozen door. We zetten daarbij de effecten die we met vrijetijdseconomie willen bereiken centraal. De effecten zijn enerzijds sociaal maatschappelijk van aard. Vrijetijdseconomie levert naast een zinvolle tijdsbesteding een bijdrage aan o.a. sociale activering, het terugdringen van eenzaamheid, het bevorderen van een gezonde leefstijl, sociale cohesie en educatie in combinatie met duurzaamheid. Anderzijds moet het programma economische effecten bewerkstelligen. Een gemeente met hoogwaardige voorzieningen en een divers vrijetijdsaanbod is een aantrekkelijke gemeente met een prettig leef- en vestigingsklimaat. Er valt meer te beleven. Mensen willen onze gemeente bezoeken en/of daar wonen. Daarnaast kan het bijdragen aan meer werkgelegenheid.

We werken hiervoor aan één uitvoeringsprogramma VTE. In dit programma leggen we naast de verbinding tussen sport, cultuur, erfgoed en toerisme/recreatie ook de verbinding met doelstellingen uit overige programma's van de gemeente omdat hier winst te behalen valt. Anders gezegd: welke doelen streven we als gemeente na, hoe kunnen we vanuit vrijetijdseconomie hieraan bijdragen en vice versa wat kan de uitvoering van andere programma's betekenen voor het realiseren van de gewenste effecten binnen vrijetijdseconomie. Gelet op de financiële situatie wordt hiervoor een basisaanbod gedefinieerd. Welke basisvoorwaarden zijn noodzakelijk om de gewenste effecten op het gebied van vrijetijdseconomie te realiseren.

2.1 Er is een basisaanbod aan sportsoorten en passende faciliteiten, in lijn met de wettelijke taken.

2.2 Er is een basisaanbod aan kunst en cultuur en passende faciliteiten, in lijn met de wettelijke taken

Het sportbeleid, de cultuurvisie en het (nog vast te stellen) evenementenbeleid wordt tot uitvoering gebracht. Waarbij extra aandacht is voor toekomstbestendigheid. Hierbij richten we ons op het aanbod en de betaalbaarheid daarvan voor gemeente, verenigingen/organisaties en inwoners. De sport- en culturele voorzieningen zijn een belangrijk middel om beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren en daarmee een bijdrage te leveren aan een gezonde (mentaal en fysiek) leefomgeving en een vitale bevolking.

Sport en bewegen en kunst- en cultuuractiviteiten zijn een vorm van vrijetijdsbesteding. Samen met het toeristisch recreatieve aanbod zorgt het ervoor dat onze gemeente een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat heeft. De neveneffecten van het vrijetijdsaanbod leveren een bijdrage aan de realisatie van maatschappelijke effecten op andere beleidsterreinen. Het belang van sport en

bewegen en kunst- en cultuuractiviteiten is dusdanig dat het behouden blijft voor onze inwoners.

Samen met de cultuur- en sportpartners wordt onderzocht hoe het basisaanbod aan sport- en kunst en cultuursporten eruit moet zien en welke basisvoorzieningen noodzakelijk zijn om de sport- en cultuuractiviteiten te beoefenen. De gemeente maakt een terugtrekkende beweging in haar verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud en de instandhouding van voorzieningen.

We werken doorlopend aan een gezonde leefstijl voor alle inwoners en hebben extra aandacht voor kwetsbare groepen (mensen met een beperking, jeugd en ouderen). In dat kader worden de jaarlijkse opdrachten aan onze uitvoeringspartners, de Fitfabriek en het cultuurbedrijf, herijkt zodat de opdrachten een belangrijke bijdrage leveren aan de maatschappelijke effecten die we willen realiseren. Onderzocht wordt of onze uitvoeringspartners verder verzelfstandigd kunnen worden.

Erfgoed wat wettelijk verplicht is wordt nagekomen en mogelijkheden dat te kunnen doen in stand gehouden
Het erfgoedbeleid en vestingvisiebeleid zal verder geconcretiseerd worden met een kerkenvisie en het uithangbord, de monumenten en uitvoeringsprogramma vestingvisie, van de stad, zullen in stand worden gehouden en daarbij ook nadrukkelijk gezocht worden naar cofinanciering en duurzaamheid centraal zal staan. De beschermde binnenstad zal blijven functioneren als de spin in het web als het gaat om het uitdragen van kennis en beleving van de grote monumenten en de erfgoedlocaties waarbij voor wat betreft de vestingrelicten de Zuiderwaterlinie de verbinding maakt met andere vestingsteden in meerdere toeristische opzichten.

Het toeristische recreatieve aanbod van Bergen op Zoom en omgeving heeft een positief effect op het leefklimaat van inwoners, vestigingsklimaat bedrijven en nieuwe bewoners. Het draagt bij aan een positief imago van de regio.

Dit doen we samen met de Brabantse Wal. Met het nieuwe bestuur en de nieuwe opdracht van de Streekorganisatie wordt de samenwerking bekrachtigd. Door de huisvesting in Het Suikerlab en een bestuur bestaande uit vertegenwoordigers uit overheid, onderwijs én ondernemers wordt de Streekorganisatie toeganlijker maar ook zelfstandiger.

Daarnaast wordt er uitvoering gegeven aan de Agenda Veerkrachtig Bestuur, met voornamelijk de focus op vermarkten, routing & signing en verhaallijnen.

VVV Brabantse Wal blijft nauw betrokken bij de uitvoering van het toeristische beleid en Agenda Veerkrachtig Bestuur. Bij de ontwikkeling van Toerismepoort blijven ze met hun rol verbonden bij de andere functies en dragen ze alle verhaallijnen van de Brabantse Wal uit aan bezoekers en inwoners.

Er wordt nog meer samengewerkt met de regio. Dit gebeurt o.a. binnen Geopark Schelde Delta. Bergen op Zoom maakt vanaf 2020 onderdeel uit van een intentieovereenkomst tussen 2 landen, 4 provincies en 61 gemeenten. In 2021 wordt het bidbook ingediend voor een UNESCO Global Geopark. Ook verkennen we met Regio West-Brabant de kansen en ambities binnen de sector VTE. We nemen ambtelijk en bestuurlijk een rol in deze verkenning.

Daarnaast blijven we verbonden met Waterpoort en werken we samen om o.a. de kansen binnen de riviercruisemarkt te benutten binnen deze regio.

Tot slot blijven we, ook na de viering van 75 jaar vrijheid, invulling geven aan programma Herdenken en faciliteren de Stichting Bevrijding Brabantse Wal en Stichting Bezoekersinformatiecentrum Erevelden.

Onderwijs

3 Een aantrekkelijke onderwijs- en studentenstad

De gemeente probeert het huidige aanbod van onderwijs in stand te houden en streeft waar mogelijk naar uitbreiding van het aanbod. Kansen die zich voordoen om mbo- en hbo-opleidingen die goed aansluiten bij regionale arbeidsmarkt te laten vestigen in Bergen op Zoom, worden ondersteund, maar er wordt niet actief op geacquireerd.

De gemeente ondersteunt de regionale (onderwijs)plannen van Sterk Techniekonderwijs (focus op techniekonderwijs) en de Agenda Beroepsonderwijs (focus op aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt). De gemeente zet verder in op de ontwikkeling van de Broedplaats AgrofoodDelta Agrifood Business. Dit betekent dat het concept verder wordt ingevuld, partners worden geacquireerd en subsidiemogelijkheden verder worden onderzocht. Het palet van samenwerkende kennisinstellingen die in 2020 zijn verbonden (VO-VMBO, MBO, HBO en WO) wordt verder uitgebreid om het "groenonderwijs" en het "foodonderwijs" te verbinden met andere opleidingen, zodat cross-sectorale verbindingen ontstaan.

In het focusakkoord is prioriteit gegeven aan het verbeteren van de verbinding tussen het onderwijs en economische

ontwikkelingen. Hierbij wordt met name ingezet op innovatie en het pakken van economische kansen bij koppelingen tussen onderwijs en economie. Er zal een SWOT-analyse uitgevoerd worden naar Bergen op Zoom als aantrekkelijke onderwijs- en studentenstad. Er zal minder prioriteit gegeven worden aan samenwerking met onderwijspartners en partnersteden. De samenwerking wordt met name gezocht in de bijeenkomsten van de Lokale en Regionale Educatieve Agenda.

4 Een goede spreiding van kwalitatieve en levensvatbare scholen over dorpen en wijken

De gemeente heeft 2020 een beleidsrijke integrale huisvestingsplan (IHP) opgesteld voor het primair onderwijs (PO). Met de uitvoering van het IHP start de realisatie van toekomstbestendige onderwijshuisvesting in de dorpen en wijken. De gemeente zet hierbij in op doordecentralisatie van onderwijshuisvesting op de schaal van de schoolbesturen. In het beleidsrijke IHP is aandacht voor duurzaamheidsmaatregelen. Het doel is 2021 te starten met de uitvoering van het IHP (PO) en de doordecentralisatie net zoals gerealiseerd is voor het voortgezet onderwijs.

Er worden geen nieuwe initiatieven ontplooid; de lopende activiteiten worden uitgevoerd.

De gemeente geeft een nieuwe invulling aan het project Veilige School door middel van het project Safe&Sound. Er wordt hiermee ingezet op meer aandacht voor preventie en de betrokkenheid van veiligheidspartners bij de scholen.

5 Leerlingen hebben optimale kansen om hun talenten te ontwikkelen en benutten

Ook in 2021 werkt de gemeente mee aan de verbetering van de aansluiting tussen onderwijs en jeugdzorg. In het schooljaar 2019/2020 is gestart met de inrichting van een schoolondersteuningsteam (SOT) op elke school. Hier zijn zowel professionals uit het onderwijs als jeugdhulp bij aangesloten. Het werken met SOT's is in 2020 geëvalueerd en zal in 2021 worden voortgezet, al dan niet met kleine wijzigingen die vanuit de evaluatie leiden tot een verbetering van het werken met SOT's. De gemeente blijft via het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) de komende jaren inzetten op een betere arbeidsmarktvoorbereiding voor jongeren in een kwetsbare positie. Dit gebeurt onder andere door de inzet van de groepsaankoop On My Way. Daarnaast werkt de gemeente aan een nadrukkelijke verbinding tussen de dienstverlening van de RMC en het Werkgevers Servicepunt West-Brabant.

Via het Thuiszitterspact heeft de gemeente zich verbonden aan de ambitie dat geen enkel kind langer dan drie maanden thuiszit zonder een passend aanbod van onderwijs en/of zorg.

De gemeente voert een actief onderwijskansenbeleid, waarin gelijke kansen voor alle kinderen centraal staat. Het project onderwijsambassadeurs wordt in 2021 voortgezet. De gemeente onderzoekt de mogelijkheid van een schoolbibliotheek op elke school. Daarnaast onderzoekt de gemeente nieuwe aanpakken die gelijke kansen voor nieuwkomers stimuleren, met name door realisatie van een nieuwkomersvoorziening voor kinderen van 6 tot 12 jaar. De gemeente stimuleert de doorgaande leerlijn, waardoor de overgangen tussen voorschoolse voorzieningen, primair onderwijs, voortgezet onderwijs en vervolgonderwijs soepel verlopen.

6 Een leven lang leren

Door de voortzetting van onder andere de bibliotheek op school en de voorleesexpress zijn we in staat om laaggeletterdheid beter te signaleren en te voorkomen. De gemeente stimuleert inwoners om deel te nemen aan volwassenen-educatie en taalonderwijs. Hierbij is extra aandacht voor autochtone laaggeletterden, uitkeringsgerechtigden en inwoners die de Nederlandse taal moeten leren in het kader van de nieuwe wet inburgering. De gemeente stimuleert werkgevers om medewerkers bij te scholen in taal op de werkvloer en in het bieden van vrijwilligerswerk en werkervaringsplaatsen waarbij taal centraal staat.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Gemeenten landelijk	BoZ 2018	BoZ 2019	Bron
Met verwijzing naar de doelstelling uit de tabel hierboven				
Het aantal niet sporters uitgedrukt in een percentage	48,7 (2016)	{-}	50,9 (2016)	Waarstaatjegemeente.nl (Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen, GGD'en, CBS en RIVM)
Economie: functiemenging (verhouding tussen banen en woningen), als percentage	53,2 (2019)	49,5	50	Waarstaatjegemeente.nl (CBS BAG/LISA- bewerking ABF Research)
Economie: Vestigingen (van bedrijven) aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	151,6 (2019)	122,8	131,3	Waarstaatjegemeente.nl (LISA)
Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	1,9 (2018)	3,2	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (DUO/Ingrado)
Relatief verzuim per 1.000 leerlingen	23 (2018)	22	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (DUO/Ingrado)
Voortijdige schoolverlaters zonder Startkwalificatie (vsv'ers) percentage	1,9 (2018)	2,1	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (DUO/Ingrado)

Voor een uitgebreide toelichting en opmerkingen bij de vermelde bovenstaande indicatoren verwijzen wij u naar het indicatoren overzicht opgenomen in programma 1.

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota	Vastgesteld
Detailhandelstructuurvisie	2016
Nota integraal bedrijventerreinenbeleid	2013
Meerjarenplan 2014-2017 NV Aangenaam in Bergen op Zoom	2014
Actieplan economische structuurversterking	2015
Startfoto lokale economie	2016
Kadernota "Sport (is) in beweging" 2011-2016	2011 en verlengd in 2016
Sport is (in) Beweging – "Uitvoeringsnota Sport en Bewegen"	2013 en verlengd in 2016
Cultuurvisie Bergen op Zoom	2013
Doorontwikkeling Binnenschelde "Boulevard in Beweging"	2014
Visie Materieel erfgoed	2013
Uitvoeringsprogramma Materieel Erfgoed	2015

Verbonden partijen

Omschrijving hoe de verbonden partij bijdraagt aan doelstelling van de gemeente

Zwembad de Schelp en De Melanen BV	De exploitatie van twee zwembaden.
Programma schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten	Regionale centrale leerling-administratie; centralisering van het gegevensbeheer RMC en leerplicht (wettelijke taak) ten behoeve van betere controle op voortijdig schoolverlaters en schoolverzuim, eenduidige cijfers en werkwijze in regio en betere aansluiting bij (regionaal georganiseerde) partners als het Voortgezet Onderwijs/MBO zelf, maar ook Zorg en Veiligheidpartners. Bijdrage voor de gemeente in 2021: € 35.400,-.
Regio West-Brabant (RWB)	De Regio West-Brabant (RWB) is een alliantie van negentien gemeenten met als doel de regio te versterken en te stimuleren op het gebied van onder andere economie en arbeidsmarkt, mobiliteit. Bijdrage voor de gemeente in 2021 voor de economische activiteiten (Rewin): € 198.000
GR West-Brabants Archief (WBA)	Via de GR bereiken we dat de zorg, het beheer, de bewaring en het ter beschikking stellen van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden tegen beheersbare kosten worden uitgevoerd. Bijdrage voor de gemeente in 2021: € 882.000

Wat mag het kosten?

x € 1.000 Productgroep	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
PR301 Economie en werkgelegenheid						
Baten	1.198	1.205	893	893	893	893
Lasten	3.610	2.643	4.295	4.443	4.441	4.461
Totaal saldo van baten en lasten	2.412	1.438	3.402	3.550	3.548	3.568
Onttrekkingen reserves	59	0	0	0	0	0
Storting reserves						
Resultaat	2.354	1.438	3.402	3.550	3.548	3.568
PR302 Vrijetijdseconomie						
Baten	5.174	5.804	6.117	6.108	6.108	6.065
Lasten	23.875	21.329	23.120	22.726	22.471	22.243
Totaal saldo van baten en lasten	18.701	15.525	17.003	16.618	16.363	16.178
Onttrekkingen reserves	565	60	0	0	0	0
Storting reserves						
Resultaat	18.136	15.465	17.003	16.618	16.363	16.178

PR303 Onderwijs

Baten	3.033	3.203	3.189	3.189	3.189	3.189
Lasten	9.455	9.077	9.314	9.555	9.746	9.930

Totaal saldo van baten en lasten	6.423	5.874	6.124	6.366	6.556	6.741
---	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Totaal programma 3
(Vrijetijds-)Economie en
werkgelegenheid en onderwijs

Baten	9.404	10.213	10.200	10.191	10.191	10.147
Lasten	36.940	33.050	36.729	36.724	36.658	36.634

Totaal saldo van baten en lasten	27.536	22.837	26.529	26.533	26.467	26.487
---	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Onttrekkingen reserves	624	60	0	0	0	0
------------------------	-----	----	---	---	---	---

Stortingen reserves						
---------------------	--	--	--	--	--	--

Resultaat	26.912	22.777	26.529	26.533	26.467	26.487
------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Toelichting op de cijfers

Bedragen * € 1.000,-			2021	2022	2023	2024
----------------------	--	--	-------------	-------------	-------------	-------------

Baten			9.342	9.282	9.282	9.282
-------	--	--	-------	-------	-------	-------

Lasten			33.517	33.400	33.264	33.264
--------	--	--	--------	--------	--------	--------

Saldo			24.175	24.118	23.982	23.982
--------------	--	--	---------------	---------------	---------------	---------------

Kaderbrief			364	381	396	466
------------	--	--	-----	-----	-----	-----

Salarisbegroting			838	908	978	1.048
------------------	--	--	-----	-----	-----	-------

Indexering begrotingsposten			236	200	200	200
-----------------------------	--	--	-----	-----	-----	-----

Kapitaallasten			-89	404	602	800
----------------	--	--	-----	-----	-----	-----

Oude taakstellingen			424	424	424	424
---------------------	--	--	-----	-----	-----	-----

Buitensport accommodaties			441	-28	-242	-460
---------------------------	--	--	-----	-----	------	------

Voortgezet onderwijs			125	125	125	125
----------------------	--	--	-----	-----	-----	-----

Overige wijzigingen			15	1	2	-98
---------------------	--	--	----	---	---	-----

Eindtotaal			26.529	26.533	26.467	26.487
-------------------	--	--	---------------	---------------	---------------	---------------

Begrotingsmutaties

Kaderbrief

Bij de Kaderbrief is het saldo voor programma 3 met € 364.000 negatief bijgesteld. Dit betrof voornamelijk een bijstelling in verband met hogere kosten voor het leerlingenvervoer.

Salarisbegroting

De salariskosten zijn geïndexeerd met 3,1% hetgeen tot een stijging heeft geleid van € 838.000,-.

Indexeren begrotingsposten

Zowel de uitgavenbudgetten als de inkomsten zijn, zoals afgesproken in de Kaderbrief, geïndexeerd met 1,8%. De uitgaven zijn hierdoor met € 359.000 toegenomen. De inkomsten komen hierdoor € 123.000 hoger uit.

Kapitaallasten

De kapitaallasten zijn met € 89.000 afgenomen. De realisatie van de vervanging van de brug Burg. Peeterssluis is een jaar doorgeschoven van 2020 naar 2021 en daardoor komen de kapitaallasten pas vanaf 2022 in de begroting.

In de latere jaren nemen de kapitaallasten toe, omdat er buiten de moederkredieten om er in de jaren 2021 t/m 2024 conform het beleidsarm IHP € 4,5 miljoen per jaar aan investeringen in onderwijshuisvesting is opgenomen. Hierdoor nemen de kapitaallasten vanaf 2022 jaarlijks met ongeveer € 200.000 toe.

Oude taakstellingen

In de begroting waren nog een drietal oude taakstelling opgenomen die nog niet waren ingevuld. Dit betrof een taakstelling op economie van € 237.000, cultuur € 101.000 en sport € 86.000.

Het opstellen van een realistische begroting was het uitgangspunt voor de Begroting 2021-2024. De nog niet gerealiseerde taakstelling zijn daarom niet meer opgenomen.

Buitensport

In deze begroting zijn we ervan uitgegaan dat we voor het groot onderhoud voor de buitensportaccommodaties voorlopig nog niet met een voorziening gaan werken, maar het benodigde bedrag voor groot onderhoud in de begroting opnemen. Dit omdat de uitwerking van het focusakkoord grote invloed kan hebben op de buitensport-accommodaties. Dit leidt ertoe dat in 2021 de kosten voor grootonderhoud met € 441.000 hoger uitkomen dan de geraamde € 594.000. Voor 2022 komen de kosten € 28.000 lager uit dan dit geraamde bedrag uit de Begroting 2020. Voor de jaren 2023 en 2024 bedraagt het voordeel € 242.000 en € 460.000.

Voortgezet onderwijs

De doordecentralisatie bijdragen zijn aan het voortgezet onderwijs in 2020 op basis van de mev-index met 6,08% toegenomen. De begrote doordecentralisatie bijdragen zijn afgestemd op de werkelijk betaalde bedragen in 2020. Dit heeft ertoe geleid dat het bedrag met € 125.000 is verhoogd.

Woon- en leefomgeving (fysiek domein)

Woon- en leefomgeving

Hoofddoelen

1. Realiseren aantrekkelijk woon- en leefklimaat

Subdoelen

- 1.1 Opzetten stedelijke programmering. Meer woningbouw claimen bij provincie en rijk om aantrekkingskracht als woonstad te vergroten. Meer inwoners, meer inkomsten, meer economische leefbaarheid. Versnellen en verhogen woningbouwprogramma.
- 1.2 Op peil brengen en houden van voorzieningen in wijken en kernen.
- 1.3 Een vitaal buitengebied.
- 1.4 Werken aan Leefbaarheid en stedelijke vernieuwing.
- 1.5 Aanpakken leegstand en transformatie.
- 1.6 Handhaven omgevingskwaliteit. Verbeteringsinvesteringen stoppen.
- 1.7 In gang gezette verbinden van groene en blauwe omgeving worden heroverwogen en nieuwe verbindingen worden niet aangegaan.
- 1.8 Business case: uitbesteden onderhoud openbare ruimte.

2. Realiseren goed werkende woningmarkt, **binnenstedelijk transformeren met korte procedures**

- 2.1 Weten wat er speelt op de woningmarkt
- 2.2 Voldoende woningen voor alle doelgroepen in gemeente en regio Bergen op Zoom (vraag en aanbod sluiten op elkaar aan, ook gelet op de langere termijn)
- 2.3 Een gevarieerd en onderscheidend woningaanbod
- 2.4 Een flexibel woningbouwprogramma

3. Duurzame economische ontwikkeling

- 3.1 Behouden en vergroten werkgelegenheid bedrijventerreinen -zie programma 3

4. Bergen op Zoom is goed bereikbaar, toegankelijk en verkeersveilig

- 4.1 Stimuleren fiets en OV als alternatieven voor de auto.
- 4.2 Voldoende en goede parkeerplaatsen voor auto's.
- 4.3 Verdere digitalisering parkeren en vervoer
 - Voorbereid op MaaS (Mobility as a Service).
- 4.4 Snelle regionale busverbindingen met fietsparkeervoorzieningen bij de haltes.
- 4.5 Kleinschalig OV in de wijken en kernen
 - Voorbereid op MaaS (Mobility as a Service).
- 4.6 Goede fietspaden in asfalt en verlichting en voldoende fietsparkeerplaatsen.
- 4.7 **Kwaliteitsbehoud in de openbare ruimte bij groot onderhoud.**
- 4.8 Doorstroming van autoverkeer rond de stad verbeteren. In de stad meer ruimte voor fietser en voetganger.
- 4.9 Afwikkeling verkeer op knooppunten Zoomland (incl. afrit 28) en Markiezaten.
- 4.10 **Temporiseren in de aanpak verkeersveiligheid waar verantwoord.**
- 4.11 Meer elektrische laadpalen in garages en op straat en meer ruimte voor deelauto's.

5. Vitale binnenstad

Zie programma 3.

6. Omgevingswet

We omarmen de Omgevingswet, omdat de geest van de wet zo goed aansluit bij de ambities van Bergen op Zoom. We bereiden de invoering goed voor.

Hierdoor dragen we bij aan:

- *Het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit*
- *Het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de leefomgeving om er maatschappelijke behoeften mee te vervullen*
- *Een integrale benadering, waarbij sociale en fysieke vraagstukken optimaal worden verbonden*
- *Het aanscherpen van een duidelijk profiel voor de gemeente/regio (omgevingsvisie)*

7. Passend aanbod voorzieningen voor schoon, heel en veilig

6.1 Antwoord geven op complexe vraagstukken op het gebied van omgevingskwaliteit. De leefomgeving benaderen we samenhangend (integraal en gebiedsgericht). We geven antwoord op de complexe maatschappelijke vraagstukken energietransitie, duurzaamheid, klimaatadaptatie, gezondheid en veiligheid.

6.2 Bergen op Zoom is volop in beweging. Grote betrokkenheid van inwoners, maatschappelijke partners en bedrijven.

- Grotere en nieuwe betrokkenheid van inwoners bij de leefomgeving;
- Meer ruimte voor initiatieven (Ja, mits);
- Betere vertrouwensrelatie en samenspel samenleving en overheid;
- Overheid als aantrekkelijke partner, tevreden inwoners, ketenpartner, bedrijven kiezen Bergen op Zoom;
- Goed samenspel in de regio, met provincie en regiogemeenten;
- Duidelijke verwachtingen en spelregels;
- Vormgeven aan participatie:
 - beginspraak, participatiebesluit, right to challenge, adviesraden sociaal domein.

6.3 Voorbereid op complexe stelselherziening

- Digitalisering op orde;
- Juridisch/instrumenteel op orde;
- Grote inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak van het omgevingsrecht;
- Verbeteren en versnellen besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving;
- Verminderen regeldruk (oa welstandsregels);
- In nauwe verbinding met de organisatieontwikkelingsopgave en de opgave dienstverlening.

6.4 Het tempo van implementatie af laten hangen van de definitieve invoeringsdatum

- Inzichtelijk maken wat de gevolgen zijn van het uitstellen van de stelselwijziging voor voortgang, kosten etc.
- Houd rekening met samenwerkingspartners en hun tempo.

7.1 Onderhouden van openbare ruimte tegen vooraf vastgestelde kwaliteit passend binnen financiële kaders. IBOR kwaliteit jaarlijks heroverwegen.

7.2 Uitvoeren van vervangingsprojecten op basis van reconstructie.

7.3 Bij 'vervangingsprojecten' in de openbare ruimte reconstructie en/of herinrichting.

7.4 Actieve participatie in de totstandkoming Omgevingswet in Bergen op Zoom.

7.5 Bevorderen integraliteit bij vervangingsprojecten binnen Realisatie & Beheer.

7.7 Bevorderen integraliteit bij vervangings- en nieuwe projecten tussen Realisatie & Beheer/Stedelijke Ontwikkeling.

7.8 Klant/burger centraal stellen en zo verdiepen van co-creatie. Inwoners, bedrijven en instellingen betrekken.

7.9 Activiteiten Beheer en Realisatie toespitsen op hoofddoelen.

8. (Te) verantwoorde(n) inzet van gemeentelijk vastgoed
- 8.1 Er is een kernportefeuille gemeentelijk vastgoed vastgesteld door op basis van beleidsmatige en financiële kaders keuzes te maken ten aanzien van de inzet of het afstoten van gemeentelijk vastgoed.
 - 8.2 Doelmatige instandhouding gemeentelijk (kern)vastgoed, inclusief buitensport-complexen, passend binnen de financiële kaders, waaronder waar mogelijk het overhevelen verantwoordelijkheid en gebruikerslasten naar contractanten.
 - 8.3 Gemeentelijk (kern)vastgoed voldoet aan eisen wet- en regelgeving, ook in het kader van duurzaamheid.
 - 8.4 Het gemeentelijk (kern)vastgoed is onderhouden op basis van een conditie-ge-stuurd (verduurzaamd) Meerjaren Onderhoudsplan.
 - 8.5 De efficiency van het administratief beheer is verbeterd met betrekking tot opslag van data in het vastgoedbeheerssysteem, waaronder tekeningen- en contractbeheer.
 - 8.6 Optimalisatie gebruik objecten door combinatie van diensten, in samenwerking met beleidsdiensten.

Dit zijn onze doelstellingen en activiteiten voor 2021

1 Realiseren aantrekkelijk woon- en leefklimaat

1.1 Opzetten stedelijke programmering.

Meer woningbouw claimen bij provincie en rijk om aantrekkingskracht als woonstad te vergroten. Meer inwoners, meer inkomsten, meer economische leefbaarheid. Versnellen en verhogen woningbouw-programma.

Er worden nieuwbouwwoningen gerealiseerd binnen de uitleggebieden Schelde vesting en Markiezaten en de locaties zoals opgenomen in de woningbouwpro-grammering. We beogen daarbij eenzelfde productie te bereiken als de afgelopen paar jaar.

We faciliteren plannen op prioritaire locaties in/rond het centrum. Inbreidingslocatie om de stad compleet te maken en het ontdoen van de 'rotte appels' in de bestaande stad.

1.2 Op peil brengen en houden van voorzieningen in wijken en kernen.

Mede naar aanleiding van het focusakkoord is de verwachting, dat in oktober een IBOR-sessie plaats zal vinden waarbij o.a. op de agenda staat meer duiding te krijgen over de richting die de fracties uit willen met de beeldkwaliteit. Eventuele bijstelling (neerwaarts) van de ambitie is uiteraard van invloed op dit doel.

1.3 Vitaal buitengebied.

Met betrekking tot het vitale buitengebied trachten we samen op te trekken met de buurgemeenten. Er is onvol-doende (beleids)capaciteit om dit zelfstandig te doen.

1.4 Werken aan Leefbaarheid en stedelijke vernieuwing

Met de lopende afspraken over de stedelijke vernieuwing binnen Fort-Zeekant, Nieuw-Borgvliet en Gageldonk West wordt ingezet op het versterken van de leefbaarheid. Ook de nieuwbouwlocaties dragen bij aan versterking van de omliggende woongebieden en het draagvlak voor voorziening.

Samen met onze partners als Stadlander, wijkagenten, WijZijn, bewonersplatforms, buurtpreventieteams e.a. zetten we ons in voor de leefbaarheid van onze wijken en kernen. Wij doen dit mede door de inzet van de 5 wijkver-binders en leefbaarheidsgesprekken.

1.5 Aanpakken leegstand en transformatie

Particuliere initiatieven voor de aanpak van transformatie en leegstand van vastgoed worden via de intakecie beoordeeld en afgestemd op de gemeentelijke program-mering (wonen, werken, detailhandel, leisure, verkeer, duurzaamheid). Aandachtsgebieden zijn onder meer de Binnenstad en Plein XIII-Glacijs-Stationsgebied.

1.6 Handhaven omgevingskwaliteit

Door slim en efficiënt omgaan met verbeteringsinve-ste-ringen met een sober en doelmatige invulling. Participatie met burgers en ondernemers dient een kans te zijn om de omgevingskwaliteit te verhogen. Afstoten en inkrimpen van het areaal dient hierbij altijd bespreekbaar te zijn.

Door het kiezen van sobere materialen en doelmatige inrichting kan het dagelijks onderhoud eenvoudiger en goedkoper worden uitgevoerd.

1.7 In gang gezette verbindingen van groene en blauwe omgeving worden heroverwogen en nieuwe verbindingen worden niet aangegeaan.

Realisatie van de ecologische verbinding langs de Bleekloop, conform afspraak met waterschap en gemeente Roosendaal, trachten te temporiseren zodanig dat de uitvoering pas na dit jaar of zelfs nog later tot stand zal komen, maar de al toegezegde subsidie hiervoor in stand blijft.

1.8 Business case: uitbesteden onderhoud openbare ruimte.

September / oktober 2020 wordt in gesprek gegaan met het college over wat zij beogen met de businesscase. Gespreksvragen zijn bijvoorbeeld: Is het doel zo doelmatig mogelijk werken of misschien wel het slanker maken van de ambtelijke organisatie, hoe ver gaat het uitbesteden (compleet onderhoud op afstand of wil men dingen zelf blijven doen?). In 2013 is er namelijk ook onderzoek gedaan naar het uitbesteden van het onderhoud openbare ruimte. Destijds zijn er vijf scenario's verkend: Eigen dienst, Intergemeentelijke samenwerking, OverheidsBV, Overheidspartij Bestaand en Marktpartij. Het onderzoek uit 2013 is in grote lijnen nog bruikbaar, maar door een aantal veranderingen in de organisatie en wetgeving niet meer 1 op 1 toe te passen. De afdeling Openbare Ruimte bestaat bijvoorbeeld niet meer; de werkzaamheden zijn verdeeld over twee clusters (Buitendienst en B&O).

Op basis van de uitkomsten van het gesprek in sept/oktober 2020 kunnen we het onderzoek uit 2013 laten actualiseren.

2 Realiseren goed werkende woningmarkt, binnenstedelijk transformeren met korte procedures

2.1 Weten wat er speelt op de woningmarkt

In 2021 is de woonbarometer operationeel. Op basis van actuele gegevens worden de ontwikkelingen op het gebied van wonen structureel (per kwartaal) gemonitord. Over nieuwbouw maar ook over de bestaande woningvoorraad. Omdat cijfers over de woningmarkt niet alles zeggen, delen en verbinden we onze analyses met de lokale kennis. Voor de kernen stellen we in 2021 een leefbaarheidsmonitor en woonbehoefte onderzoek op. Hierover gaan we ook in gesprek met de dorpsraden.

Ook de actuele woonvisie 2020 – 2024 geeft inzicht op de lokale behoefte.

2.2 Voldoende woningen voor alle doelgroepen in gemeente en regio Bergen op Zoom (vraag en aanbod sluiten op elkaar aan, ook gelet op de langere termijn)

Ook het komend jaar moeten zo'n 275 woningen in totaal opgeleverd gaan worden. De gerealiseerde woningen (opgeleverde woningen) worden per kwartaal gemonitord. De ontwikkeling van deelgebieden Schelde Vesting, Markiezaten en overige ontwikkellocaties loopt gewoon door.

2.3 Een gevarieerd en onderscheidend woningaanbod

Zorgen voor voldoende woningen, een gevarieerd aanbod en de woningen aan laten sluiten bij de behoefte van de huidige en toekomstige inwoners. We zorgen waar kan voor een flexibel woonprogramma en spelen zo in op veranderingen in bevolkingsomvang en samenstelling.

We maken nieuwe prestatieafspraken met Stadlander op basis van de actuele woonvisie 2020 – 2024 'Aangenaam wonen in Bergen op Zoom'.

2.4 Een flexibel woningbouwprogramma

Streven naar een flexibel woonprogramma en zo inspelen op de verandering in bevolkingsomvang en samenstelling. Jaarlijks wordt in april de woningbouwmatrix geactualiseerd en vastgesteld.

De uitstraling en kwaliteiten van het reeds gerealiseerde deel van ScheldeVesting-noord hebben deze ontwikkeling succesvol gemaakt. Verkoop en ontwikkeling van de volgende deling in dit gebied kunnen door gegroeide interesse uit de markt groter worden opgezet, met een meer integraler plan dat beter op de bouwvolgorde past.

3 Duurzame economische ontwikkeling

De ontwikkelingen op dit onderdeel (revitalisering bedrijven-terrein / aanpak leegstand) staan in programma 3.

4 Bergen op Zoom is goed bereikbaar, toegankelijk en verkeersveilig

4.1 Stimuleren fiets en OV als alternatieven voor de auto

Met de realisatie van de snelfietsroute tussen Roosendaal en Bergen op Zoom in 2022 dragen wij bij

aan een fietsstimulering. Tevens maken wij met fietsen in de binnenstad de fiets aantrekkelijker ten opzichte van gemotoriseerd verkeer door de aanpassing van het verkeersregime in de binnenstad.

4.2 Voldoende en goede parkeerplaatsen voor auto's

Dagelijkse monitoring van de parkeersituatie in het gereguleerd gebied zorgt voor accuraat beeld van de parkeersituatie en kan indien mogelijk snel gereageerd worden op knelpunten en behoefte. Buiten het gereguleerd gebied vindt dit ad-hoc plaats op basis van meldingen. Bij nieuwbouw en verbouw wordt altijd conform de Nota Parkeernormering gehandeld.

4.3 Verdere digitalisering parkeren en vervoer Voorbereid op MaaS

Inventarisatie van alle beschikbare digitale gegevens rond parkeren en vervoer (eigen gegevens en gegevens van provincie en derden) worden samengebracht. Bezien wordt hoe deze informatie al dan niet gebundeld kan worden en toegankelijk gemaakt kan worden voor bewoners / bezoekers van de stad.

4.4 Snelle regionale busverbindingen met fietsparkeer-voorzieningen bij de haltes / 4.5 Kleinschalig OV in de wijken en kernen

Middels de nieuwe OV-concessie 'gedeelde mobiliteit' vindt er meer invlechting tussen kleinschalig en groot-schalig OV plaats. Deelfietsen, kleinschalig besteld vervoer zorgen voor maatwerk op OV-gebied. Door de gestrekte lijnvoering met deze aanvullende diensten te combineren ontstaan er buslijnen door en langs onze kernen met daarbij alternatieven voor de laatste kilometer. Bij bushaltes zijn reeds extra fietsenstallvoorzieningen gerealiseerd.

4.5 Kleinschalig OV in de wijken en kernen (voorbereid op MaaS Mobility as a Service)

Middels de pilot 'flexibel openbaar vervoer' is er in de wijken en kernen een nieuw mobiliteitsaanbod ontstaan. Op negen locaties worden najaar 2020 deelfietsen geplaatst. In de wijken Gageldonk, Warande, Meilust en Noordgeest rijdt Bravo-flex. Een besteld busje dat vanaf de oude haltes in lijn 22 en 23 gebied tussen alle andere bushaltes rijdt binnen de stad. Voor Lepelstraat is er een HUB-taxi. Inwoners die ten noorden van de provinciale weg N259 wonen kunnen met de taxi naar Molenplein. Dit betreft de overstaplocatie richting het station of Rotterdam. De pilot is de opmaat voor de concessie vanaf 2023, Bergen op Zoom loopt daar op vooruit.

4.6 Goede fietspaden en voldoende fietsparkeerplaatsen

Omdat er in de toekomst meer mensen gebruik gaan

maken van de fiets voor de korte en middellange afstand dienen met name de hoofdroutes te worden voorzien van een voldoende kwaliteit verharding. Bij vervanging dient het uitgangspunt te zijn dat tegels vervangen dienen te worden door circulair asfalt of beton.

Ook moet er met de inrichting en vormgeving rekening gehouden worden met de snelle opkomst van de E-bike en de Speed Pedelec.

Bij drukke verblijfsplaatsen zoals (buurt) winkelcentra dienen er voldoende fietsparkeerplaatsen te zijn. Ook dient bij centrale haltes van openbaar vervoer (HUB) voldoende plaatsen te zijn waar men kan overstappen naar bus, taxi, trein, fiets of voet.

4.7 Kwaliteitsbehoud in de openbare ruimte door groot onderhoud

Alternatieven onderzoeken voor levensduurverlengde maatregelen in plaats van vervanging.

Omdat er beperkte middelen zijn om te investeren dient er meer ingezet te worden op groot onderhoud.

Uit nader onderzoek is gebleken dat de constructieve veiligheid van de kademuren Oude Binnenhaven in relatie tot de verkeersfunctie niet voldoet; in dit project wordt het beschikbare krediet voor aanpak van deze veiligheid geprioriteerd. De technische maatregel wordt nog steeds gecombineerd met het renoveren van de historische muurdelen.

4.8 Doorstroming van autoverkeer rond de stad verbeteren. In de stad meer ruimte voor fietsers en voetgangers (link naar 4.2)

Voorgestelde aanpassingen aan kruispunten centrumering uitvoeren, waarbij ook aanpassing Pastoor Joorenplein plaatsvindt met aanleg extra parkeerplaatsen (link naar 4.2 voldoende parkeerplaatsen).

4.9 Afwikkeling verkeer op knooppunten Zoomland (incl. afrit 28) en Markiezen

Samen met de RWB zijn wij in gesprek om de knooppunten Zoomland en Markiezen vanuit de corridor-benadering te verbeteren. Talking-logistics, betrouwbaar wegennet en smart mobility dragen tezamen bij aan mogelijke knelpuntvermindering. Inzet is om op meerdere fronten actief te zijn om aandacht te vragen voor deze knelpunten. Feitelijk zijn wij als gemeente slechts adviserend, lobbyend want Rijkswaterstaat is in opdracht van het Rijk aan zet om hier verbetering door te voeren als wegbeheerder.

4.10 Temporiseren in de aanpak verkeersveiligheid waar verantwoord

De provincie heeft in 2019 een nieuw verkeersveiligheidsplan voor 4 jaar vastgesteld (2020 – 2023). De RWB is samen met alle west Brabantse gemeenten een regionale uitwerking van dit plan aan het opstellen. Hierbij is het nadrukkelijk de bedoeling dat gemeenten hierbij een actieve rol pakken in de verkeersveiligheidsopgave. Temporiseren wordt lastig, gezien de ambities en noodzakelijke maatregelen die de provincie en de regio voorstaan.

4.11 Meer elektrische laadpalen op straat en meer ruimte voor deelauto's

Laadpalen op straat worden naar behoefte aangelegd. Gezien de landelijke milieu doelstellingen wordt ons beleid aangaande elektrische voertuigen herzien, om in te kunnen spelen op de toekomst. Hierbij wordt een link gelegd met de mogelijkheden die wij als gemeente gaan krijgen rond betaald parkeren van emissie loze voertuigen per 1 juli 2021 (als wet wordt aangenomen).

Aangaande deelauto's wordt in Schelde Vesting een gedeelte ontwikkelt waarbij een deelauto pilot als uitwerking is opgenomen. Belangrijk hierbij is om ook goed in beeld te krijgen hoe kosten en opbrengsten zich tot elkaar verhouden.

5 Vitale binnenstad

De ontwikkelingen op dit onderdeel (brede aanpak binnenstad) staan in programma 3.

6 Omgevingswet

Het invoeringstraject geven wij vorm aan de hand van de vastgestelde Startnotitie Invoering Omgevingswet en het opgestelde plan van aanpak. Het invoeringstraject verloopt langs drie werkstromen. Via diverse deelprojecten binnen de werkstromen wordt uitvoering gegeven aan de implementatie van de Omgevingswet.

We onderscheiden:

- Juridisch instrumentarium en Digitalisering: Omgevingsvisie en Regelgeving & Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO);
- Werkprocessen: Vergunningverleningsproces Omgevingsvergunning en Intakeproces 'Initiatieven Mogelijk Maken' (IMM);
- Werkwijzen en vaardigheden: Opleidingen, trainingen en proeftuinen.

Instrumentarium en DSO

Komende periode wordt er middels een cocreatieve aanpak toegewerkt naar een Omgevingsvisie 1.0. Verder geven we uitvoering aan alle voorbereidende activiteiten die nodig zijn om op 1 januari 2022 klaar te zijn voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet, uitgaande van een gelijkblijvend dienstverleningsniveau. Leidraad hierbij is de minimale actie-lijst van de VNG.

Werkprocessen

Het werkproces van vergunningverlening maken we Omgevingswetproof. Dit betekent nieuwe procesbeschrijvingen en herijking van zowel interne werkafspraken als afspraken met onze ketenpartners gericht op het kunnen verlenen van vergunningen binnen de gestelde termijn van 8 weken. We ontwikkelen een intakeproces dat aansluit bij de geest van de Omgevingswet. Een proefperiode hiervoor is gestart. De planning is eind 2020 het implementatieplan gereed, zodat per 2021 het nieuwe proces kan worden ingevoerd.

Werkwijzen en vaardigheden

We werken samen met P&O een 'academie' uit, waarin een passend aanbod aan opleidingen en vaardigheden wordt aangeboden. We blijven via pilots en proeftuinen oefenen in de geest van de wet en geven vorm aan bestuurlijke vernieuwing en betrokkenheid van de raad.

Verbeteren en versnellen besluitvorming over projecten door Lean (proces en projectgericht) te denken en te werken in de fysieke leefomgeving. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de vernieuwde applicatie "Provit" en de integrale 10-jaars programmering vanuit Beheer & Onderhoud. De deelnemers van de projectendriehoek bestaan uit collega's die een sleutelrol vervullen in het proces rondom totstandkoming van de programmering binnen het fysieke domein.

7 Passend aanbod voorzieningen voor schoon, heel en veilig

Om invulling te geven aan de ambitie uit het focusakkoord om de "IBOR kwaliteit jaarlijks te heroverwegen" wordt in het najaar van 2020 voorzien in het organiseren van een beeldvormende sessie met de raadsfracties over de beeldkwaliteit in relatie tot de financiële kaders. De eerste gedachten gaan momenteel uit om hiertoe een "coronaproof" fysieke sessie in de eetkamer te organiseren waarbij de uitgangspunten van het IBOR-plan 2018-2022 kunnen worden herijkt. (Vergelijkbaar met de sessie ter voorbereiding van het IBOR-plan in 2017.) Tijdens deze sessie kunnen tevens

de volgende punten uit het focusakkoord als agendapunt worden meegenomen:

“Handhaven omgevingskwaliteit. Verbeteringsinvesteringen stoppen” (punt 1.6 van de subdoelen) “ kwaliteitsbehoud in de openbare ruimte bij groot onderhoud” (punt 4.7 van de subdoelen) “ bij ‘vervangingsprojecten’ in de openbare ruimte reconstructie en/of herinrichting” (punt 7.3 van de hoofddoelen), “het toespitsen van de activiteiten op hoofddoelen” (punt 7.9 van de subdoelen).

Bevorderen integraliteit bij vervangingsprojecten en groot onderhoud binnen het fysiek Domein passend binnen de financiële kaders B&O. Door wettelijke taken van de verschillende beheercomponenten te combineren kan er werk met werk gemaakt worden. De wensen en verbeteringen kunnen dan met de omgeving binnen de (financiële) mogelijkheden worden meegenomen.

8 Passend aanbod voorzieningen voor schoon, heel en veilig

Het gemeentelijk vastgoed is gelieerd aan beleid van andere gemeentelijke beleidsvelden, over de volle breedte. Het door die beleidsvelden geformuleerde beleid geeft kaders

en normen voor de huisvesting van de diensten die binnen dat beleidsveld geleverd worden. Hiervoor is vaak gemeentelijk vastgoed ingezet, terwijl het hebben van vastgoed geen gemeentelijke kerntaak is. Het is bij voorbaat ook niet goedkoper voor een huurder. Een marktpartij zou net zo goed plaats kunnen bieden aan die diensten of het betreffende gebouw van de gemeente kunnen kopen om continuering van die diensten op die plaats te garanderen.

Er wordt daarom een lijst opgesteld van gebouwen waar de gemeente geen eigenaar van hoeft te zijn. Waar diensten worden geleverd in opdracht van een beleidsdienst zal gezamenlijk een businesscase worden opgesteld over de keuze tot aanhouden of afstoten vastgoed en mogelijke alternatieven.

Desalniettemin zullen er objecten in portefeuille blijven. In die gevallen is vastgoedbeleid nodig, dat in 2020 is geactualiseerd. Gestreefd wordt naar een verdere verzakelijking in de vastgoedportefeuille. Het Meerjaren Onderhoudsplan zal conditie-gestuurd worden ingericht, wat een afweging kan geven ten aanzien van in stand houding, sloop, renovatie of vernieuwing, voor zover dit binnen de beschikbare financiële middelen past. Hetzelfde geldt voor duurzaamheid op het gebied van vastgoed. Vooralsnog zijn we zeer terughoudend met duurzaamheidsinvesteringen, ter voorkoming dat we dat doen in vastgoed dat daarna wordt afgestoten.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Gemeenten landelijk	BoZ 2018	BoZ 2019	Bron
Gemiddelde WOZ-waarde per € 1.000,-	248 (2019)	206	218	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken)
Aantal nieuwgebouwde woningen aantal per 1.000 woningen	9,2 (2019)	11,5	15	Waarstaatjegemeente.nl (Basisregistraties adressen en gebouwen – bewerking ABF Research)
Demografische druk in percentage	70,0 (2020)	72,5	73,4 (2020)	Waarstaatjegemeente.nl (CBS - bevolkingsstatistiek)
Volksgezondheid en Milieu: omvang huishoudelijk restafval kg per inwoner	172 (2018)	171	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (CBS – Bevolking - bewerking ABF Research))
Volksgezondheid en Milieu, hernieuwbare elektriciteit in percentage	18,5	2,8	{-}	Waarstaatjegemeente.nl (Klimaatmonitor – Rijkswaterstaat)

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota	Vastgesteld
Visie Verkeer en Parkeren	2012
Verkeersplan	2014
Strategische visie Theodorus haven	2009
Ruimtelijke Visie West Brabant	2009
Gebiedsvisie Brabantse Wal – Bergen op Zoom Oost	2010
Structuurvisie Bergen Op Zoom 2030	2011
Beleidsvisie Materieel erfgoed	2013
Meerjaren ontwikkeling Programma Stedelijke Vernieuwing 2010-2014	2010
Beleidsplan Wonen 2014-2018	2014
Detailhandelsvisie	2016
Integrale aanpak leegstand	2016
Visie en actieplan Brede aanpak binnenstad	2016
Startfoto lokale economie	2016
Notitie Woonwagengebeleid Bergen op Zoom	2015
Integraal Beheerplan Openbare Ruimte	2017

Verbonden partijen

Omschrijving hoe de verbonden partij bijdraagt aan doelstelling van de gemeente

Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)	De Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant werkt in opdracht van de deelnemende gemeenten en de provincie aan een leefbare en duurzame regio. Ze maakt omgevingsvergunningen voor de deelactiviteit milieu en controleert of bedrijven zich aan de regels houden. Bijdrage voor de gemeente in 2021: € 1.315.000
SAVER NV	De uitvoering van afvalinzameling- en reinigingsdiensten.
Parkeerbeheer Bergen op Zoom BV	Uitvoering van het gemeentelijk parkeerbeleid op basis van een dienstverleningsovereenkomst. De werkzaamheden betreffen onder meer de afgifte van abonnementen, het toezicht op het betaald parkeren, de verwerking van de parkeerinkomsten en het toezicht in gemeentelijke parkeergarages en dergelijke.
NV Aangenaam Bergen op Zoom	• Het kopen, verkopen, in erfpacht uitgeven, verhuren of in huurkoop geven van gronden geschikt voor industrievestiging; • Het bouwen, kopen, of huren enerzijds en het verkopen, verhuren of in huurkoop geven anderzijds, van bedrijfsgebouwen; • De promotie van Bergen op Zoom als aantrekkelijke vestigingsplaats.

Wat mag het kosten?

x € 1.000						
Productgroep	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2023	Begroting 2024
PR401 Beheer openbare ruimte						
Baten	645	454	460	370	370	370
Lasten	13.144	13.602	14.723	14.932	15.150	15.365
Totaal saldo van baten en lasten	12.500	13.148	14.263	14.562	14.780	14.995
Onttrekkingen reserves	349	77	77	77	77	77
Stortingen reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	12.151	13.071	14.186	14.485	14.703	14.918
PR402 Afval en riolen						
Baten	20.767	20.844	22.301	22.920	23.549	24.053
Lasten	14.583	15.063	17.035	17.849	18.798	19.637
Totaal saldo van baten en lasten	-6.184	-5.781	-5.266	-5.071	-4.751	-4.416
PR403 Stedelijke en ruimtelijke ontwikkeling						
Baten	29.650	27.642	28.708	26.068	15.394	16.116
Lasten	33.617	34.593	33.307	28.383	21.473	20.179
Totaal saldo van baten en lasten	3.967	6.951	4.598	2.316	6.079	4.063
Onttrekkingen reserves	4.628	2.188	1.677	1.291	1.113	996
Stortingen reserves	3.813	45	2.189	4.268	0	1.708
Resultaat	3.153	4.808	5.111	5.292	4.966	4.775
Totaal programma 4 Woon- en leefomgeving						
Baten	51.061	48.940	51.469	49.358	39.314	40.540
Lasten	61.344	63.259	65.065	61.164	55.422	55.181
Totaal saldo van baten en lasten	10.283	14.318	13.595	11.807	16.108	14.642
Onttrekkingen reserves	4.977	2.265	1.754	1.368	1.190	1.073
Stortingen reserves	3.813	45	2.189	4.268	0	1.708
Resultaat	9.120	12.098	14.031	14.706	14.918	15.276

Toelichting op de cijfers

Bedragen * € 1.000,-

	2021	2022	2023	2024
Lasten	44.570	44.520	34.609	34.609
Baten	56.484	56.375	46.380	46.380
Saldo	11.914	11.855	11.771	11.771
Kaderbrief	418	620	620	598
Salarisbegroting	857	934	1.011	1.011
Indexering begrotingsposten	76	76	76	76
Kapitaallasten	-615	-299	-394	-394
Beheer openbare ruimte	512	762	1.012	1.262
Riolering	404	614	948	1.282
ISV onttrekking aan reserve	0	0	-284	-284
Omgevingswet	400	225	175	0
Woonwagens	-52	-52	-52	-52
Vastgoed	49	49	49	49
Overige wijzigingen	68	-78	-14	-43
Eindtotaal	14.031	14.706	14.918	15.276

Begrotingsmutaties

Kaderbrief

Bij de Kaderbrief is het saldo voor programma 4 met € 418.800 negatief bijgesteld. Dit betrof de areaal uitbreiding in de openbare ruimte en een bijstelling op de budgetten van vastgoed.

Salarisbegroting

De salariskosten zijn geïndexeerd met 3,1% hetgeen tot een stijging heeft geleid van € 857.000,-. Een gedeelte van deze kostenstijging wordt gedekt door de rioolheffing en vindt dekking binnen de grondexploitaties.

Indexeren begrotingsposten

Zowel de uitgavenbudgetten als de inkomsten zijn, zoals afgesproken in de Kaderbrief, geïndexeerd met 1,8%.

De uitgaven zijn hierdoor met € 207.000 toegenomen. De inkomsten komen hierdoor € 130.000 hoger uit.

Kapitaallasten

De kapitaallasten zijn met € 615.000 afgenomen. De kapitaallasten van de moederkredieten worden begroot op programma 5. Wanneer kredieten vanuit het moederkrediet beschikbaar worden gesteld, worden de kapitaallasten begroot op de producten waar ze betrekking op hebben.

Daarnaast zijn er kredieten later gereed gekomen dan gepland bij de Begroting 2020 of niet meer opgenomen (huisvesting carnavals bouwclubs). Dit levert een voordeel op in de kapitaallasten.

Beheer openbare ruimte

Jaarlijks nemen de kosten van het beheer van de openbare ruimte toe vanwege de areaal uitbreiding. De toekomstige areaal uitbreiding was nog niet in de begroting opgenomen. Hiervoor hebben we nu € 250.000 per jaar opgenomen. Bij het 1^e concernbericht zal jaarlijks bekeken worden wat de werkelijke areaal uitbreiding was en zal de opgenomen areaaluitbreiding daarop worden aangepast.

Daarnaast zijn de jaarlijkse algemene kosten met € 262.000 verhoogd. Op basis van de jaarrekening bleken de kosten voor belastingen en de bijdrage aan pro-rail te laag te zijn opgenomen in de begroting en komen de kosten voor de bestrijding van de eikenprocessierups structureel hoger uit dan begroot.

Riolering

Rioolheffing is een kostendekkende heffing. Toch is er een saldo op programma 4 omdat er een aantal componenten worden meegenomen in de rioolheffing waarvan de kosten niet op het product staan, zoals kwijtschelding en rentekosten. Deze rentekosten zijn voor de riolering verlaagd van 3% naar 2,3% in 2021. Uiteindelijk daalt de rente naar 1,55% in 2024. Hierdoor hoeft er minder aan rentekosten te worden meegenomen in het tarief en komt de opbrengst dus lager uit. Deze lagere opbrengst komt niet terug in de hoogte van de opbrengst rioolheffing maar in de onttrekking aan de voorziening riolering. Per saldo voor 2021 € 404.000 hetgeen oploopt naar 2024 tot € 1.282.000.

Stedelijke Vernieuwing

De inzet op stedelijke vernieuwing fluctueert jaarlijks dit doordat we in de uitvoering aansluiten op het tempo van de woningbouw activiteiten in de wijken. De inschatting is dat de inzet voor Scheldebalkon en Gageldonk de komende jaren wordt geïntensiveerd en hierdoor zijn de kosten € 1,2 miljoen hoger uitgekomen. Dit wordt volledig gecompenseerd door een hogere onttrekking aan de reserve.

Voor 2023 en 2024 heeft er een correctie op de reserve plaatsgevonden.

Omgevingswet

Voor de invoering van de omgevingswet is voor 2021 éénmalig € 400.000 opgenomen. Dit is o.a. voor het opstellen van een omgevingsvisie, de aansluiting op DSO, het inregelen van gemeentelijke regelgeving en de herinrichting van werkprocessen. Tevens zijn de verwachte kosten voor 2022 en 2023 reeds opgenomen in deze begroting.

Vastgoed

Om te zorgen voor reële ramingen in de begroting is op basis van de jaarrekening 2019 en de voortgang in 2020 de post verzekeringen en belastingen gemeentebreed opnieuw beoordeeld. Dit heeft ertoe geleid dat deze post met € 90.000 is verhoogd, waarvan € 49.000 betrekking heeft op dit programma.

Woonwagens

In 2020 zijn een aantal woonwagens verkocht. Hierdoor zijn de kosten voor onderhoud aan de woonwagens lager begroot. De huuropbrengsten komen ook lager uit. Per saldo levert het een voordeel op van € 52.000.

Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening

Bedrijfsvoering

Hoofddoelen

1. Een moderne service-gerichte organisatie: Dienstbaar, wendbaar, innovatief, effectief en efficiënt.

Subdoelen

- 1.1 De organisatieontwikkeling staat ten dienste van de samenleving en het bestuur. De organisatie functioneert sober en doelmatig.
- 1.2 De organisatieontwikkeling is tot op elk niveau in de organisatie bekend, iedereen snapt waarom verandering nodig is en handelt daar naar.
- 1.3 Goed werkgeverschap en HR-beleid, gericht op optimaal presteren.
- 1.4 Aansluiten op technologische ontwikkelingen uit de Digitale Agenda 2020.
- 1.5 Actief social media gebruik en actuele eigentijdse website.
- 1.6 Procedures en werkprocessen zijn toekomstbestendig beschreven en efficiënt ingericht; iedere medewerker weet wat zijn/haar taak is en hoe zich dat verhoudt tot het geheel en handelt daar naar. De lerende organisatie wordt geborgd.
- 1.7 De informatiehuishouding is wettelijk op orde.
- 1.8 Goed werkende Planning & Controlcyclus.
- 1.9 Een doelmatig en gedocumenteerde inkoop- en contractmanagementorganisatie.

Financiën

Hoofddoelen

2. We brengen onze gemeente in een financieel gezonde positie

Subdoelen

- 2.1 We stellen smart geformuleerde doelen voor de indicatoren solvabiliteit, grondexploitatie, exploitatieruimte en belastingcapaciteit.
- 2.2 De doelstelling t.a.v. de schuldenlast blijft onveranderd. Binnen 8 jaar naar een schuldquote van 90%. De schuldenlast wordt jaarlijks gemonitord en geëvalueerd, mede in het kader van schulden in relatie tot maatschappelijke effecten.
- 2.3 De weerstandsratio kent als doelstelling 1, met een ondergrens van 0,8.
- 2.4 Systeem van moederkredieten blijft gehandhaafd.
- 2.5 Gronden en gemeentelijk vastgoed worden zoveel als mogelijk versneld verkocht of afgestoten.
- 2.6 Verbonden partijen worden doorgelicht op toegevoegde waarde en doelmatigheid en indien opportuun verlaten.
- 2.7 Waar mogelijk worden investeringen uitgesteld of afgesteld.

Dienstverlening

Hoofddoelen

3. Verbeteren van de klanttevredenheid met minimaal 5% in de komende 4 jaar

Subdoelen

- 3.1 Klanttevredenheid wordt via een 'zoover'systeem continu gemeten en 1 keer per jaar verantwoord aan de gemeenteraad.
- 3.2 Op basis van Plan-Do-Check-Act wordt gerapporteerd over de verbeteracties inzake klanttevredenheid.
- 3.3 Klantgerichtheid is een vast besprekspunt in de jaargesprekken /functioneringsgesprekken van medewerkers.

Dit zijn onze doelstellingen en activiteiten voor 2021

Bedrijfsvoering

1 Een moderne servicegerichte organisatie: Dienstbaar, wendbaar, innovatief, effectief en efficiënt

1.1 Human Resources (HR)

Het HR-beleid schept de randvoorwaarden om onze medewerkers optimaal te laten bijdragen aan de doelstellingen van de gemeente. Alles is daarbij gericht op een sobere en doelmatige organisatie. Belangrijk speerpunt is cultuurontwikkeling binnen onze organisatie. Waar nu een vooral re-actieve cultuur heerst in de organisatie werken we aan ontwikkeling van een pro-actieve cultuur. Dit komt niet alleen de kwaliteit maar ook de productiecapaciteit ten goede en zal op termijn ook kunnen resulteren in minder medewerkers en leidinggevende functies. De cultuurontwikkeling in de organisatie vraagt een meerjarige aanpak en wordt halfjaarlijks gemeten.

Cultuurontwikkeling staat in nauwe verbinding met de bemensing in de organisatie. Juist omdat hier een forse opgave ligt, is gekozen voor duaal management en ligt een belangrijk deel van de veranderkundige taak, de juiste mens op de juiste plek en een zo efficiënt mogelijk inzet van mensen (kostenbesparing) bij de HR-managers. Eerste successen hierin zijn behaald door beheersing van de P-lasten. Ondersteund door de vakgroep HR wordt gewerkt aan een modern en strategisch HR-beleid en aantrekkelijk werkgeverschap. Hierbij hoort een positieve arbeidsmarktpositionering en profilering.

Duurzame inzetbaarheid

De komende jaren wordt stevig ingezet op de duurzame inzetbaarheid van alle medewerkers. Bij de duurzame inzetbaarheid hebben werkgever en werknemer een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Uitgangspunt daarbij is de juiste persoon op de juiste plaats op het juiste moment. Jaarlijks wordt een strategisch opleidingsplan opgesteld. Loopbaanadvies en -mobiliteit worden gefaciliteerd. Vroegtijdig anticiperen we op vacatures die ontstaan door pensionering. We dringen verzuim actief terug met een breed plan van aanpak. We peilen de behoeften en de vitaliteit van onze medewerkers. En we spreken medewerkers aan op toegevoegde waarde en effectiviteit. We borgen Het Goede Gesprek, het systeem van functionerings- en beoordelingsgesprekken, als instrument.

Metten is weten.

HR-analytics wordt steeds belangrijker. Op basis van de ken- en stuurgetallen wordt de HR-agenda jaarlijks geactualiseerd. Vanaf 2020 zijn er drie HR-dashboards beschikbaar. De benchmark met 'Vensters voor bedrijfsvoering' wordt tweejaarlijks uitgevoerd.

De beleidsindicatoren inzake bedrijfsvoering (formatie, bezetting, inhuur, overhead en apparaatskosten) worden sinds 2017 standaard opgenomen in de beleidsdocumenten. Jaarlijks neemt de gemeente deel aan de Personeelsmonitor van de VNG. Dit biedt de mogelijkheid om onze cijfers af te zetten tegen de landelijke relevante HR-kengetallen. We stellen een lijst samen van passende referentiegemeenten waarmee onderdelen relevant kunnen worden gebenchmarkt.

CAO

Bij het opstellen van de begroting is nog niets bekend over de inhoud van de nieuwe CAO per 1-1-2021. In het beleidskader 2021-2024 is aangegeven dat voor de salarissen 2021 gerekend zal worden met 3,1% stijging ten opzichte van 2020. Dit is een raming voor zowel de CAO-afspraken als voor de premieverhogingen ABP.

Personeels- en Salarisadministratie (PSA)

De basistaken van HR worden uitgevoerd met het personeels- en salarissysteem. De onderliggende werkprocessen zijn conform wetgeving en worden onderhouden en waar mogelijk verbeterd.

Organisatieontwikkeling

De organisatieontwikkeling staat ten dienste van de organisatie doelen en is daarmee van de gehele organisatie, maar wordt vanuit het team HR gefaciliteerd.

Er zijn vier ontwikkelsporen geformuleerd die vanaf medio 2019 leidend zijn bij de verdere organisatieontwikkeling en die op basis van het focusakkoord in stand blijven.

Dat zijn:

- denken en werken vanuit de klant
- vooruitgang voor en door mensen (kwaliteit eigen personeel belangrijke succesfactor)
- procesgericht werken
- werken met verbindende en sturende data.

Deze ontwikkelingsporen worden in de drie grote transformaties (sociaal, fysiek en bedrijfsvoering) de komende jaren toegepast en benut. **De voortgang wordt periodiek gemonitord via voortgangsrapportages van de transformaties.**

1.2 Facilitaire diensten

Een efficiënte bedrijfsvoering vraagt om herkenbare, professionele en servicegerichte facilitaire dienstverlening. Deze dienstverlening is flexibel, toegankelijk en op maat, waarbij goede kwaliteit en realistische kosten met elkaar in evenwicht zijn. Facilitaire dienstverlening zorgt ervoor dat gemeentelijke gebouwen, beveiliging, inrichting en overige faciliteiten op orde zijn. Naast het zorgdragen voor de 'dagelijkse facilitaire dienstverlening richt Facilitair zich in 2021 specifiek op:

Huisvestingsconcept 2021

De organisatie van het werk is door COVID 19 drastisch aan het veranderen. Nog meer moeten we de afweging maken waar en hoe we de schaarse capaciteit willen inzetten. Kan het slimmer en wordt het intensiever thuiswerken een vast gegeven? Dit heeft effecten op bijvoorbeeld de huisvesting van onze medewerkers, de verdere digitalisering en de herziening van werkprocessen met de methodiek van Lean Six Sigma.

Een nieuw te vormen projectgroep werkt een huisvestingsconcept uit gebaseerd op 4 pijlers en levert dit uiterlijk 31 december 2020 op:

- Huisvesting bestuur
- Inrichting baliefuncties (dienstverlening)
- Meet en Seat plek voor medewerkers (huisvesting organisatie)
- Digitalisering i.r.t. thuiswerken (dienstverlening)

Uitgangspunten hierbij zijn dat we hierbij rekening houden met

- **De bezuinigingsopgave vanuit het focusakkoord**
- De ervaring die is opgedaan met thuiswerken tijdens de coronacrisis
- Het reduceren van het aantal panden dat we als ambtelijke organisatie in gebruik hebben.

Een effectieve en efficiënte facilitaire ondersteuning van de organisatie

In 2021 wordt een facilitair beleidsplan opgesteld, met daarin onder andere een toekomstvisie op de facilitaire voorzieningen in de komende jaren. Daarnaast wordt in dit plan aangegeven hoe duurzaamheid past in de facilitaire dienstverlening en in de huisvesting.

1.3 Informatieve voorziening en dienstverlening

Dienstverlening

In 2020 is gewerkt aan een visie op dienstverlening waarin belangrijke uitgangspunten zoals modern en innovatief zijn opgenomen. Kwalitatief hoogstaand, first-time right, korte doorlooptijden zijn belangrijke speerpunten. Een door groei van onze digitale dienstverlening zoals in de banken-sector is de ambitie. Dit betekent dat enkelvoudige product- en dienstverlening waar mogelijk digitaal wordt afgehandeld. Hiervoor is een forse ontwikkeling nodig in verdergaande digitalisering en automatisering. De ambities in dienstverlening zijn niet voor niets een belangrijke reden voor uittreding uit de GR ICT-WBW.

In 2021 voeren we een heroriëntatie uit op de verschillende metingen voor klanttevredenheid en op basis daarvan maken we een plan van aanpak gericht op het bereiken van het doel voor de daaropvolgende jaren (5% stijging van de klanttevredenheid, zoals benoemd in het Focusakkoord).

Landelijk ontwikkelingen ICT en (digitale) dienstverlening

Als gemeente volgen we de landelijke (technologische) ontwikkelingen die onder andere komen vanuit de rijksoverheid en de VNG (programma VNG realisatie). In 2021 onderzoeken wij wat de consequenties zijn voor onze gemeente op het gebied van ICT en (digitale) dienstverlening vanuit de wet digitale overheid, de wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer, de wet Open overheid, de Europese verordening Single Digital Gateway en Archiefwet. Deze wetten komen naar verwachting tot definitieve besluitvorming in 2021. Daarbij staat de verdere ontwikkeling en borging van de AVG en toegankelijkheid van de overheid op de agenda.

Nieuwe leverancier ICT-infrastructuur

Op 23 juni 2020 is het besluit genomen om als gemeente uit te treden uit de gemeenschappelijke regeling ICT samenwerking West-Brabant-West. De overgang van de ICT WBW naar een commerciële partij zal in 2021 veel van de beschikbare capaciteit van I&P vergen. De volledige ict-infrastructuur van de totale gemeente moet overgezet worden van ICT WBW naar een nieuw te contracteren marktpartij (aanbesteding). Gezien de grootte van het project, het belang ervan voor onze volledige gemeentelijke dienstverlening en het beperken van kosten, worden daarnaast alleen nog wettelijke wijzigingen op het gebied van informatiemanagement opgepakt. Om goed regie te kunnen voeren op de nieuwe commerciële partij, die als dienst een ict-infrastructuur gaat leveren, brengen wij in 2021 onze regieorganisatie en het functioneel- en applicatiebeheer op orde.

Integraal dashboard en PDCA cyclus voor het management

In 2021 wordt een integraal dashboard en een verfijnde planning & control-cyclus ontwikkeld voor de HR-, resultaat-, concernmanagers en directie. In de tweede helft van 2021 worden periodiek managementgesprekken gehouden om de resultaten van de clusters en aandachtsgebieden te bespreken. Het integrale dashboard ondersteunt deze gesprekken met clusterspecifieke en concernbrede indicatoren. Het dashboard gaat aan het einde van het tweede kwartaal live.

Informatiebeheer

In 2021 wordt procesgericht werken verder vormgegeven binnen de organisatie, krijgt de ingezette ontwikkeling van het team Informatiebeheer meer vorm en wordt een toekomstvisie voor informatisering op het gebied van Informatiebeheer in de gemeente uitgewerkt. Deze ontwikkelingen maken onderdeel uit van het op orde brengen van de basis en zorgen voor een efficiëntie- en kwaliteitsverbetering. Informatiebeveiliging is een onderwerp dat steeds meer aandacht vraagt, middels instrumenten als MFA wordt beveiliging van applicaties geïntensiveerd.

1.4 Inkoop

De Vakgroep Aanbesteden en Contractmanagement staat in 2021 klaar voor de organisatie en het bestuur. De focus ligt op het borgen van de nieuwe en doorontwikkelde processen uit 2020. In 2020 is geïnvesteerd in o.a. de inkoopstartmelding, contractmanagement, Inkoop & Aanbestedingsbeleid, spend analyse en nieuwe modeldocumenten. De voorgenomen inspanningen zijn gericht op het verkrijgen van meer grip, inzicht en efficiëntie in processen. We volgen de nieuwe processen nauwgezet en voorzien, daar waar nodig, in aanpassingen. De nieuwe processen zijn een middel om steeds meer in control te komen.

Contractbeheer en contractmanagement

De inventarisatie van alle inkoopcontracten is zo goed als afgerond. 2021 zal in het teken staan van het actueel houden van het contractbeheersysteem, en trainen/aansturen van contractmanagers en contractbeheerders met als doel meer grip verkrijgen op onze uitgaven, optimale uitnutting van contracten en verdere professionalisering van de (interne)klant-leveranciersrelaties. Contracteigenaren (budgethouders) worden jaarlijks bijgepraat over de uitgaven middels de spend analyse waarbij gelet wordt op o.a. nieuwe contracten en rechtmatig inkopen.

Aanbestedingskalender:

We stellen voor 2021 een aanbestedingskalender op. Hierin worden de aanbestedingen opgenomen die vanuit de organisatie bij de Vakgroep Aanbesteden & Contractmanagement gemeld zijn en voortkomen uit aflopende contracten en geplande projecten.

Inkoop startmelding:

In 2020 is de inkoopstartmelding geïmplementeerd. In 2021 worden inkooptrajecten met een startmelding aangekondigd bij de Vakgroep Aanbesteden en Contractmanagement. Door de vroegtijdige signalering kunnen collega's in de organisatie beter en tijdig geadviseerd worden. Daarnaast kan versplinterde inkoop gebundeld worden en waar mogelijk naar bestaande raamovereenkomsten geleid worden. In 2021 wordt dit proces geborgd, ontstaan inzichten en ontstaat vroegtijdige grip op de voorgenomen inkopen zodat inkopen rechtmatig plaatsvinden.

Accountgerichte/ domeingerichte advisering:

De adviseurs Aanbesteden en adviseurs Contractmanagement werken verder aan integratie / de relatie met clusters en creëren een toepasbare kennis van het betreffende domein, welke van pas komt tijdens aanbestedingen en het uitbrengen van inkoopadviezen. We ondersteunen collega's met nieuwe, vereenvoudigde modeldocumenten middels training en delen best-practices.

Algemene inkoopvoorwaarden:

In het vierde kwartaal van 2020 wordt een start gemaakt met de review en update van de Algemene Inkoopvoorwaarden voor levering en diensten gemeente Bergen op Zoom. Deze dateren van 2013 en dienen geactualiseerd te worden.

1.5 Communicatie

Vooral de eerste twee bestuursopdrachten vanuit het Focusakkoord zijn doorspekt van communicatie. De cultuur tussen raad, college en organisatie is voor een belangrijk deel communicatie en het verbeteren van de kwaliteit van de organisatie in bestuursopdracht 2 raakt ook sterk aan communicatie. De uitwerking van bestuursopdracht 3 levert ongetwijfeld veel communicatie op. Dat vraagt voor 2021 en volgende jaren veel communicatie-uitvoering. 2021 staat echter ook in het teken van de invoering en uitvoering van de strategische communicatieaanpak die eind 2020 wordt opgesteld. Daarmee ontwikkelt communicatie zich steeds meer van belangrijk uitvoeringsinstrument naar strategisch beleidsniveau.

2 We brengen onze gemeente in een financieel gezonde positie

2.1 Smart geformuleerde doelen voor indicatoren

Voor de indicatoren solvabiliteit, grondexploitatie, exploitatieruimte en belastingcapaciteit stellen we in 2021 smart geformuleerde doelen op.

2.2 Netto schuldquote van 90% in 2026

Het beleid om de schuldquote terug te brengen naar 90% is in de begroting 2019 uitgezet. Dit is aan de hand van een viertal actielijnen gedaan, te weten:

- Riolering: het terugbrengen van de afschrijvingsduur;
- Algemene dienst: niet meer investeren dan afschrijven (€ 7,5 mln. per jaar door middel van moederkredieten);
- Grond: op termijn gronden gaan verkopen die nu nog niet in exploitatie zijn genomen (MVA's)
- Panden: het verkopen van verhandelbaar vastgoed (zie ook programma 4)

De actielijn algemene dienst valt uiteen in twee onderdelen, te weten niet meer investeren dan afschrijven en een sluitende exploitatie. In het eerste deel wordt voorzien door middel van de moederkredieten.

Het tweede deel dient gerealiseerd te worden door de uitwerking van het Focusakkoord. Voor de Begroting 2021-2024 wordt een kerntakendiscussie opgestart voor de onderdelen economie, sport en cultuur. Voor de overige onderdelen van de begroting zal in het eerste halfjaar van 2021 een kerntakendiscussie opgestart worden.

2.3 Weerstandsratio doelstelling 1, ondergrens 0,8

Wij onderschrijven deze doelstelling. Voor de jaarschijf 2021 komen wij onder 0,8 uit. De uitwerking van het focusakkoord is erop gericht om hier zo snel mogelijk verbetering in te brengen. In het voorstel dat wij voor de raad van december aan u zullen voorleggen zullen wij hier op terugkomen en tevens in de kadernota 2022-2025 zullen wij aangeven welke maatregelen we hebben genomen om de weerstandsratio te verbeteren.

2.4 Systeem van moederkredieten blijft gehandhaafd

Ook dit uitgangspunt onderschrijven wij. Wel stellen wij bij deze begroting voor om het onderdeel onderwijshuisvesting uit de moederkredieten te halen. Dit vanwege het feit dat onderwijshuisvesting een wettelijke taak is en wij met de basisscholen werken om tot doordecentralisatie te komen. De verplichtingen die wij m.b.t. onderwijshuisvesting hebben zullen op basis van het beleidsarm IHP als het beleidsrijk IHP passen niet binnen het geheel van de moederkredieten van € 8,5 miljoen.

2.5 Gronden en gemeentelijk vastgoed worden zoveel als mogelijk versneld verkocht of afgestoten

Op dit moment wordt nieuw beleid opgesteld voor het verhandelbaar vastgoed. **Uitwerking daarvan kan vanaf 2021 plaatsvinden.**

2.6 Verbonden partijen worden doorgelicht op toegevoegde waarde en doelmatigheid en indien opportuun verlaten

In 2020 is gestart met een project om de verbonden partijen (aangevuld met subsidierelaties en overige vormen van samenwerking) door te lichten. In 2021 zullen de resultaten van deze doorlichting beschikbaar komen. De doorlichting heeft onder andere betrekking op de volgende aspecten : governance, financiële positie, doelmatigheid/ doeltreffendheid, voorwaarden voor beëindiging etc. De doorlichting heeft tot doel waar dat opportuun is te komen tot bezuinigingen.

Indicatoren

Omschrijving indicator	Gemeenten landelijk	BoZ 2019	BoZ 2020	Bron
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden in €	700 (2020)	797 (2019)	823 (2020)	Waarstaatjegemeente.nl (COELO – Groningen)
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden in €	773 (2020)	830 (2019)	859 (2020)	Waarstaatjegemeente.nl (COELO – Groningen)

Wettelijke indicatoren <i>Omschrijving indicator</i>	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Formatie* fte per 1.000 inwoners	7,8	7,7	8,0
Bezetting* fte per 1.000 inwoners	7,5	7,4	7,2
Apparaatskosten per inwoner	646	696	734
Externe inhuur kosten als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen	18,6%	7,4%	7,4%
Overhead % van totale lasten	8,2%	9,0%	8,4%

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota	Vastgesteld
Financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet	2017
Financiële verordening ex artikel 213 Gemeentewet (Controleverordening)	2015
Nota Investeren en Afschrijven	2018
Treasurystatuut	2020
Nota Reserves en Voorzieningen	2020
Nota gemeentelijk Vastgoed	2012

Verbonden partijen	Omschrijving hoe de verbonden partij bijdraagt aan doelstelling van de gemeente
Belastingensamenwerking West-Brabant	De uitvoering van de heffing en invordering waterschapsbelasting (zoals zuiveringsheffing, verontreinigingsheffing en diverse watersysteemheffingen) en van gemeentelijke belastingen (zoals de onroerende zaakbelastingen, rioolheffing, afvalstoffenheffing, honden- en toeristenbelasting), de behandeling van bezwaar- en beroepschriften en het verzorgen van de informatieverstrekking aan burgers en bedrijven die woonachtig of gevestigd zijn in het grond- of werkgebied van een van de deelnemende partijen. Bijdrage voor de gemeente in 2021: € 1.320.000
ICT WBW	Via de GR beschikken we over een uitvoeringsorganisatie die kan voorzien in de ICT-dienstverlening. De bijdrage voor de gemeente in 2021 bedraagt: € 2.369.000
Brabant Water NV	De gemeente houdt de aandelen aan als duurzame belegging
NV Bank Nederlandse Gemeenten	De gemeente houdt de aandelen aan als duurzame belegging
Delta NV	De gemeente houdt de aandelen aan als duurzame belegging
Enexis Holding NV	De gemeente houdt de aandelen aan als duurzame belegging
Publiek belang Elektriciteitsproductie BV, Publiek belang Elektriciteitsproductie BV, Claim Staat Vennootschap BV	Deze BV's zijn opgericht voor het vertegenwoordigen van de 136 verkopende aandeelhouders (diverse gemeenten en provincies) bij het beheer en de uitoefening van rechten en verplichtingen als gevolg van het aandelenpakket Essent NV.

Wat mag het kosten?

x € 1.000						
Productgroep	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
PR501 Algemene Dekkingsmiddelen						
Baten	136.388	145.289	145.353	145.703	146.721	146.754
Lasten	2.579	2.116	2.694	2.350	2.908	2.706
Totaal saldo van baten en lasten	-133.809	-143.173	-142.658	-143.353	-143.812	-144.047
Onttrekkingen reserves	10.762	0	0	0	0	0
Stortingen reserves	276	0	0	0	0	0
Resultaat	-144.295	-143.173	-142.658	-143.353	-143.812	-144.047
PR502 Gemeentelijke belastingen en dienstverlening						
Baten	16.813	16.958	17.747	17.675	17.704	17.764
Lasten	3.567	2.956	3.173	3.126	3.119	3.129
Totaal saldo van baten en lasten	-13.246	-14.002	-14.573	-14.549	-14.585	-14.634
PR503 Overhead						
Baten	3.000	2.988	3.263	3.298	3.333	3.365
Lasten	24.937	24.377	26.056	27.141	25.570	25.408
Totaal saldo van baten en lasten	21.937	21.389	22.793	23.843	22.237	22.042
Onttrekkingen reserves	792	672	72	72	72	72
Stortingen reserves	0	0	0	0	0	0
Resultaat	21.144	20.717	22.721	23.771	22.165	21.970
Totaal programma 5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening						
Baten	156.202	165.235	166.363	166.675	167.757	167.882
Lasten	31.083	29.449	31.924	32.616	31.597	31.243
Totaal saldo van baten en lasten	-125.119	-135.786	-134.439	-134.059	-136.160	-136.639
Onttrekkingen reserves	11.554	672	72	72	72	72
Stortingen reserves	276	0	0	0	0	0
Resultaat	-136.397	-136.458	-134.511	-134.131	-136.232	-136.711

Toelichting op de cijfers

Bedragen * € 1.000,-

	2021	2022	2023	2024
Baten	161.905	162.276	164.155	164.155
Lasten	28.238	28.797	31.052	31.052
Saldo	-133.667	-133.479	-133.103	-133.103
Kaderbrief	-480	-646	-337	-337
ICT WBW	420	1.500	0	0
Salarisbegroting	410	556	694	694
Indexering begrotingsposten	-187	-186	-186	-186
Kapitaallasten	-876	-340	-317	-210
Algemene uitkering	-567	-1.259	-606	-1.083
Rente	417	39	-66	-352
Belastingen	-163	-223	-283	-343
Overhead	83	83	83	83
Software	130	153	188	166
Reserves	-350	-350	-350	-350
Correctie taakstelling	87	87	87	87
Overige wijzigingen	232	-66	-2.036	-1.777
Eindtotaal	-134.511	-134.131	-136.232	-136.711

Begrotingsmutaties

Kaderbrief

Bij de Kaderbrief is het saldo voor programma 5 met € 480.000 positief bijgesteld. Dit betrof voornamelijk een bijstelling van de algemene uitkering. Daarnaast is bij de Kaderbrief de verhoging van het keuzemenu van € 1,5 miljoen teruggedraaid.

ICT WBW

De raad heeft in juni het besluit genomen om uit te treden uit ICT WBW. Hierdoor zijn er extra eenmalige kosten in 2021 (€ 420.000) en 2022 (€ 1.500.000).

Op dit moment wordt er onder begeleiding van een externe partij een uittredingsplan gemaakt voor de Gemeente Bergen op Zoom uit de GR ICT WBW en bestaat de mogelijkheid dat de door ons vooraf ingeschatte financiële consequenties nog wijzigen.

Salarisbegroting

De salariskosten zijn geïndexeerd met 3,1% hetgeen tot een stijging heeft geleid van € 410.000,-.

Indexeren begrotingsposten

Zowel de uitgavenbudgetten als de inkomsten zijn, zoals afgesproken in de Kaderbrief, geïndexeerd met 1,8%. De uitgaven zijn hierdoor met € 139.000 toegenomen. De inkomsten komen hierdoor € 326.000 hoger uit. Dit betreft voornamelijk de indexering van de OZB-opbrengst.

Kapitaallasten

De kapitaallasten in 2021 komen € 876.000 lager uit dan geraamd in de Begroting 2020-2023.

Dit komt enerzijds, omdat nog niet alle moederkredieten in 2020 beschikbaar zijn gesteld. Hierdoor zijn de kapitaallasten lager uitgekomen.

Anderzijds komt het, omdat de kapitaallasten van de moederkredieten op programma 5 worden begroot. Wanneer er een krediet beschikbaar wordt gesteld vanuit de moederkredieten, worden de kapitaallasten van dit krediet opgenomen in het programma waar het krediet verantwoord dient te worden. Per saldo heeft dit geen effect op de begroting, maar de kapitaallasten op programma 5 worden lager.

Vanaf 2021 is de totale omvang van de moederkredieten verlaagd van € 8,5 miljoen naar € 7,5 miljoen omdat de onderwijshuisvesting niet meer is opgenomen in de moederkredieten. Ook dit leidt tot lagere kapitaallasten vanaf 2022.

Algemene uitkering

De raming van de algemene uitkering is voor 2021 € 2,7 miljoen hoger dan in de Begroting 2020-2023. Daarnaast is de algemene uitkering met € 2,2 miljoen verlaagd vanwege de invoering van de Wet Langdurige Zorg. Hiervoor zijn ook de budgetten op programma 2 verlaagd. Per saldo is dit dus budgettair neutraal voor de begroting, maar het positieve saldo voor dit programma komt daarmee uit op € 491.000.

Voor de komende jaren wordt nog een hogere stijging van de algemene uitkering verwacht (2022 € 1,2 miljoen).

De stijging van de algemene uitkering in 2021 ad € 2,7 miljoen dient met name om de hogere salariskosten en prijsstijgingen op te vangen.

Daarnaast ontvangen we een bedrag voor compensatie dat we over de producten van sport BTW moeten betalen. Dit gebeurt op declaratiebasis. We verwachten voor 2021 een hogere bijdrage van € 76.000, omdat het groot onderhoud aan de buitensportaccommodaties voor 2021 hoger uitkomt.

Rente

De post rente laat een nadeel zien van € 417.000 voor 2021. Dit komt met name omdat we een lager rente percentage aan het grondbedrijf kunnen doorberekenen dan waar we in de Begroting 2020 mee gerekend hebben. Hierdoor wordt de bijdrage vanuit het grondbedrijf lager. Voor de later jaren ontstaat er een voordeel. Dit is vooral het gevolg van het oversluiten van geldleningen.

Belastingen

In de Begroting 2020 is afgesproken dat de hondenbelasting vanaf 2021 niet meer geheven gaat worden. Een deel van het keuzemenu uit de Begroting 2020-2023 is ingevuld door de hondenbelasting in 2020 niet te verlagen met € 87.000 zoals gepland. Deze invulling van het keuzemenu vervalt nu in 2021 en is dus een nadeel voor de begroting.

De opbrengst OZB voor 2021 wordt € 250.000 hoger ingeschat. Dit komt enerzijds door de toename van het aantal woningen. Anderzijds doordat de waardevermindering hoger is uitgekomen dan ingeschat bij de bepaling van het OZB tarief in december 2019. Daarnaast hebben we rekening gehouden met een toename van het aantal woningen waardoor de opbrengst OZB vanaf 2022 jaarlijks met € 60.000 extra toeneemt.

Overhead

Voor steeds meer software pakketten wordt een jaarlijks huurbedrag betaald. Deze kosten nemen daardoor toe. Op basis van de uitgaven in 2020 hebben we de post software voor 2021 en volgende jaren met € 260.000 verhoogd. We verwachten een besparing te realiseren van € 130.000 door een optimalisatie van de applicaties.

Daarnaast is voor alle panden van de gemeente gekeken naar de kosten van belastingen en verzekeringen. Daarnaast waren de energiekosten van de gemeentewerf structureel te laag opgenomen. Dit heeft ertoe geleid dat de kosten met € 83.000 zijn verhoogd.

Reserves

In de Begroting 2020-2023 waren nog een aantal stortingen en onttrekkingen aan de algemene reserve begroot. Inmiddels zijn de voorschriften gewijzigd en is dit niet meer toegestaan. De geplande storting in programma 5 is teruggedraaid en dit levert een voordeel op van € 350.000. Dit betrof het rentevoordeel na het in exploitatienemen van de gronden van Meander II.

Taakstelling

In de Begroting 2020-2023 was nog een oude algemene taakstelling van € 87.000 opgenomen die nog niet was ingevuld. Deze is in de Begroting 2021 niet meer opgenomen.

Duurzaamheid

Duurzaamheid

Hoofddoelen

1. Klimaat bestendige gemeente

Subdoelen

1.1 Klimaat-adaptatie:

- water-vasthouden & water-afvoer in balans
- meer groen & bomen tegen hittestress,
- educatie/voorlichting; streven naar een breed gedragen gezamenlijke urgentie
- “Verduurzaming van het bedrijfsleven” In onze ogen dienen wij als gemeente Bergen op Zoom als facilitator op te treden en een voorbeeldrol te nemen.

1.2 Klimaat migratie:

- Energie-transitie wordt in (ontwikkelings)-plannen gestimuleerd
- Focus op energietransitie: onderzoek mogelijkheden stadsverwarming, aardwarmte, hergebruik rioolwaterwarmte, hydrothermie. Inzet op energiebesparing- en opwekking met oog voor goede voorbeelden van andere gemeenten
- Het RES, klimaatwet en de landelijke afspraken in het kader van het klimaatkkoord van Parijs dienen als uitgangspunten voor ons lokaal uitvoeringsprogramma en we streven ernaar de doelen die daarin zijn afgesproken te realiseren.

2. Duurzame gemeente

2.1 Streven naar het aantrekken van meer biobased georiënteerde bedrijven.

2.2 Biodiversiteit samen met partners zoals Provincie en Waterschap

2.3 Bij vergunningverlening oog hebben voor duurzaamheid met als doel stimulering hiervan

2.4 Duurzaamheidsvouchers gebruiken als onderdeel van het uitvoeringsprogramma en als deze bijdragen aan het bereiken van de gestelde doelen.

Dit zijn onze doelstellingen en activiteiten voor 2021

1 Klimaatbestendige gemeente

1.1 Klimaatadaptatie (Omgaan met extreem weer)

Het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) heeft als doel het klimaatbestendig en waterrobuust maken van de leefomgeving te versnellen en de vrijblijvendheid in de aanpak terug te dringen. In 2050 dient de transitie naar een klimaatbestendige en waterrobuuste ruimtelijke inrichting gereed te zijn. Dit door de gevolgen van overstromingen, droogte, hitte en wateroverlast zo veel mogelijk te beperken. Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen hebben hiervoor in 2020 klimaatbestendig en waterrobuust handelen vastgelegd in hun beleid. Een integraal plan van aanpak klimaatadaptatie leveren we op: het voeren van de klimaatdialoog en opstellen uitvoeringsagenda 2021.

We geven ruimte aan lokale ondernemers die hun omgeving nog groener, mooier en duurzamer willen maken. De gemeente regelt zogenaamde lokale energie- en klimaattafels voor industrie. Maar ook koplopers worden in 2020 weer met een Groene Pluim gewaardeerd.

Communicatie participatie klimaatadaptatie.

Samenwerking met Natuurpodium Brabants Wal blijft intensief. Ook door middel van online-communicatie zoals website Duurzaam Bergen op Zoom informeren we inwoners. Operatie Steenbreek voortgezet in 2021.

1.2 Klimaatmitigatie (Energietransitie)

Op 28 juni 2019 werd het Klimaatakkoord gepresenteerd. Dit is een pakket aan maatregelen waarmee het politieke reductiedoel van 49% minder CO₂ uitstoot ten opzichte van 1990 in 2030 wordt gerealiseerd. Er wordt van de gemeente een regierol verwacht dat in ieder geval oplevert een zorgvuldig en integraal besluit over het concept RES-aanbod in juni 2020. RES-aanbod is een regionale invulling van het op te stellen vermogen in MW voor hernieuwbare energie op land en de betekenis hiervan voor de elektriciteits-infrastructuur. Hierbij wordt rekening gehouden met ruimtelijke kwaliteit, regiospecifieke kansen, maatschappelijk draagvlak en de afweging met andere (ruimtelijke) belangen. De raad in 2020 ingestemd met concept RES. Er zijn vijf deelopgaves benoemd die we nu verder als gemeente gaan uitwerken. De deelopgaves zijn: Windenergie (buitengebied); Zonneparken (buitengebied); Zon op bedrijfsdaken; Besparingen; en Warmtenetten.

Communicatie energietransitie.

Er is heel veel behoefte aan informatie over de Energietransitie. De gemeente gaat in de wijken in gesprek met inwoners. De gemeente faciliteert in het regionale energieloket voor informatie over duurzaam wonen of het starten verduurzaming door het doen van een HuisScan en bezoek van een energieambassadeur. In 2021 zetten we de concrete acties als collectieve inkoopacties gericht op verduurzaming woningen.

2 Duurzame gemeente

2.1 Overkoepelende visie

De afgelopen jaren is veel inzet gepleegd op bewustwording en betrokkenheid op gebied van duurzaamheidsthema's. Voor de komende jaren is het de ambitie om 'duurzaamheid' verder door te laten werken in het gehele gemeentelijk beleid.

Om dit te bewerkstelligen helpt het om een (integrale) visie te hebben op duurzaamheid, bij voorkeur opgesteld in een participatief proces met alle gemeentelijke beleidsterreinen en de stakeholders. In 2021 willen we hier stapsgewijs en realistisch (capaciteit) aan werken. Uiteindelijk wordt deze visie vertaald in concrete meerjarige doelen voor belangrijke deelterreinen zoals het economische- en omgevingsbeleid, energie en klimaat en het sociale domein. De uitvoering moet vorm krijgen via de begroting, jaarplannen en/of separate actieprogramma's.

2.2 Het aantrekken van biobased georiënteerde bedrijven

geschiedt in nauwe samenwerking met de Green Chemistry Campus (GCC) waar de gemeente samen met de provincie Noord-Brabant en REWIN medeaandeelhouder in is. Daarnaast wordt via de uitvoering van de gemeentelijke Stimuleringsregeling Biobased Economy-Green Chemistry Campus, naast het bevorderen van onderzoek en productontwikkeling, de vestiging van biobased georiënteerde bedrijven gestimuleerd.

2.3 Er wordt binnen de organisatie regie gevoerd op versterking van biodiversiteit en samen met de partners inspanningen verricht in het natuurnetwerk en de ecologische verbindingzones.

2.4 Via de OMWB vergunnen we bedrijven en toetsen op duurzaamheidsvoorschriften.

Nieuwbouw wordt getoetst aan de doelstellingen zoals opgenomen in de Woonvisie.

Indicatoren

Geen

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota

Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP)

Visie Duurzame Ontwikkeling

Afvalstoffenbeleidsplan

IBOR-Plan

Groenstructuurplan

Actieplan Biobased Economy

Vastgesteld

2013

2014

2016

2017

2006

2016

Verbonden partijen

Geen

Wat mag het kosten?

x € 1.000	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Productgroep	2019	2020	2021	2022	2023	2024
PR601 Duurzaamheid						
Baten	4	0	0	0	0	0
Lasten	925	876	988	841	845	849
Totaal saldo van baten en lasten	921	876	988	841	845	849
Onttrekkingen reserves	137	0	0	0	0	0
Stortingen reserves						
Resultaat	783	876	988	841	845	849
Totaal programma 6 Duurzaamheid						
Baten	4	0	0	0	0	0
Lasten	925	876	988	841	845	849
Totaal saldo van baten en lasten	921	876	988	841	845	849
Onttrekkingen reserves	137	0	0	0	0	0
Stortingen reserves						
Resultaat	783	876	988	841	845	849
Toelichting op de cijfers						
Bedragen * € 1.000,-			2021	2022	2023	2024
Baten			0	0	0	0
Lasten			950	800	798	798
Saldo			950	800	798	798
Salarisbegroting				23	27	27
Handhaving				17	19	20
Indexeren				1	1	4
Eindtotaal			988	841	845	849

Begrotingsmutaties

Salarisbegroting

De salariskosten zijn geïndexeerd met 3,1 % hetgeen tot een stijging heeft geleid van € 20.000,-.

Handhaving

De kosten van handhaving worden doorbelast naar de producten waarvoor zij werkzaam zijn. Vanwege met name hogere salariskosten is de doorbelasting € 14.000 hoger uitgekomen.

Per saldo is de doorbelasting voor het begrotingsresultaat budgettair neutraal.

Structureel Begrotingssaldo

Om de raad te ondersteunen in haar taak om een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is, is hieronder een presentatie van het structureel begrotingssaldo opgenomen. De provincie heeft een handreiking opgesteld hoe het structureel begrotingssaldo gepresenteerd kan worden. Deze handreiking hebben wij overgenomen. De begroting bevat zowel incidentele als structurele baten en lasten. De structurele baten en lasten zijn regel (ze omvatten

het overgrote deel van de begroting) en de incidentele baten en lasten vormen de uitzondering op die algemene regel. Baten en lasten zijn incidenteel als ze gedurende maximaal drie jaar voorkomen. Structurele baten en lasten komen dus in elke jaarschijf voor bijv de algemene uitkering, OZB, salariskosten en onderhoudskosten kapitaalgoederen. De structurele baten en lasten kunnen wel per jaar in omvang variëren.

Programma	Baten/ Lasten	Begroting 2021	MJB 2022	MJB 2023	MJB 2024
P1 Besturen, Samenwerken en Veiligheid	Baten	527	527	527	527
	Lasten	9.927	9.627	9.741	9.864
	Saldo	9.399	9.100	9.214	9.337
P2 Samen leven, samen doen	Baten	36.582	36.585	36.586	36.586
	Lasten	130.867	130.959	131.350	131.392
	Saldo	94.284	94.374	94.764	94.806
P3 (Vrijetijds-)Economie, werkgelegenheid, onderwijs	Baten	10.200	10.191	10.191	10.147
	Lasten	36.729	36.724	36.658	36.634
	Saldo	26.529	26.533	26.467	26.487
P4 Woon- en leefomgeving	Baten	51.469	49.358	39.314	40.540
	Lasten	65.065	61.164	55.422	55.181
	Saldo	13.595	11.807	16.108	14.642
P5 Bedrijfsvoering, financiën, dienstverlening	Baten	17.747	17.675	17.704	17.764
	Lasten	3.173	3.126	3.119	3.129
	Saldo	-14.573	-14.549	-14.585	-14.634
P6 Duurzaamheid	Baten	0	0	0	0
	Lasten	988	841	845	849
	Saldo	988	841	845	849
Totaal van programma's		130.223	128.106	132.812	131.486
Algemene dekkingsmiddelen		-142.658	-143.353	-143.812	-144.047
Overhead		22.793	23.843	22.237	22.042
Onttrekkingen en stortingen reserves					
P4 Woon- en leefomgeving		435	2.900	-1.190	635
P5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening		-72	-72	-72	-72
Geraamd resultaat		10.721	11.423	9.975	10.043
Incidentele lasten		2.560	1.756	175	0
Incidentele baten		1.639	0	0	0
Structureel begrotingssaldo		9.800	9.667	9.800	10.043

Incidentele Baten en lasten		2021	2022	2023	2024
Lasten					
Programma 1	Extra budget raad ivm gemeenteraadsverkiezingen	0	15	0	0
Programma 1	Begeleiding Focusakkoord	93	0	0	0
Programma 2	WMO	61	0	0	0
Programma 4	Omgevingswet (implementatie)	400	225	175	0
Programma 5	Stelpost extra uitgaven corona	1.436	0	0	0
Programma 5	Uittreding ICT WBW	420	1.516	0	0
Programma 6	Duurzaamheidsvouchers	150	0	0	0
Totaal incidentele lasten		2.560	1.756	175	0
Baten					
Programma 4	Verkoop vastgoed	203	0	0	0
Programma 5	Stelpost lagere inkomsten Corona	-1.770	0	0	0
Programma 5	Stelpost rijksbijdrage corona	3.206	0	0	0
Totaal incidentele baten		1.639	0	0	0

Nadere toelichting stortingen en onttrekkingen reserves

Prog 4 Woon- en leefomgeving

ISV-gelden

In 2022 wordt voor € 1,6 miljoen aan gelden van Stadlander ontvangen die later terug in de wijk Gageldonk geïnvesteerd moeten worden. Deze worden in de blokkering ISV gestort in 2021.

Daarnaast worden er gelden aan de blokkering ISV binnen de algemene reserve onttrokken op basis van de geplande uitgaven voor ISV in de jaren 2021 t/m 2024.

Grondbedrijf

Op basis van het verloop van de grondexploitaties worden in de jaren 2021 t/m 2024 geraamde winstnames bij het afsluiten van een exploitatie gestort in de algemene reserve. Verliezen bij het afsluiten van een grondexploitatie worden ten laste gebracht van de hiertoe reeds gevormde verliesvoorzieningen.

Prog 5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening

Jaarlijks wordt € 72.000 ter dekking van de afschrijvingen van de investering virtueel werkplek concept onttrokken aan de algemene reserve. In 2018 is € 360.000 in de algemene reserve gestort om deze onttrekkingen (vanaf 2020) te dekken.

Nadere toelichting incidentele uitgaven

Prog 1 Bestuur, samenwerking en veiligheid

Verkiezingen

In 2022 is € 15.000 extra budget opgenomen voor het inwerken van de (nieuwe) raadsleden.

Focusakkoord

In 2021 is nog € 93.000 opgenomen voor de kosten van de begeleiding/uitwerking Focusakkoord.

Prog 2 Samen leven, samen doen

WMO

In het kader van de WMO is "café entree" geopend. Een laagdrempelige inloopvoorzieningen waar zonder beschikking gebruik kan worden gemaakt van diverse activiteiten op het gebied van vitaliteit, gezondheid, informatie en ontspanning. Deze voorziening is voorlopig t/m 2021.

Prog 4 Leef- en woonomgeving

Omgevingswet

Vanwege de invoering van de Omgevingswet op 1-1-2022 worden er in 2021 nog extra kosten gemaakt tot een bedrag van € 400.000. Ook na de invoering zijn er om er voor te zorgen dat de implementatie goed verloopt in 2022 en 2023 nog eenmalige kosten.

Prog 5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening

Corona

De extra lasten i.v.m. de corona crisis zijn ingeschat. Voorlopig zijn we er van uitgegaan dat er in 2021 nog éénmalige kosten zijn. We hebben daar onder de incidentele baten een rijksbijdrage voor opgenomen die 100% kosten-dekkend is.

Uittreding ICT WBW

In juni van dit jaar heeft de raad het besluit genomen om per 1-1-2022 uit te treden uit ICT WBW. Om deze uittreding voor te bereiden worden er in 2021 en 2022 extra inhuur kosten gemaakt voor de begeleiding van de uittreding en intreding bij de marktpartij.

Daarnaast is er voor in 2022 de vooraf ingeschatte uittredingsbijdrage opgenomen.

Prog 6 Duurzaamheid

Duurzaamheidsvouchers

Vanaf 2019 is er jaarlijks € 150.000 opgenomen voor duurzaamheidsvouchers om de uitvoering van de duurzaamheid op gang te krijgen. In 2021 is dit voor het laatst opgenomen.

Nadere toelichting incidentele inkomsten

Prog 4 Leef- en woonomgeving

Vastgoed

In 2021 is de opbrengst van de verkoop van het pand Dorpsstraat 49 in Halsteren opgenomen.

Prog 5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening

Corona

De lagere inkomsten (met name parkeergelden) vanwege de coronacrisis zijn op basis van de ervaringen in 2020 ingeschat voor 2021.

Daarnaast is een rijksbijdrage opgenomen die 100% kosten-dekkend is. Dit basis van de ontvangen vergoedingen in 2020 en de toezegging dat de opschalingskorting binnen de algemene uitkering in 2021 niet wordt toegepast.

Lokale heffingen

1. Inleiding

Bij lokale heffingen gaat het om inkomsten die verkregen worden op grond van publiekrechtelijke regels, voornamelijk belastingen, heffingen en retributies die de overheid heft op grond van wettelijke bepalingen. Bij de lokale lasten wordt een onderscheid gemaakt tussen zuivere belastingen, heffingen en retributies:

- De zuivere belastingen behoren tot de algemene dekkingsmiddelen en dienen ter uitvoering van collectieve vormen van dienstverlening, maar ook individuele vormen van dienstverlening zonder een duidelijke relatie tussen dienstverlening en belasting. In Bergen op Zoom zijn voorbeelden de onroerende zaakbelasting (OZB), de precariobelasting en de toeristenbelasting.
- De heffingen dienen ter dekking van de kosten ten behoeve van de uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening. Dat houdt in dat de burger ook moet betalen als hij de dienst niet wenst. Voorbeelden van heffingen zijn afvalstoffenheffing en de rioolheffing.
- De retributies zijn vergoedingen voor individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. Voorbeelden hiervan zijn de leges voor paspoort en rijbewijs.

2. Totale heffingsinkomsten

De begrote inkomsten van de bovengenoemde gemeentelijke heffingen in 2021 bedragen in totaal €46,1 miljoen. Aan het einde van deze paragraaf wordt dit overzichtelijk weergegeven in een tabel.

3. Ambities voor deze bestuursperiode

1. Beleidsuitgangspunten met betrekking tot de gemeentelijke fiscale heffingen zijn vastgelegd in het focusakkoord. In dit focusakkoord is vastgelegd, dat de lastendruk voor de burger met niet meer toeneemt dan met de trendmatige inflatiecorrectie.
2. Bij het bepalen van het inflatiepercentage is uitgegaan van een inflatie van 1,8%.
3. Voor wat betreft de leges en andere gemeentelijke retributies geldt de inflatie van 1,8% voor zover de kostenontwikkeling daartoe aanleiding geeft. In het coalitieakkoord is daarover vastgelegd dat de leges en de riool- en afvalstoffenheffing worden geheven naar kostendeckende tarieven (rekening houdend met kosten-toerekening binnen de wettelijke kaders en/of door het Rijk vastgestelde tarieven). Waar in het akkoord "leges" wordt vermeld, geldt dat uitgangspunt ook voor de andere retributies.
4. De hondenbelasting is conform de aangenomen motie RM016-0010 met ingang van 2021 afgeschaft.
5. Ook de komende jaren zal gezamenlijk door BWB en deelnemers nadrukkelijk aandacht gegeven worden aan het meer inzicht verkrijgen in de opbouw en samenstelling van de diverse belastingen en belastingplichtigen, om zo tot nog betere ramingen van de opbrengsten te komen.

Kaderstellende documenten voor deze paragraaf

Beleidsnota

RVB19-0104 Belastingmaatregelen 2020

Vastgesteld

2019

Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

In 2021 zullen in de gemeente de navolgende belastingen worden geheven:

4. Belastingsoort / Belastbaar feit

5. Grondslag

Afvalstoffenheffing / Het gebruik van een perceel waar huishoudelijke afvalstoffen kunnen ontstaan	perceel / jaar
Havengeld, kadegeld en liggeld / Gebruik van voorzieningen in of langs de Theodorushaven	diverse
BIZ-heffing / Belasting gedurende 5 jaren over onroerend goed, niet zijnde woningen, binnen de bedrijven investeringszone	Vast bedrag afhankelijk van ligging
Leges / Het in behandeling nemen van een aanvraag voor een administratieve dienst	diverse
Grafrechten / Het gebruik van de algemene begraafplaats	diverse
Marktgeld / Het hebben van een standplaats op de weekmarkt	standplaats / jaar
OZB-eigenarenheffing / Het genot krachtens zakelijk recht van een woning / Het genot krachtens zakelijk recht van overige onroerende zaken	% van de WOZ-waarde
OZB-gebruikersheffing / Het gebruik van een 'niet-woning'	% van de WOZ-waarde
Parkeerbelastingen / Diverse (uitgezonderd opbrengsten slagboom parkeren op Pastoor Joorenplein en parkeergarages)	diverse
Precariobelasting / Het hebben van een terras op voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond	Per m ² terrasoppervlakte
Rioolheffing / Het gebruik van een perceel van waaruit direct of indirect afvalwater op de gemeentelijke riolering wordt geloosd	Per perceel en per 100 m ³ ingenomen drinkwater boven de eerste 1000 m ³
Toeristenbelasting en watertoeristenbelasting / Het bieden van gelegenheid tot overnachten respectievelijk verblijf aan niet-ingezetenen	Persoon / overnachting
Rioolheffing / Het gebruik van een perceel van waaruit direct of indirect afvalwater op de gemeentelijke riolering wordt geloosd	Per perceel en per 100 m ³ ingenomen drinkwater boven de eerste 1000 m ³
Toeristenbelasting en watertoeristenbelasting / Het bieden van gelegenheid tot overnachten respectievelijk verblijf aan niet-ingezetenen	Persoon / overnachting

Regionale samenwerking

De heffing en invordering van het merendeel van de fiscale heffingen van de gemeente Bergen op Zoom, inclusief het kwijtschelden ervan, evenals het vaststellen van waarde beschikkingen in het kader van de Wet WOZ, worden uitgevoerd door de gemeenschappelijke regeling Belastingensamenwerking West-Brabant.

Het Waterschap Brabantse Delta en de gemeenten Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Woensdrecht en Zundert maken deel uit van dat samenwerkingsverband. Het behoud van de gemeentelijke autonomie is daarbij het uitgangspunt. Daar staat tegenover dat juist harmonisatie van de uiteenlopende regelingen tot besparingen kan leiden. Daarbij moet vooral worden gedacht aan een gelijklopende redactie van bepalingen uit de verschillende belastingverordeningen, aan het gebruik van uniforme documenten en aan het opstellen van zoveel mogelijk overeenkomende beleidsuitgangspunten met betrekking tot de uiteenlopende situaties die zich bij de uitvoering van de geldende regelgeving kunnen voordoen. In 2020 is een aanvang gemaakt

met het harmoniseren van bepalingen in een aantal verordeningen, het resultaat wordt zoveel mogelijk verwerkt in het raadsvoorstel belastingmaatregelen 2021. Mocht zich daarbij een situatie voordoen waarbij de positie van de belastingplichtige inwoner uit Bergen op Zoom mogelijk nadelig dreigt te worden aangetast, dan zal het college dit in de besluitvorming aan de raad voorleggen.

6. Kosten overhead

Bij wijziging van het BBV in 2017 is bepaald, dat de overhead centraal verantwoord moet worden en niet meer mag worden door verdeeld naar de diverse programma's c.q. producten. De kosten van overhead worden in onze begroting op programma 5 Bedrijfsvoering verantwoord.

Bij de berekening van de tarieven mogen de kosten van overhead wel worden meegenomen. In de Financiële verordening art 212 is bepaald, dat we een vast bedrag per FTE aan overhead bepalen. Het bedrag voor de overhead is voor 2021 berekend op € 61.054,- per FTE (= 1.440 productieve uren).

De belastingen, heffingen en retributies van de gemeente

7. Onroerende-zaakbelastingen

De hoogte van de onroerende-zaakbelastingen is een combinatie van de waarde in het economische verkeer van een pand en het vastgestelde tarief. De waarde van alle onroerende zaken wordt jaarlijks vastgesteld. De onroerende-zaakbelastingen bestaan uit een "eigenarenbelasting" voor woningen en een "eigenarenbelasting" en "gebruikersbelasting" voor niet-woningen.

Het percentage leegstand bedraagt per 1 september 2020:

Woningen	3,56%
	(= 1.086 stuks van de 30.515 woningen)
Niet-woningen	15,65%
	(= 388 stuks van de 2.480 niet-woningen).

De grondslag van de OZB voor het jaar 2021 is de waarde van onroerende zaken op 1 januari van het peiljaar 2020. Op basis van de taxaties per medio juli 2019 van de BWB bedraagt de waardeverhoging in Bergen op Zoom voor woningen +6% en voor niet woningen een waardeverhoging van +1,67%. Bij de belastingvoorstellen 2021 waarbij de tarieven worden bepaald, zal het waarde ontwikkeling cijfer per individuele deelnemer tot oktober bekend zijn en als correctie worden verwerkt in het tarief.

De beschikkingen die in 2021 worden opgelegd zullen voor het eerst geschieden op basis van de nieuwe m² norm gebruiksoppervlakte.

In 2019 is de macronorm voor de totale OZB opbrengsten in Nederland voor de laatste keer toegepast. Hiervoor in de plaats komt een benchmark op basis van de vergelijking van OZB, riool- en afvalstoffenheffing. Het resultaat staat per provincie in de Coelo atlas 2020. Deze vergelijking neemt Bergen op Zoom sinds een aantal jaren al op bij het onderdeel woonlasten.

Voor 2021 zullen de volgende correcties van het tarief plaatsvinden:

- waarde ontwikkeling van +6% voor woningen en +1,67% voor niet-woningen;
- inflatie met 1,8% voor woningen en niet-woningen.

Daarnaast zijn er ten opzichte van de begroting 2020 de volgende bijstellingen:

- woningen, meeropbrengst € 250.000 vanwege toename van het aantal woningen. Daarnaast is de waardeverhoging hoger uitgekomen dan waarmee rekening is gehouden bij de bepaling van het tarief OZB voor 2020.

- De opbrengst OZB-woningen wordt jaarlijks met € 60.000 verhoogd vanwege de toename van het aantal woningen (areaaluitbreiding).

Opbrengst: € 16.042.000,- (bestaande uit woningen € 7.550.000,- eigenaren niet-woningen € 5.258.000,- en gebruikers niet-woningen € 3.234.000,-).

8. Precariobelasting

De precariobelasting is een belasting op het hebben van een terras op voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.

Opbrengst: € 183.000,-

9. Toeristen- en watertoeristenbelasting

De toeristenbelasting is een algemene belasting voor het houden van verblijf met overnachting tegen een vergoeding door niet ingezetenen. De opbrengst van de toeristenbelasting is afhankelijk van het aantal overnachtingen in de gemeente waaronder die van arbeidsmigranten, zodat de opbrengst kan fluctueren. Economische ontwikkelingen kunnen zorgen voor een lagere of hogere opbrengst.

Opbrengst toeristenbelasting: € 446.000,-

10. Bijdrage Bedrijven investeringszone (BIZ)

Het Centrum van Bergen op Zoom is aangewezen als Bedrijven Investeringszone, waar een BIZ bijdrage wordt geheven. De bijdrage wordt geheven van de gebruikers van de in dit gebied gelegen belastingobjecten. De hoogte van de bijdrage beloopt een bij verordening vastgesteld bedrag per belastingobject en hier wordt geen inflatie op toegepast. De totale opbrengst, minus de perceptiekosten en oninbaar etc., wordt door de gemeente uitgekeerd aan STERCK ten behoeve van het ondernemersfonds, daarom wordt de BIZ verder niet in het overzicht opgenomen.

De huidige BIZ loopt af met ingang van 31-12-2020. Op dit moment zijn de ondernemers bezig met het creëren van draagvlak voor een verlenging van de BIZ met 5 jaar. Nadat geconstateerd is dat er voldoende draagvlak is voor het verlengen van de BIZ, worden de verdere stukken opgemaakt.

Daarnaast loopt op dit moment ook een procedure om per 1-1-2021 een BIZ in te voeren voor het bedrijventerrein Lage Meren Meilust. Hiervan is nog niet bekend of deze doorgang zal gaan vinden.

Opbrengst bruto: Er is nog niet bekend wat de opbrengst wordt voor beide BIZ gebieden, welke overigens minus de perceptiekosten aan de beide ondernemersverenigingen wordt uitgekeerd.

11. Rioolheffing

De rioolheffing is een heffing om het beheer en het onderhoud van het gemeentelijk rioolstelsel te bekostigen. Uitgangspunt bij deze heffing is dat de tarieven kosten-dekkend zijn. De stijging van de rioolheffing is dus afhankelijk van de ontwikkeling van de kosten. Voor het beheer en onderhoud op de lange termijn is een gemeentelijk rioleringsplan (GRP 2020-2023) opgesteld, waarin o.a. de kosten zijn opgenomen die door middel van een rioolheffing moeten worden gedekt. Met het huidige lastenpatroon en de stand van de voorziening, is besloten bij het vaststellen van het GRP om de heffing voor de planperiode (GRP 2020-2023) structureel te laten stijgen met 2,9% exclusief de inflatie.

Zoals besloten in de Kaderbrief 2021-2024 is voor 2021 het tarief rioolheffing verhoogd met 2,9% en daarnaast met 1,8% (inflatiecorrectie) en komt daarmee uit op € 345,38 per aansluiting. Het aantal aansluitingen voor de heffing bedroeg per medio juni 2020 in totaal 32.029 stuks.

Op basis van een evaluatie schat het Waterschap Brabantse Delta (verantwoordelijk voor de zuivering van afvalwater) in dat er door de corona 10% minder waterverbruik is. Dit percentage is meegenomen in de verdere tarief berekening voor het grootverbruik.

Tarieven Rioolheffing

2017	2018	2019	2020	2021
€ 308,75	€ 303,07	€ 320,58	€ 329,88	€ 345,38*

*) Het tarief 2021 is onder voorbehoud van de vaststelling van de belastingverordening 2021 in de Raad van december 2020.

Kosten	2021
Kosten taakveld(en)	€ 4.473.000
Kapitaallasten	€ 5.160.000
Opslag externe rente	€ 300.000
Kwijtschelding	€ 970.000
Overhead	€ 891.000
BTW component	€ 1.066.000
Totale kosten	€ 12.860.000
Opbrengst heffing	€ 12.860.000
Dekkingspercentage	100%

12. Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een heffing om het ophalen en verwerken van de huishoudelijke afvalstoffen te bekostigen. Uitgangspunt bij deze heffing is dat de tarieven kosten-dekkend zijn. De stijging of daling van de afvalstoffenheffing is mede afhankelijk van de ontwikkeling van de kosten. Bij deze heffing wordt voor het restafval een tariefdifferentiatie toegepast (per inworp in de ondergrondse container, per lediging van een grote of van een mini container). Het aantal adressen voor de afvalstoffenheffing bedroeg per medio juli 2020 in totaal 30.901 stuks.

Saver heeft de tarieven van 2021 geïndexeerd met 2,6%. Aangezien bij Huishoudelijk Afval de werkelijke kosten in rekening worden gebracht via de Afvalstoffenheffing zijn de budgetten waar kosten van Saver onder vallen ook geïndexeerd met 2,6%.

Op de andere kosten is de gemeentelijke indexering van 1,8% toegepast dan wel de werkelijke doorberekeningen. Uitzondering hierop is de post verwerkingskosten Milieustraat. Hier is ivm sterk gestegen verwerkingskosten een grotere stijging gehanteerd. Hierover is de gemeente geïnformeerd door Saver.

De kwijtscheldingen zijn met € 68.000 gestegen, ook dat is meegenomen.

In totaliteit is er hierdoor sprake van een stijging met 3,9%.

Tarief Afvalstoffenheffing

	2017	2018	2019	2020	2021
Vast bedrag	€ 209,00	€ 209,00	€ 217,02	€ 220,71	€ 229,31*
Per lediging 240 liter container	€ 4,23	€ 4,29	€ 5,30	€ 6,05	€ 6,28*
Per lediging 140 liter container	€ 2,47	€ 2,50	€ 3,09	€ 3,53	€ 3,67*
Per inworp	€ 0,55	€ 0,61	€ 0,76	€ 0,87	€ 0,90*

*) Het tarief 2021 is onder voorbehoud van de vaststelling van de belastingverordening 2021 in de Raad van december 2020.

Kosten	2021
Kosten taakveld(en)	€ 7.359.050
Kwijtschelding	€ 778.000
Overhead	€ 61.054
BTW component	€ 1.200.000
Totale kosten	€ 9.398.104
Opbrengst heffing	€ 8.940.000
Opbrengsten monostromen	€ 458.104
Dekkingspercentage	100%

Havengeld, kadegeld en liggeld

Deze retributie wordt geheven van vaartuigen die gebruik maken van voorzieningen in of langs de Theodorushaven. In de regel wordt het havengeld geheven van de kapitein, de schipper, de reder of de eigenaar van het vaartuig.

Kosten	2021
Kosten taakveld(en)	€ 1.566.832
Overhead	€ 183.162
Totale kosten	€ 1.749.994
Opbrengst heffing	€ 467.247
Dekkingspercentage	27%

Marktgeld

Deze retributie wordt geheven voor het recht voor het innemen van een standplaats op de weekmarkt. Dit wordt geheven van de vergunninghouder.

Kosten	2021
Kosten taakveld(en)	€ 33.035
Overhead	€ 0
Totale kosten	€ 33.035
Opbrengst heffing	€ 27.720
Dekkingspercentage	84%

Lijkbezorgingsrechten

Deze retributie wordt geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor verleende diensten in verband met de begraafplaats.

Kosten	2021
Kosten taakveld(en)	€ 68.967
Overhead	€ 0
Totale kosten	€ 68.967
Opbrengst heffing	€ 31.857
Dekkingspercentage	46%

Parkeerbelastingen

Deze belasting wordt geheven voor het gedurende een aaneengesloten periode laten staan van een voertuig binnen de gemeente op een aangewezen plaats, wijze en tijdstip. De belasting wordt geheven van degene die het voertuig heeft laten staan of de houder van het voertuig of degene die de vergunning heeft aangevraagd.

Opbrengsten € 4.695.000,-

Leges Omgevingsvergunningen

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een groot aantal taken. Een deel van deze taken wordt in de vorm van een dienst door bewoners of bedrijven individueel afgenomen. Om gemeenten tegemoet te komen in de kosten die zijn gerelateerd aan deze taken, betalen afnemers van gemeentelijke diensten leges. In de regel gaat het hierbij om het verstrekken van documenten of het verlenen van vergunningen. Leges behoren tot de retributies en worden geheven voor het in behandeling nemen van de aanvraag en worden geheven van de aanvrager. Ook als de aanvraag niet leidt tot een positief resultaat moeten leges worden betaald.

Kruissubsidiëring leges

Net als bij alle andere retributies mogen de baten de lasten niet overstijgen, doch bij de leges gaat het om een groot aantal soorten van dienstverlening gebundeld in één belastingverordening. Omdat breed wordt gevoeld dat kruissubsidiëring tussen dienstverlening van volstrekt verschillende aard onwenselijk is, heeft de VNG de modelverordening onderverdeeld in drie titels. Algemene dienstverlening, dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving en dienstverlening vallend onder de Europese Dienstenrichtlijn. De Bergen op Zoomse legesverordening is naar dit model ingedeeld. Kruissubsidie tussen deze titels is ongewenst, maar niet verboden.

Kosten	2021
Kosten taakveld(en)	€ 1.224.944
Overhead	€ 561.697
Totale kosten	€ 1.786.641
Opbrengst heffing	€ 940.428
Dekkingspercentage	53%

Kruissubsidie binnen een titel in de legesverordening is toegestaan

Zolang het kruissubsidiëring tussen hoofdstukken betreft, blijkt de mate van kruissubsidiëring al uit de kostenopstelling. Ook hier geldt dat de gemeente de reden van de kruissubsidie moet vermelden. Het impliceert niet dat er sprake moet zijn van een rechtvaardigingsgrond. Kruissubsidiëring is en blijft toegestaan.

Leges Publiekszaken

Kosten	2021
Kosten taakveld(en)	€ 1.024.547
Overhead	€ 732.648
Totale kosten	€ 1.757.195
Opbrengst heffing	€ 1.384.139
Dekkingspercentage	79%

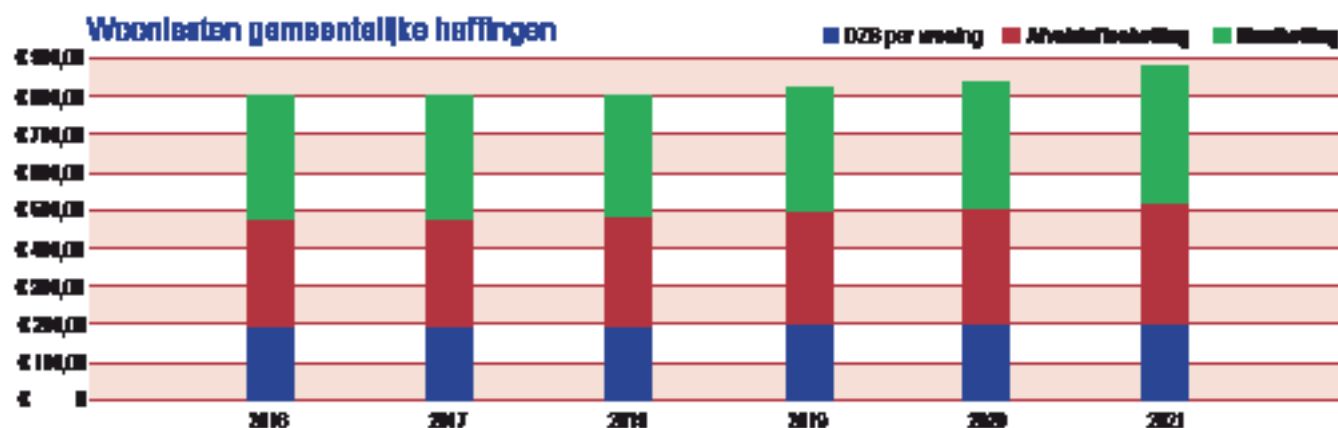
Woonlasten / aanduiding lokale lastendruk

Onder de woonlasten wordt verstaan het gemiddelde bedrag dat een huishouden in Bergen op Zoom betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Uit het navolgende

overzicht blijkt het verloop van de belastingdruk per (eigen) woning in de gemeente Bergen op Zoom over een reeks van jaren:

Woonlasten Bergen op Zoom	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Gemiddelde woningwaarde (incl. garageboxen)	172.388	174.639	183.819	193.470	205.078	217.383*
OZB-tarief woningen %- WOZ-waarde	0,1103%	0,1094%	0,1073%	0,1041%	0,0999%	0,0959%*
OZB per woning	€ 192,62	€ 194,67	€ 197,97	€ 201,40	€ 204,87	208,47*
Afvalstoffenheffing	€ 287,50	€ 287,50	€ 284,86	€ 297,85	€ 302,99	314,70*
Rioolheffing	€ 318,75	€ 308,75	€ 313,07	€ 320,58	€ 329,88	345,38*
Woonlasten gemeentelijke heffingen	€ 798,87	€ 790,92	€ 795,90	€ 819,83	€ 837,74	868,55*

* Deze gegevens zijn pas definitief bekend na het vaststellen van de belastingvoorstellen door de Raad in december 2020.

13. Woonlasten (vergelijking met andere gemeenten en landelijk gemiddelde)

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) geeft sinds 1997 met de "Atlas van de lokale lasten" inzicht in de woonlasten per gemeente en de posities die de gemeenten ten opzichte van elkaar innemen in Nederland. Hierbij geldt dat nummer 1 de goedkoopste gemeente is en nummer 377 de duurste. In de atlas 2020 neemt Bergen op Zoom de 280^e plaats in op basis van de woonlasten zoals die in de tabel hierboven zijn berekend. In 2019 nam Bergen op Zoom de 296^e plaats in. In 2020 zat Bergen op Zoom € 62 hoger dan de landelijk gemiddelde woonlasten.

Overigens liggen de woonlasten van 72% van alle gemeenten tussen € 700 en € 900, terwijl de landelijk gemiddelde woonlasten € 776 bedragen.

Wat betreft de omringende gemeenten bedragen de woonlasten als volgt (op basis van Coelo gegevens 2020):

Gemeente	Gemiddelde woonlasten	Rangnr. Coelo
Woensdrecht	€ 702	54
Tholen	€ 715	69
Moerdijk	€ 734	91
Breda	€ 764	132
Rucphen	€ 764	135
Oosterhout	€ 769	144
Halderberge	€ 769	145
Etten-Leur	€ 764	188
Steenbergen	€ 826	239
Roosendaal	€ 828	245
Bergen op Zoom	€ 838	280
Zundert	€ 880	306

De geraamde inkomsten (kerncijfers)

De navolgende tabel geeft inzicht in de begrote opbrengsten van de fiscale heffingen die over het belastingjaar 2021 in de gemeente Bergen op Zoom toepassing zullen vinden (bedragen * €1.000 en exclusief BIZ).

Belastingsoort	Opbrengst
Onroerende-zaakbelastingen:	
• Gebruikersheffing niet woningen	3.234
• Eigenarenheffing woningen	5.258
• Eigenarenheffing niet woningen	7.550
	16.042
Toeristenbelastingen	446
Precariorechten	183
Leges	
• Omgevingsvergunningen	940
• Publiekszaken	1.385
• Overig	46
	2.371
Parkeerbelastingen (inclusief leges en boetes exclusief privaatrechtelijke vergoedingen)	4.695
Haven- en kadegelden	467
Marktgelden	28
Reinigingsrechten/afvalstoffenheffing	8.940
Rioolheffing	12.860
Grafrechten	32
Totaal	46.065

Omschrijving indicator	Gemiddeld Landelijk*	BoZ 2019	BoZ 2020*	Bron
OZB-tarief woningen	0,1102%	0,1041%	0,0999%	Coelo
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden	263,00	297,85	302,99	Coelo
Rioolheffing meerpersoonshuishouden	196,00	320,58	329,88	Coelo
Woonlasten meerpersoonshuishouden	776,00	819,83	837,74	Coelo

* gegevens over 2020, de gegevens m.b.t. het jaar 2021 zijn pas bekend na het vaststellen van de belastingvoorstellen door de Raad in december 2020.

16. Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid is een belangrijk instrument van de gemeente om armoede te bestrijden. Het beleid van het college is er op gericht om de laagste inkomens zoveel mogelijk te ontzien, waarbij wordt uitgegaan van zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid. Kwijtschelding van betaling van gemeentelijke heffingen wordt op dit moment uitsluitend verleend ter zake van onroerende zaakbelastingen, de rioolheffing, een deel van de afvalstoffenheffing en de hondenbelasting. In het kader van de harmonisatie van de regelingen binnen de BWB is ook kwijtschelding voor de –gemeentelijke- deelnemer voor 2015 zoveel mogelijk gelijk getrokken. In 2015 heeft er een uitgebreide evaluatie van het armoedebelaid, waaronder kwijtschelding valt, plaatsgevonden. De resultaten van deze evaluatie zijn middels U15-010307 kenbaar gemaakt.

Bij het berekenen van de betalingscapaciteit gaat de gemeente uit van de zgn. 100% norm. In de praktijk betekent dit, dat huishoudens zonder eigen vermogen en een inkomen niet hoger dan de bijstandsnorm, voor volledige

kwijtschelding in aanmerking komen. De invorderingsambtenaar beslist op een kwijtscheldingsverzoek. In een aantal situaties wordt de kwijtschelding ambtshalve verleend of kan worden volstaan met een verkorte procedure. Omdat de uitvoering van de belastingwerkzaamheden is opgedragen aan de GR Belastingssamenwerking West-Brabant (BWB), kan tegen de beslissing van de invorderingsambtenaar administratief beroep ingesteld worden bij het Dagelijks Bestuur van de BWB.

In 2015 is de kostdelersnorm voor bijstandsgerechtigden voor meerpersoonshuishoudens ingevoerd. Vanaf 2018 heeft de kostdelersnorm effect op de kwijtschelding. In de 2^e Berap 2020 van de BWB wordt hierover in algemene zin iets opgenomen, kort daarna volgt een rapportage met de effecten per deelnemer. Per medio september 2020 waren er 3.300 verzoeken voor kwijtschelding ingediend. De totale kwijtscheldingen zijn toegenomen met € 153.000 van € 1.595.000 in 2020 naar € 1.748.000 in 2021.

Weerstandvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf worden de risico's in beeld gebracht en gerelateerd aan de weerstandscapaciteit. Het berekenen van de weerstandscapaciteit is gebaseerd op de methode van het bureau NAR (Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement). Periodiek zijn de afgelopen jaren de risico's in kaart gebracht en ingevoerd in de database. Een aantal keren per jaar wordt deze exercitie herhaald waarbij reeds ingevoerde risico's opnieuw beoordeeld c.q. bijgesteld worden en nieuwe risico's eventueel toegevoegd worden. Voor het grondbedrijf wordt een andere werkwijze gevolgd omdat voor dit onderdeel een langetermijnvisie Grondbedrijf is vastgesteld waarin diverse scenario's aan de orde komen.

Deze paragraaf is een dwarsdoorsnede van de begroting op het aspect risicobeheersing. Risicomanagement is echter niet alleen een rekenkundige exercitie. Dat is de reden waarom we in deze paragraaf ook een aantal niet-financiële risico's benoemen. Mede om die reden zijn we dit jaar een traject gestart waarbij we vanuit een andere invalshoek de risico's in beeld willen brengen waarbij ook nadrukkelijk aandacht voor de niet-financiële risico's. Verder gaan we risicomanagement integreren in het portfoliomanagement wat we voornemens zijn op te starten. Tevens zullen we ook onderzoeken in hoeverre Naris nog een geschikte tool is om, mede, invulling te geven aan het risicomanagement.

Belangrijke Risico's

In de database van Naris zijn zo'n 64 risico's benoemd. Onderstaand geven wij toelichting op de 10 financieel grootste risico's. Daarnaast ook een opsomming van een aantal niet-financiële risico's.

Grootste (financiële) risico's

Algemene Uitkering

De omvang van de Algemene Uitkering (AU, gemeentefonds) is gekoppeld aan de Rijksuitgaven (trap op, trap af). Het traject van de herverdeling van de Algemene Uitkering is nog niet afgerond. Naar verwachting zal hierover in de eerste helft van 2021 een besluit worden genomen. Voor de Algemene Uitkering is het risico op schommelingen in het

lopende jaar (2021) verminderd omdat de trap op trap af is bevroren. De extra rijksmiddelen voor jeugd zijn met een jaar verlengd tot en met 2022. Deze toekenning zorgt ervoor dat het risico zich voor kan doen dat deze extra middelen (voor Bergen op Zoom € 1,2 miljoen) lager kunnen zijn vanaf 2023.

Gecombineerd Risico Sociaal Domein

Door ontschotting van de budgetten wordt het sociale domein als één samenhangend werkveld benaderd. De invloed op de inkoop tarieven is beperkt. De aanbesteding van de Maatschappelijke Opvang en nieuwe tariefafspraken jeugd zijn bij het opmaken van deze begroting in volle gang en de BUIG budgetten tav werk en inkomen zijn nog niet bekend. Om het effect van prijsstijging op te vangen wordt geïnvesteerd in het voorliggend veld. Hiermee wordt volumebeperking van het maatwerk beoogd. Daarnaast concentreren de mogelijkheden zich aan de uitgavenkant op het voorkomen van meer complexe zorgvragen en daarmee dure zorg. Dit bereiken we door businesscases en projecten efficiëntere en effectievere Wmo en jeugd op te stellen en uit te voeren voor onder andere integrale toegang, regionale samenwerking, uitvoering van de actieplannen jeugd en innovatie bij de zorgaanbieders. Wanneer de effecten uitblijven kunnen de tekorten oplopen tot € 5 miljoen. Vanaf 2021 kunnen cliënten die langdurig zorg ontvangen een beroep doen op de WLZ (Wet Langdurige Zorg). De rijksbijdrage is hiervoor gekort. Nog onbekend is of het aantal cliënten dat daadwerkelijk een WLZ indicatie krijgt overeenkomt met de gepaarde korting.

De uitgaven voor beschermd wonen overstijgen al jaren de budgetten die we hiervoor ontvangen van het Rijk. Voor beschermd wonen heeft de centrumgemeente na een uitvoerig lobbytraject een jaarlijkse compensatie voor het voorziene tekort binnen kunnen slepen voor de jaren 2018/2019/2020. Het ministerie van BZK heeft aangegeven dat de compensatie verlengd wordt voor het jaar 2021. Dit moet nog formeel bevestigd worden. Vanaf 2022 zal er een nieuw verdeelmodel gebruikt gaan worden. Deze wordt binnenkort ter consultatie aangeboden aan de (centrum)gemeenten.

Rente

De gemeente Bergen op Zoom kent in vergelijking met gemeenten van dezelfde omvang een relatief hoge schuld. Daarnaast zijn de rentetarieven de afgelopen jaren overwegend gedaald. Jaarlijks moet een gedeelte van de

financieringsportefeuille geherfinancierd worden. Oude leningen worden dan vervangen door nieuwe. Dit zal, door de huidige lage rentestanden, bijna altijd tegen een lager percentage zijn dan de lopende financiering. Hiermee hebben we echter in de rekening al rekening gehouden. Het risico is dat dit een hoger percentage wordt dan nu voorzien mocht de rente de komende jaren gaan stijgen. Dit zal dan leiden tot hogere rentelasten voor de gemeente dan nu begroot. Omdat het saldo op de rente binnen de begroting ingezet wordt als algemeen dekkingsmiddel betekenen hogere rentelasten minder begrotingsruimte. Tegelijkertijd is het zo dat een oplopende rente pas geleidelijk tot hogere lasten leidt omdat de rente over financieringen (=leningen) voor langere tijd vast liggen.

De renteontwikkelingen worden nauwgezet gevolgd om tijdig te kunnen anticiperen op rentestijgingen.

Deelname in gemeenschappelijke regelingen

De gemeente neemt deel in diverse gemeenschappelijke regelingen (zie ook paragraaf verbonden partijen) waar financiële verplichtingen uit voortvloeien. Ervaringen uit het verleden leren dat we hier soms met tegenvallers geconfronteerd worden. Om die reden is dit algemene risico opgenomen. Via deelname in besturen en het monitoren van de gang van zaken proberen we hier zo goed mogelijk zicht op te houden.

Corona

Als gevolg van de Corona crisis hebben we sinds maart 2020 te maken met allerlei bijzondere omstandigheden die hun (financiële) weerslag hebben op de gemeentelijke begroting. Voor 2021 schatten we de gevolgen hiervan op € 3,2 miljoen negatief. Het Rijk heeft aangegeven gemeenten te compenseren voor de negatieve gevolgen van Covid. Het is afwachten hoe dit uitpakt. Met betrekking tot de huidige coronacrisis wordt een pro-actief beleid gevoerd. Dit houdt in dat sommige dingen definitief veranderen (het "nieuwe normaal") en daar ook tijdig naar gehandeld moet worden.

De Kragge

Op enig moment kunnen aanvullende maatregelen nodig zijn bij Kragge 1 ten behoeve van het voorkomen van vervuiling van het grondwater door lekkage. De gemeente heeft een eeuwigdurende zorgplicht waarvoor momenteel een beheersplan wordt opgesteld.

Uittreden ICT WBW

De gemeente is voornemens per 1/1/2022 uit het samenwerkingsverband ICT WBW te treden. Over de hoogte van de uittredingsbijdrage bestaat nog geen definitief akkoord. De aanbesteding van de opvolger heeft nog niet plaatsgevonden.

Landschap van Allure de Zoom

Uitgangspunt is het volledig en tijdig realiseren van de prestatieafspraken met de provincie voor de subsidies van Landschap van Allure de Zoom. Jaarlijks moet aan de provincie verantwoording worden afgelegd. Eind september zal een laatste tussenrapportage naar de provincie worden gestuurd waarna voor 31 maart 2021 de eindrapportage inclusief accountantsverklaring en verzoek tot vaststelling bij de provincie worden ingediend. Het gaat hier om de laatste 15% van de toegekende subsidie van 10,5 miljoen.

Oevers en Kades

De gemeente Bergen op Zoom kent een aanzienlijk areaal oevers en kades die het nodige onderhoud vergen. Het risico is aanwezig dat hier in de onderhoudsplannen niet altijd in voldoende mate middelen zijn gereserveerd waardoor we geconfronteerd worden met éénmalige extra uitgaven.

Eventum

Met de belastingdienst bestaat een geschil over eerder in aftrek gebrachte BTW bij de bouw van het Eventum. De kans is aanwezig dat deze (deels) terugbetaald moet worden.

Algemene Risico's

Onderstaand een aantal niet financiële risico's met een korte omschrijving.

Achteruitgang Economie

Een terugval van de economie raakt ook de gemeente. Dit is weliswaar in een aantal financiële risico's ingecalculeerd maar heeft gevolgen op diverse gemeentelijke beleidsvelden. Een variant hiervan was de eerdere lockdown waarbij op moment van schrijven niet valt uit te sluiten dat die binnenkort, in wat voor vorm dan ook, opnieuw aan de orde is met alle gevolgen van dien.

Arbeidsmarkt

In de huidige krappe arbeidsmarkt ervaren gemeenten dat het moeilijk is om aan gekwalificeerd personeel te komen en bestaand personeel binnenboord te houden. Daarnaast zijn ook de gevolgen van en de beeldvorming naar aanleiding van het Focusakkoord van invloed.

PAS

PAS staat voor Programma Aanpak Stikstof. Per 1 januari 2020 is de Spoedwet aanpak stikstof van kracht. Met deze spoedwet wordt beoogd de huidige stikstofbelasting verder terug te brengen en het intensiveren van natuurherstel. Rondom de PAS blijft er vooralsnog veel onzekerheid. Het kabinet zet weliswaar in op realisatie van 50.000 extra

woningen en stikstof compenserende maatregelen, maar in de nabijheid van natuurgevoelige gebieden wordt bouwen erg lastig of zelfs onmogelijk. In onze huidige praktijk zien we dat de PAS extra werk en kosten genereert (Aerius-berekening), maar de woningbouwplannen in Bergen op Zoom er op dit moment niet of nauwelijks door worden geblokkeerd.

Weerstandsvermogen

Conform de methode van het NAR wordt op basis van het risicoprofiel de benodigde weerstandscapaciteit berekend. Deze berekening kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit, dat het geheel aan middelen vormt dat in de organisatie aanwezig is om de risico's in financiële zin af te dekken. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen of waar na het treffen van maatregelen nog restrisico's overblijven.

Benodigde Weerstandscapaciteit

Op basis van het risicoprofiel kan de benodigde weerstandscapaciteit worden berekend. Dit geschiedt op basis van een risicosimulatie. Uitgangspunt hierbij is een statistische benadering die er van uit gaat dat nooit alle risico's zich tegelijkertijd en in maximale omvang voordoen. Door deze benadering kan op een verantwoorde manier minder weerstandscapaciteit worden aangehouden in tegenstelling tot de situatie waarin de optelsom van alle risico's als uitgangspunt wordt genomen.

Wanneer alle risico's zich tegelijk in hun maximale omvang zouden voordoen, is hiermee een bedrag gemoeid van € 57,5 miljoen. Bij een zekerheidspercentage van 90% (waarbij niet alle risico's zich tegelijkertijd voordoen) betekent de uitkomst dat er een bedrag van € 12,2 miljoen benodigd is om de risico's in financiële zin af te dekken. Dit bedrag, dat € 0,8 miljoen hoger is dan bij de berekening van de jaarrekening 2019, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit teneinde de ratio van het weerstandsvermogen te kunnen bepalen. De hogere omvang van de risico's is te wijten aan toename van de risico's. Met name corona is hier debet aan. Later in deze paragraaf wordt het benodigde bedrag ad € 12,2 mln afgezet tegen het beschikbare weerstandsvermogen.

Beschikbare Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit wordt berekend door de algemene reserve af te zetten tegen de risico's. Er wordt hierbij geen rekening gehouden stille reserves: meerwaarden van activa die lager dan de marktwaarde zijn gewaardeerd. Een algemeen kenmerk van stille reserves is dat men er om allerlei redenen niet direct over kan beschikken. Om deze reden worden stille reserves niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit gerekend.

Die Algemene Reserve ziet er als volgt uit:

Omschrijving	Bedrag
Verwachte stand Algemene Reserve per 1/1/21	17.760.000
Blokkeringen tbv voormalige bestemmingsreserves en ontwikkelfondsen	
Stedelijke Vernieuwing	-3.025.000
Vastgoed	0
Parkeren	0
Ruimtevragers	-
Totaal blokkeringen vanuit voormalige bestemmingsreserves	-3.025.000
Overige blokkeringen	
Risico's Grondbedrijf	-4.800.000
Totaal overige blokkeringen	- 4.800.000
Weerstandsvermogen voor rentecorrectie	9.935.000
Rentecorrectie 2 % * 2,5	- 497.000
Weerstandsvermogen	9.438.000

In bovenstaande opstelling wordt een correctiefactor voor de rente gehanteerd omdat aanwending ervan er toe leidt dat de renteopbrengst van de Algemene Reserve niet langer kan worden ingezet als algemeen dekkingsmiddel gebaseerd op het interne rentepercentage van 2%. Een toelichting op de diverse blokkeringen tbv aan grondbedrijf gerelateerde activiteiten vindt u verderop in deze paragraaf. De blokkeringen ten behoeven van vastgoed, parkeren en ontwikkelfondsen zijn vervallen omdat deze kosten inmiddels

via de exploitatie lopen en niet langer ten laste van de algemene reserve.

In het voorgaande is zowel de benodigde (zie toelichting op voorgaande pagina) als de beschikbare weerstandscapaciteit bepaald. In deze paragraaf kan een relatie worden gelegd tussen deze beiden om het weerstandsvermogen van de gemeente Bergen op Zoom te bepalen en daarover een oordeel te vellen. Op basis van de beschikbare weerstandscapaciteit is de ratio:

Ratio Weerstandsvermogen:	$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 9.438.000}}{\text{€ 12.200.000}} = 0,77$
---------------------------	---

Beoordeling weerstandsvermogen

Om de ratio voor het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen wordt gebruik gemaakt van onderstaande waarderingstabel die in samenwerking tussen NAR en de Universiteit Twente is opgesteld. De raad heeft zich geconformeerd aan deze waarden.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2	Uitstekend
B	1,4 – 2	Ruim voldoende
C	1 – 1,4	Voldoende
D	0,8 – 1	Matig
E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

De ratio bedraagt voor de Gemeente Bergen op Zoom 0,79. Dit betekent dat de Gemeente Bergen op Zoom op dit moment beschikt over een vermogenspositie die gekwalificeerd wordt als “onvoldoende” om de risico’s in financiële zin af te dekken. Deze geschatte ratio per 1/1/21 is 0,14 lager dan de uitkomst bij de jaarrekening 2019 (0,91).

Bovenstaand ratio is de stand per 1/1/2021. Door de forse exploitatietekorten van deze begroting zal deze ratio de komende begroting sterk verder dalen. Zonder aanvullende maatregelen ter versterking van het weerstandsvermogen ziet deze reeks er als volgt uit:

Verloop weerstands-ratio per 1/1

2021	2022	2023	2024
0,77	0,17	-0,29	-0,97

Kengetallen

In lijn met hetgeen bepaald door het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) nemen wij voortaan in deze paragraaf ook een vijftal financiële kengetallen op. De kengetallen

hebben als een doel meer inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente. De kengetallen hebben geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincie maar zijn voornamelijk bedoeld om de financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken.

Het gaat om de volgende kengetallen:

Netto Schuldquote:	netto schulden	(285.600.000)
	totale baten begroting	(262.000.000)

Dit kengetal geeft een indicatie over omvang schuldenlast en de hiermee gepaarde omvang rentelasten hoe die op de begroting drukken. Deze zal in 2021, zonder aanvullende maatregelen, toenemen van 104% naar 109% toegenomen en zal naar verwachting in de daaropvolgende jaren nog verder stijgen.

Netto Schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen:	netto schulden	
	-/- verstrekte leningen	(282.744.000)
	totale baten begroting	(262.000.000)

Dit kengetal corrigeert de netto schuldquote voor leningen die de gemeente zelf heeft verstrekt. Dit kengetal achten wij prima geschikt voor het duiden van de schuld. Bij dit kengetal wordt de schuldpositie gesaldeerd met de leningen die een gemeente heeft verstrekt. In Bergen op Zoom zijn dezelfde bedragen relatief beperkt maar voor de vergelijking met andere gemeenten (waar dit wel aan de orde kan zijn) is het wel van belang. Vervolgens wordt de omvang van de netto schuld gerelateerd aan de omvang van de exploitatie. Op die manier kunnen de lasten van deze schuld (rente en aflossing) in relatie tot de begroting worden gebracht. Het draait bij een blik op de schulden tenslotte om de vraag in hoeverre de lasten als gevolg van de hoge schulden niet te veel begrotingsruimte opslokken.

Vooral vanwege het argument dat lasten voortvloeiend uit de schulden gerelateerd worden aan de inkomsten is begrotingstotaal zijn wij van mening dat de netto schuldquote zich het uitstekend leent voor een beoordeling van de schuldenpositie. De VNG heeft hier inmiddels ook normen voor gedefinieerd: tot 90% groen, 90-130% oranje en > 130% rood.

De netto schuldquote zal in lijn met het voortgaande kengetal in 2021 stijgen naar 108% en ook daarna toenemen.

Solvabiliteit:	eigen vermogen	(19.000.000)
	balanstotaal	(340.800.000)

De ratio geeft inzicht in hoeverre de gemeente aan haar verplichtingen kan voldoen en in staat is tegenvallers op te vangen.

Dit kengetal drukt uit in hoeverre het totale bezit op de balans is belast met schulden en zegt tevens iets over de weerstandscapaciteit en het vermogen om (incidentele) tegenvallers op te vangen. Dit kengetal is in aanzienlijke mate afhankelijk hoe het gemeentelijk bezit gewaardeerd wordt. Daarbij hebben we te maken met de gemeentelijke verslaggevingsregels die overwegend negatief uitpakken voor de solvabiliteit. Bijvoorbeeld het onderscheid tussen investeringen met maatschappelijk of economisch nut waarbij de eerste categorie voor een lagere waarde kan worden gewaardeerd/geactiveerd dan de aanschafwaarde. Verder is bij een aantal activasoorten (bijvoorbeeld vastgoed) niet mogelijk deze positief te herwaardenen maar is afwaardering wel verplicht wanneer daar aanleiding toe is. Dit soort regels vertekenen de solvabiliteit in aanzienlijke mate.

Bovenstaande maakt duidelijk dat bij het begrip solvabiliteit diverse kanttekeningen geplaatst kunnen worden waardoor wij dit kengetal maar minder bruikbaar vinden voor het beoordelen van de schuldpositie.

Deze ratio zal in 2021 verder dalen naar 6% ten opzichte van 8% begroot over 2020. Met name de onttrekkingen aan de algemene reserve door negatieve resultaten (concernberichten en jaarrekening) zijn hiervan de oorzaak hiervan.

Grondexploitatie:	totaal alle bouwgronden (wel of niet in exploitatie)	(35.700.000)
	totale baten	(262.000.000)

Dit geeft inzicht in hoeverre de waarde van de gronden zich verhouden tot de geraamde baten.

Structurele exploitatieruimte:	structurele baten	
	-/- structurele lasten	(-9.800.000)
	totale baten	(260.000.000)

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

Belastingcapaciteit:	woonlasten per gezin	
	woonlasten landelijk gemiddelde	

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Kengetallen	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Netto Schuldquote	105%	108%	109%
Netto Schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	103%	107%	108%
Solvabiliteitsrisico	8%	8%	6%
Structurele Exploitatieruimte	-1,0%	0,0%	- 3,7%
Grondexploitatie	14%	17%	14%
Belastingcapaciteit	110,79	107,96	Nnb

Grondbedrijf

In de begroting is het meerjarenprogramma grondbedrijf (MPG) van het grondbedrijf - dat door de raad in 2020 is vastgesteld - verwerkt. Op basis van het MPG bedraagt het risicoprofiel € 4,8 miljoen per 1 januari 2021. Dit bedrag is in de Algemene Reserve als blokkering opgenomen. Als er nieuwe grondexploitaties worden vastgesteld, heeft dit vanzelfsprekend effect op de hoogte van het risicoprofiel.

De methode om de hoogte van de risico's te bepalen voor de lopende grondexploitaties is gebaseerd op de zgn. IFLO+-methode. In deze methode wordt de hoogte van het risico bepaald op basis van de boekwaardes, de nog te realiseren opbrengsten, en vanaf 2019 ook op basis van de nog te maken kosten. Het risicoprofiel wordt op de volgende manier bepaald:

- 10% over de boekwaarde
- 10% over de nog te realiseren opbrengsten
- 5% over nog te maken kosten
- 50% verwachtingswaarde omdat niet alle risico's zich gelijktijdig voor zullen doen

Kaderstellende documenten voor deze paragraaf

Beleidsnota

Nota risicomanagement

Nota Reserves en voorzieningen

Vastgesteld

2013

2020

Kerncijfers van de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Omvang risico's:	€11,9 mln
Weerstandscapaciteit:	€ 9,4 mln
Weerstandratio:	0,79
Risico's Grondbedrijf:	€ 4,8 mln

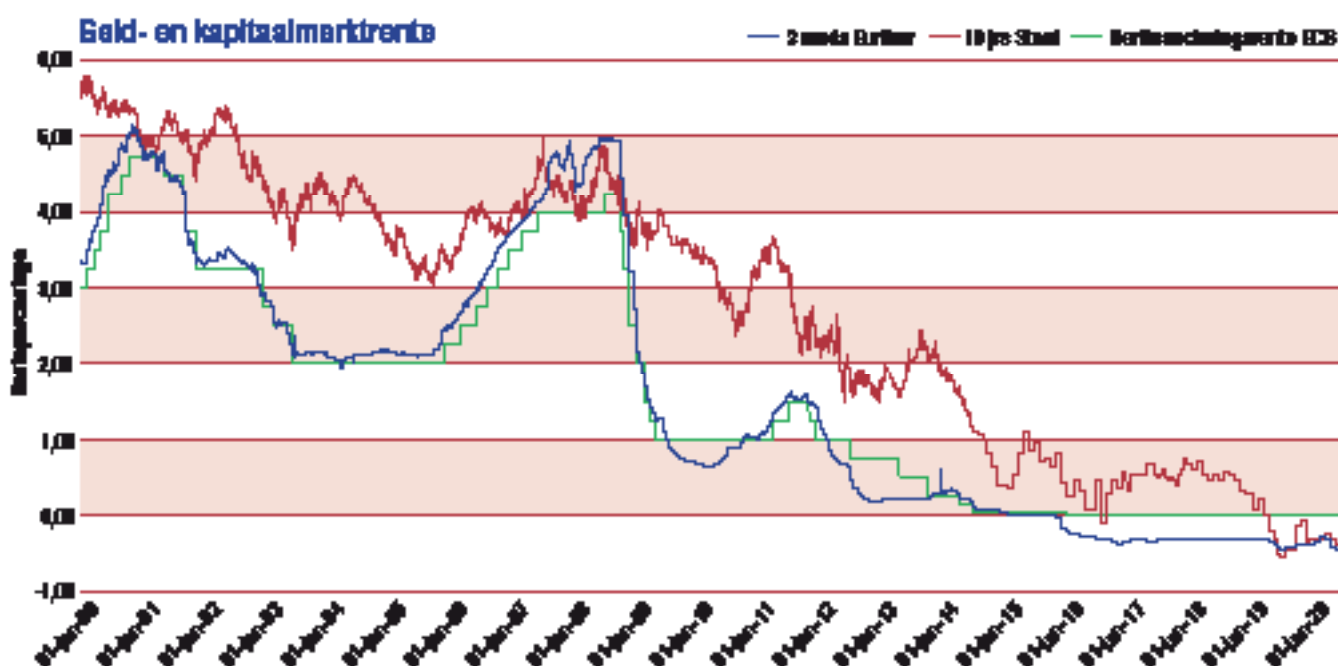
Paragraaf 4.3

Financiering

Financiering betreft de wijze waarop de gemeente benodigde geldmiddelen aantrekt en (tijdelijk) overtollige geldmiddelen belegt. De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet

FIDO). Deze financieringsparagraaf is samen met de financiële verordening en het treasury statuut, een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen, controleren en verantwoorden van de financieringsfunctie.

Renteontwikkelingen

In de voorgaande begroting gaven wij aan dat het altijd weer lager kan met de rentetarieven. Dat lijkt niet langer het geval maar van een stijging is ook geen sprake. Bovenstaande grafiek laat zien dat de tarieven sinds ongeveer een jaar stabiliseren. De kapitaalmarktrente (de rode lijn, =10 jrs staat) toonde een kleine opleving tijdens het hoogtepunt van de coronacrisis (maart/april) maar daalde daarna al weer vrij snel tot het niveau van voor de crisis van circa -0,3%. In historisch perspectief nog steeds een erg laag niveau.

Ook de korte rente (=de geldmarktrente, 3 mnds Euribor) bevindt zich, sinds medio 2017, nog steeds op een historisch laag niveau van circa -0,4%. De algemeen heersende opinie is nog steeds dat de rentes voorlopig nog laag zullen blijven.

We kunnen derhalve opnieuw stellen dat de periode van bijzonder lage rentestanden nu al enige tijd aanhoudt. Hoe lang dat nog duurt en of het nog lager kan laat zich moeilijk voorspellen. De gemeentelijke financiering profiteert in ieder geval al lange tijd van relatief lage rentes wat mogelijk nog even aanhoudt. Tegelijkertijd weten we dat het voorspellen van de rente erg moeilijk is en de praktijk altijd anders uitpakt dan vooraf gedacht. We zullen de lage niveaus dan ook blijven gebruiken om leningen met relatief lange looptijden af te sluiten teneinde het renterisico te beperken.

Ontwikkeling Schuldpositie

De schuldpositie van de gemeente wordt bepaald door de omvang van de opgenomen geldleningen in combinatie met de stand op de rekening-courant.

De netto schuldquote die in 2019 was gestegen tot 104% zal in 2020 ongeveer gelijk blijven. De schuld zal in 2020 waarschijnlijk licht verder oplopen tot circa € 265 mln maar dat is ook van toepassing op het begrotingstotaal waardoor per saldo de netto schuldquote (schuld / begrotingstotaal) ongeveer gelijk blijft.

In het Focusakkoord is opgenomen dat de netto schuldquote in 2026 teruggebracht moet zijn naar 90%. In de voorgaande begroting kwam de prognose van de quote uit op een percentage van 93% eind 2026. Met name investeringen waartoe reeds in het verleden was besloten maar pas na 2018 of later tot uitvoering zouden waren hiervan de oorzaak.

Door de negatieve exploitatieresultaten zowel in 2019 als in 2020 als ook in deze begroting voor de jaren 2021 t/m 2024 is de verwachting van de schuldquote verder negatief bijgesteld naar circa 100% eind 2026.

Begin december zal de 1^e begrotingswijziging 2021 worden behandeld en staat er ook het voorstel over het beleidsrijk IHP onderwijshuisvesting op de planning.

Bij de 1^e begrotingswijziging zal een bijstelling van de exploitatietekorten plaatsvinden. Bij het voorstel mbt het IHP zal de omvang van de investeringen in onderwijshuisvesting worden teruggebracht. Beide factoren zullen eraan bijdragen dat de schuldquote eind 2026 minder dan 100% zal bedragen. Een nadere onderbouwing hiervan bieden wij u in december aan bij de verdere uitwerking van het Focusakkoord. .

Rentelasten

Om een en ander nader toe te lichten vindt u in onderstaande tabel welke rentelasten gemoeid zijn met de schuldenlast, hoeveel die in het verleden waren en wat en hoe die zich de komende jaren zullen ontwikkelen. We brengen hier de rentelasten op de langlopende geldleningen in beeld. Ongeveer 90% van de financieringsbehoefte wordt via dit soort leningen ingevuld . Het restant wordt gefinancierd met kortlopende leningen waarvan het rentepercentage zich al geruime tijd rond "0" beweegt en de verwachting is nog steeds dat die op korte termijn niet snel zal oplopen. De rentelasten van de korte financiering spelen daarom nauwelijks een rol momenteel en zijn niet relevant voor dit overzicht (om die reden staat in onderstaande tabel ook een lagere schuld in 2020 dan de € 265 mln waar in voorgaand onderdeel aan gerefereerd wordt en er is ook geen rekening gehouden met de tekorten in deze begroting).

In onderstaande tabel wordt duidelijk dat de rentelasten in de gemeentelijke begroting de afgelopen jaren zijn afgenomen en de komende jaren, naar verwachting sterk verder zullen afnemen doordat relatief dure financieringen geherfinancierd kunnen worden voor leningen die een aanzienlijk lager percentage zullen kennen. De mate waarin zal uiteraard afhangen van de ontwikkeling van de rente. Verder is van belang dat niet alleen de gemiddelde te betalen rente (zowel in % als in absolute bedragen) is afgenomen maar de gemiddelde looptijd van de leningen is toegenomen naar ongeveer 10 jaar waardoor ook de renterisico's zijn verminderd.

Jaar	Omvang Langlopende Schuld	Betaalde Rente	Rente Percentage
2014	200.000.000	7.054.000	3,53%
2015	210.000.000	7.301.000	3,48%
2016	197.000.000	6.766.000	3,43%
2017	193.000.000	6.635.000	3,44%
2018	208.000.000	6.877.000	3,31%
2019	230.000.000	6.857.000	2,98%
2020	241.000.000	6.250.000	2,59%
2021	241.000.000	5.540.000	2,30%
2022	238.000.000	5.054.000	2,12%
2023	237.000.000	4.141.000	1,75%
2024	235.000.000	3.581.000	1,53%

Renterisiconorm

De wet Fido vereist dat in de financieringsparagraaf van de begroting de zogenaamde renterisiconorm aan de orde komt. Deze is gerelateerd aan het begrotingstotaal en bedraagt

20% van dit begrotingstotaal. In onderstaand overzicht blijkt dat de komende jaren ruimschoots wordt voldaan aan de risiconorm.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024
Begrotingstotaal 2021	262.000	262.000	262.000	262.000
Renterisiconorm 20% van begrotingstotaal	52.400	52.400	52.400	52.400
Aflossingen vaste schuld	5.611	30.272	42.287	303
Ruimte onder de renterisiconorm	46.789	22.128	10.113	52.087

De aflossingen zullen de komende jaren (deels) geherfinancierd moeten worden door nieuwe leningen. Zoals eerder aangegeven zullen wij, gezien de relatief lage rentestand, bij nieuwe financieringen kiezen voor leningen met een looptijd van minimaal 10 jaar teneinde het renterisico te spreiden. Op basis van de huidige rentestanden ligt het voor de hand dat de herfinancieringen tegen een lager percentage zullen plaatsvinden dan de aflopende financieringen waardoor het

gemiddeld te betalen percentage op de totale leningportefeuille zal dalen.

Renteschema

In onderstaand overzicht wordt aangegeven hoe het renteresultaat tot stand komt. Zie hiervoor ook de renteomslag in het bijlagenboek.

Renteschema

a.	De externe rentelasten over korte en lange financiering		5.541
	Rentelasten verwacht financieringstekort		737
b.	De externe rentebaten	-/-	0
	Saldo rentelasten en rentebaten		6.278
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	2.004
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	0
		-/-	2.004
	Aan taakvelden toe te rekenen rente		4.274
d1.	Rente over eigen vermogen		-
d2.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)		1.143
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		5.417
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	5.823
f.	Renteresultaat op het taakveld treasury		406

Uit bovenstaand schema valt het volgende op te maken:

- De totale rentelasten worden voor 2021 begroot op € 6.278.000.
- Een bedrag van € 2.004.000 wordt toegerekend aan de grondexploitaties (2,5% over boekwaarde). Tegelijkertijd wordt € 1.143.000 rente bijgeschreven op de verliesvoorziening van het grondbedrijf (2,0%).

- Aan overige activa wordt € 5.823.000 toegerekend (2,0%).
- Het saldo van het rentebedrijf bedraagt is € 406.000 positief. Hiermee wordt ruimschoots voldaan aan de BBV vereiste die stelt dat de toegerekende rente aan investeringen niet meer dan 0,5% mag afwijken dan de rente die de gemeente kwijt is over haar financieringsmiddelen. Een renteresultaat van € 406.000 valt ruimschoots binnen deze marge.

- De komende jaren zal het saldo op de post rente positief verbeteren doordat relatief dure leningen geherfinancierd kunnen worden tegen lagere tarieven. Dit resultaat wordt overigens gedempt doordat lagere externe financieringslasten ook inhouden dat er minder rente kan worden

doorberekend aan het grondbedrijf en aan het product riolering omdat deze percentages gelijke tred moeten houden met de dalende financieringsvoet (=de te betalen rente op korte en langlopende leningen) van de gemeente.

EMU Saldo

Conform het BBV dient voortaan ook het begrote EMU saldo opgenomen te worden in deze begroting. Deze kan afgeleid worden uit de geprognosticeerde balans zoals die in het bijlageboek is opgenomen. Het EMU saldo is gebaseerd op kasbasis. Dit houdt in dat de mutatie op dit saldo overeenkomt met de mutatie in de schuld van de gemeente. Investerings- en vlottende activa en aanwending van reserves/voorzieningen zorgen voor een negatief saldo, Desinvesteringen, verkopen en afschrijvingen dragen bij aan een positief saldo. Voor de komende jaren ziet dit saldo er als volgt uit:

	2021	2022	2023	2024
Mutatie Investerings	-15.372.000	-4.482.000	-5.611.000	-5.313.000
Mutatie Vlottende Activa/Passiva	9.257.000	7.563.000	416.000	2.967.000
Mutatie Reserves en Voorzieningen	-11.256.000	-7.267.000	-7.884.000	-6.053.000
EMU Saldo	-17.371.000	-4.186.000	-13.079.000	-8.399.000

Alle jaren kennen een negatief EMU saldo. Dat is logisch omdat deze begroting jaarlijkse tekorten kent in de orde van grootte van jaarlijks € 10 mln. Zoals al eerder aangegeven worden in december voorstellen voorgelegd die deze tekorten en de omvang van de investeringen in het onderwijs terug zullen brengen waardoor de negatieve EMU saldi in aanzienlijk mate positief worden bijgesteld.

Kaderstellende documenten voor dit programma

Beleidsnota	Vastgesteld
Treasurystatuut	2019
Financiële Verordening ex artikel 212	2017

Onderhoud kapitaalgoederen

Openbare ruimte

De openbare ruimte is van ons allemaal en draagt bij aan de diverse functies in het gebruik van de stad. Een goed ingerichte en onderhouden openbare ruimte is een primaire voorwaarde voor een schoon heel en veilige stad. De inrichting bestaat in hoofdzaak uit kapitaalgoederen in de vorm van wegen, riolering, groen, speelvoorzieningen, verlichting en openbare gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en de staat van onderhoud waarin zij verkeren is bepalend voor het voorzieningenniveau en voor de jaarlijkse lasten.

Relatie met programma's

Deze paragraaf heeft relatie met programma 4 Fysiek Domein.

Wat hebben we gerealiseerd

Het IBOR-plan 2018-2022 is in december 2017 vastgesteld. In het pilotjaar 2018 zijn de eerste ervaringen opgedaan met het werken met een IBOR-monitor waarbij ieder kwartaal de resultaten van deze monitor zijn besproken met de verantwoordelijk wethouders. Hierdoor ontstaat meer inzicht en meer mogelijkheden tot bijsturing. De ervaringen uit het pilotjaar 2018 zijn aanleiding geweest om ook 2019 als pilotjaar te benoemen. Zo kan verder worden gewerkt op de ingeslagen weg waarbij ook de IBOR-monitor verder kan worden ontwikkeld. In tweede kwartaal 2020 is het dashboard IBOR Finance opgeleverd. Het digitale dashboard IBOR is "under construction". Middels deze (toekomstige) dashboards zijn wij nog beter in staat om respectievelijk de

financiële resultaten realtime te kunnen monitoren en alle zaken in samenhang te kunnen beoordelen.

Uit de analyse van het pilotjaar 2018 is gebleken dat er sprake was van een structureel tekort voor 2019 van € 1,1 miljoen. Voor het jaar 2019 is het budget verhoogd met € 900.000. Voor het jaar 2020 is in de begroting het volledige bedrag van € 1,1 miljoen opgenomen, waarbij mag worden aangekend dat sprak is van een opgelegde taakstelling van € 50.000 en dat de uitgavenbudgetten niet zijn geïndexeerd met de inflatiecorrectie (€ 133.000). Het is goed om hier aan te geven dat er jaarlijks een analyse zal worden gemaakt van de te beheren arealen hetgeen naar verwachting zal gaan leiden tot een nader te kwantificeren areaaltoename. Hiervoor wordt met ingang van de begroting 2021 jaarlijks een bedrag opgenomen van € 250.000. Het accres zal conform de afspraken worden gemeld bij het eerste concernbericht. Dan zal ook worden aangegeven wat de bijstelling op de geraamde areaaluitbreiding van € 250.000 is en dit zal worden verrekend bij het eerste concernbericht.

In 2017 heeft de gemeenteraad de gewenste beeldkwaliteit voor de openbare ruimte vastgesteld conform onderstaand schema. Ook voor het uitvoeringsjaar 2021 is het de ambitie de openbare ruimte conform dit overzicht te onderhouden. Voor wat betreft 2021 geldt dat mogelijk de gewenste beeldkwaliteit op onderdelen naar beneden zal worden bijgesteld. Het gesprek hierover wordt in oktober met de raadsfracties gevoerd naar aanleiding van het Focusakkoord.

Onderhoud type	Historische Binnenstad	Bijz. gebieden/ station	Invalswegen	Woongebied	Industrie/ bedrijven	Parken	Recreatie- gebieden	Bossen/ buitengebied
Groen	B	B	B	B	C	B	C	C
Verharding	B	B	B	B	C	B	C	C
Water	B	B	B	B	C	B	C	C
Riolering	B	B	B	B	B	B	B	B
Civiele kunstwerken	B	B	B	B	B	B	B	B
Meubilair	B	B	B	B	C	B	C	C
Reiniging	B	B	C	B	C	B	C	C

Bij het hiervoor opgenomen overzicht gelden voor de vastgestelde beeldkwaliteitsniveaus de volgende onderverdeling van de CROW beeldkwaliteitsniveaus waarbij A+ staat zeer goed, A voor goed, B voor voldoende en functioneel, C voor matig, en D voor Slecht.

Om de IBOR-kwaliteit op een goede manier te bewaken is in 2018 een monitoringsplan voor de openbare ruimte opgesteld. Naast de beeldkwaliteit (ieder kwartaal) wordt ook gekeken naar de technische staat (jaarlijks) van de kapitaalgoederen en naar de belevingswaarde. Dit laatste is met ingang van 2019 ingevoerd omdat dit ons de mogelijkheid biedt niet alleen te sturen op output (de behaalde beeldkwaliteit) maar ook op de outcome (de maatschappelijke effecten/de beleving).

Naast onze eigen monitoring wordt de openbare ruimte beleefd door alle inwoners en bezoekers van onze stad die samen natuurlijk veel meer zien. Het is dan ook logisch dat wij jaarlijks een groot aantal meldingen ontvangen. In 2019 is gestart met de doorontwikkeling van de IBOR-dashboard. Naar verwachting wordt in oktober 2020 het IBOR-dashboard opgeleverd, waardoor betere analyses tussen de verschillende databronnen kunnen worden gemaakt. Dit verbetert inzichten en sturing op het beheer van de openbare ruimte.

Projecten

In 2019 is een concept-programmering opgesteld voor de integrale projecten in de openbare ruimte voor de komende tien jaar. Dit vindt plaats op basis prioritering vanuit de resultaten van de wettelijke technische inspecties die per discipline plaatsvinden. Deze programmering biedt ons de mogelijkheid om in een vroeg stadium overleg te voeren met partners in de openbare ruimte zoals nutsbedrijven en bouwverenigingen en of ander eigenaren van vastgoed. Met als doel zo vroeg mogelijk projecten gezamenlijk te programmeren en vast te leggen in de tijd. Hierdoor moet het mogelijk zijn om meer synergie te behalen door de gezamenlijke investeringen te bundelen. Meer “werk met werk” dus. Mogelijk dat op termijn gekozen kan worden voor één aannemer en één uitvoeringsperiode waardoor ook de maatschappelijke overlast tot een minimum kan worden beperkt. Binnen het project Scheldebalkon zullen de eerste ervaringen worden opgedaan door een gezamenlijke opdracht van Brabant Water en de gemeente Bergen op Zoom.

Om grip te kunnen houden op het volume van de investeringen binnen de gemeente wordt al enkele jaren gebruik gemaakt van de zogenoemde moederkredieten. Gezien de financiële situatie van onze gemeente staat de programmering onder grote druk.

In 2021 staan diverse projecten op de rol. Gezien aard en omvang van de werken en de beperkte beschikbaarheid van de benodigde middelen kunnen projecten ook over meerdere jaarschijven heen lopen. Met andere woorden opname in 2021 wil niet zeggen dat de realisatie ook volledig in 2021 zal worden afgerond. Om die reden is ook besloten te gaan werken met doorlopende programmering. Dit mede omdat in de afgelopen jaren is gebleken dat door tegenvallers zowel in de voorbereiding fase als ook in de uitvoering niet optimaal gebruik is gemaakt van de beschikbare middelen. Door middel van een doorlopende programmering kunnen we hier flexibeler mee omgaan. Ondanks het besluit om te werken met een doorlopende programmering wordt wel vastgehouden aan het feit dat de werkelijke bestedingen moeten passen binnen de beschikbare middelen in enig jaar.

Projecten die in 2021 op de rol staan ten laste van het moederkrediet openbare ruimte zijn:

- Gageldonk West
- Halsterseweg Noord
- Heenweg
- Korneel Sloomanslaan
- Landschap van Allure (poortgebied)
- Ruytershoveweg (Fietssenroute F58)
- Scheldebalkon
- Vestinggronden Noord
- Vestinggronden Zuid
- Zuidzijde Zoom
- Antwerpsestraatweg Noord van spoor
- Civieltechnische kunstwerken (oeverbeschoeiing Oostplaats en Oude Visserhaven en Maarten Luther King brug)

Door de beperkte beschikbaarheid van financiële middelen en het ontbreken van een technische noodzaak is besloten om de Jacob Obrechtlaan, die voor 2023 in de conceptprogrammering als integraal project was opgenomen, te laten vervallen. In de programmering van 2021 is echter wel een beperkt budget opgenomen om enkele aanpassingen te kunnen realiseren ten einde de verkeersveiligheid op de kruising met de Erasmuslaan te verbeteren.

Naast de investeringen vanuit het moederkrediet “Openbare Ruimte” is bij een groot aantal van bovengenoemde projecten sprake van een bijkomende investering vanuit het product riolering.

Riolering

In 2019 is het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2020-2023 vastgesteld. De focus van het nieuwe GRP ligt op het vaststellen van een dekkende rioolheffing zonder dat de voorziening structureel wordt uitgeput.

Om het investeringsvolume voor riolering te temporiseren en daarmee ook de lasten voor de burger, is een beleidswijziging ingezet en overgestapt naar een risico gestuurd beheer.

In 2021 zullen naast de integrale projecten ook solistische projecten worden uitgevoerd. Twee projecten, Putrenovatie stamriool en Relinen Benedenbaantje zijn ten behoeve van de hoofdafvoer afvalwater kern Bergen op Zoom. In Halsteren zal de riooloverstort Langstraat in het grondwaterbeschermingsgebied worden aangepakt. In samenwerking met het waterschap Brabantse Delta zal het stedelijke oppervlakte water worden gebaggerd.

Vanaf 2021 worden de kredieten van riolering ook opgenomen bij de moederkredieten als aparte regel. De spelregels die zijn afgesproken bij de moederkredieten gelden dan ook voor de kredieten van riolering, met uitzondering van het uitgangspunt dat er niet meer geïnvesteerd wordt dan er wordt afgeschreven. Het investeringsvolume voor riolering blijft de komende jaren € 6,3 miljoen per jaar.

Gemeentelijk vastgoedbezit

Het gemeentelijke vastgoedbezit wordt onderhouden conform het door de raad in 2012 vastgesteld gemeentelijk vastgoedbeleid. Daarbij is ook een uitvoerdocument onderhoudsbeheer vastgesteld, gelijktijdig met de herziening van het onderhoudsbeleid. Per pand is er een meer-jaren-onderhouds-programma (MJOP) wat de basis vormt voor het uit te voeren onderhoud in een jaar.

Bij het onderhoud van het gemeentelijke vastgoed worden verschillende onderhoudsniveaus gehanteerd. Afhankelijk van de toekomstvisie van een pand, is bepaald welke panden langdurig planmatig onderhouden moeten worden en welke panden incidenteel onderhouden kunnen worden. Op basis daarvan is per pand een normstorting onderhoud (jaarlijkse bijdrage aan de onderhoudsvoorziening) bepaald. Het onderhoud draagt hiermee bij aan de integrale vastgoedwaarden zoals opgenomen in het vastgoedbeleid. Voor het deel vastgoed dat is aangemerkt als verhandelbaar worden geen normstortingen onderhoud berekend. Het vastgoedbeleid is inmiddels toe aan een herziening en wordt momenteel herschreven. De bedoeling is om het herziene beleidsplan nog in 2020 aan de Raad aan te bieden.

Op dit moment wordt het meerjaren- onderhoudsprogramma (MJOP) geactualiseerd. Dit geactualiseerde MJOP zal net zoals het herziene vastgoedbeleidsplan dit jaar nog aan uw raad worden aangeboden. We streven er naar om de actualisatie van het MJOP vastgoed budgettair neutraal door te voeren. In december zal het voorstel m.b.t. de 1^e wijziging op de Begroting 2021-2024 aan de raad worden voorgelegd.

Daarin zullen de uitkomsten van de actualisatie van het MJOP vastgoed worden meegenomen.

De belangrijkste geplande werkzaamheden voor groot onderhoud vastgoed in 2021 zijn:

- Groot onderhoud Sporthal Tuinwijk (€ 740.000)

Buitensport - sportparken

Het beheer en onderhoud van de buitensportvoorzieningen dient gericht te zijn op duurzame instandhouding van de (voldoende) kwaliteit van de voorzieningen. Het beheer en onderhoud bestaat zowel uit het reguliere onderhoud (exploitatie) als uit groot onderhoud. Met ingang van 2020 is de exploitatiebegroting zo ingericht dat voor de bedrijfsvoering en bewaking vanuit één overzicht gewerkt kan worden. Met betrekking tot het grootonderhoud is voor de jaren 2021 - 2030 een MJOP-buitensport opgesteld met een reële planning en is een calculatie gemaakt op basis van de uitgevoerde inspecties. De visuele inspectie is uitgevoerd aan de hand van normen van de NOC*NSF en de betreffende sportbonden. De bedragen die vanuit het MJOP benodigd zijn om het groot onderhoud te bekostigen worden binnen de reguliere exploitatiebegroting opgenomen. Gezien de mogelijke ontwikkelingen vanuit de opgave van het Focusakkoord, waarbij sportvoorzieningen mogelijk worden afgestoten, kiezen we er bewust voor om nu niet te werken met een voorziening met een reikwijdte van 10 jaar.

Aan de hand van de meerjarenonderhoudsplanning is een jaarplan opgesteld waarbij de werkzaamheden in beeld worden gebracht die in 2021 in uitvoering worden gebracht. Vervolgens worden de benodigde aanbestedingsvoorbereidingen gedaan en werkzaamheden op de markt gebracht. Naast een programmatische aanpak van het noodzakelijk onderhoud zullen de gegevens er tevens toe leiden dat de werkelijke kosten van onze accommodaties beter in beeld komen zodat in beleidsmatige zin in een vroegtijdig stadium strategische keuzes gemaakt kunnen worden. Ook in relatie tot de uitwerking van het Focusakkoord en/of een kerntaken-discussie zijn inzichten in de exploitatiekosten van buitensportvoorzieningen onontbeerlijk.

De belangrijkste geplande werkzaamheden voor groot onderhoud in 2021 zijn:

- Kunstgrasveld op sportpark Rozenoord (€ 361.000 incl. btw)
- Toplaag vervangen toplaag kunstgrashockeyveld (€ 296.000 incl. btw)
- Kunstgrasveld op sportpark De Markiezaten (€ 361.000 incl. btw)

Kaderstellende documenten voor dit programma

Beleidsnota

Verkeersplan

Bosbeheerplan

Groenstructuurplan

Integraal Beheerplan Openbare Ruimte

VGRP

Waterplan

Gemeentelijke Wateropgave

Vastgesteld

2014

2005

2006

2017

2019

2002

2009

Verbonden partijen

Verbonden partijen betreffen organisaties en instellingen waarin een gemeente zowel een bestuurlijk als financieel belang heeft. Van een financieel belang is sprake als de gemeente de middelen, die aan een partij ter beschikking zijn gesteld, niet terugkrijgt bij faillissement van die partij of indien financiële problemen bij de derde partij kunnen worden verhaald bij de gemeente. Bij een bestuurlijk belang gaat het om het hebben van zeggenschap van de gemeente in een derde partij, hetzij omdat de gemeente een zetel

in het bestuur heeft, hetzij omdat ze via aandelen mee kan stemmen.

Met de Nota Verbonden Partijen, zes kaderstellende spelregels, zijn nadere afspraken vastgelegd tot beleidsmatige en financiële aansturing en beheersing van verbonden partijen. De gemeente Bergen op Zoom kent de volgende verbonden partijen:

Gemeenschappelijke regeling	Gemeentelijke vertegenwoordiger	Progr.
GR Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GROGZ)	portefeuillehouder	2
GR Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV)	portefeuillehouder	2
GR Werkvoorzieningschap West-Brabant (WVS)	portefeuillehouder	2
GR Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)	portefeuillehouder	3
GR Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (GRVR)	burgemeester	1
Belgisch-Nederlands Grensoverleg (BENEGO)	burgemeester	1
GR Belastingssamenwerking West-Brabant (BWB)	portefeuillehouder	5
GR Regio West-Brabant	burgemeester	3
GR Programma schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten	portefeuillehouder	2
GR Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal	portefeuillehouder	2
GR ICT Samenwerking West-Brabant West	portefeuillehouder	6
GR West-Brabants Archief	portefeuillehouder	6
GR Geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA) en Meldpunt crisiszorg West-Brabant	portefeuillehouder	2

Deelnemingen	Gem. vertegenwoordiger	Boekwaarde Deelneming	Progr.
SAVER NV	portefeuillehouder	€ 925.712	3
Rewin NV	portefeuillehouder	€ 13.613	3
Brabant Water NV	portefeuillehouder	€ 228.849	5
NV Bank Nederlandse Gemeenten	portefeuillehouder	€ 93.178	5
PZEM NV (voorheen Delta NV)	portefeuillehouder	€ 38.118	5
Parkeerbeheer Bergen op Zoom BV	portefeuillehouder	€ 18.000	3
Zwembad De Schelp en De Melanen BV	portefeuillehouder	€ 100.000	4
N.V. Maatschappij ter bevordering Industrievestiging Bergen op Zoom (NV Aangenaam Bergen op Zoom)	portefeuillehouder	€ 402.750	3
Enexis Holding NV (ontstaan uit Essent NV)	portefeuillehouder	€ 1.132	5
Vordering op Enexis BV (ontstaan uit Essent NV) (ontbonden in 2020)	portefeuillehouder	€ 1	5
Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV (ontstaan uit Essent NV)	portefeuillehouder	€ 1	5
Verkoop Vennootschap BV (ontstaan uit Essent NV) (ontbonden in 2020)	portefeuillehouder	€ 1	5
CBL Vennootschap BV (ontstaan uit Essent NV) (ontbonden in 2020)	portefeuillehouder	\$ 1	5
Claim Staat Vennootschap BV (ontstaan uit Essent NV)	portefeuillehouder	€ 1	5

Zienswijzen op ontwerpbegrotingen verbonden partijen

Op 23 juni 2020 heeft de behandeling van de verschillende ontwerpbegrotingen van de verbonden partijen plaatsgevonden. U heeft daarbij besloten om ten aanzien van een aantal van deze ontwerpbegrotingen zienswijzen in te dienen. Onderstaand zijn deze zienswijzen opgenomen en voor zover beschikbaar zijn daaraan toegevoegd de reacties van de besturen van de betreffende verbonden partijen.

GROGZ - GGD

Algemene reactie AB GGD:

In tegenstelling tot eerdere jaren hebben wij de ingekomen zienswijzen en onze reacties hierop gekwalificeerd in een tweetal categorieën, namelijk inhoudelijke- en technische zienswijzen. Wij kiezen er voor om voor de komende jaren een prioriteit aan te brengen tussen deze twee categorieën. We kennen hierbij een hogere prioriteit toe aan de inhoudelijke zienswijzen dan aan de technische zienswijzen. Tegelijkertijd begrijpen wij de zienswijzen die van technische aard zijn, maar we zijn genooddaakt om te prioriteren omdat we continu moeten balanceren tussen middelen en capaciteit in een periode waarin de decentrale overheden steeds verder onder druk komen te staan. Zoals u van ons gewend bent, zetten wij ons uiteraard zo goed mogelijk in om te voldoen aan alle wettelijke eisen rondom beheersing en verantwoording. Zo toetst onze externe accountantsdienst en de provincie ieder jaar o.a. of we voldoen aan de BBV voorschriften. In overeenstemming met deze partijen komen wij tot de conclusie dat we voldoen aan de (minimum) vereisten van de BBV richtlijnen. Tot slot zijn wij voornemens om deze werkwijze en afstemmingsmomenten de komende jaren voor te zetten.

Zienswijzen

1. De Raad mist het bij financiële richtlijn 2 voorgeschreven overzicht van de meerjarige bijdrage (2021 t/m 2024) van de deelnemers. De Raad vraagt de GGD om dit overzicht op basis van de beleidsbegroting 2021 alsnog uiterlijk in het 3^e kwartaal 2020 aan te leveren en vanaf 2022 structureel op te nemen in de begroting.
Reactie: Per begroting 2022 geven we inzicht in de meerjarige bijdrage per deelnemer, inclusief de grondslagen (aannames) in de relatie tot de schommelingen in het meerjarige perspectief van de totale deelnemersbijdrage. Hierbij moet de kanttekening worden gemaakt dat dit slechts een raming is. (Technisch)
2. De Raad mist zowel een overzicht van de incidentele lasten en baten als een overzicht van de verwachte stand begin en eind begrotingsjaar. Dit was specifiek aangegeven bij financiële richtlijn 4. De Raad verzoekt de GGD om deze overzichten vanaf 2022 structureel op te nemen in de begroting.

Reactie: We begrijpen dat incidentele baten en lasten belangrijk zijn, echter of de begroting wel/niet in evenwicht is hangt niet alleen hier vanaf. Provincie heeft ons bevestigd dat onze begroting in evenwicht is; Zoals in de inleidende tekst aangegeven, passen we deze technische zienswijze vooralsnog niet aan, maar houden we ons aan de minimum vereisen van de BBV richtlijnen. (Technisch)

3. De raad mist het financiële kengetal "structurele exploitatieruimte" Opname van dit getal was als aanvullende financiële richtlijn 2021 meegegeven. De Raad vraagt de GGD om dit voor 2021 uiterlijk in het 3^e kwartaal 2020 aan te leveren en vanaf 2022 structureel op te nemen in de begroting.
Reactie: We begrijpen de structurele exploitatieruimte belangrijk is, echter of de begroting wel/niet in evenwicht is, hangt niet alleen hier vanaf. Provincie heeft ons bevestigd dat onze begroting in evenwicht is; Zoals in de inleidende tekst is aangegeven, passen we deze technische zienswijze vooralsnog niet aan, maar houden we ons aan de minimum vereisten van de BBV richtlijnen. (Technisch)
4. De raad mist een kostenoverzicht van de wettelijke taken ten opzichte van een kostenoverzicht van de aanvullende ambities bovenop de wettelijke taken van de GGD en verzoekt de GGD met ingang van 2022 deze uitsplitsing op te nemen in de begroting.
Reactie: De basis van de beleidsbegroting is gebaseerd op uitvoering van ons basispakket. Indien er sprake is van nieuw of gewijzigd beleid, wordt dit in de begroting uitgesplitst weergegeven en dit moet separaat door het AB en middels zienswijzen door de raden goedgekeurd worden. (Technisch)
5. De Raad verzoekt de GGD ten behoeve van de duidelijkheid van het overzicht met risico's vanaf 2022 alleen risico's op te nemen in de risicotabel; geen risico's meer die niet meer van toepassing zijn of waar reeds maatregelen voor getroffen zijn.
Reactie: Wij evalueren onze risico's en indien niet meer van toepassing, worden ze niet meer weergegeven in de risicomatrix. Dit is een jaarlijks terugkeren proces. (Inhoudelijk)
6. De Raad vraagt de GGD om in 2021 minstens een inhoudelijk en financieel grondig onderbouwd uitvoeringsplan M@ZL PO aan het Algemeen Bestuur ter vaststelling voor te leggen, al dan niet leidend tot een structurele begrotingswijziging 2021.
Reactie: De pilot M@ZL PO is nog niet afgerond en derhalve nog niet in de begroting 2021 meegenomen. Door de Coronacrisis heeft de pilot vertraging opgelopen en we komen hierop tzt. bestuurlijk bij u terug. (Inhoudelijk)

7. De raad vindt het onvoldoende duidelijk hoe de GGD West-Brabant de kosten voor modernisering dienstverlening wil dekken voor de periode 2021-2024. De raad verzoekt de GGD West-Brabant daarom om uiterlijk in het 3^e kwartaal van 2020 een meerjaren dekkingsplan te overleggen aan het Algemeen Bestuur.
Reactie: Dit wordt nader toegelicht in een aanvullende notitie op de modernisering van de dienstverlening dat in het AB van juli voorligt. (Inhoudelijk)
8. Af te zien van het geven van een zienswijze op de bestemming van het positieve resultaat 2019. Dit vanwege de door de COVID-19 uitbraak ontstane crisissituatie, de hiermee samenhangende verhevigde GGD-inzet en de verwachte meerkosten voor de GGD.
Reactie: In het AB van juli wordt ter vaststelling een voorstel tot resultaatbestemming 2019 voorgelegd. Een en ander hangt samen met de compensatie van Corona vanuit de overheid. (Inhoudelijk)
9. Het Algemeen bestuur van de GGD te laten instemmen met de 1^e Begrotingswijziging 2020 inzake CAO effecten.
Geen reactie
10. Wij houden vast aan de financiële richtlijn, die wij hebben vastgesteld om taakstellend de bijdragen van de gemeenten met 1% te verlagen t.o.v. de begroting 2020.
Reactie: Deze zienswijze om vast te houden aan de taakstelling van -1% hebben we niet verwerkt in de beleidsbegroting 2021. We gaan hierover graag t.a.v. de plusproducten nog in gesprek met de gemeente. (Inhoudelijk)

RAV

Zienswijzen

1. De raad verzoekt de RAV om na de inwerkingtreding van de Wet Ambulancezorg de mogelijkheden om over te gaan naar de meest geschikte rechtsvorm voor te leggen aan het AB. Deze overgang mag voor gemeenten niet leiden tot nadelige (financiële) gevolgen.
Reactie: In 2016 werd in opdracht van het DB RAV onderzoek gedaan naar een alternatieve rechtsvorm voor de huidige gemeenschappelijke regeling, door Van Benthem & Keulen Advocaten en Notarissen in samenwerking met pensioenspecialisten van PWC en Mercer. Het advies luidde dat de rechtsvorm van een stichting, met zogenaamde ANBI-status, vanuit juridisch oogpunt het meest zou voldoen aan de door het DB gestelde uitgangspunten en de governance-eisen in de gezondheidszorg. Echter, een transitie van GR naar stichting brengt een wisseling van pensioenfondsen met zich mee (van ABP naar PFZW), en zou daardoor forse financiële gevolgen hebben voor de RAV (naar schatting destijds ruim 5 miljoen euro). Mede daarom is in het AB RAV van 5 juli 2017 besloten om te wachten met de besluitvorming

tot er meer duidelijkheid was over de ordening onder de nieuwe Wet Ambulancezorg.

Onlangs werd de nieuwe Wet Ambulancezorg-voorzieningen door 2e en 1e Kamer aangenomen, met als doel het borgen van continuïteit en kwaliteit van ambulancezorg in Nederland. De wet regelt in de eerste plaats dat er per veiligheidsregio één aanbieder is, die het alleenrecht (en de plicht) heeft om ambulancezorg te leveren. Samen met de zorgplicht en de inkooprol van de zorgverzekeraar biedt dit een borging voor de continuïteit van de ambulancezorg als integraal onderdeel van de keten van acute zorg. Daarnaast worden de huidige aanbieders van ambulancezorg voor onbepaalde tijd aangewezen. Door de ambulancezorg in Nederland aan te merken als een niet-economische dienst van algemeen belang (NEDAB), wordt deze vrijgesteld van aanbesteding.

In de nieuwe wet is niets geregeld over de rechtsvorm van de ambulancevoorzieningen. De huidige situatie waarin zowel publieke als private rechtsvormen naast elkaar bestaan, blijft ongewijzigd. Wettelijk is er dus geen beletsel, maar ook geen reden meer, om over te gaan naar een andere rechtsvorm. De forse financiële gevolgen zoals hierboven geschetst blijven wel bestaan.

2. De raad verzoekt de RAV om de gemeenten in 2020 een voorstel te doen voor een nieuwe set prestatie-indicatoren om de kwaliteit van de ambulancezorg te meten. De prestatie-indicatoren voor het spoedvervoer maken hiervan onderdeel uit (Responstijd A1 5,5% en responstijd A2 5%).

Reactie: Ambulancezorg Nederland (AZN) heeft in 2019 het Kwaliteitskader Ambulancezorg 1.0 vastgesteld. Dit kwaliteitskader geeft inzicht in de kwaliteit van de ambulancezorg en biedt handvatten voor verbetering en is een nieuwe stap in het kwaliteitsbeleid en -denken van de ambulancezorg in Nederland. Er is meer samenhang, meer focus en betere afstemming op de keten. Met dit kwaliteitskader wil de ambulancezorg bijdragen aan de gezamenlijke ambitie van de partners in de acute zorgketen: de juiste zorg bieden, van de juiste kwaliteit, door de juiste professional op het juiste moment. Uitgangspunt voor dit kwaliteitskader is de nota Goede Ambulancezorg.

Kwaliteit binnen de ambulancesector is jarenlang uitsluitend beoordeeld op aanrijtiden. Op tijd rijden is zeker een belangrijk aspect bij de dienstverlening. Maar kwaliteit van ambulancezorg is meer dan dat. Daarnaast vraagt 'tijdigheid' om een genuanceerdere benadering dan alleen de beoordeling of de ambulance bij een spoedrit binnen 15 minuten ter plaatse was.

Het kwaliteitskader 1.0 legt een basis voor een volwassen beoordelingskader van de kwaliteit van de ambulancezorg, waarin alle aspecten die bijdragen aan kwaliteit van zorg worden (mee)gewogen, gelijkwaardig én in samenhang.

De zeven uitgangspunten van goede zorg uit de nota Goede Ambulancezorg zijn: 1. Bereikbaar en beschikbaar; 2. Patiëntgericht; 3. Veilig; 4. Professioneel; 5. Afgestemd met ketenpartners; 6. Continu geëvalueerd en waar nodig verbeterd; 7. Geleverd door organisaties die hun zaken op orde hebben.

Het kwaliteitskader 1.0 maakt bovenstaande zeven punten inzichtelijk en toetsbaar. Hiervoor zijn 26 signalen beschreven. Van deze 26 signalen zijn er 13 geoperationaaliseerd die in 2020 meetbaar zijn. De overige 13 signalen (in rood weergegeven) worden in de komende drie jaar uitgewerkt conform een doorontwikkelagenda. In 2023 wordt het kwaliteitskader Ambulancezorg 2.0 verwacht, met definitieve normen en een volledige set van signalen. De responstijden A1 en A2 maken onderdeel uit van uitgangspunt 1 'Bereikbaar en beschikbaar'.

WVS

Zienswijze:

WVS dient taakstellend de gemeentelijke bijdrage met 1 % te verlagen t.o.v. de begroting 2020.

Reactie DB: Zoals u bekend is, zijn de exploitatiekosten van WVS in slechts (zeer) beperkte mate echt beïnvloedbaar. Het overgrote deel van de exploitatiekosten bestaat uit (SW-)loonkosten. Door WVS wordt al jarenlang een zeer terughoudend investeringsbeleid gevoerd. Nieuwe investeringen of vervangingen worden slechts gedaan als dit echt niet anders kan en / of dit vanuit financieel oogpunt gunstig is. De bedrijfskosten van WVS behoren, vergeleken met SW-bedrijven van gelijke grootte, tot de laagste in Nederland. WVS behoort tot de top 5 van SW-bedrijven met de meest efficiënte bedrijfsvoering en wij zullen er alles aan doen deze positie te behouden. Daar waar kostenbesparingen gerealiseerd kunnen worden, zullen wij die zeker doorvoeren en toelichten in de (herziene) begroting en meerjarenramingen. Een intensievere samenwerking met het Werkplein Hart van West Brabant en de ISD Brabantse Wal, leidt tot meer mensen in ontwikkeling brengen die extra ondersteuning nodig hebben zodat ze zo zelfstandig mogelijk aan het werk kunnen. De positieve effecten daarvan leiden tot een hogere besparing op de uitkeringen en daarmee ook tot de gewenste besparingen op de gemeentebegroting.

OMWB

1. In de kadernota en ontwerpbegroting is niet ingegaan op het aandringen op bezuinigingen door diverse deelnemers. De OMWB moet actief zoeken naar efficiëncymaatregelen met een kostenbesparend effect. Deze maatregelen moeten wel gebaseerd zijn op een reële onderbouwing.
Reactie: Het DB heeft de directie opdracht gegeven om in 2020 een onderzoek in te stellen naar mogelijkheden voor kostenreductie in combinatie met efficiencyverbeteringen. En daarover in het voorjaar van 2021 aan het bestuur te rapporteren. Na bestuurlijk overleg in 2021 zullen de resultaten van het onderzoek verwerkt worden in de begroting 2022/2023.
2. Hoewel de stijging van de kosten op het totaal wel binnen de verwachte bandbreedte blijft, adviseren wij de OMWB om kritisch te zijn op kostenontwikkelingen. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de huisvesting en ICT. Voor huisvesting is in het verleden al aangekondigd naar een goedkopere oplossing te zoeken.
Reactie: Wij delen deze mening. De (veronderstelling van de) toezegging m.b.t. huisvesting is ons niet bekend.
3. Financiële gevolgen van beleidsontwikkelingen zijn in de ontwerpbegroting geduid. Cijfermatig is hiervan meestal nog geen goede inschatting te maken. De uitwerking hiervan zal plaatsvinden via de werkprogramma's van de deelnemers. Dit kan natuurlijk effect hebben op de omvang werkprogramma's.
Reactie: Dit is juist, dat geschiedt inderdaad via de werkplannen.
4. De effecten van de Corona crisis zullen ook voor de OMWB en hun eigenaren voelbaar zijn. De begroting gaat aan deze effecten voorbij, omdat de begroting al in concept gereed was toen het virus om zich heen greep. Veel gemeenten zullen moeten bezuinigen, maar ook de OMWB zal met extra kosten worden geconfronteerd door de huidige crisis. Onderzoek de mogelijkheden tot afschalen van de overige risico's zodat opvang van de huidige crisis binnen de begroting en de bestaande risicoreserve mogelijk is.
Reactie: Met de eventuele gevolgen van het corona virus voor de OMWB is (reeds) rekening gehouden in de risicoparagraaf en risicovoorziening in de begroting 2021.

GRVR

1. Opnieuw aan de VRMWB aandacht te vragen voor de financiële uitdagingen waar gemeenten mee kampen. Groei van de bijdrage van gemeenten aan de GR VRMWB is geen vanzelfsprekendheid. De raad wordt wederom voorgesteld bij de VRMWB erop aan te dringen dat nieuw beleid gefinancierd wordt door bestaand beleid te schrappen of te verminderen.

Reactie: Zoals in de begroting 2021 aangegeven geldt bij nieuw beleid 'oud voor nieuw' tenzij er sprake is van nieuwe exogene omstandigheden.

2. Wij houden vast aan de financiële richtlijn, die wij hebben vastgesteld om taakstellend de bijdragen van de gemeenten met 1% te verlagen t.o.v. de begroting 2020. Aan de VRMWB wordt verzocht om in de volgende begrotingen een specificatie van de lasten en baten per programma op te nemen in een bijlage van de begroting. In de begroting 2020 ontbreekt een meerjarig investeringsplan. Aan de VRMWB zal worden verzocht om vanaf de begroting 2021 dit op te nemen. Tevens wordt aandacht gevraagd voor de opgenomen prestatie-indicatoren. Vermelding met een norm en een toelichting is gewenst.
Reactie: De financiële ruimte van gemeenten is beperkt door de ontwikkelingen in het sociaal domein en de verminderde bijdrage van het Rijk in het Gemeentefonds. Deze financiële situatie van gemeenten heeft geleid tot een bezuinigingsopdracht aan de veiligheidsregio van 2,5 % structureel met ingang van 2021.

BWB

Zienswijze:

Wij houden vast aan de financiële richtlijn, die wij hebben vastgesteld om taakstellend de bijdragen van de gemeenten met 1% te verlagen t.o.v. de begroting 2020.

Reactie: Intern wordt bij de BWB kritisch gekeken naar de mogelijkheden tot efficiëntievoordelen en kostenbesparingen.

NB: In de vergadering van het AB waarin de begroting 2021 is behandeld heeft BoZ tegen gestemd vanwege niet voldoen aan de ingediende zienswijze. Ook Breda en Dongen hebben niet ingestemd met de voorliggende begroting. Omdat echter de vereiste meerderheid van de deelnemers wel heeft ingestemd is de begroting conform vast gesteld.

RWB:

1. De gevolgen van de Coronacrisis in beeld te brengen in de tussentijdse bestuursrapportages.
Reactie: Op 1 juli stelde het algemeen bestuur de eerste bestuursrapportage 2020 vast. Daarin en in de begeleidende brief, beschrijven we de gevolgen van corona. In de eerste bestuursrapportage doen we dat globaal, in de tweede maken we dat concreet.
2. Wij houden vast aan de financiële richtlijn, die wij hebben vastgesteld om taakstellend de bijdragen van de gemeenten met 1% te verlagen t.o.v. de begroting 2020.
Reactie: Het bestuur volgt deze lijn niet. Per saldo betekent een taakstellende bezuiniging van 1% ten opzichte van de begroting 2020 een bezuiniging van 4%, vanwege de gestegen loonkosten. Deze komt dan voor RWB bovenop de 5% aan onvermijdelijke

kostenstijgingen/inkomstenderving (ICT, archiefzorg, AVG, accountant, uittreding Tholen) die budgettair neutraal in de begroting is verwerkt. Daarmee zijn de mogelijkheden binnen de bedrijfsvoering op. Een bezuiniging op de strategische taken betekent dat gesneden moet worden in de personele kosten. Zoals aangegeven in onze aanbiedingsbrief, is dan een takendiscussie aan de orde. Vanwege het focustraject dat we eind 2018 hebben afgerond en de noodzaak om zeker in deze tijd de West-Brabantse economie te stimuleren en te vernieuwen, vinden we een takendiscussie niet gewenst. 75% van onze begroting betreft de uitvoeringsgerichte taken. De gemeentelijke lasten worden bepaald door de afname van producten. Hierin ligt de keuze bij de gemeente zelf.

RBL

Zienswijze:

Wij houden vast aan de financiële richtlijn, die wij hebben vastgesteld om taakstellend de bijdragen van de gemeenten met 1% te verlagen t.o.v. de begroting 2020.

Reactie: Het RBL is een "echte" uitvoeringsorganisatie, waarvan de kosten 80% van de kosten personeelskosten betreft. Het is een hele platte organisatie, met een éénhoofdige leiding en een kleine administratieve ondersteuning (die ook nog laag ingeschaald zijn). en zeer beperkte huisvestingskosten. De personele formatie voor leerplichtambtenaren (die wij als gemeente overigens niet afnemen) en administratieve ondersteuning is gebaseerd op de landelijk hiervoor vastgestelde normen; onze regio zit hierbij op het minimum.

ISD

Zienswijze:

Wij houden vast aan de financiële richtlijn, die wij hebben vastgesteld om taakstellend de bijdragen van de gemeenten met 1% te verlagen t.o.v. de begroting 2020.

Reactie: Het bestuur van de ISD BW heeft, in het kader van de Uitvoeringsagenda 2019-2020' zichzelf al een ombuiging van € 240.000 op de bedrijfsvoering opgelegd. Bergen op Zoom heeft een aanvullende richtlijn (8) opgenomen waarin wordt gesteld dat een taakstelling van 1% op de gemeentelijke bijdrage wordt opgelegd. Nu in de kadernota niet expliciet op deze richtlijn 8 van Bergen op Zoom wordt ingegaan, is duidelijk dat geen extra taakstelling van 1% bovenop de € 240.000 wordt meegenomen.

ICT

Zienswijze:

Afhankelijk van het besluit om wel of niet door te gaan met de GR ICT WBW in de gemeenteraad van juni 2020, zal dit consequenties hebben voor onze gemeentelijke bijdrage aan ICT WBW voor 2020 en verder. Bij een besluit om uit te treden zullen wij in ieder geval niet meer investeren in de overgang naar een gezamenlijke infrastructuur. De lopende exploitatiekosten zullen we uiteraard wel voor onze rekening nemen. Wij kunnen ons niet vinden in uw standpunt dat er geen 1% kan worden bezuinigd zoals wij u hebben gevraagd in de kadernota. Wij verzoeken u uw begroting alsnog zo aan te passen dat deze 1% bezuiniging wordt gehaald.

Reactie: Er is geen reactie op deze zienswijze gegeven.

WBA

Zienswijze:

Wij houden vast aan de financiële richtlijn, die wij hebben vastgesteld om taakstellend de bijdragen van de gemeenten met 1% te verlagen t.o.v. de begroting 2020.

Reactie: Het WBA heeft besloten geen individuele bezuinigingsvoorstellen te honoreren. Dit is niet realistisch omdat de uitvoering van de archief wettelijke taken door het WBA voor alle gemeenten op een gelijk niveau dient te geschieden. De raad is hierover in april 2020 geïnformeerd. Door het beëindigen van de plustaak in 2021 en de verkoop van het pand in Oudenbosch eind 2020 zal er vanaf 2021 voor Bergen op Zoom een bezuiniging gerealiseerd worden die hoger is dan de gevraagde 1%.

GIA

De GIA is pas recent in werking getreden. Geen zienswijzen ingediend.

Financiële- en beleidsmatige richtlijnen begrotingen Gemeenschappelijke Regelingen 2022

Algemene financiële richtlijnen Gemeenschappelijke Regelingen KADERS/BEGROTING 2022

Ten aanzien van de hieronder geformuleerde algemene financiële richtlijnen is (bij 4 en 5) cursief toegelicht waarom deze richtlijnen zijn opgenomen.

1. Van het Dagelijks Bestuur (DB) van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) wordt verwacht dat zij een structureel financieel-sluitende meerjarenbegroting 2022-2025 aanbiedt aan de deelnemers. De gehanteerde begrotingsuitgangspunten door de GR dienen in de begroting 2022 van de GR inzichtelijk te worden gemaakt. In de begroting 2022 dient een overzicht te worden opgenomen met de meerjarige bijdrage (2022 t/m 2025) per deelnemer.
2. De begroting en jaarrekening dienen te voldoen aan het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Dit betekent dat de voorgeschreven gegevens dienen te worden opgenomen. Met name wordt aandacht gevraagd voor:
 - a. een overzicht van incidentele lasten en baten per programma;
 - b. een specificatie van lasten en baten per programma;
 - c. het opnemen van een meerjarig investeringsplan in de begroting;
 - d. het opnemen van (prestatie) indicatoren in de begroting;
 - e. de verwachte stand begin en eind begrotingsjaar van Eigen en Vreemd vermogen.
3. De begroting dient te worden opgesteld op basis van ongewijzigd beleid. Dat wil zeggen dat geen nieuwe taken of uitbreiding van bestaande taken in de primitieve begroting mogen worden opgenomen, tenzij dit eerder door het Algemeen Bestuur is besloten.
4. De begroting bevat een overzicht met het verloop de reserves. In dit overzicht is te zien wanneer en voor welk bedrag per jaar de reserve wordt ingezet. Ook bevat dit overzicht een toelichting waar in het doel van de reserve wordt omschreven.

Met richtlijn 4 willen we inzicht krijgen in doel, looptijd, etc. van de reserves van de GR'en, zodat raden nut en noodzaak ervan kunnen beoordelen.
5. De begroting 2022 dient te worden opgesteld op basis van een gelijkblijvende gemeentelijke bijdrage t.o.v. het begrotingsjaar 2021. Als dit leidt tot beleidsmatige keuzes dienen deze aangegeven te worden in de kaders voor de begroting 2022. Voor de meerjarenbegroting 2022-2025 dient deze gelijkblijvende bijdrage voorlopig als uitgangspunt genomen te worden.

Met richtlijn 5 proberen we een grote gemene deler te vinden voor een 'bezuinigingsopdracht' aan GR'en. Uitgangspunt is dat CAO ontwikkeling en inflatie dienen met de voorgestelde richtlijn binnen de eigen begroting opgevangen te worden.

In richtlijn 5 is ook het volgende aangegeven 'Als dit leidt tot beleidsmatige keuzes dienen deze aangegeven te worden in de kaders voor de begroting 2022.' Een GR zal CAO ontwikkeling en inflatie moeten meenemen

bij het opstellen van hun begroting (realistisch ramen). Ook kunnen er voor iedere GR andere maatschappelijke ontwikkelingen spelen die van invloed kunnen zijn op de taken die ze uitvoeren en hoe ze die moeten uitvoeren. Een gelijkblijvende bijdrage leidt tot een tekort in de begroting dat eigenlijk alleen kan worden opgelost door bepaalde taken niet uit te voeren of op een ander niveau uit te voeren. Het is zaak dat GR'en in hun Kaderbrief aangeven welke opties er zijn om de bezuiniging te behalen en de gemeenten kunnen (moeten) daarin dan een keus maken. Die keus kan zijn om bepaalde taken niet uit te voeren of op een ander niveau, maar die keus kan ook zijn om een hogere bijdrage te accepteren. De gedachte achter de gelijkblijvende bijdrage is dus om de GR'en uit te dagen te komen tot een inhoudelijke discussie, zodat de raden in februari als de kaderbrieven ter discussie op tafel liggen (inhoudelijke) keuzes kunnen maken.

6. Een positief resultaat vloeit terug naar de deelnemers. De GR kan hiervan afwijken; hiertoe dient het DB een expliciet en gemotiveerd voorstel tot resultaatbestemming voor te leggen aan het Algemeen Bestuur van de GR.
7. In de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing is aandacht voor de risico's door deze te kwantificeren, te prioriteren en de beheersingsmaatregelen te benoemen.
8. Binnen twee jaar na inwerkingtreding van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen brengen de deelnemers de regeling in overeenstemming met de gewijzigde Wgr.

Bovengenoemde financiële richtlijnen gelden voor BWB, GGD, ICT WBW, OMWB, RBL, RWB, VR, WBA en WVS. Uiteraard kunnen deze algemene financiële richtlijnen ook van toepassing worden verklaard op andere Gemeenschappelijke Regelingen.

De GR RAV en de ISD beschikken in dit overzicht over afwijkende financiële richtlijnen. E.e.a. is toegelicht bij de RAV en ISD.

Beleidsmatige richtlijnen en specifieke (aanvullende) financiële richtlijnen KADERS / BEGROTING 2022

GGD

Beleidsmatige richtlijnen kaderbrief/begroting 2022 GGD West-Brabant

1. De GGD voert in West-Brabant de in de Wet Publieke gezondheid aan de gemeenten opgedragen taken uit. Op onderdelen betreft dit ook taken die vallen onder de Jeugdwet, Omgevingswet en de wet op de Veiligheidsregio's. De GGD blijft alert op de rol die zij in

ketenaanpakken heeft, waarbij passende aansluiting op het lokale beleid leidend is. Voor kwetsbare burgers die onvoldoende regie kunnen voeren levert de GGD in afstemming met ketenpartners de benodigde bijdrage aan een adequaat vangnet.

2. De 3 in de 'Agenda van de Toekomst' opgenomen (hoofd) ambities zijn leidend voor de opstelling van de Begroting 2022. De GGD zorgt er tevens voor dat in deze begroting:
 - a. De in overleg met gemeenten aangescherpte prestatie-indicatoren zijn opgenomen, met het doel beter zicht te verkrijgen op de te behalen resultaten.
 - b. Een overzicht is opgenomen met een uitsplitsing van de kosten van de basistaken en de kosten van de aanvullende ambities die de GGD bovenop deze taken uitvoert.
 - c. Aangegeven wordt welke taak/taken – op basis van de in 2021 uitgevoerde verkenning – mogelijk uit het basistakenpakket gehaald kunnen worden en in volgende jaren als plusproduct kunnen worden ingekocht.
3. Eén van de ambities van de GGD betreft de verdere uitbouw en versterking van de preventieve taken. Belangrijk onderdeel hiervan is het regionaal en lokaal invulling geven aan het Nationale Preventieakkoord; dit via het maken van onderbouwde keuzes in maatregelen. In goede samenwerking met gemeenten en lokale keten-aanpakken bouwt de GGD voort aan maatregelen die inwoners stimuleren "de gezonde keuze te maken".
4. Per 2020 is aan de GGD een structurele bijdrage van € 150.000,- toegekend voor een beleidsintensivering op het gebied van infectieziektebestrijding. Deze extra middelen hebben een stevige impuls aan infectieziektepreventie gegeven. Naar aanleiding van de COVID-19 uitbraak in 2020, vragen wij de GGD uiterst alert en paraat te zijn om een mogelijke uitbraak van een nieuwe infectieziekte te voorkomen.
5. Ten behoeve van de 'Modernisering van de GGD-dienstverlening' heeft het Algemeen bestuur ingestemd met de vorming van een bestemmingsreserve van € 300.000,- (vanuit het positief resultaat 2019). In de begroting 2022 geeft u een beschrijving van deze moderniseringsslag en de effecten hiervan plus inzicht in het verloop van deze reserve.
6. Per 2021 heeft het rijk de Decentrale Uitkering Uitstapprogramma Prostituees (DUUP) ingevoerd met Tilburg als centrumgemeente voor Midden- en West-Brabant en Zeeland. In 2021 blijft de landelijke bijdrage voor het uitstapprogramma nog gelijk aan 2020 en is ook al een gemeentelijke bijdrage van maximaal € 150.000,- in uw begroting voor 2021 opgenomen. Vanaf 2022 is landelijk voor West-Brabant € 40.000,- minder beschikbaar. Op basis van een evaluatie in 2021 laat u

het Algemeen bestuur een Besluit nemen over hoe het uitstapprogramma vanaf 2022 het best gecontinueerd kan worden en in welke mate daarbij een gemeentelijke bijdrage benodigd is.

7. In de begroting 2021 is opgenomen dat de GGD inzet op preventie van ziekteverzuim binnen het primair onderwijs. U zou graag de M@zl-aanpak in het PO willen invoeren en u verwacht hiervoor extra middelen nodig te hebben. In een voorstel onderbouwt u wat de implementatie van M@zl in het PO inhoudelijk en financieel voor gevolgen heeft en u legt dit in een te nemen Besluit aan het Algemeen bestuur voor.

OMWB

Beleidsmatige richtlijnen begroting 2022 OMWB

1. De begroting 2022 moet Omgevingswetproof worden opgesteld. Dit betekent concreet dat de organisatorische, financiële en beleidsmatige gevolgen van de Omgevingswet vertaald worden in de begroting. De gevolgen mogen niet automatisch leiden tot een verhoging van de deelnemersbijdrage, mogelijk wel tot een verschuiving. De resultaten van het toegezegde efficiency-onderzoek (eind 2020/begin 2021) worden concreet (herleidbaar) in de begroting 2022 opgenomen. Efficiënter werken kan leiden tot een lagere deelnemersbijdrage.
2. De deelnemersbijdrage voor Programma 1 (verplichte basistaken) in 2022 moet gebaseerd zijn op de nieuwe verplichte basistaken volgens de Omgevingswet en het efficiencyonderzoek.
3. Breng in de begroting de gevolgen van de “warme” overdracht bodemtaken van provincie naar gemeenten voor zowel de omgevingsdienst als deelnemers(bijdrage) in beeld.
4. Hanteer bij het opstellen van de begroting het principe nieuwe werkzaamheden voor oud. Kijk eveneens kritisch naar bestaande werkzaamheden en evalueer deze tijdig (nut en noodzaak).
5. Hanteer bij het opstellen van de begroting de voorwaarden uit de vastgestelde Nota verbonden partijen West-Brabant.
6. Neem de resultaten uit de evaluatie van de MWB-norm (incl. financieringssysteem) mee in de begroting 2022.

VR

Aanvullende financiële richtlijnen GR VR:

De Gr wordt gevraagd om transparantie van budgetten door middel van productkaarten waarbij met scenario's de gevolgen in beeld te brengen waarop keuzes gemaakt kunnen worden die kunnen leiden tot meer financiële beheersbaarheid (de zogenaamde zero-based methode).

Beleidsmatige richtlijnen GR VR:

De Veiligheidsregio heeft als taak zorg te dragen voor crisis-beheersing, risicobeheersing, brandweerzorg, bevolkingszorg en geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises met als doel gezamenlijk de fysieke veiligheid en maatschappelijke continuïteit in de regio te borgen. Zodoende draagt de veiligheidsregio Midden- en West-Brabant bij aan een veilige omgeving.

In het beleidsplan 2019-2023 zijn actiepunten opgenomen, die uiterlijk in 2023 moeten zijn gerealiseerd. In de kaderbrief 2022 geeft de Veiligheidsregio aan welke actiepunten in 2022 centraal staan. In de begroting geeft de Veiligheidsregio aan op welke wijze deze actiepunten worden ingevuld.

De begroting 2022 bevat informatie en kengetallen met informatie over toezicht en handhaving van:

BRZO- bedrijven
BRZO+ -bedrijven
Zorginstellingen
Overig

De begroting 2022 bevat kengetallen/ informatie over de omvang van het ambtelijk apparaat /organisatie alsmede van de financiële ramingen daarvan.

De begroting 2022 bevat informatie en kengetallen (voor zover nog niet opgenomen en zo mogelijk steeds op een eenduidige manier) over de prestaties van het apparaat:

- a. Onderdeel repressie
- b. Onderdeel preparatie
- c. Onderdeel preventie/pro-actief
- d. Onderdeel meldkamer
- e. Onderdeel controles, toezicht en handhaving

WVS

Aanvullende financiële richtlijnen WVS:

1. De gevolgen van de besluitvorming over de ketensamenwerking worden verwerkt in de begroting.
2. Wat betreft gezamenlijke activiteiten met het Werkplein Hart van West-Brabant en de ISD Brabantse Wal, zorgt WVS er voor dat hetgeen daarover in haar begroting is opgenomen aansluit bij de begrotingen van het werkplein en de ISD. De drie begrotingen zijn de basis voor de ketenbegroting.
3. De WVS biedt inzicht in de mogelijkheden om de kosten voor de bedrijfsvoering terug te brengen tot het noodzakelijke minimum. Hierin zijn ook de synergievoordelen als gevolg van het samenvoegen van bedrijfsvoeringstaken binnen de ketensamenwerking opgenomen.

Beleidsmatige richtlijnen WVS begroting 2022

1. Om invulling te geven aan de ambities omtrent de ketensamenwerking met het Werkplein Hart van West-Brabant en ISD Brabantse Wal, stelt WVS in gezamenlijkheid met de Werkpleinen en in overleg met de deelnemende gemeenten jaarlijks een gezamenlijke ketenopdracht op. Wij verwachten dat WVS deze ketenopdracht zowel doorvertaalt in de begroting voor 2022 als in een integrale ketenbegroting.
2. WVS-groep maakt inzichtelijk welke activiteiten en risico's verbonden zijn aan de afbouw van het huidige SW bestand in combinatie met de opdrachtportefeuille en stelt maatregelen voor om nadelige financiële gevolgen daarvan zoveel mogelijk te beperken.
3. WVS-groep besteedt in de begroting aandacht aan de visie en ambitie rondom de doorontwikkeling van het leerwerkbedrijf. Daarbij verwachten we dat de gemaakte keuzes rond de verschillende PMC's vertaald worden in concrete interne doelstellingen en acties die bijdragen aan het realiseren van de ketenopdracht.
4. In de begroting 2022 zijn maatregelen opgenomen om de financiële gevolgen van de coronacrisis (gedeeltelijk) op te vangen.

RBL

Beleidsmatige richtlijnen RBL kaderbrief/begroting 2022

Geen

BWB

Beleidsmatige richtlijnen RBL kaderbrief/begroting 2022

Geen

ICT WBW

Beleidsmatige richtlijnen RBL kaderbrief/begroting 2022

Geen

RWB

Specifieke financiële richtlijn voor de Regio West-Brabant

Bij de uitvoeringsgerichte taak Kleinschalig Collectief Vervoer geldt voor de vervoersprijs per eenheid een aanpassing aan de hand van de branchegerichte NEA-index. Verder worden de vervoerslasten begroot aan de hand van het geprognosticeerde gebruik van de vervoersvoorziening. Doorbelasting van kosten aan gemeenten en provincie vindt plaats op basis van realisatie.

Beleidsmatige richtlijnen begroting 2022 gemeenschappelijke regelingen Regio West-Brabant

1. In de 2^e bestuursrapportage wordt een voortgangsrapportage verwacht over de realisering van het actieprogramma 2019-2023.
2. In de begroting 2022 wordt een doorkijk gegeven naar het actieprogramma vanaf 2023.
3. In de begroting 2022 dient een voorstel opgenomen te zijn over de voortzetting van de financiering van het programma VTE.

RAV

Financiële richtlijnen begroting 2022 RAV

De financiële richtlijnen wijken bij RAV af van de algemene regionale voorbereide financiële richtlijnen. Dit heeft met de specifieke wijze van financieren van de RAV te maken. De zorgverzekeraars betalen de RAV, de gemeentelijke bijdrage is al jaren € 0,00. Financiële richtlijnen over CAO, indexatie of gelijkblijvende gemeentelijke bijdrage worden daarom niet opdoortuun geacht.

1. Van het Dagelijks Bestuur (DB) van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) wordt verwacht dat zij een structureel financieel-sluitende meerjarenbegroting 2022-2025 aanbiedt aan de deelnemers. De gehanteerde begrotingsuitgangspunten door de GR dienen in de begroting 2022 van de GR inzichtelijk te worden gemaakt. In de begroting 2022 dient een overzicht te worden opgenomen met de meerjarige bijdrage (2022 t/m 2025) per deelnemer.
2. De begroting en jaarrekening dienen te voldoen aan het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Dit betekent dat de voorgeschreven gegevens dienen te worden opgenomen. Met name wordt aandacht gevraagd voor:
 - a. een overzicht van incidentele lasten en baten per programma;
 - b. een specificatie van lasten en baten per programma;
 - c. het opnemen van een meerjarig investeringsplan in de begroting;
 - d. het opnemen van (prestatie) indicatoren in de begroting;
 - e. de verwachte stand begin en eind begrotingsjaar van Eigen en Vreemd vermogen.
3. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is aandacht voor de risico's door deze te kwantificeren, te prioriteren en de beheersingsmaatregelen te benoemen.
4. Binnen twee jaar na inwerkingtreding van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen brengen de deelnemers de regeling in overeenstemming met de gewijzigde Wgr.

Beleidsmatige richtlijnen begroting 2022 RAV

1. De RAV waarborgt onder de nieuwe wet ambulancezorg de kwaliteit en continuïteit van de ambulancezorg in heel haar werkgebied. De ambulancezorg dient blijvend te worden uitgevoerd zonder gemeentelijke financiële bijdragen.
2. De RAV informeert de gemeenten tijdig en volledig over de wijze waarop zij de ambulancezorg onder de nieuwe wet uit gaat voeren.
3. Het Algemeen Bestuur heeft de definitieve besluitvorming over de meest geschikte rechtsvorm voor de RAV uitgesteld totdat er duidelijkheid is over de nieuwe ordening van de ambulancezorg. De RAV informeert de gemeenten over de mogelijkheden om over te gaan naar de meest geschikte rechtsvorm. De overgang mag voor gemeenten niet leiden tot nadelige (financiële) gevolgen.
4. De RAV monitort de kwaliteit van ambulancezorg aan de hand van het landelijke kwaliteitskader en neemt de al beschikbare indicatoren uit dit kader op in de begroting. De responstijden A1 en A2 maken hier onderdeel van uit: responstijd A1 (melding-aankomst meer dan 15 minuten) 5,5% responstijd A2 (melding-aankomst meer dan 30 minuten) 5%
5. De RAV besteedt extra aandacht aan gemeenten waar de overschrijding van A1 ritten, op basis van de jaarstukken en cijfers over 2018, hoger ligt dan 12,5%. Aandacht in de vorm van paraatheiduitbreiding en/of verbeterde spreiding maar ook in de vorm van ondersteuning bij het inrichten van AED netwerken met de geadviseerde 6-minutenzones in deze gemeenten.

ISD Brabantse Wal

Financiële richtlijnen begroting 2022 ISD Brabantse Wal

ISD heeft afwijkende financiële richtlijnen. Dit is gelegen in het feit dat ISD een GR is met een gemeenschappelijk orgaan. Zo'n GR heeft geen reserves. Daarmee vervalt de richtlijn over inzicht in de reserves. Daarnaast heeft ISD uitsluitend personele lasten (en minimale bedrijfsvoeringskosten) Dus de 0-lijn zou betekenen dat personeel moet worden ontslaan wanneer een cao-verhoging aan de orde is.

Vandaar dat in deze is gekozen voor een afwijkend verhaal en is opgelegd dat naar bezuinigingen moet worden gezocht i.p.v. een mechanische koppeling toe te passen.

1. Van het Gemeenschappelijk Orgaan (GO) van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) wordt verwacht dat zij een structureel financieel-sluitende meerjarenbegroting 2022-2025 aanbiedt aan de deelnemers. De gehanteerde begrotingsuitgangspunten door de GR dienen in de begroting 2022 van de GR inzichtelijk te worden gemaakt.

In de begroting 2022 dient een overzicht te worden opgenomen met de meerjarige bijdrage (2022 t/m 2025) per deelnemer.

2. De begroting dient te worden opgesteld op basis van ongewijzigd beleid. Dat wil zeggen dat geen nieuwe taken of uitbreiding van bestaande taken in de primitieve begroting mogen worden opgenomen. Tenzij dit eerder door het Algemeen Bestuur is besloten.
3. De begroting dient te voldoen aan het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Dit betekent dat de voorgeschreven gegevens in de begroting dienen te worden opgenomen.
Met name wordt aandacht gevraagd voor:
 - Overzicht van incidentele lasten en baten;
 - Opnemen van (prestatie) indicatoren in de begroting;
 - Verwachte stand begin en eind begrotingsjaar van Eigen en Vreemd vermogen.
4. Een positief resultaat vloeit terug naar de deelnemers. De GR kan hiervan afwijken; hiertoe dient het GO een expliciet en gemotiveerd besluit tot resultaatbestemming voor te leggen aan de raden van de deelnemende gemeenten.
5. De loonontwikkeling wordt geraamd conform de geldende CAO van de betreffende GR.

Voor de meerjarig ontwikkeling van de salariskosten dient rekening gehouden te worden met de werkelijke periodieken. Meerjarige mutaties in de werkgeverslasten dienen onderbouwd te worden. Voor deze zaken kan niet worden volstaan met een vast percentage per jaar zonder onderbouwing*.

6. Het prijsindexcijfer van de algemene prijsontwikkeling CPI uit de septembercirculaire 2020 (of een actuelere circulaire) is de basis voor de toe te passen indexering voor de begroting 2022 inclusief meerjarenraming*.
7. Het GO onderzoekt mogelijkheden om te komen tot verdere bezuinigingen.
8. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is, voor zover aanwezig, aandacht voor de risico's door deze te kwantificeren en prioriteren en (waar aan de orde) de beheersingsmaatregelen te benoemen.

* tenzij door het GO besloten is tot een andere wijze van indexering.

Beleidsmatige richtlijnen begroting 2022 ISD Brabantse Wal

1. De ISD heeft als hoofddoel om uitstroom van werkszoekeken naar regulier betaald werk te realiseren.
2. Daarnaast heeft de ISD als taak om sociale uitsluiting en armoede te voorkomen door (inkomens-)ondersteuning en schuldhulpverlening te verlenen.
3. De activiteiten van de ISD vormen een keten met de activiteiten van de WVS en het Werkplein Hart van West Brabant. Dit komt tot uitdrukking in een integrale

ketenbegroting. De activiteiten van de ISD vormen ook een keten met de activiteiten van stichting samen werken en ook hieraan wordt in de begroting expliciet aandacht besteed.

4. De ISD, WVS en SSW dienen hun activiteiten en inspanningen in samenhang te bezien, waarbij het resultaat van de organisaties tezamen optimaal dient te zijn.
5. De ISD en de WVS werken vanuit de vraag van de werkgever aan het versterken van vaardigheden en competenties van werkzoekenden en het ontwikkelen van activiteiten op het gebied van werk of participatie inclusief voor werkzoekenden met een arbeidsbeperking en/of indicatie beschut werken.
6. De ISD participeert aan en in de integrale toegangen van elk van de deelnemende gemeenten alsmede in het werkcentrum waar het betreft de werkgeversdienstverlening.
7. De gemeenschappelijke regeling is actueel en in overeenstemming met de governancestructuur van de ISD.

WBA

Beleidsmatige richtlijnen 2022 West-Brabants Archief

De volgende zaken dienen uiterlijk in 2022 gefaciliteerd of gerealiseerd te zijn vanuit het WBA:

1. In samenwerking met het WBA is er een planning per gemeente opgesteld voor de verdere opname van informatie die openbaar ontsloten en opvraagbaar kan worden vanuit het e-depot.
2. Het WBA heeft een duidelijke regierol en werkt intensief samen met deelnemers om te zorgen voor vulling van het e-depot.
3. Het WBA is volledig geëquipeerd voor het beheer namens de deelnemers van dit e-depot.
4. Informatie van het WBA is makkelijk raadpleegbaar.
5. Een proactieve digitale dienstverlening wordt voor zowel de interne als externe klanten de standaard.
6. We verwachten dat het WBA ons meeneemt bij de consequenties van nieuwe wetgeving en de hieruit voortvloeiende beleidsdocumenten.

Publieke verbonden partijen

Programma 2

GR Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GROGZ)

Doel	Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de gezondheid(szorg)			
Betrokkenen	Gemeenten Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht, Zundert. Vestiging Breda.			
Risico totaal	1. De gemeente draagt bij in het nadelig saldo 2. De geneeskundige zorg afstemmen op de aanvaardbare kosten			
Bestuurlijk belang	Door de raad aangewezen lid van B&W vertegenwoordigt de gemeente in het dagelijks en algemeen bestuur			
Financieel belang	De deelnemende gemeenten dragen bij in het nadelig saldo naar rato van het aantal inwoners.			
Uittredingsbepalingen	De gemeente is verplicht op basis van de Wet Publieke Gezondheid een openbare gezondheidszorgdienst in stand te houden.			
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€	3.976.000	1 januari 2021: € 4.469.000
	31 december 2019:	€	4.712.000	31 december 2021: € 4.550.000
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€	11.131.000	1 januari 2021: € 10.500.000
	31 december 2019:	€	10.978.000	31 december 2021: € 10.500.000
Resultaat	2019:	€	-/- 633.000	
	2021:	€	0	
Programma	2 Samen leven, samen doen			
Portefeuillehouder	Mw. N.M. van der Zwan-Brasser			

Programma 2

GR Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV)

Doel	• Het instellen en instandhouden van een Regionale Ambulancevoorziening ten behoeve van het werkgebied Midden en West-Brabant; • Het instellen en instandhouden van een Regionale Ambulancevoorziening ten behoeve van het werkgebied Brabant-Noord; • Het instandhouden van een meldkamer ambulancezorg ten behoeve van het werkgebied Midden- en West-Brabant; • Het instandhouden van een meldkamer ambulancezorg ten behoeve van het werkgebied Brabant-Noord; • Het vaststellen en (doen) uitvoeren van regionale ambulanceplannen van de regio Midden- en West-Brabant en Brabant-Noord; • Het (doen) leveren van een bijdrage aan de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen ten behoeve van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en Hulpverleningsdienst Brabant-Noord.			
Betrokkenen	Gemeenten Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Bernheze, Boekel, Boxmeer, Boxtel, Breda, Cuijk, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Grave, Haaren, Halderberge, 's-Hertogenbosch, Heusden, Hilvarenbeek, Landerd, Lith, Loon op Zand, Maasdonk, Mill en Sint Hubert, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Oss, Roosendaal, Rucphen, Schijndel, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Sint-Oedenrode, Steenbergen, Tilburg, Uden, Veghel, Vught, Waalwijk, Woensdrecht, Zundert. Vestiging Tilburg.			
Risico totaal	De gemeente draagt bij in het nadelig saldo.			
Bestuurlijk belang	Door de gemeenteraad aangewezen lid van B&W vertegenwoordigt de gemeente in het algemeen bestuur.			
Financieel belang	De deelnemende gemeenten dragen bij in het nadelig saldo, vanaf 2012 is de jaarlijkse bijdrage komen te vervallen.			
Uittredingsbepalingen	De gemeente is verplicht op basis van de Ambulancewet een ambulancevoorziening in stand te houden.			
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€ 14.074.000	1 januari 2021:	€ 13.749.000
	31 december 2019:	€ 13.670.000	31 december 2021:	€ 13.708.000
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€ 27.747.000	1 januari 2021:	€ 23.696.000
	31 december 2019:	€ 25.506.000	31 december 2021:	€ 27.096.000
Resultaat	2019:	€ -/-370.633		
	2021:	€ 0		
Programma	2 Samen leven, samen doen			
Portefeuillehouder	Mw. N.M. van der Zwan-Brasser			

Programma 2

GR Werkvoorzieningschap West-Brabant (WVS-groep)

Doel	Integrale uitvoering Participatiewet, onderdeel voormalige Wet Sociale Werkvoorziening, alsmede activiteiten t.b.v. arbeidsintegratie en aangepaste arbeid aan personen uit de deelnemende gemeenten, die op afstand van de reguliere arbeidsmarkt staan.			
Betrokkenen	Eigenaren en klant: Gemeenten Bergen op Zoom, Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht, Zundert. Vestiging Roosendaal. Leverancier: WVS-groep			
Risico totaal	- Gemeenten dragen gezamenlijk (eventuele) negatieve exploitatiesaldi. Weerbaarheidsreserve van de GR is thans € 2,3 miljoen. Het risico is onlangs becijferd op € 6 miljoen. Aandeel Bergen op Zoom in het additionele tekort WVS ligt rond de 22%. - Om exploitatie sluitend te krijgen zijn naast de subsidies eigen inkomsten nodig. De omzet is afhankelijk van economische ontwikkelingen, ondernemerschap van de regeling en bereidheid ondernemers werk uit te besteden/arbeidsplaatsen ter beschikking te stellen. De afgelopen jaren konden de bezuinigingen op de Rijkssubsidie door WVS onvoldoende door omzetverhoging worden gecompenseerd zodat exploitatietekorten werden gerealiseerd. Dit heeft ook gevolgen voor de liquiditeitspositie van WVS.			
Bestuurlijk belang	De wethouder van het programma sociale voorzieningen vertegenwoordigt de gemeente, in het algemeen bestuur. Hij vertegenwoordigt hierin de klant- en eigenarenrol. Wethouder A.G.J. van der Weegen is binnen GR aangewezen als lid algemeen bestuur.			
Financieel belang	Financiering geschiedt door doorsluizen van gemeenten van rijkssubsidie en bijdragen van derden. Daarnaast betaalt gemeente op basis van aantal geplaatsten een eigen bijdrage ter afkoop van tekortfinanciering. Als weerbaarheidsreserve van GR onvoldoende is in kader van dekking exploitatietekort zal de gemeente verdere afdekking tekort van de GR op zich moeten nemen.			
Uittredingsbepalingen	Opgenomen in tekst GR artikel 38. Met name lid 4 is van belang: Een uittredende gemeente is gehouden na uittreding bij te dragen in de negatieve effecten op de exploitatie en in de als gevolg van de uittreding mogelijk ontstane desintegratiekosten. De bijdrage wordt vastgesteld door het algemeen bestuur en de uittredende gemeente. De wijze waarop de bijdrage wordt berekend sluit zoveel mogelijk aan op de bestaande jurisprudentie. Als partijen er niet uitkomen wordt de kwestie conform lid 5 voorgelegd aan een geschillencommissie. Thans wordt in WVS-verband een aanzet gegeven voor het formuleren van gezamenlijke uitgangspunten bij de uitwerking van de kostenberekening.			
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€ 4.472.000	1 januari 2021:	€ 5.463.000
	31 december 2019:	€ 6.873.000	31 december 2021:	€ 5.413.000
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€ 20.753.000	1 januari 2021:	€ 20.691.000
	31 december 2019:	€ 19.318.000	31 december 2021:	€ 20.241.000
Resultaat	2019:	€ 2.601.000		
	2021:	€ 0		
Programma	2 Samen leven, samen doen			
Portefeuillehouder	J.J.S.M. de Lange			

Programma 4

GR Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)

Doel	OMWB neemt voorbereidende coördinerende en uitvoerende taken op zich op het terrein van milieu. Zij voert deze taken uit voor de aangesloten gemeenten, deels in mandaat.			
Betrokkenen	Deelnemende gemeenten / provincie behorend tot het samenwerkingsgebied: Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Woensdrecht, Zundert en provincie Noord-Brabant. Vestiging Tilburg.			
Risico totaal	De gemeente draagt bij in eventueel nadelig exploitatieresultaat (zie programma 3)			
Bestuurlijk belang	Door de raad aangewezen lid van B&W vertegenwoordigt de gemeente in het algemeen bestuur			
Financieel belang	1. De gemeenten hebben een Dienstverleningsovereenkomst met de OMWB, waarin een contractmaat met het aantal af te nemen uren is opgenomen en stellen jaarlijks een werkprogramma op voor de uit te voeren werkzaamheden. 2. De gemeenten hebben een startkapitaal gestort.			
Uittredingsbepalingen	Bij uittreding heeft gemeente gedurende een aantal jaren een afnameverplichting.			
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€ 3.568.000	1 januari 2021:	€ 1.843.000
	31 december 2019:	€ 2.609.000	31 december 2021:	€ 1.822.000
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€ 4.614.000	1 januari 2021:	€ 3.955.000
	31 december 2019:	€ 3.880.000	31 december 2021:	€ 3.955.000
Resultaat	2019:	€ 699.000		
	2021:	€ 0		
Programma	4 Woon- en leefomgeving			
Portefeuillehouder	B. Jacobs M.Sc			

Programma 1

GR Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (GRVR)

Doel	Afstemming tussen hulpdiensten t.b.v. bereiken grotere slagkracht en betere dienstverlening			
Betrokkenen	In de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant wordt deelgenomen door de 26 gemeenten, de Brandweer Midden- en West-Brabant, De GHOR Midden- en West-Brabant en de Gemeenschappelijke Meldkamer. Vestiging Tilburg.			
Risico totaal	Bijdrage per inwoner voortgang hulpverlening openbare veiligheid			
Bestuurlijk belang	Burgemeester heeft zitting in het algemeen bestuur, de gemeenteraad heeft een plaatsvervangend lid aangewezen.			
Financieel belang	Bijdrage bestaat uit een bedrag per inwoner.			
Uittredingsbepalingen	Uittreden is in principe niet mogelijk. Het betreft hier een wettelijke verplichting.			
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€ 18.582.000	1 januari 2021:	€ 16.732.000
	31 december 2019:	€ 19.531.000	31 december 2021:	€ 14.335.000
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€ 38.926.000	1 januari 2021:	€ 46.316.000
	31 december 2019:	€ 40.970.000	31 december 2021:	€ 50.688.000
Resultaat	2019:	€ -/ - 2.622.000		
	2021:	€ 0		
Programma	1 Besturen, samenwerken en veiligheid			
Portefeuillehouder	dr. F.A. Petter			

Programma 1

Belgisch-Nederlands Grensoverleg (BENEGO)

Doel	Op 28 juni 2007 is besloten BENEGO in een gewijzigde vorm te continueren. De doelen die BENEGO nastreeft luiden als volgt: • Het zeer actief verbinden van lokale initiatieven bij zowel Belgische als Nederlandse grensgemeenten met als doel hiervoor substantiële subsidiebijdrages te verwerven o.a. via Interreg; • Het in stand houden van een platformfunctie dat minimaal éénmaal per jaar een conferentie belegt voor de deelnemende grensgemeenten en tevens op verzoek van de leden concrete samenwerking c.q. informatie-uitwisseling over grensoverschrijdende actuele thema's actief entameert; • Het in stand houden van de rechtspersoon (GOL).
Betrokkenen	Deelnemende gemeenten behorend tot het samenwerkingsgebied: Bergen op Zoom, Roosendaal, Rucphen, Woensdrecht en Halderberge. Geen vestigingsplaats, alleen overlegvorm. Deelnemende gemeenten niet behorend tot het samenwerkingsgebied: Alphen-Chaam, Antwerpen, Arendonk, Baarle-Hertog, Baarle-Nassau, Breda, Essen, Etten-Leur, Goirle, Hilvarenbeek, Reusel-De Mierden, Hoogstraten, Kalmthout, Kapellen, Ravels, Tilburg, Turnhout, Wuustwezel, Zundert.
Risico totaal	Jaarlijkse bijdrage van het gemeentelijk belang in grensoverschrijdende projecten
Bestuurlijk belang	Twee leden van B&W, aangewezen door de gemeenteraad ,vertegenwoordigen de gemeente in de Algemene Ledenvergadering
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage (opgenomen in de begroting)
Uittredingsbepalingen	-
Eigen Vermogen	Nvt, er is geen vermogens positie en geen resultaat, eventuele kosten worden direct verrekend.
Vreemd vermogen	
Resultaat	
Programma	1 Besturen, samenwerken en veiligheid
Portefeuillehouder	dr. F.A. Petter

Programma 5

GR Belastingssamenwerking West-Brabant (BWB)

Doel	Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten en waterschap op het gebied van de heffing en invordering van belastingen alsmede de uitvoering van de Wet waardering Onroerende Zaken.					
Betrokkenen	Waterschap Brabantse Delta en gemeenten Bergen op Zoom, Breda, Etten-Leur, Halderberge, Oosterhout, Roosendaal, Woensdrecht en Zundert. Vestiging Etten-Leur.					
Risico totaal	- De gemeente is verplicht een -jaarlijks te bepalen- bijdrage te betalen aan de begroting. - De gemeente staat, gezamenlijk met de overige deelnemers, garant voor de juiste betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van de door het BWB af te sluiten langlopende leningen, kasgeldleningen en in rekening courant op te nemen gelden, naar verhouding van voornoemde bijdrage aan de begroting.					
Bestuurlijk belang	B&W hebben uit hun midden één lid aangewezen voor het algemeen bestuur. De voorzitter en de leden van het dagelijks bestuur zijn door en uit het midden van het algemeen bestuur gekozen.					
Financieel belang	Het algemeen bestuur stelt de berekeningswijze van de bijdrage van de deelnemers aan de begroting van de BWB vast met een versterkte meerderheid van tenminste tweederde van het maximaal aantal in dit bestuur uit te brengen stemmen. De deelnemers staan gezamenlijk garant voor de juiste betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van de door het BWB af te sluiten langlopende leningen, kasgeldleningen en in rekening courant op te nemen gelden, naar verhouding van voornoemde bijdrage aan de begroting.					
Uittredingsbepalingen	Gedurende drie jaar na de datum van toetreding tot de regeling is het niet mogelijk om uit de regeling uit te treden. Voor uittreding wordt een opzegtermijn van tenminste één jaar in acht genomen. Een onafhankelijke deskundige stelt, na ontvangst van een aangetekend schrijven met hierin het – door de gemeenteraad goedgekeurde – besluit tot uittreding een liquidatieplan op met daarin de financiële en personele gevolgen van de uittreding. De kosten van het opstellen van dit liquidatieplan komen voor rekening van de deelnemer die het voornemen heeft om uit te treden.					
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€	0	1 januari 2021:	€	0
	31 december 2019:	€	-/- 423.600	31 december 2021:	€	0
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€	1.665.000	1 januari 2021:	€	1.255.000
	31 december 2019:	€	1.460.000	31 december 2021:	€	1.050.000
Resultaat	2019:	€	-/- 423.600			
	2021:	€	0			
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening					
Portefeuillehouder	mw. ir. Ing. P.T.C. Koenders					

Programma 1

GR Regio West-Brabant

Doel	Door bundeling van een aantal gemeenschappelijke regelingen wordt als regio gezamenlijke slagkracht georganiseerd, bestuurlijke drukte verminderd en effectiviteit en efficiency verhoogd. De voormalige Verbonden Partijen als SES, MARB, KCV, Regiobureau en Programmabureau zijn opgegaan in deze GR RWB.					
Betrokkenen	Deelnemende gemeenten behorend tot het samenwerkingsgebied: Alphen-Chaam, Altena Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht, Zundert en Tholen. Vestiging Etten Leur.					
Risico totaal	-					
Bestuurlijk belang	Burgemeester vertegenwoordigt, als lid van B&W, de gemeente in Algemeen Bestuur en (als vice-voorzitter in) Dagelijks Bestuur. Portefeuillehouders vertegenwoordigen de gemeente in de Bestuurscommissies Middelen, RO, Duurzaamheid, Zorg/Welzijn/Onderwijs, Sociaal-Economische Zaken, KCV en Mobiliteit.					
Financieel belang	-					
Uittredingsbepalingen	-					
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€	1.110.000	1 januari 2021:	€	504.000
	31 december 2019:	€	1.115.000	31 december 2021:	€	504.000
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€	4.614.000	1 januari 2021:	€	4.640.000
	31 december 2019:	€	5.212.000	31 december 2021:	€	4.640.000
Resultaat	2019:	€	109.000			
	2021:	€	0			
Programma	1 Besturen, samenwerken en veiligheid					
Portefeuillehouder	dr. F.A. Petter					

Programma 3

GR Programma schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten

Doel	Regionale centrale leerlingadministratie; Centralisering van het gegevensbeheer RMC en leerplicht (wettelijke taak) tbv betere controle op voortijdig schoolverlaters en schoolverzuim, eenduidige cijfers en werkwijze in regio en betere aansluiting bij (regionaal georganiseerde) partners als het Voortgezet Onderwijs/MBO zelf, maar ook Zorg, Veiligheidpartners.					
Betrokkenen	18 gemeenten nemen deel aan de GR waaronder de Gemeente Bergen op Zoom. Vestiging Breda.					
Risico totaal	Bergen op Zoom blijft zelf eindverantwoordelijk tav deze wettelijke taak, Breda wordt geman-dateerd om de centrale leerlingadministratie te voeren. Risico blijft beperkt tot maximaal de jaarlijkse bijdrage.					
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiger in bestuur GR van de 18 gemeenten is portefeuillehouder educatie. Vertegenwoordiger bij Regio West Brabant in ZWO portefeuillehouder educatie.					
Financieel belang	-					
Uittredingsbepalingen	Looptijd GR is twee jaar. Tussentijdse ontbinding kan uitsluitend als alle gemeenten daartoe instemmen.					
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€	11.190	1 januari 2021:	€	0
	31 december 2019:	€	0	31 december 2021:	€	0
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€	1.291.435	1 januari 2021:	€	1.350.000
	31 december 2019:	€	1.347.543	31 december 2021:	€	1.350.000
Resultaat	2019:	€	-/- 42.775			
	2021:	€	0			
Programma	3 (Vrijtijds-)Economie, werkgelegenheid en onderwijs					
Portefeuillehouder	mw. ir. Ing. P.T.C. Koenders					

Programma 2

GR Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal

Doel	De regeling heeft ten doel de gezamenlijk uitvoering van het takenpakket van een afdeling Sociale Zaken van een gemeente uit te voeren en het afstemmen van beleid terzake van de uitvoering van de in deze regeling benoemde wet en regelgeving en het bevorderen van de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening. Het gemeenschappelijk belang betreft de uitvoering van de primaire en secundaire processen van de regelingen. Ingangsdatum is 01-01-2012.					
Betrokkenen	Gemeenten Bergen op Zoom (vestigingsplaats), Steenbergen en Woensdrecht. Vestiging Bergen op Zoom.					
Risico totaal	De gemeente draagt bij in het nadelig saldo.					
Bestuurlijk belang	Voor de uitvoering van deze regeling is een gemeenschappelijk orgaan ingesteld. Door de raad aangewezen lid van B&W vertegenwoordigt de gemeente in het gemeenschappelijk orgaan.					
Financieel belang	De deelnemende gemeenten dragen bij naar rato van het klantenaantal WWB. De GR heeft geen eigen en vreemd vermogen.					
Uittredingsbepalingen	Het college van elke deelnemende gemeente kan, na vooraf verkregen instemming van de raad van die gemeente, besluiten dat de deelneming aan deze regeling wordt opgezegd. De raad van de andere gemeenten wordt over de besluiten geïnformeerd. Een dergelijk besluit tot uittreding kan niet plaatsvinden binnen vijfjaar na inwerkingtreding van deze regeling. Een uittreding kan slechts plaatsvinden met ingang van de eerste januari van enig jaar, met dien verstande dat tenminste een opzegperiode van 18 maanden in acht wordt genomen. De deelnemende gemeenten regelen in alle billijkheid de gevolgen van de uittreding. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de uittredende gemeente de kosten draagt die het rechtstreekse gevolg zijn van de uittreding en dat de overige gemeenten geen financieel nadeel van de uittreding ondervinden.					
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€	0	1 januari 2021:	€	0
	31 december 2019:	€	0	31 december 2021:	€	0
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€	0	1 januari 2021:	€	0
	31 december 2019:	€	0	31 december 2021:	€	0
Resultaat	De ISD heeft geen eigen vermogen of vreemd vermogen. 2019: € 190.211 2021: € 0					
Programma	2 Samen leven, samen doen					
Portefeuillehouder	J.J.S.M. de Lange					

Programma 5

GR ICT West Brabant West

Doel	Ondersteuning op het gebied van ICT in de vorm van een bedrijfsvoeringsorganisatie. Het betreft echter alleen de automatiseringsfunctie. Het gaat dan om de basis infrastructuur zoals netwerk, server/opslag en werkplek (het gaat niet om de applicaties die gebruik maken van deze infrastructuur).			
Betrokkenen	Deelnemende gemeenten Bergen op Zoom, Etten-Leur, Roosendaal, Moerdijk			
Risico totaal	De dienstverlening van de gemeente is afhankelijk van het goed functioneren van de gemeenschappelijk beheerde ICT infrastructuur. Daarnaast draagt de gemeente bij in een eventueel nadelig exploitatiesaldo.			
Bestuurlijk belang	Portefeuillehouder behartigt het belang van Bergen op Zoom in het bestuur.			
Financieel belang	Het bestuur stelt jaarlijks een berekenwijze vast van de deelnemersbijdragen.			
Uittredingsbepalingen	Zijn opgenomen in artikel 29 van de GR. De nadelige financiële gevolgen voor de ICT WBW die veroorzaakt worden door de uittreding, inclusief de hierdoor ontstane wachtgeldverplichtingen, worden bij het uittredende college in rekening gebracht.			
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€	0	1 januari 2021: € 0
	31 december 2019:	€	0	31 december 2021: € 0
	Er is geen sprake van eigen vermogen aangezien alle resultaten worden terug gegeven aan de deelnemende gemeenten.			
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€	61.416	1 januari 2021: € 8.861.416
	31 december 2019:	€	1.361.416	31 december 2021: € 7.361.416
Resultaat	2019:	€	-/-397.134	
	2021:	€	0	
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening			
Portefeuillehouder	Mw. N.M. van der Zwan-Brasser			

Programma 5

GR West-Brabants Archief

Doel	1. De belangen van de deelnemers met betrekking tot de zorg, het beheer, de bewaring en het ter beschikking stellen van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden en collecties van de deelnemende gemeenten te behartigen alsmede het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers voor zover deze niet zijn overgebracht. 2. Het in het samenwerkingsgebied vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis middels het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie regionaal-historisch bronnenmateriaal en deze op een zo actief mogelijke wijze beschikbaar stellen aan en dienstbaar maken voor een breed publiek.					
Betrokkenen	Deelnemende gemeenten: Bergen op Zoom (vestigingsplaats), Etten-Leur, Roosendaal, Moerdijk, Halderberge, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht, Zundert					
Risico totaal	De gemeente draagt bij in een eventueel nadelig saldo.					
Bestuurlijk belang	B&W hebben uit hun midden één lid aangewezen voor het algemeen bestuur. Portefeuillehouder is tevens lid dagelijks bestuur.					
Financieel belang	Bijdrage bestaat uit een bedrag per strekkende meter archief. Daarnaast een bijdrage bedoeld om de verbinding tussen het Archief en het Cultuurbedrijf te behouden en optimaliseren.					
Uittredingsbepalingen	Uittreding dient schriftelijk medegedeeld te worden aan het algemeen bestuur. De uittreding vindt niet eerder plaats dan op 31 december van het jaar volgend op het jaar waarin de schriftelijke uittreding bij het algemeen bestuur is ingediend. Aan de uittreding wordt door het algemeen bestuur voorwaarden en gevolgen verbonden. De nadelige financiële gevolgen voor het West-Brabants Archief, die veroorzaakt worden door de uittreding, inclusief de hierdoor ontstane wachtgeldverplichting worden bij de uittredende deelnemer in rekening gebracht. Een onafhankelijke externe deskundige adviseert over de vaststelling van de financiële gevolgen. Het advies van deze deskundige is voor partijen bindend.					
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€	282.805	1 januari 2021:	€	232.810
	31 december 2019:	€	232.810	31 december 2021:	€	232.810
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€	1.315.970	1 januari 2021:	€	1.133.320
	31 december 2019:	€	1.232.858	31 december 2021:	€	1.133.843
Resultaat	2019:	€	104.744			
	2021:	€	0			
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening					
Portefeuillehouder	Mw. N.M. van der Zwan-Brasser					

Programma 2

GR GIA (Geweld in Afhankelijkheidsrelaties)

Doel	Het doel van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Geweld in Afhankelijkheidsrelaties (GIA) is om de samenwerking te verankeren tussen de West-Brabantse gemeenten bij de aanpak van het voorkomen en bestrijden van GIA en de zorg voor één Meldpunt Crisiszorg in de regio West-Brabant.	
Betrokkenen	Onderdeel van de GR GIA zijn de gemeenten uit jeugdhulpregio West-Brabant West en West-Brabant Oost, te weten:	
	Alphen-Chaam	Halderberge
	Altena	Moerdijk
	Baarle-Nassau	Oosterhout
	Bergen op Zoom	Roosendaal
	Breda	Rucphen
	Drimmelen	Steenbergen
	Etten-Leur	Woensdrecht
	Geertruidenberg	Zundert
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder is namens West-Brabant West vooruitgeschoven op dit dossier en neemt deel aan de bestuurlijke stuurgroep Veilig Thuis.	
Financieel belang		
Risico totaal		
Eigen Vermogen		
Vreemd vermogen		
Resultaat	De financiën uit het voor Veilig Thuis West-Brabant zijn bij het vaststellen van de centrumregeling vastgelegd in het MeerjarenPlan 2018 -2021 (MJP). Daarin is besloten om de deelnemende gemeenten gedurende die periode jaarlijks €5.481.048,- te laten bijdragen. Hier komt de DUVO-bijdrage (bedoelt voor de vrouwenopvang) die aan centrumgemeente Breda wordt verstrekt, bij. Voor Bergen op Zoom betekent dit een jaarlijkse bijdrage van € 518.711,87 conform besluitvorming in het college en de gemeenteraad eind 2017. Deze bijdrage blijft gedurende de looptijd van het MJP ongewijzigd. Daarnaast is in januari 2020 een inhoudelijke wijziging van de GR door de gemeenteraad vastgesteld, waarin staat toegelicht op welke wijze er besluitvorming plaatsvindt over nieuwe (financiële) wijzigingen.	
Programma	2 Samen leven, samen doen	
Portefeuillehouder	mw. ir. Ing. P.T.C. Koenders	

Private verbonden partijen

Programma 4

SAVER N.V.

Doel	Uitvoering afvalinzameling- en reinigingsdiensten	
Betrokkenen	Bergen op Zoom, Roosendaal, Woensdrecht, Halderberge. Vestiging Roosendaal.	
Risico totaal	Gemeente draagt risico omtrent voortbestaan van het bedrijf c.q. het aandelenkapitaal.	
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder Middelen vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders. De portefeuillehouder "Beheer" vertegenwoordigt de gemeente in de Klantenraad van SAVER.	
Financieel belang	Deelnemende gemeenten betalen een bijdrage, gebaseerd op de kosten van de uitvoering van werkzaamheden gestort aandelenkap. van € 925.712,-- Sinds 2004 is meer sprake van een koppeling prestatie beloning. Gemeenten betalen dus niet zo zeer op basis van de omvang van het gestort aandelenkapitaal, maar op basis van prestatie.	
Ontwikkelingen	In 1999 heeft Bergen op Zoom het gehele project reiniging geprivatiseerd en samen met nog 3 gemeenten ondergebracht in Saver N.V. De gemeente heeft een aandelenpakket van € 925.712,--. Voor de reiniging en het inzamelen van huishoudelijk afval geeft de gemeente opdracht aan Saver N.V. De kosten voor het inzamelen van huishoudelijk afval worden gedekt door het tarief afvalstoffenheffing. Het voor- of nadeel verschil van Saver n.v. komt ten bate of ten laste van de deelnemende gemeenten. De gemeente is met een lid van het college vertegenwoordigd in de algemene vergadering van aandeelhouders (weth. Financiën) én in de Klantenraad (weth. Beheer). Dienstverlening geschiedt op basis van DVO's die door de colleges worden vastgesteld. De DVO's zijn een afgeleide van de Raamdienstverleningsovereenkomst (RDVO) die door de aandeelhouders wordt vastgesteld hierdoor is er een koppeling ontstaan tussen prestatie en beloning. De aandeelhouders hebben de aandeelhoudersovereenkomst verlengd tot 2019. In het dienstenpakket van SAVER zit naast het inzamelen van huishoudelijk afval tevens de exploitatie van de milieustraat, kolkenreiniging, straatvegen, Gladheidsbestrijding, ongediertebestrijding en de inzameling van monostromen waaronder oud papier, glas, kunststof etc. De dienstverlening van SAVER breidt zich de laatste jaren uit over meer zakelijke partners in de vorm van bedrijven (inzameling bedrijfsafval) en andere gemeenten, niet zijnde aandeelhouders. Dit werken voor 'derden' is overigens gelimiteerd tot maximaal 20% en betreft het maximaal benutten van de beschikbare productiecapaciteit. Binnen de Governance structuur is een en ander in diverse documenten vastgelegd die door de aandeelhoudersvergadering zijn vastgesteld. De Governance structuur is in 2010 vastgesteld. Momenteel wordt gewerkt aan een nieuwe aandeelhoudersovereenkomst.	
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€ 27.561.000
	31 december 2019:	€ 27.457.000
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€ 11.043.000
	31 december 2019:	€ 11.385.000
Resultaat	2019:	€ 436.443
Programma	4 Woon- en leefomgeving	
Portefeuillehouder	mw. ir. Ing. P.T.C. Koenders	

Programma 3

Rewin NV

Doel	Versterken van de regionale economie door bedrijven te stimuleren in West-Brabant te investeren.	
Betrokkenen	De aandeelhouders zijn de 18 gemeenten in West-Brabant te weten: Alphen-Chaam, Altena Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert, de Regio West-Brabant Kamers van Koophandel in Midden- en West-Brabant en Brabant.	
Risico totaal	Verlies inleg aandelenkapitaal.	
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder	
Financieel belang	Boekwaarde aandelen € 13.613	
Procedure begroting	Gemeentelijke bijdragen verlopen via de GR RWB	
Ontwikkelingen	Lopende discussie over de mogelijke integratie tussen BOM en REWIN waarvan de uitkomsten nog ongewis zijn.	
Eigen Vermogen	1 januari 2018:	€ 1.404.000
	31 december 2018:	€ 1.275.000
Vreemd vermogen	1 januari 2018:	€ 1.025.000
	31 december 2018:	€ 936.000
Resultaat	2018:	€ 50.000
Programma	3 (Vrijetijds-)Economie, werkgelegenheid en onderwijs	
Portefeuillehouder	RvC lid: J.J.S.M. de Lange	

Programma 5

Brabant Water NV

Doel	Innemen en levering water in de aangesloten gemeenten	
Betrokkenen	Vrijwel alle gemeenten in Noord-Brabant. Vestiging 's Hertogenbosch.	
Risico totaal	Verlies inleg aandelenkapitaal	
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder	
Financieel belang	Boekwaarde aandelen € 228.849	
Procedure begroting	Via diverse kanalen, waaronder de aandeelhoudersvergaderingen, wordt de gemeente geïnformeerd over belangrijke investeringen en de thema's die momenteel spelen ten aanzien van waterleidingbedrijven.	
Ontwikkelingen	In 2002 zijn de nv Waterleidingmaatschappij Noord-West-Brabant en de nv Waterleidingmaatschappij Oost-Brabant gefuseerd tot Brabant Water NV. De inbreng van de gemeente als aandeelhouder is gering, maar de aanwezigheid heeft tot doel om met de andere gemeenten in Noord Brabant in voorkomende gevallen een inbreng te hebben. De aandelen zijn niet verhandelbaar. Vooralsnog wordt gestreefd naar zelfstandigheid en een redelijk tarief voor drinkwater. In principe wordt er geen dividend uitgekeerd, maar dit wordt ingezet voor het behoud van een laag tarief. De waarde van het aandelenpakket is gewaardeerd op € 235.965. De gemeente maakt geen deel uit van het dagelijks bestuur.	
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€ 665.384.000
	31 december 2019:	€ 635.876.000
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€ 479.546.000
	31 december 2019:	€ 457.000.000
Resultaat	2019:	€ 29.508.000
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening	
Portefeuillehouder	mw. ir. Ing. P.T.C. Koenders	

Programma 5

NV Bank voor Nederlandse Gemeenten

Doel	Gemeente heeft belang bij een gespecialiseerde bank ten behoeve van Nederlandse overheden. Daarnaast wordt dividend ontvangen.		
Betrokkenen	Bijna alle Nederlandse Gemeenten. Vestiging Den Haag.		
Risico totaal	Verlies inleg aandelenkapitaal		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder		
Financieel belang	De gemeente neemt via aandelen deel in de NV gestort ad € 93.178-.		
Ontwikkelingen	Van oudsher neemt de gemeente deel aan deze vennootschap. Dit is een uitvloeisel van de verhouding tussen gemeente en BNG, waarbij de BNG als huisbankier fungeert. Op dit moment zijn er geen redenen om de situatie te wijzigen. Jaarlijks wordt dividend ontvangen. De gemeente maakt geen deel uit van het bestuur. De ECB heeft bepaald dat banken ivm de coronacrisis in 2020 geen dividend uit mogen keren. BNG verwacht in 2021 dit dividend (over 2019, uitkeerbaar in 2020) alsnog uit te keren.		
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€	4.991.000.000
	31 december 2019:	€	4.887.000.000
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€	132.518.000.000
	31 december 2019:	€	144.791.000.000
Resultaat	2019:	€	163.000.000
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening		
Portefeuillehouder	mw. ir. Ing. P.T.C. Koenders		

Programma 5

PZEM NV (voorheen Delta NV)

Doel	Innemen en levering water, gas, elektriciteit en kabel in de aangesloten gemeenten in Zeeland en Noord West-Brabant
Betrokkenen	Alle Zeeuwse gemeenten (+/- 47%), Provincie Zeeland (50%), Provincie Noord-Brabant en enkele West-Brabantse gemeenten. Vestiging Middelburg.
Risico totaal	Verlies inleg aandelenkapitaal
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder
Financieel belang	Gemeente bezit +/- 0,5% van de aandelen van Delta NV die een boekwaarde hebben van € 38.118.
Procedure begroting	Gemeente wordt via diverse informatie op de hoogte gehouden over de gang van zaken bij Delta. Grote investeringen en/of belangrijke strategische wijzigingen worden aan de aandeelhouders voorgelegd.
Ontwikkelingen	De herindeling van Halsteren bij Bergen op Zoom heeft tot gevolg gehad dat de aandelen van de N.V. Delta Nutsbedrijven mee overgingen. Het aandeel van de gemeente in het totale aandelenpakket is gering. De gemeente bezit 84 aandelen. Jaarlijks wordt een dividend ontvangen. De gemeente heeft alleen via de aandeelhoudersvergadering bestuurlijke inbreng. Als gevolg van de lagere prijzen voor elektriciteit en een verplichte afsplitsing van het netwerk bedrijf staan de resultaten bij Delta al geruime tijd onder druk. Om de continuïteit van de onderneming te waarborgen zijn een aantal dochter ondernemingen (afvalverwerker Indaver, deelneming in windmolenpark, consumentak Delta) afgestoten en is het netwerkbedrijf verkocht aan Enduris. Momenteel wordt een nieuwe aandeelhoudersstrategie passend bij de gewijzigde structuur van de onderneming ontwikkeld. Omdat de consumentak is afgestoten en de naam Delta hierbij is meeverkocht is de naam van het bedrijf gewijzigd in PZEM. PZEM zoekt naar een oplossing om de risico's van haar commerciële activiteiten zoveel mogelijk te beperken. Probleem hierbij is het gedeeltelijk bezit (70%) van de kerncentrale in Borsele. PZEM wil af van dit belang maar heeft hiervoor de medewerking van het Rijk nodig. Die is daar tot dusver uiterst terughoudend in. Momenteel loopt een onderzoek hoe PZEM haar belang in het waterbedrijf Evides kan overhevelen naar haar aandeelhouders. Hierbij denkt inmiddels ook het Rijk mee als uitvloeisel van het compensatiepakket voor de Provincie Zeeland voor de misgelopen marinierskazerne.
Eigen Vermogen	1 januari 2019: € 1.281.000.000 31 december 2019: € 1.346.000.000
Vreemd vermogen	1 januari 2019: € 956.000.000 31 december 2019: € 940.000.000
Resultaat	2019: € 19.812.000
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening
Portefeuillehouder	mw. ir. Ing. P.T.C. Koenders (AvA)

Programma 4

Parkeerbeheer Bergen op Zoom BV

Doel	Uitvoering van het gemeentelijk parkeerbeleid op basis van een dienstverleningsovereenkomst.		
Betrokkenen	• Gemeente Bergen op Zoom; • Parkeerbeheer Bergen op Zoom B.V. • Klanten (parkeerders en abonneementhouders)		
Risico totaal	De afspraken over het uitvoeren van het parkeerbeleid zijn vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst. Parkeerbeheer voert het parkeerbeleid conform de dienstverleningsovereenkomst uit. De kosten worden betaald uit de parkeerinkomsten. De gemeente draagt het financiële risico en ontvangt ook de inkomsten. Voor het opvangen van tegenvallers en voor het doen van (grote) investeringen is er een parkeerreserve. Deze reserve is op dit moment toereikend.		
Bestuurlijk belang	Gemeente is enige aandeelhouder.		
Financieel belang	De gemeente betaalt een vergoeding voor de geleverde diensten en ontvangt de inkomsten van Parkeerbeheer BV.		
Procedure begroting	Parkeerbeheer BV stelt een eigen begroting op en verantwoordt elk kwartaal de voortgang.		
Ontwikkelingen	Parkeerbeheer Bergen op Zoom B.V. is opgericht in 2005. De werkzaamheden betreffen onder meer de afgifte van abonnementen, het toezicht op het betaald parkeren, de verwerking van de parkeerinkomsten en het toezicht in gemeentelijke parkeergarages en dergelijke. In 2011 is het gereguleerd parkeergebied uitgebreid.		
Eigen Vermogen	1 januari 2018:	€	- 47.136
	31 december 2018:	€	58.748
Vreemd vermogen	1 januari 2018:	€	1.197.351
	31 december 2018:	€	1.502.471
Resultaat	2018:	€	105.884
Programma	4 Woon- en leefomgeving		
Portefeuillehouder	mw. ir. Ing. P.T.C. Koenders (AvA)		

Programma 3

Zwembad de Schelp en de Melanen BV

Doel	De BV exploiteert 2 zwembaden		
Risico totaal	Gemeente draagt risico omtrent het voortbestaan c.q. het gestort aandelenkapitaal.		
Bestuurlijk belang	Gemeente is enige aandeelhouder.		
Financieel belang	Jaarlijks verstrekt de gemeente een subsidie ad 1.8 miljoen. Gestort aandelenkapitaal van €100.000.		
Ontwikkelingen	In 2001 is ten behoeve van de exploitatie het zwembad verzelfstandigd in de vorm van een BV. De gemeente is enige aandeelhouder met een aandelenpakket van € 100.000,-. Er is geen raad van commissarissen. De gemeente vormt het algemeen bestuur. Gezien het belang van het zwembad voor de gemeente en gezien het sociaal statuut loopt de gemeente een financieel risico indien de resultaten van de b.v. achterblijven bij de verwachtingen. In 2003 is het openluchtbad De Melanen hieraan toegevoegd. Raadsbesluit 29 januari 2004. De gemeente subsidieert jaarlijks met afgerond € 1.8 miljoen. In 2017 zijn de huurovereenkomst en de exploitatieovereenkomst tussen gemeente en de de BV geactualiseerd. Door gedwongen sluiting van zwembad de Schelp in maart 2018 kon gedurende langere tijd geen gebruik worden gemaakt van dit bad. Na een grondige renovatie is de Schelp sinds 2 september weer geopend.		
Eigen Vermogen	1 januari 2018:	€	12.722
	31 december 2018:	€	100.000
Vreemd vermogen	1 januari 2018:	€	680.241
	31 december 2018:	€	581.972
Resultaat	2018:	€	131.887
Programma	3 (Vrijtijds-)Economie, werkgelegenheid en onderwijs		
Portefuillehouder	mw. ir. Ing. P.T.C. Koenders en B. Jacobs MSc		

Programma 4

NV Maatschappij ter bevordering Industrievestiging Bergen op Zoom (NV Aangenaam Bergen op Zoom)

Doel	- Het kopen, verkopen, in erfpacht uitgeven, verhuren of in huurkoop geven van gronden geschikt voor industrievestiging; - Het bouwen, kopen, of huren enerzijds en het verkopen, verhuren of in huurkoop geven anderzijds, van bedrijfsgebouwen; - De promotie van Bergen op Zoom als aantrekkelijke vestigingsplaats; en - Het verrichten van alle met het bovenstaande verband houdende of daarop betrekking hebbende handelingen, alles in de ruimste zin genomen.		
Betrokkenen	Gemeente Bergen op Zoom		
Risico totaal	Verlies aandelenkapitaal (€ 402.750)		
Bestuurlijk belang	De gemeente is in de raad van commissarissen vertegenwoordigd door twee leden van het college van burgemeester en wethouders.		
Financieel belang	Aandelenkapitaal € 402.750.		
Ontwikkelingen	De NV Aangenaam Bergen op Zoom stelt middelen beschikbaar voor het stimuleren van de economie van de gemeente Bergen op Zoom. Dit door in te zetten op de uitvoering citymarketing en het economisch stimuleren van nieuwe initiatieven zowel bij nieuwe of bestaande bedrijven in Bergen op Zoom.		
Eigen Vermogen	1 januari 2018:	€	1.714.643
	31 december 2018:	€	1.664.993
Vreemd vermogen	1 januari 2018:	€	1.405.878
	31 december 2018:	€	2.451.810
Resultaat	2018:	€	- 49.650
Programma	4 Woon- en leefomgeving		
Portefuillehouder	mw. ir. Ing. P.T.C. Koenders		

Programma 5

Enexis Holding N.V. (ontstaan uit Essent NV)

Doel	Beheer energienetwerk		
Betrokkenen	Diverse Nederlandse gemeenten en Provincies. Vestiging 's Hertogenbosch.		
Risico totaal	Verlies inleg aandelenkapitaal.		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder.		
Financieel belang	Het geringe belang in Enexis Holding N.V. kent een boekwaarde van € 1.132 (23.510 aandelen).		
Procedure begroting	Via diverse kanalen, waaronder de aandeelhoudersvergaderingen, wordt de gemeente geïnformeerd over de gang van zaken bij dit bedrijf.		
Ontwikkelingen	Enexis is sinds 2009 afgesplitste netwerkbedrijf van Essent NV. Enexis beheert het energienetwerk in zeven provincies in Noord-, Oost-, en Zuid-Nederland. Zij zorgt ervoor dat gas en elektriciteit van de energieleveranciers veilig bij de klant terecht komen. Enexis is verantwoordelijk voor de aansluiting van ongeveer 2,6 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. Als uitvloeisel van het klimaatakkoord staat Enexis voor grote investeringen in het netwerk. Hiervoor heeft zij haar aandeelhouders gevraagd te participeren in een zogenaamde aandeelhouderslening.		
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€	4.024.000.000
	31 december 2019:	€	4.112.000.000
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€	3.691.000.000
	31 december 2019:	€	4.146.000.000
Resultaat	2019:	€	210.000.000
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening		
Portefeuillehouder	mw. ir. Ing. P.T.C. Koenders		

Programma 5

Vordering op Enexis B.V. (ontstaan uit Essent NV)

Doel	Het vertegenwoordigen van de verkopende aandeelhouders bij het beheer en de uitoefening van rechten en verplichtingen ingevolge de vordering op Enexis Holding NV en de daaraan verbonden back-to-back leningen van de verkopende aandeelhouders.		
Betrokkenen	Diverse Nederlandse gemeenten en Provincies. Vestiging 's Hertogenbosch.		
Risico totaal	Verlies inleg aandelenkapitaal.		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder.		
Financieel belang	Het geringe belang kent een boekwaarde van € 3.14 (314 aandelen).		
Procedure begroting	Via diverse kanalen, waaronder de aandeelhoudersvergaderingen, wordt de gemeente geïnformeerd over de gang van zaken bij dit bedrijf.		
Ontwikkelingen	Ten behoeve van een eenvoudiger coördinatie en beheersbaarheid van de 136 aandeelhouders is er voor gekozen deze vennootschap tijdelijk op te zetten. Vanuit deze vennootschap wordt Enexis BV gefinancierd. De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van aflossing en/of herfinanciering van de vier tranches (3, 5, 7 en 10 jaar) van de leningen. De gemeente Bergen op Zoom heeft een lening aan c.q. vordering op Enexis van € 282.719. Begin 2012 zijn een tweetal leningen door Enexis geherfinancierd hetgeen heeft geleid tot het dalen van deze vordering cq lening. In 2016 is de 3 ^e tranche afgelost. De aflossing van de laatste tranche vindt in 2019 plaats waarna vennootschap zal worden geliquideerd. De vennootschap is op 9 april 2020 ontbonden.		
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€	-/- 2.034
	31 december 2019:	€	0
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€	356.324.180
	31 december 2019:	€	0
Resultaat	2018:	€	-/- 11.200
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening		
Portefeuillehouder	mw. ir. Ing. P.T.C. Koenders		

Programma 5

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (ontstaan uit Essent NV)

Doel	Het beheer en de uitoefening van de rechten en verplichtingen ingevolge de aandelen in EPZ (w.o. de kerncentrale Borssele).	
Betrokkenen	Diverse Nederlandse gemeenten en Provincies. Vestiging 's Hertogenbosch.	
Risico totaal	Verlies inleg aandelenkapitaal.	
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder.	
Financieel belang	Het geringe belang kent een boekwaarde van € 1,00 (23.510 aandelen).	
Procedure begroting	Via diverse kanalen, waaronder de aandeelhoudersvergaderingen, wordt de gemeente geïnformeerd over de gang van zaken bij dit bedrijf.	
Ontwikkelingen	PBE was aanvankelijk opgericht ten behoeven van een bodemprocedure inzake het geschil tussen Delta en RWE over het belang in de kerncentrale te Borssele. Partijen hebben hierover een compromis bereikt. De PBE blijft voorlopig bestaan om zaken af te wikkelen volgende uit de verplichtingen van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale 2009. Liquidatie volgt naar verwachting uiterlijk 2020/2021.	
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€ 1.605.524
	31 december 2019:	€ 1.595
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€ 22.928
	31 december 2019:	€ 0
Resultaat	2018:	€ -/- 14.721
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening	
Portefeuillehouder	mw. ir. Ing. P.T.C. Koenders	

Programma 5

Verkoop Vennootschap B.V. (ontstaan uit Essent NV)

Doel	- Het overnemen van vrijwel alle garanties van de verkopende aandeelhouders aan RWE AG in de verkoopovereenkomst. - Het voeren van eventuele garantieclaim procedures tegen RWE AG. - Het vertegenwoordigen van de verkopende aandeelhouders met betrekking tot het geven van instructies aan de escrow agent waar het fonds wordt aangehouden.	
Betrokkenen	Diverse Nederlandse gemeenten en Provincies. Vestiging 's Hertogenbosch.	
Risico totaal	Verlies inleg aandelenkapitaal.	
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder.	
Financieel belang	Het geringe belang kent een boekwaarde van € 3,14 (314 aandelen).	
Procedure begroting	Via diverse kanalen, waaronder de aandeelhoudersvergaderingen, wordt de gemeente geïnformeerd over de gang van zaken bij dit bedrijf.	
Ontwikkelingen	Ten behoeve van een eenvoudiger coördinatie en beheersbaarheid van de 136 aandeelhouders is er voor gekozen deze vennootschap tijdelijk op te zetten. De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims onder de escrow kunnen worden ingediend en afgewikkeld. In 2015 is een bedrag van € 326,9 mln. vrijgevallen en uitgekeerd. Ook in 2016 volgde nog een uitkering. Deze vennootschap is op 9 april 2020 ontbonden.	
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€ 112.694
	31 december 2019:	€ 5.000
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€ 56.904
	31 december 2019:	€ 0
Resultaat	2018:	€ -/- 38.240
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening	
Portefeuillehouder	mw. ir. Ing. P.T.C. Koenders	

Programma 5

CBL Vennootschap B.V. (ontstaan uit Essent NV)

Doel	• Het vertegenwoordigen van de verkopende aandeelhouders ter dekking van eventuele aansprakelijkheid bij het afkopen van de cross border leases (CBL's). • Het vertegenwoordigen van de verkopende aandeelhouders met betrekking tot het geven van instructies aan de escrow agent waar het fonds.	
Betrokkenen	Diverse Nederlandse gemeenten en Provincies. Vestiging 's Hertogenbosch.	
Risico totaal	Verlies inleg aandelenkapitaal.	
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder.	
Financieel belang	Het geringe belang kent een boekwaarde van € 3,14 (314 aandelen).	
Procedure begroting	Via diverse kanalen, waaronder de aandeelhoudersvergaderingen, wordt de gemeente geïnformeerd over de gang van zaken bij dit bedrijf.	
Ontwikkelingen	Ten behoeve van een eenvoudiger coördinatie en beheersbaarheid van de 136 aandeelhouders is er voor gekozen deze vennootschap tijdelijk op te zetten. De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims onder de escrow kunnen worden ingediend en afgewikkeld. Deze vennootschap is op 9 april 2020 ontbonden.	
Onderstaande bedragen zijn uitgedrukt in \$.		
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	\$ 137.536
	31 december 2019:	\$ 90.000
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	\$ 21.460
	31 december 2019:	\$ 0
Resultaat	2018:	\$ -/- 9.243
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening	
Portefeuillehouder	mw. ir. Ing. P.T.C. Koenders	

Programma 5

Claim Staat Vennootschap B.V.

Doel	Het vertegenwoordigen van de verkopende aandeelhouders bij het beheer en de uitoefening van de rechten en verplichtingen van een eventuele vergoeding (ingevolge de procedure tegen de Staat der Nederlanden) aan de verkopende aandeelhoudersschade als gevolg van de splitsingwetgeving tussen het productie leveringsbedrijf en het netwerkbedrijf.	
Betrokkenen	Diverse Nederlandse gemeenten en Provincies. Vestiging 's Hertogenbosch.	
Risico totaal	Verlies inleg aandelenkapitaal.	
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder.	
Financieel belang	Het geringe belang kent een boekwaarde van € 3,14 (314 aandelen).	
Procedure begroting	Via diverse kanalen, waaronder de aandeelhoudersvergaderingen, wordt de gemeente geïnformeerd over de gang van zaken bij dit bedrijf.	
Ontwikkelingen	In tegenstelling tot eerder voorzien kan deze vennootschap nog niet geliquideerd worden doordat de koper van Attero, Waterland, in 2015 een claim heeft weggelegd. Hierover is in 2016 een akkoord bereikt. In 2020 is akkoord bereikt over resterende claims. Naar verwachting wordt deze vennootschap in 2020/2021 geliquideerd in afwachting van een resterend geschil met de belastingdienst.	
Eigen Vermogen	1 januari 2019:	€ 745.990
	31 december 2019:	€ 451.905
Vreemd vermogen	1 januari 2019:	€ 44.765
	31 december 2019:	€ 83.583
Resultaat	2018:	€ -/- 120.804
Programma	5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening	
Portefeuillehouder	mw. ir. Ing. P.T.C. Koenders	

Kaderstellende documenten voor dit programma

Beleidsnota

Verbonden Partijen: zes kaderstellende spelregels 2015

Vastgesteld

Paragraaf 4.6

Grondbeleid

Visie op het grondbeleid

Het grondbeleid is onderdeel van programma 3 'Fysiek Domein'. Het grondbeleid is een instrument dat als doel heeft om de gemeente Bergen op Zoom een goede plek te laten zijn om te wonen, te werken en te recreëren. Daarbij heeft het grondbeleid invloed op diverse beleidsvelden zoals ruimtelijke ordening en wonen, verkeer en vervoer, cultuur, toerisme, sport en economische zaken.

Verder heeft het grondbeleid een grote invloed op de financiële positie van de gemeente, ook in relatie tot reducering van de schuldenlast, en op het risicomanagement. Immers met de investeringen in woningbouwlocaties en bedrijventerreinen is veel geld gemoeid. Daarnaast zijn doorlooptijden mede afhankelijk van steeds complexer en uitgebreider wordende regelgeving en jurisprudentie, onder andere vanuit PAS en PFAS. Bovendien monitoren we zo goed mogelijk de effecten vanuit COVID-19 ten aanzien van de effecten op en de resultaten van de grondexploitaties. Indien er effecten gaan optreden zullen deze invloed hebben op de in deze paragraaf opgenomen cijfers.

De woningbouwplannen concentreren zich met name op de afronding van de grote plannen binnen Scheldevesting en Markiezzaten. Wat betreft de woningbouwplannen voor de korte termijn merken we dat de markt dit goed oppakt. De afgelopen periode is de markt uitgedaagd om met mooie en duurzame ontwikkelplannen te komen. Dit is gelukt, zowel kwalitatief als financieel. De komende jaren wordt dit zichtbaar in onze gemeente. Een en ander hangt nauw samen met de binnenstedelijke transformaties en overige ontwikkelingen. Door middel van een strakke sturing op de woningbouwprogrammering wordt een evenwichtige verdeling tussen de stad, de omliggende dorpen en de uitleglocaties voorzien.

Voor de lange termijn is onderzocht hoe de beschikbare strategische grondposities, met een boekwaarde van € 30

miljoen, ingezet kunnen worden voor de duurzame woningbouwontwikkeling binnen onze gemeente. Besluitvorming heeft in november 2019 plaatsgevonden waarbij tot een fasering van in exploitatie te nemen grondexploitaties is besloten. Meander 2 wordt daarbij als eerste van deze grondexploitaties in exploitatie genomen vanaf 2020, de overige grondposities volgen later in de tijd en zullen in de komende jaren met afzonderlijke voorstellen aan de raad worden voorgelegd.

Voor wat betreft de bedrijventerreinen zijn er binnen het grondbedrijf, met uitzondering van Oude Molen, nauwelijks meer kavels beschikbaar voor bedrijventerreinen. Daarom wordt naarstig gezocht naar ruimte voor bedrijventerreinen om de economische ontwikkeling voor de komende jaren verder vorm te kunnen geven binnen de context van de kwaliteit en kwantiteit van vraag en aanbod, de lokale economische structuur en ambities, en rekening houdend met regionale prognose en een nadere lokale verdieping. Dit vraagt mogelijk een mix van actief- en faciliterend grondbeleid waarmee het ondernemerschap en de werkgelegenheid binnen de gemeente duurzaam wordt gestimuleerd.

Kaderstellende documenten voor deze paragraaf

Beleidsnota	Vastgesteld
Meerjarenprogramma Grondbedrijf	2020
Nota Grondbeleid (evaluatie en bijstelling eind 2020)	2017
Structuurvisie 2030	2011
Beleidsplan Wonen 2014 – 2018	2014
Nota integraal bedrijventerreinenbeleid	2013
Grondprijzenbrief 2020	2020
Nota Kostenverhaal	2019

Kerncijfers van de paragraaf Grondbeleid - prognose

	2021	2022	2023	2024
Uitgifte gronden woningbouw in m ²	25.900	25.600	16.100	17.400
Uitgifte gronden bedrijven- en industrieterreinen in m ²	24.900	45.800	11.900	0

Wijze waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd

Goed en adequaat grondbeleid vraagt flexibiliteit. Flexibiliteit om ontwikkelingen over te laten aan de markt als die de mogelijkheden ziet en wil benutten of om ontwikkelingen zelf uit te voeren als dit vanuit gemeentelijk beleid gevraagd wordt. Om dit mogelijk te maken kiest de gemeente Bergen op Zoom de rol per project, maatwerk dus. Deze gemengde vorm van grondbeleid wordt ook wel situationeel grondbeleid genoemd.

Als actief grondbeleid gevraagd wordt en we als gemeente dus risicodragend gronden ontwikkelen voor verkoop doen we dat op basis van een haalbaarheidsonderzoek. Na de start en het eventueel verwerven van gronden geven we deze gronden uit in concurrentie, om zo de meest optimale ontwikkeling mogelijk te kunnen maken.

Bij initiatieven vanuit de markt toetsen we deze aan de ruimtelijke, programmatische en financiële kaders. Bij een positieve beoordeling wordt het vervolg ingezet en wordt een anterieure overeenkomst opgesteld. In deze overeenkomst wordt het financiële kostenverhaal geregeld waarvoor de Nota Kostenverhaal is vastgesteld.

In alle projecten kunnen zich onvoorziene zaken voordoen, bij actief grondbeleid zijn de risico's over het algemeen groter dan bij faciliterend grondbeleid. Voor beide vormen geldt dat we inzetten op risicomanagement. Afhankelijk van de omvang en impact van de risico's worden relevante beheersmaatregelen getroffen.

Op verschillende wijzen wordt verantwoording afgelegd over het grondbeleid aan de raad. Onder andere via deze paragraaf in de jaarrekening en in de begroting. Ook wordt het Verslag Bouwgrondexploitaties opgesteld. Hierin wordt de voortgang van de portefeuille van het grondbedrijf opgenomen en projectspecifieke informatie van alle grondexploitaties. Tot slot wordt over de grootste projecten twee maal per jaar een Bestuurlijke Voortgangsrapportage gemaakt. Kortom een transparante verantwoording over de uitvoering van het grondbeleid

In de Nota Grondbeleid is bovendien uitvoeriger omschreven hoe de gemeente het grondbeleid uitvoert.

Actuele prognose van de resultaten en winstneming

Hieronder wordt een actuele prognose getoond van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitaties op eindwaarde.

Geopende grondexploitaties eindwaarde (op basis van MPG Jaarrekening 2019)

	Geraamde onttrekking aan voorziening (-) / winstneming (+)							
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
ScheldeVesting								
Havenplein en Dijk			-9.575					
Nieuwe Vesting Zuid Oost					-20.503			
Nieuwe Vesting Zuid West			-28.074					
Markiezzaten								
Wal 1	457							
Meander 2								49
Terpen 1				1.708				
Klaverwei/Brug	103							
Overige grondexploitaties								
Groene Gordijn					1.539			
Stationsgebied					650			
Oude Molen		2.729						
Wouwseweg		-3.223						

Uit het verleden bestaan verliesgevende grondexploitaties waarvoor een voorziening is getroffen. Naast deze verliesgevende grondexploitaties zijn er grondexploitaties waarvoor in de toekomst positieve resultaten verwacht worden. Totaal is dit de geraamde winstneming (verdiencapaciteit) van de grondexploitaties op eindwaarde en bedraagt naar verwachting totaal € 7,2 mln.

Eventuele (eerdere) tussentijdse winstnemingen op basis van gerealiseerde en nog te verwachten kosten en opbrengsten worden bij de jaarrekeningen bepaald en financieel verwerkt.

Jaarkredieten 2021

Zoals gebruikelijk worden jaarlijks bij de begroting jaarkredieten voor de grondexploitaties vastgesteld. Deze jaarkredieten zijn gebaseerd op het vastgestelde Verslag Bouwgrondexploitaties 2019, waarin de herzieningen voor 2021 en verder zijn opgenomen. Om de jaarkredieten inzichtelijk te maken zijn deze separaat opgenomen in de paragraaf grondbeleid. De jaarkredieten 2021 (kosten inclusief de financieringslasten) zijn:

Grondexploitatie x € 1.000	Begroting 2021
Scheldevesting (totaal)	5.326
Havenplein en Dijk	1.808
Nieuwe Vesting Zuid Oost	1.366
Nieuwe Vesting Zuid West	2.152
Markiezaten (totaal)	1.660
Meander 2	809
Wal 1	42
Terpen 1	96
Klaverwei / Brug	713
Overige (totaal)	1.587
Groene Gordijn	236
Stationsgebied (bedrijvigheid)	334
Oude Molen (bedrijvigheid)	381
Wouwseweg (bedrijvigheid)	636
Totaal generaal	8.573

Risico's

Gebiedsontwikkeling door het grondbedrijf gaat samen met het nemen van risico's. Voor de risico's is een blokkering gelegd op het weerstandsvermogen van de gemeente Bergen op Zoom. Deze wordt berekend op basis van de IFLO-plus methode. Dit betekent dat een kwantificering van de risico's wordt aangehouden en een kans van optreden van 50% over een financiële impact van 10% van de nog te realiseren opbrengsten + 5% van de nog te realiseren kosten + 10% van de boekwaarde minus de eventuele verliesvoorziening.

Dat betekent dat de blokkering per 1 januari 2021 uiteindelijk € 4,8 mln. dient te zijn.

Meerjarig bedraagt de risicoblokkering, met de huidige grondexploitaties, als volgt:

Jaar	2021	2022	2023	2024
Hoogte risico-blokkering	€ 4,8 mln.	€ 2,8 mln.	€ 1,4 mln.	€ 1,1 mln.

Als er de komende jaren nieuwe grondexploitaties worden geopend, heeft dit vanzelfsprekend ook effect op de hoogte van het risicoprofiel.

Bedrijfsvoering

In deze paragraaf bedrijfsvoering zijn de volgende aspecten uitgewerkt:

1. Organisatieontwikkeling
2. Dienstverlening
3. Communicatie
4. HRM
5. Financiën
6. Informatisering en automatisering
7. Inkoop- en contractmanagement
8. Facilitaire diensten

1. Organisatieontwikkeling

De organisatieontwikkeling, zoals gestart in 2018 wordt voor een belangrijk deel vorm gegeven in de transformatieplannen van de drie aandachtsgebieden (sociaal, fysiek en bedrijfsvoering). Na het aanscherpen van de plannen als gevolg van het Focusakkoord, zijn de nieuwe plannen in het laatste kwartaal van 2020 definitief vastgesteld.

Er zijn vier ontwikkelsporen geformuleerd die vanaf medio 2019 leidend zijn bij de verdere organisatieontwikkeling en die op basis van het focusakkoord in stand blijven.

Dat zijn:

- a) denken en werken vanuit de klant
- b) vooruitgang voor en door mensen (kwaliteit eigen personeel belangrijke succesfactor)
- c) procesgericht werken
- d) werken met verbindende en sturende data.

Deze ontwikkelsporen worden in de drie grote transformaties (sociaal, fysiek en bedrijfsvoering) de komende jaren toegepast en benut. De voortgang wordt periodiek gemonitord via voortgangsrapportages van de transformaties.

2. Dienstverlening

In 2020 is gewerkt aan een visie op dienstverlening waarin belangrijke uitgangspunten zoals modern en innovatief zijn opgenomen. Kwalitatief hoogstaand, first-time right, korte doorlooptijden zijn belangrijke speerpunten. Een doorgroei van onze digitale dienstverlening zoals in de banken-sector is de ambitie. Dit betekent dat enkelvoudige product- en dienstverlening waar mogelijk digitaal wordt afgehandeld. Hiervoor is een forse ontwikkeling nodig in verdergaande digitalisering

en automatisering. De ambities in dienstverlening zijn niet voor niets een belangrijke reden voor uittreding uit de GR ICT-WBW.

In 2021 voeren we een heroriëntatie op de verschillende metingen voor klanttevredenheid uit op basis waarvan we een plan van aanpak maken gericht op het bereiken van het doel voor de daaropvolgende jaren (5% stijging van de klanttevredenheid, zoals benoemd in het Focusakkoord).

3. Communicatie

Vooral de eerste twee bestuursopdrachten vanuit het Focusakkoord zijn doorspekt van communicatie. De cultuur tussen raad, college en organisatie is voor een belangrijk deel communicatie en het verbeteren van de kwaliteit van de organisatie in bestuursopdracht 2 raakt ook sterk aan communicatie. De uitwerking van bestuursopdracht 3 levert ongetwijfeld veel communicatie op. Dat vraagt voor 2021 en volgende jaren veel communicatie-uitvoering. 2021 staat echter ook in het teken van de invoering en uitvoering van de strategische communicatieaanpak die eind 2020 wordt opgesteld. Daarmee ontwikkelt communicatie zich steeds meer van belangrijk uitvoeringsinstrument naar strategisch beleidsniveau.

4. HRM

Het HR-beleid schept de randvoorwaarden om onze medewerkers optimaal te laten bijdragen aan de doelstellingen van de gemeente. Alles is daarbij gericht op een sobere en doelmatige organisatie. Belangrijk speerpunt is cultuurontwikkeling binnen onze organisatie in de vier ontwikkelsporen zoals bij organisatie-ontwikkeling genoemd. Cultuurontwikkeling staat in nauwe verbinding met de bemensing in de organisatie. Juist omdat hier een forse opgave ligt, is gekozen voor duaal management en ligt een belangrijk deel van de veranderkundige taak, de juiste mens op de juiste plek en een zo efficiënt mogelijk inzet van mensen (kostenbesparing) bij de HR-managers. Eerste successen hierin zijn behaald door beheersing van de P-lasten. Ondersteund door de vakgroep HR wordt gewerkt aan een modern en strategisch HR-beleid en aantrekkelijk werkgeverschap. Hierbij hoort een positieve arbeidsmarktpositionering en profilering.

De organisatie van het werk is door COVID 19 drastisch aan het veranderen. Nog meer moeten we de afweging maken waar en hoe we de schaarse capaciteit willen inzetten. Kan het slimmer en wordt het intensiever thuiswerken een vast gegeven? Dit heeft effecten op bijvoorbeeld de huisvesting van onze medewerkers, de verdere digitalisering en de herziening van werkprocessen met de methodiek van Lean Six Sigma.

Personeelsplanning en duurzame inzetbaarheid

Door de voorziene wijzigingen uit het focusakkoord wordt de komende jaren stevig ingezet op de duurzame inzetbaarheid van alle medewerkers. Er is in de tweede helft van 2020 gestart met een Personeelsschouw en een actualisering van de Personeelsplanning.

Bij de duurzame inzetbaarheid hebben werkgever en werknemer hierin een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Uitgangspunt daarbij is de juiste persoon op de juiste plaats op het juiste moment. Jaarlijks wordt een strategisch opleidingsplan opgesteld. Loopbaanadvies en -mobiliteit worden gefaciliteerd. Vroegtijdig anticiperen we op vacatures die ontstaan door pensionering. We dringen verzuim actief terug met een breed plan van aanpak. We peilen de behoeften en de vitaliteit van onze medewerkers. En we spreken medewerkers aan op toegevoegde waarde en effectiviteit en inhuur wordt zoveel als mogelijk teruggedrongen.

Metten is weten.

HR-analytics wordt steeds belangrijker. Op basis van de ken- en stuurgetallen wordt de HR-agenda jaarlijks geactualiseerd. Vanaf 2020 zijn er drie HR-dashboards beschikbaar. De benchmark met 'Vensters voor bedrijfsvoering' wordt tweejaarlijks uitgevoerd.

De beleidsindicatoren inzake bedrijfsvoering (formatie, bezetting, inhuur, overhead en apparaatskosten) worden sinds 2017 standaard opgenomen in de beleidsdocumenten. Jaarlijks neemt de gemeente deel aan de Personeelsmonitor van de VNG. Dit biedt de mogelijkheid om onze cijfers af te zetten tegen de landelijke relevante HR-kengetallen.

CAO

Bij het opstellen van deze begroting is nog niets bekend over de inhoud van de nieuwe CAO per 1-1-2021. In het beleidskader 2021-2024 is aangegeven dat voor de salarissen 2021 gerekend zal worden met 3,1% stijging ten opzichte van 2020. Dit is een raming voor zowel de CAO-afspraken als voor de premieverhogingen ABP.

Personeels- en Salarisadministratie (PSA)

De basistaken van HR worden uitgevoerd met het personeels- en salarissysteem. De onderliggende werkprocessen zijn conform wetgeving en worden onderhouden en waar mogelijk verbeterd.

5. Financiën

De financiële bedrijfsvoering (financieel beleid en financieel beheer) is de basis voor de gemeentelijke Planning & Controlcyclus. Wij bouwen voortdurend aan een cyclus die raad, college en management in staat stelt om de juiste beslissingen te nemen.

Digitalisering Planning & Control-producten: de programma-begroting en de jaarstukken zijn afgelopen jaren inhoudelijk doorontwikkeld en zo goed mogelijk toegankelijk. Afhankelijk van de keuze die gemaakt wordt over de aanschaf van een P&C-systeem wordt een eerste stap gemaakt naar digitalisering van P&C-documenten. De papieren versie zal na de implementatie van het P&C-systeem qua lay-out worden versoerd. De informatiewaarde blijft minimaal op hetzelfde niveau. De inzet zal erop zijn gericht om begroting en jaarstukken digitaal te ontsluiten. Aanvullende en achterliggende informatie kan dan stapsgewijs in de komende jaren worden toegevoegd.

Beheersing: In 2021 staat de ontwikkeling van de financiële administratie met name in het licht van de conversie naar een nieuw financieel systeem. Dit biedt mogelijkheden om informatie beter te beveiligen en processen verder te automatiseren. We zetten daarnaast in op meer ondersteuning van budgethouders en -beheerders om financiële ontwikkelingen eerder te signaleren en beter te duiden op basis van inhoudelijke prestaties.

Control en audits: In het sturingsconcept van de nieuwe organisatie is de interne beheersing duidelijk gedefinieerd op basis van drie lijnen: 1^e lijn (kwaliteits)controle binnen processen, 2^e lijn toetsing door de vakinhoudelijke adviseurs en de 3^e lijn de onafhankelijke auditing en controlfunctie. De auditing die is gericht op de financiële rechtmatigheid binnen processen voegen we samen met de auditing die op het gebied van informatieveiligheid op veelal dezelfde processen plaatsvindt. Daarmee kunnen we de bewaking van de opvolging van de aanbevelingen van de accountant en o.a. Ensia-audits verder verbeteren met het oog op de beoogde invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. De geplande invoeringsdatum was met de jaarstukken 2021, maar er zijn berichten dat de invoering met één jaar wordt doorgeschoven.

Voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is een plan van aanpak opgesteld.

6. Informatisering en Automatisering

Landelijk ontwikkelingen ICT en (digitale) dienstverlening

Als gemeente volgen we de landelijke (technologische) ontwikkelingen die onder andere komen vanuit de rijksoverheid en de VNG (programma VNG realisatie). In 2021 onderzoeken wij wat de consequenties zijn voor onze gemeente op het gebied van ICT en (digitale) dienstverlening vanuit de wet digitale overheid, de wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer, de wet Open overheid, de Europese verordening Single Digital Gateway en de Archiefwet. Deze wetten komen naar verwachting tot definitieve besluitvorming in 2021.

Nieuwe leverancier ICT-infrastructuur

Op 23 juni 2020 is het besluit genomen om als gemeente uit te treden uit de gemeenschappelijke regeling ICT samenwerking West-Brabant-West. De overgang van de GR ICT WBW naar een commerciële partij zal in 2021 veel van de beschikbare capaciteit van I&P vergen. De volledige ict-infrastructuur van de totale gemeente moet overgezet worden. Gezien de grootte van het project en het belang ervan voor onze gemeentelijke dienstverlening, worden daarnaast alleen nog wettelijke wijzigingen op het gebied van informatiemanagement opgepakt. Om goed regie te kunnen voeren op de nieuwe commerciële partij, die als dienst een ict-infrastructuur gaat leveren, brengen wij in 2021 onze regieorganisatie en het functioneel en applicatiebeheer op orde.

Integraal dashboard en PDCA cyclus voor het management

In 2021 wordt een integraal dashboard en een verfijnde planning & control-cyclus ontwikkeld voor de HR-, resultaat-, concernmanagers en directie. In de tweede helft van 2021 worden periodiek managementgesprekken gehouden om de resultaten van de clusters en aandachtsgebieden te bespreken. Het integrale dashboard ondersteunt deze gesprekken met clusterspecifieke en concernbrede indicatoren. Het dashboard gaat aan het einde van het tweede kwartaal live, maar fungeert als groeimodel.

Informatiebeheer

In 2021 wordt procesgericht werken verder vormgegeven binnen de organisatie, krijgt de ingezette ontwikkeling van het team Informatiebeheer meer vorm en wordt een toekomstvisie voor informatisering op het gebied van Informatiebeheer in de gemeente uitgewerkt. Deze ontwikkelingen maken onderdeel uit van het op orde brengen van de basis en zorgen voor een efficiency- en kwaliteitsverbetering.

7. Vakgroep Aanbesteden & Contractmanagement

De Vakgroep Aanbesteden en Contractmanagement staat in 2021 klaar voor de organisatie en bestuur. De focus ligt op het borgen van de nieuwe en doorontwikkelde processen uit 2020. In 2020 is geïnvesteerd in o.a. de inkoopstartmelding, contractmanagement, Inkoop & Aanbestedingsbeleid, spend analyse en nieuwe modeldocumenten. De voorgenoemde inspanningen zijn gericht op het verkrijgen van meer grip, inzicht en efficiëntie in processen. We volgen de nieuwe processen nauwgezet en voorzien, daar waar nodig, in aanpassingen. De nieuwe processen zijn een middel om steeds meer in control te komen.

• **Contractbeheer en contractmanagement**

De inventarisatie van alle inkoopcontracten is zo goed als afgerond. 2021 zal in het teken staan van het actueel houden van het contractbeheersysteem, en trainen/aansturen van contractmanagers en contractbeheerders met als doel meer grip verkrijgen op onze uitgaven, optimale uitnutting van contracten en verdere professionalisering van de (interne)klant-leveranciersrelaties. Contracteigenaren (budgethouders) worden jaarlijks bijgepraat over de uitgaven middels de spend analyse waarbij gelet wordt op o.a. nieuwe contracten en rechtmatig inkopen.

• **Aanbestedingskalender**

We stellen voor 2021 een aanbestedingskalender op. Hierin worden de aanbestedingen opgenomen die vanuit de organisatie bij de Vakgroep Aanbesteden & Contractmanagement gemeld zijn en voortkomen uit aflopende contracten en geplande projecten.

• **Inkoop startmelding**

In 2020 is de inkoopstartmelding geïmplementeerd. In 2021 worden inkooptrajecten met een startmelding aangekondigd bij de Vakgroep Aanbesteden en Contractmanagement. Door de vroegtijdige signalering kunnen collega's in de organisatie beter en tijdig geadviseerd worden. Daarnaast kan versplinterde inkoop gebundeld worden en waar mogelijk naar bestaande raamovereenkomsten geleid worden. In 2021 wordt dit proces geborgd, ontstaan inzichten en ontstaat vroegtijdige grip op de voorgenomen inkopen, zodat inkopen rechtmatig plaatsvinden.

• **Accountgerichte/ domeingerichte advisering**

De adviseurs Aanbesteden en adviseurs Contractmanagement werken verder aan integratie / de relatie met clusters en creëren een toepasbare kennis van het betreffende domein, welke van pas komt tijdens aanbestedingen

en het uitbrengen van inkoopadviezen. We ondersteunen collega's met nieuwe, vereenvoudigde modeldocumenten middels training en delen best-practices.

- **Algemene inkoopvoorwaarden:**

In het vierde kwartaal van 2020 wordt een start gemaakt met de review en update van de Algemene Inkoopvoorwaarden voor levering en diensten gemeente Bergen op Zoom. Deze dateren van 2013 en dienen geactualiseerd te worden.

8. Facilitaire diensten

Een efficiënte bedrijfsvoering vraagt om herkenbare, professionele en servicegerichte facilitaire dienstverlening. Deze dienstverlening is flexibel, toegankelijk en op maat, waarbij goede kwaliteit en realistische kosten met elkaar in evenwicht zijn. Facilitaire dienstverlening zorgt ervoor dat gemeentelijke gebouwen, faciliteiten op orde zijn. Naast het zorgdragen voor de 'dagelijkse facilitaire dienstverlening' richt Facilitair zich in 2021 specifiek op:

Huisvestingsconcept 2021

De organisatie van het werk is door COVID 19 drastisch aan het veranderen. Nog meer moeten we de afweging maken waar en hoe we de schaarse capaciteit willen inzetten. Kan het slimmer en wordt het intensiever thuiswerken een vast gegeven? Dit heeft effecten op bijvoorbeeld de huisvesting van onze medewerkers, de verdere digitalisering en de herziening van werkprocessen met de methodiek van Lean Six Sigma.

Een nieuw te vormen projectgroep werkt een huisvestingsconcept uit gebaseerd op 4 pijlers en levert dit uiterlijk 31 december 2020 op:

- Huisvesting bestuur
- Inrichting baliefuncties (dienstverlening)
- Meet en Seat plek voor medewerkers (huisvesting organisatie)
- Digitalisering i.r.t. thuiswerken (dienstverlening)

Uitgangspunten hierbij zijn dat we hierbij rekening houden met

- De bezuinigingsopgave vanuit het focusakkoord
- de ervaring die is opgedaan met thuiswerken tijdens de coronacrisis
- het reduceren van het aantal panden dat we als ambtelijke organisatie in gebruik hebben.

Een effectieve en efficiënte facilitaire ondersteuning van de organisatie

In 2021 wordt een facilitair beleidsplan opgesteld, met daarin onder andere een toekomstvisie op de facilitaire voorzieningen in de komende jaren. Daarnaast wordt in dit plan aangegeven hoe duurzaamheid past in de facilitaire dienstverlening en in de huisvesting.

Kaderstellende documenten voor het programma

Beleidsnota

	Vastgesteld
Organisatievisie	2019
ARBO-beleidsplan	2018
Communicatiebeleid/Factor C	2013
Communicatievisie	2018
Financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet	2017
Financiële verordening ex artikel 213 Gemeentewet (Controleverordening)	2015
Nota Investeren en Afschrijven	2018
Nota Reserves en Voorzieningen	2020
Inkoop- en aanbestedingsbeleid	2019
Beleids- en investeringsplan; Processen en Informatie	2015-2018
Visie op samenwerken	2016
Risicomanagement	2013
Nota gemeentelijk Vastgoed	2012

Uitvoeringsplan 2021 -2024

In het Focusakkoord is de doelstelling m.b.t. de schuldenlast onveranderd, nl een schuldquote van 90% in 2026. Een van de maatregelen die daarvoor is genomen, is de invoering van de moederkredieten in 2019. In het Focusakkoord is aangegeven dat het systeem van moederkredieten gehandhaafd blijft. Ook wij onderschrijven dat het systeem van de moederkredieten goed werkt. Jaarlijks vindt een goede afweging plaats van de beperkte beschikbare middelen en door de kredieten op een later tijdstip beschikbaar te stellen blijven er minder kredieten langdurig open staan. Dit heeft als voordeel dat de kapitaallasten steeds beter begroot kunnen worden.

Hierbij willen wij wel een drietal aanpassingen op het systeem voorstellen. Het uitgangspunt blijft hetzelfde: In de begroting wordt het uitvoeringsplan voor de komende vier jaar opgenomen, waarin de afzonderlijke investeringen in zijn opgenomen. De raad stelt van het uitvoeringsplan het eerste jaar vast en neemt kennis van de overige drie jaren. Gedurende het jaar mag het college conform het uitvoeringsplan de kredieten beschikbaar stellen. De raad formaliseert bij het 1^e en 2^e concernbericht dan de beschikbaar gestelde kredieten. Dit betreft een administratieve handeling en is niet een nieuw heroverwegings moment voor het al dan niet beschikbaar stellen van de kredieten.

De aanpassingen betreffen:

Onderwijshuisvesting

De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht voor nieuwbouw van de basisscholen. Voor het voortgezet onderwijs is dit doorgedecentraliseerd en wordt jaarlijks een bedrag aan deze schoolbesturen overgemaakt.

De doelstelling is om ook voor het basis- en speciaal onderwijs te komen tot een doordecentralisatie. Een tussenstap daar naar toe is het vaststellen van een beleidsrijk integraal huisvestingsplan (IHP). Voor het einde van 2020 zal het beleidsrijk IHP ter besluitvorming aan de raad worden aangeboden. Totdat het beleidsrijk IHP is vastgesteld, geldt nog het beleidsarm IHP. In het beleidsarm IHP zijn de investeringsbedragen veel hoger dan in het beleidsrijk IHP (€ 18 miljoen versus € 12 miljoen t/m 2024).

De wettelijk verplichte investeringsbedragen voor onderwijs-huisvesting zijn, zowel bij het beleidsarm als beleidsrijk IHP, dermate hoog dat zij eigenlijk niet passen binnen het systeem van de moederkredieten. Bij het beleidsarm IHP is de investeringsomvang voor de komende vier jaar gemiddeld € 4,5

miljoen per jaar en het moederkrediet vastgoed bedraagt € 2,75 miljoen per jaar.

Het uitgangspunt bij de invoering van de moederkredieten was niet meer investeren dan afschrijven. De afschrijvingen voor het basis- en speciaal onderwijs bedragen voor 2021 € 608.800.

Aanpassing:

- Omdat de zorgplicht voor de huisvesting van het basis- en speciaal onderwijs een wettelijke verplichting is en we willen komen tot een doordecentralisatie stellen wij voor om de kredieten voor onderwijshuisvesting niet meer op te nemen in het uitvoeringsplan maar een afzonderlijk bedrag voor onderwijshuisvesting op te nemen. Voor dit verzamelkrediet onderwijshuisvesting gelden dezelfde spelregels als voor de moederkredieten. Het college stelt ze gedurende het jaar definitief beschikbaar en de raad formaliseert het bij 1^e of 2^e concernbericht.
- Wanneer de onderwijskredieten niet meer in de moederkredieten opgenomen worden, kan het totaal van de moederkredieten met € 1 miljoen worden verlaagd tot € 7,5 miljoen. Dit bedrag is gebaseerd op het bedrag voor onderwijshuisvesting dat was opgenomen in het uitvoeringsplan 2020 en 2021 (€ 1,3 en € 1 miljoen) en het bedrag van de afschrijving in 2021 (€ 608.800). Vanwege het verlagen van het totaal van de moederkredieten tot € 7,5 miljoen stellen wij voor om de onderverdeling aan te passen. Het voorstel is om € 1 miljoen voor bedrijfsvoering op te nemen, € 2 miljoen voor vastgoed en € 4,5 miljoen voor de openbare ruimte.

Riolering

Tot op heden stelt de raad bij de begroting het verzamelkrediet voor riolering beschikbaar.

Wij stellen voor om vanaf het begrotingsjaar 2021 een apart onderdeel binnen de moederkredieten te maken voor riolering en de spelregels voor de moederkredieten ook voor riolering te laten gelden met uitzondering van het uitgangspunt niet meer investeren dan afschrijven. Het verzamelkrediet voor riolering bedraagt de komende jaren € 6,3 miljoen per jaar. Omdat riolering een gesloten systeem is, zal compensatie van het investeringsbedrag tussen riolering en de andere onderdelen (bedrijfsvoering, vastgoed en openbare ruimte) niet toegestaan zijn.

Door ook de riolering op te nemen binnen de moederkredieten zal er meer inzicht ontstaan in het totaal van de kosten dat met de reconstructie van een weg gemoeid is. Vaak is dit een samenstel van kosten voor o.a. wegen, riolering, openbare verlichting en openbaar groen.

Overprogrammering

In het verleden is geregeld gebleken dat een krediet later wordt aanbesteed door interne en externe factoren. Externe factoren zijn o.a. de inspraak van burgers waardoor de voorbereiding vertraging oploopt of afstemming met externe partners. Intern kan vertraging in de voorbereiding o.a. ontstaan door capaciteitsgebrek of bestuurlijke besluitvorming.

Bij de Begroting 2019-2022 en de Begroting 2020-2023 was het uitvoeringsplan € 8,5 miljoen per jaar.

Om de kwaliteit van de openbare ruimte en ons vastgoed op peil te houden is het voor de langere termijn noodzakelijk dat het investeringsvolume minimaal gelijk is aan de afschrijving. Tot op heden was er nog een werkvoorraad vanuit de

kredieten van voor 2019 die nog openstonden. Deze kredieten worden naar verwachting in 2021 voor het grootste gedeelte afgesloten. Dan is de werkvoorraad alleen de kredieten die vanuit de moederkredieten beschikbaar zijn gesteld. Om deze werkvoorraad op peil te houden, stellen wij voor om een overprogrammering op te nemen in het uitvoeringsplan, zodat bij vertraging in de uitvoering van een project een ander project wat al wel in de voorbereiding is genomen snel opgepakt kan worden.

Natuurlijk zal het college er voor waken dat er in een jaar niet meer dan € 7,5 miljoen wordt geïnvesteerd. De raad zal in het 1^e en 2^e concernbericht over de voortgang worden geïnformeerd.

Uitvoeringsplan 2021 – 2024

Hieronder het Uitvoeringsplan voor 2021 -2024. Hierin zijn de voorstellen zoals hierboven aangegeven al verwerkt.

Daarnaast stellen wij aan u voor om de niet benutte ruimte binnen de moederkredieten uit 2020 door te schuiven naar 2021.

Uitvoeringsplan 2021 - 2024

TOTAAL	2021	2022	2023	2024
Beschikbaar gesteld in 2019 voor toekomstige jaren				
Bedrijfsvoering/-middelen	0			
Vastgoed	0			
Openbare Ruimte	604.300	615.400	476.200	0
<i>Subtotaal</i>	<i>604.300</i>	<i>615.400</i>	<i>476.200</i>	<i>0</i>
Uitvoeringplan 2021-2024 (concept)				
Bedrijfsvoering/-middelen	1.197.500	1.886.500	1.616.500	1.401.100
Vastgoed	2.370.000	2.531.000	1.062.000	2.616.500
Openbare Ruimte	7.688.700	5.468.350	3.845.900	3.656.100
Totaal	11.860.500	10.501.250	7.000.600	7.673.700
Moederkredieten	7.500.000	7.500.000	7.500.000	7.500.000
Overschrijding	-4.360.500	-3.001.250	499.400	-173.700
Ruimte moederkredieten 2020	4.060.800			
Bijstelling overschrijding	-299.700	-3.001.250	499.400	-173.700
Riolering	6.300.000	6.300.000	6.300.000	6.300.000
Onderwijshuisvesting (beleidsarm IHP)	4.500.000	4.500.000	4.500.000	4.500.000

Uitvoeringsplan 2021-2024

BEDRIJFSVOERING EN BEDRIJFSMIDDELEN		2021	2022	2023	2024	Totaal
ALGEMEEN						
1	Nieuw werkplekconcept		600.000	400.000		1.000.000
2	Verzamelkrediet automatisering / ICT	320.000	320.000	320.000	320.000	1.280.000
	BYOD		155.000	55.000	55.000	265.000
3	Cameratoezicht					0
	Vervanging glasvezelkabel tbv cameratoezicht.			70.000		70.000
	Vervangen cameratoezicht				75.000	75.000
4	Auto's handhaving	25.000		50.000	25.000	100.000
5	Raadszaal					0
	Vervanging geluidsinstallatie	150.000				150.000
	Vervangen brandmeldinstallatie				112.000	112.000
OPENBARE RUIMTE						
6	Haven					
	Renovatie vloerdeur buitenhoofd, schoonmaken kolken haven	112.000	112.000			224.000
	Herstel van coating op staalconstructies	62.000	62.000			124.000
	Vervangen oeververbinding (50%)			60.900	60.900	121.800
	Vervangen oeververdediging BP Theodorushaven (50%)			113.200	113.200	226.400
	Baggerwerkzaamheden haven (50%)			43.900	43.900	87.800
	Vervangen meerjaren programma havendienst 1999 (50%)				50.500	50.500
7	Wagenpark R&B			417.000	350.000	767.000
	Verv 2020/2021: vrachtwagen, hoogwerker, 3 tractoren en 7 overige voertuigen	175.000				175.000
	vervanging 2022/2023: 21 voertuigen		261.000			261.000
8	Materieel R&B overig					0
	divers materieel		56.000			56.000
9	Evenementenkasten	24.000		23.000	40.500	87.500
CULTUUR						
10	CKB de Maagd					
	verv intercominstallatie, regietafel, besturing zaalverlichting en camerabeeld	16.500	16.500			33.000
	licht- en geluidsinstallatie, zenders en porofielspots				98.000	98.000
	vervangen meubilair horeca en kantoor				32.100	32.100
	gedeeltelijk vervangen computerapparatuur CKB			38.500	0	38.500
11	Markiezenhof					0
	vervangen klimaatbeheersing div museale ruimten	30.000				30.000
	vervangen/updaten audiovisuele presentatie	35.000	100.000			135.000
	verhuizing		34.000			34.000
SPORT						
12	Aankoop materieel sportaccommodaties	128.000				128.000
13	Inventaris sporthallen/gymzalen	120.000	170.000	25.000	25.000	315.000
Totaal investeringsvraag		1.197.500	1.886.500	1.616.500	1.401.100	4.700.500
Beschikbaar moederkrediet 2021		1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	3.000.000
Overschrijding		-197.500	-886.500	-616.500	-401.100	-2.101.600

Uitvoeringsplan 2021-2024

VASTGOED		2021	2022	2023	2024	Totaal
ALGEMEEN						
1	Verduurzamen vastgoed	415.000	1.400.000	1.000.000	1.000.000	3.815.000
SPORT / RECREATIE						
2	Verduurzaming Florastraat 90 (plan 2020)	585.000				585.000
3	Renovatie grassmaster op het sportpark Markiezen	63.000				63.000
4	Aanbrengen automatische beregeningsinstallaties sportparken	75.000	75.000			
5	Milieubeschermingsmaatregelen m.b.t. kunstgrasvelden	75.000				
6	Rozenoord, verlichting veld 11				31.000	31.000
7	Renovatie Gageldonk bouw- en inrichting sporthal		606.000		303.000	909.000
8	Rozenoord renovatie tennisbaan tbv Smash				25.000	25.000
9	Renovatie Sporthal Kannebuis + facelift vloer				1.037.000	1.037.000
10	Kannebuis vervangen tribune (2004)			35.000		35.000
11	Rozenoord renovatie tennisbaan tbv Smash				25.000	25.000
12	De Beek sporttechnische voorz 2006			27.000		27.000
13	Herschikken/bemeteren NUTS voorzieningen sportparken		150.000			150.000
14	Renovatie velden De Beek				195.500	195.500
15	Zwembad De Melanen, vervangen grondleidingen	517.000				
CULTUUR						
16	Gymzaal Auris Montaal (uit ISV-gelden)	0	0			0
17	Huis van de Wijk (uit ISV-gelden)	0	0			
18	Carnavalsbouwclubs	PM	PM	PM		
VOLKSHUISVESTING / ECONOMIE						
19	Verplaatsen bedrijventerrein de Linie	300.000	300.000			600.000
20	Nieuwe woonwagenlocatie	340.000				
Totaal vastgoed		2.370.000	2.531.000	1.062.000	2.616.500	8.579.500
Moederkrediet vastgoed		2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	8.000.000
Overschrijding		-370.000	-531.000	938.000	-616.500	-579.500

Uitvoeringsplan 2021-2024

OPENBARE RUIMTE	2021	2022	2023	2024	Totaal
Beschikbaar gesteld 2020					
Wegen (voor detaillering zie onderstaand overzicht)	537.400	576.500	476.200	0	1.590.100
Openbare verlichting	66.900	38.900			105.800

Uitvoeringsplan 2021 - 2024

1	Wegen (voor detaillering zie onderstaand overzicht)	4.457.300	2.528.100	1.686.700	2.120.600	10.792.700
2	Civiltechnische kunstwerken	595.000	405.750	325.000	177.500	1.503.250
3	Openbare verlichting	566.300	475.100	514.000	514.000	2.069.400
4	Openbaar groen	778.800	697.000	697.000	697.000	2.869.800
5	Aanleg wegen Landschappen van Allure (Poortgebied)	300.000	600.000			900.000
6	Snelfietsroute F58 (investering € 240.000,-)	240.000				240.000
	Verkeer Centrumgebied (investering € 250.000,-)					
	Is gefinancierd vanuit krediet A2110043 Verkeersbeheersing 2017					0
	ad € 326.000,-)					
7	Speelvoorzieningen	147.000	147.000	147.000	147.000	588.000
	Voor 2019 is het de bijdrage aan projecten (reconstructie wegen) en de noodzakelijke vervangingsinvesteringen					

Totaal openbare ruimte	7.688.700	5.468.350	3.845.900	3.656.100	20.659.050
Moederkrediet openbare ruimte	4.500.000	4.500.000	4.500.000	4.500.000	18.000.000
Overschrijding	-3.188.700	-968.350	654.100	843.900	-2.659.050

Wegen	2021	2022	2023	2024	Totaal
Beschikbaar gesteld 2020					
Gageldonk West	251.000	259.500	476.200		986.700
Scheldebalkon	286.400	317.000			603.400
Uitvoeringsplan 2021 - 2024					
Parkeergarage AdGM				235.800	235.800
Reconstructie Jacob Obrechtlaan	50.000		0	0	50.000
Korneel Slotmanslaan	289.800				289.800
Halsterseweg Noord	324.600	911.400			1.236.000
Gageldonk West				106.100	106.100
Scheldebalkon			0	56.000	56.000
Wouwseweg Halsteren			330.700	75.700	406.400
Burg. Elkhuisenlaan			190.000		190.000
Hof van Paltz			57.000		57.000
Vestinggronden Zuid	300.000				300.000
Vestinggronden Zuid	585.000				585.000
F58 Ruytershoveweg	500.000				500.000
Antwerpsestraatweg Noord van spoor	375.000	879.700			1.254.700
Antwerpsestraatweg Zuid			535.000	531.000	1.066.000
Zuidzijde Zoom	760.000				760.000
Heenweg	275.000				275.000
Jankenbergh				205.000	205.000
Plasticslaan		0		500.000	500.000
Vervanging Straatmeubilair	190.000	190.000	190.000	190.000	760.000
Vervanging Verkeersinstallaties	807.900	547.000	384.000	221.000	1.959.900
Wegen (totaal)	4.457.300	2.528.100	1.686.700	2.120.600	8.672.100

Taakvelden conform indeling BBV-wetgeving

Om baten en lasten van taken en activiteiten te kunnen aggregeren en met die van andere gemeenten te kunnen vergelijken, moeten ze in vergelijkbare eenheden worden ingedeeld. Daarom wordt een lijst met taakvelden voorge-schreven vanaf begroting 2017.

In dit hoofdstuk bij de programmabegroting is een overzicht opgenomen “van programma naar taakvelden”. Hierin is in een oogopslag de vertaling van de programma’s naar de taakvelden te lezen, inclusief de belangrijkste verschuivingen tussen de programma’s als gevolg van de introductie van de taakvelden.

Taakveld overzicht conform programma 1

Programma (Bedragen * € 1.000)	Taakveld	Baten/ Lasten	MJB 2021*	MJB 2022*	MJB 2023*	MJB 2024*
P1 Besturen, Samenwerken en Veiligheid	0.1 Bestuur	Baten	0	0	0	0
		Lasten	3.094	3.023	3.029	3.047
	Subtotalen Taakveld		3.094	3.023	3.029	3.047
	0.10 Mutaties reserves	Baten	0	0	0	0
	Subtotalen Taakveld		0	0	0	0
	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Baten	56	56	56	56
		Lasten	5.333	5.108	5.215	5.326
	Subtotalen Taakveld		5.277	5.052	5.159	5.271
	1.2 Openbare orde en veiligheid	Baten	472	472	472	472
		Lasten	1.500	1.496	1.497	1.490
	Subtotalen Taakveld		1.028	1.025	1.026	1.019
	Saldo		9.399	9.100	9.214	9.337

Taakveld overzicht conform programma 2

Programma (Bedragen * € 1.000)	Taakveld	Baten/ Lasten	MJB 2021*	MJB 2022*	MJB 2023*	MJB 2024*
P2 Samen leven, samen doen	0.10 Mutaties reserves	Baten	0	0	0	0
	Subtotalen Taakveld		0	0	0	0
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	420	420	420	420
		Lasten	6.764	6.831	6.858	6.866
	Subtotalen Taakveld		6.343	6.410	6.437	6.446
	6.2 Wijkteams	Baten	0	0	0	0
		Lasten	5.074	5.088	5.103	5.117
	Subtotalen Taakveld		5.074	5.088	5.103	5.117
	6.3 Inkomensregelingen	Baten	34.218	34.218	34.218	34.218
		Lasten	40.736	40.757	40.781	40.806
	Subtotalen Taakveld		6.517	6.539	6.563	6.587
	6.4 Begeleide participatie	Lasten	12.554	12.380	12.293	12.175
	Subtotalen Taakveld		12.554	12.380	12.293	12.175
	6.5 Arbeidsparticipatie	Baten	0	0	0	0
		Lasten	4.731	4.745	4.821	4.893
	Subtotalen Taakveld		4.731	4.745	4.821	4.893
	6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	Baten	0	0	0	0
		Lasten	2.475	2.475	2.475	2.475
	Subtotalen Taakveld		2.475	2.475	2.475	2.475
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Baten	1.209	1.212	1.213	1.213
		Lasten	20.392	20.485	20.784	20.791
	Subtotalen Taakveld		19.183	19.273	19.571	19.577
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Lasten	15.877	15.877	15.877	15.877
	Subtotalen Taakveld		15.877	15.877	15.877	15.877
	6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	Baten	734	734	734	734
		Lasten	17.751	17.831	17.831	17.831
	Subtotalen Taakveld		17.017	17.097	17.097	17.097
	6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	Lasten	1.934	1.934	1.934	1.934
	Subtotalen Taakveld		1.934	1.934	1.934	1.934
	7.1 Volksgezondheid	Baten	0	0	0	0
		Lasten	2.580	2.556	2.592	2.627
	Subtotalen Taakveld		2.580	2.556	2.592	2.627
	Saldo		94.284	94.374	94.764	94.806

Taakveld overzicht conform programma 3

Programma (Bedragen * € 1.000)	Taakveld	Baten/ Lasten	MJB 2021*	MJB 2022*	MJB 2023*	MJB 2024*
P3 (Vrijetijds-) Economie, werk- gelegenheid, onderwijs	0.10 Mutaties reserves	Baten	0	0	0	0
	Subtotalen Taakveld		0	0	0	0
	2.4 Economische havens en waterwegen	Baten	467	467	467	467
		Lasten	1.613	1.746	1.730	1.713
	Subtotalen Taakveld		1.145	1.279	1.263	1.246
	3.1 Economische ontwikkeling	Baten	170	170	170	170
		Lasten	1.766	1.773	1.780	1.811
	Subtotalen Taakveld		1.597	1.603	1.610	1.641
	3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Baten	256	256	256	256
		Lasten	917	924	931	938
	Subtotalen Taakveld		660	667	674	682
	3.4 Economische promotie	Baten	868	868	868	868
		Lasten	1.218	1.222	1.224	1.227
	Subtotalen Taakveld		351	354	356	359
	4.1 Openbaar basisonderwijs	Lasten	343	343	343	343
	Subtotalen Taakveld		343	343	343	343
	4.2 Onderwijshuisvesting	Baten	0	0	0	0
		Lasten	4.161	4.401	4.589	4.773
	Subtotalen Taakveld		4.161	4.401	4.589	4.773
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Baten	3.189	3.189	3.189	3.189
		Lasten	4.809	4.811	4.813	4.814
	Subtotalen Taakveld		1.620	1.622	1.623	1.625
	5.1 Sportbeleid en activering	Baten	2	2	2	2
		Lasten	2.820	2.824	2.828	2.832
	Subtotalen Taakveld		2.817	2.822	2.826	2.830
	5.2 Sportaccommodaties	Baten	2.139	2.139	2.139	2.139
		Lasten	5.926	5.426	5.152	4.865
	Subtotalen Taakveld		3.787	3.287	3.012	2.726
	5.3 Cultuurpresentatie, cultuur-productie en cultuurparticipatie	Baten	2.382	2.382	2.382	2.366
		Lasten	7.607	7.626	7.617	7.640
	Subtotalen Taakveld		5.225	5.245	5.235	5.275
	5.4 Musea	Baten	316	314	314	314
		Lasten	3.480	3.560	3.583	3.611
	Subtotalen Taakveld		3.165	3.246	3.269	3.297
	5.5 Cultureel erfgoed	Baten	264	257	257	229
		Lasten	794	795	795	795
	Subtotalen Taakveld		531	538	538	566
	5.6 Media	Baten	146	146	146	146
		Lasten	1.273	1.273	1.273	1.273
	Subtotalen Taakveld		1.127	1.127	1.126	1.126
	Saldo		26.529	26.533	26.467	26.487

Taakveld overzicht conform programma 4

Programma (Bedragen * € 1.000)	Taakveld	Baten/ Lasten	MJB 2021*	MJB 2022*	MJB 2023*	MJB 2024*
P4 Woon- en leefomgeving	0.10 Mutaties reserves	Baten	1.754	1.368	1.190	1.073
		Lasten	2.189	4.268	0	1.708
	Subtotalen Taakveld		435	2.900	-1.190	635
	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	1.315	1.113	1.113	1.113
		Lasten	2.386	2.387	2.386	2.384
	Subtotalen Taakveld		1.071	1.274	1.273	1.271
	0.63 Parkeerbelasting	Baten	4.695	4.695	4.695	4.695
	Subtotalen Taakveld		-4.695	-4.695	-4.695	-4.695
	2.1 Verkeer en vervoer	Baten	362	272	272	272
		Lasten	9.621	9.570	9.532	9.480
	Subtotalen Taakveld		9.260	9.299	9.260	9.208
	2.2 Parkeren	Baten	39	39	39	39
		Lasten	2.843	2.919	2.907	2.873
	Subtotalen Taakveld		2.805	2.880	2.868	2.834
	2.5 Openbaar vervoer	Baten	0	0	0	0
		Lasten	171	172	172	173
	Subtotalen Taakveld		171	172	172	173
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	2.317	6.428	1.033	10
		Lasten	3.342	4.730	2.067	1.046
	Subtotalen Taakveld		1.025	-1.697	1.034	1.036
	5.5 Cultureel erfgoed	Lasten	98	98	98	98
	Subtotalen Taakveld		98	98	98	98
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Baten	67	67	67	67
		Lasten	4.862	5.121	5.377	5.643
	Subtotalen Taakveld		4.796	5.054	5.311	5.576

Programma (Bedragen * € 1.000)	Taakveld	Baten/ Lasten	MJB 2021*	MJB 2022*	MJB 2023*	MJB 2024*
P4 Woon- en leefomgeving	7.2 Riolering	Baten	12.903	13.520	14.148	14.651
		Lasten	9.676	10.488	11.436	12.274
	Subtotalen Taakveld		-3.227	-3.032	-2.712	-2.377
	7.3 Afval	Baten	9.399	9.400	9.402	9.403
		Lasten	7.360	7.361	7.363	7.364
	Subtotalen Taakveld		-2.039	-2.039	-2.039	-2.039
	7.4 Milieubeheer	Baten	0	0	0	0
		Lasten	1.315	1.315	1.315	1.315
	Subtotalen Taakveld		1.315	1.315	1.315	1.315
	7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Baten	32	32	32	32
		Lasten	69	69	69	69
	Subtotalen Taakveld		37	37	37	37
	8.1 Ruimtelijke ordening	Baten	78	78	78	78
		Lasten	1.215	1.223	1.230	1.237
	Subtotalen Taakveld		1.137	1.145	1.152	1.159
	8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Baten	17.315	12.395	7.117	8.862
		Lasten	16.755	10.856	7.117	7.154
	Subtotalen Taakveld		-560	-1.539	0	-1.708
	8.3 Wonen en bouwen	Baten	2.949	1.320	1.320	1.320
		Lasten	5.352	4.856	4.355	4.073
	Subtotalen Taakveld		2.403	3.535	3.035	2.753
Saldo			14.031	14.706	14.918	15.276

Taakveld overzicht conform programma 5

Programma (Bedragen * € 1.000)	Taakveld	Baten/ Lasten	MJB 2021*	MJB 2022*	MJB 2023*	MJB 2024*
P5 Bedrijfsvoering, financien, dienstverlening	0.10 Mutaties reserves	Baten	72	72	72	72
		Lasten	0	0	0	0
	Subtotalen Taakveld		-72	-72	-72	-72
	0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	Baten	0	0	0	0
	Subtotalen Taakveld		0	0	0	0
	0.2 Burgerzaken	Baten	1.393	1.261	1.230	1.230
		Lasten	2.258	2.210	2.203	2.214
	Subtotalen Taakveld		865	949	973	984
	0.4 Overhead	Baten	3.263	3.298	3.333	3.365
		Lasten	26.056	27.141	25.570	25.408
	Subtotalen Taakveld		22.793	23.843	22.237	22.042
	0.5 Treasury	Baten	1.808	2.030	2.588	2.144
		Lasten	1.258	1.280	1.302	572
	Subtotalen Taakveld		-550	-750	-1.286	-1.572
	0.61 OZB woningen	Baten	7.661	7.721	7.781	7.841
		Lasten	791	791	791	791
	Subtotalen Taakveld		-6.870	-6.930	-6.990	-7.050
	0.62 OZB niet-woningen	Baten	8.509	8.509	8.509	8.509
		Lasten	124	124	124	124
	Subtotalen Taakveld		-8.385	-8.385	-8.385	-8.385
	0.64 Belastingen overig	Baten	183	183	183	183
		Lasten	0	0	0	0
	Subtotalen Taakveld		-183	-183	-183	-183
	0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	Baten	142.108	143.673	144.132	144.610
	Subtotalen Taakveld		-142.108	-143.673	-144.132	-144.610
	0.8 Overige baten en lasten	Baten	1.436	0	0	0
		Lasten	1.436	1.070	1.606	2.135
	Subtotalen Taakveld		0	1.070	1.606	2.135
Saldo			-134.511	-134.131	-136.232	-136.711

Taakveld overzicht conform programma 6

=Programma (Bedragen * € 1.000)	Taakveld	Baten/ Lasten	MJB 2021*	MJB 2022*	MJB 2023*	MJB 2024*
P6 Duurzaamheid	0.10 Mutaties reserves	Baten	0	0	0	0
	Subtotalen Taakveld		0	0	0	0
	7.4 Milieubeheer	Baten	0	0	0	0
		Lasten	988	841	845	849
	Subtotalen Taakveld		988	841	845	849
	Saldo		988	841	845	849
	Totaal		10.721	11.423	9.975	10.043

Afkortingenlijst

AB	Algemeen Bestuur	COELO	Centrum voor onderzoek van de economie van de lagere overheden
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk	CUPRO	College Uitvoeringsprogramma
AOW	Algemene Ouderdomswet	CV	Commanditaire Vennootschap
APV	Algemene Plaatselijke Verordening	DB	Directie Beraad
AU	Algemene Uitkering	DKD	Digitaal Klant Dossier
Awbz	Algemene wet bijzondere ziektekosten	DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen	DVO	Dienstverleningsovereenkomst
BB	Bijzondere Bijstand	3 D's	3 Decentralisaties, Jeugd, WMO en Participatie
BBE	Biobased Economy	ECB	Europese Centrale Bank
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies	EPZ	Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Ned
BENEGO	Belgisch Nederlands Grensoverleg	EDP	Electronic data Processing
BER	Bergen op Zoom, Etten-Leur en Roosendaal	FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden
BERM	Bergen op Zoom, Etten-Leur Roosendaal en Moerdijk	FLO	Functioneel LeeftijdsOntslag
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie	GBA	Gemeentelijke basisadministratie
BIBOB	Bevordering Integriteitbeoordelingen door het Openbaar Bestuur	GBKN	Grootchalige Basiskaart Nederland
BI-zone	Bedrijven-Investeringszones	GCC	Green Chemistry Campus
BIJ	Bestuurlijke Informatie Justitiabelen	GDI	Gemeentelijk Duurzaamheidsindex
BIV	Bestuurlijke Informatie Voorziening	GF	Gemeentefonds
BiZa	Ministerie van Binnenlandse Zaken	GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
BIZ-Heffing	Bedrijveninvesteringszone	GGW	Gebied Gericht Werken
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten	GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij ongevallen en rampen
BOA	Bijzonder Opsporings Ambtenaar	GMK	Gemeenschappelijke Meldkamer
BOM	Brabantse Ontwikkelings Maatschappij	GIS	Gemeentelijk Informatie Systeem
BOR	Beheer Openbare Ruimte	GOL	Grensoverschrijdend Openbaar Lichaam
BoZ	Bergen op Zoom	GROGZ	Gemeenschappelijke Regeling Openbare GezondheidsZorg
BRIM	Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten	GRP	Gemeentelijk RioleringsPlan
BRZO	Besluit Risico's Zware Ongevallen	GSV	Gemeenschappelijk Samenwerkingsverband West Noord-Brabant
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde	GRVR	Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten	HBH	Holding Bergsche Heide
BVL	Brabants Verkeersveiligheids Label	HBO	Hoger Beroeps Onderwijs
BVR	Bestuurlijke Voortgangrapportage	HOF	Wet Houdbare Overheids Financiën
BZK	Binnenlandse Zaken	HRM	Human Resource Management
BWB	Belastingssamenwerking West-Brabant	IAU	Incidentele Aanvullende Uitkering
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomsten	IBG	Informatie Beheer Groep
CBL	Cross Border Leases	IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte
CBKWB	Centrum Beeldende Kunst West Brabant	ICT	Informatie en communicatie technologie
CHO	Cultuurhistorische organisaties	I & A	Informatisering & Automatisering
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin	IFLO	Inspectie Financiën Lokale en Provinciale Overheden
CKB	Centrum voor de Kunsten Bergen op Zoom	IHP	Integraal huisvestingsplan
COA	Centraal orgaan opvang asielzoekers	IKC	Integraal kindcentra
CROW	"Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek"	IPO	InterProvinciaal Overleg
		ISD	Intergemeentelijke Sociale Dienst
		ISV	Investeringsprogramma Stedelijke Vernieuwing
		IV3	Informatie voor derden

JOC	Jongeren OntmoetingsCentrum	RVB	Raadsvoorstelbesluit
JPP	JeugdPreventieProject	RWB	Regio West Brabant
KCC	Klant ContactCentrum	RWE	Rheinisch Westfälische Elektrizitätswerk
KCS	Klant Contact systeem	SCB	Starterscentrum Bergen op Zoom
KING	Kwaliteits Instituut Nederlandse Gemeente	SCR	Starterscentrum Roosendaal
KOR	Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte	SE	Standaardeenheden
LIOR	Leidraad Inrichting Openbare Ruimte	SEPH	Servicepunt Handhaving
LVA	Landschappen van Allure	SIW	Sterk in Welzijn
MARB	Milieu & afvalregio Breda	SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden
MCT	Markiezaatcontainer Terminal	SOT	School Ondersteuningsteam
MIP	Meerjaren Investerings Programma	SROI	Social Return on Investment
MFA	Multifunctionele Accomodaties	SVW	Stichting Verenigde Wijkcentrum
MKB	Midden- en Kleinbedrijf	SWWB	Samenwerking in de Waterketen binnen de Waterkring West Brabant
MKOB	Wet Mogelijkheid Koopkrachttegemoetkoming Oudere Belastingplichtigen	SW	Sociale Werkvoorziening
MOP3	Meerjaring OntwikkelingsPlan derde fase	SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
MPG	Meerjaren Programma Grondbedrijf	TIP	Telefonisch Informatie Punt
MVA	Materiële vaste activa	TNO	Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek
MVI	Maatschappelijk Verantwoord Inkopen	TOS	Thuis op Straat
NAR	Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement	UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
NASB	Nationaal Actieplan voor Sport en Bewegen	VAC	Vrouwen Advies Commissie
NCDO	Nationaal Commissaris Digitale Overheid	VGRP	Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan
NGRU	Netto gecorrigeerde Rijksuitgaven	VRI	Verkeersregelininstallaties
NIEGG	Niet In Exploitatie Genomen Gronden	VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
NME	Natuur en Milieu Educatie	VPT	Veilig Publieke Taak
NUP	Nationaal UitvoeringsProgramma	VSP	Verkeersstructuur Plan
NVM	Nederlandse Vereniging van Makelaars	VTE	Beleidseconomie
4 O's	Onderzoek, Overheid, Onderwijs en Ondernemers	VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	VVV	Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer
OMWB	Omgevingsdienst Midden- en West Brabant	Wabo	Wet algemene beschouwingen omgevingsrecht
OZB	Onroerende zaakbelasting	Wajong	Wet arbeidsongeschiktheid voor jonggehandicapten
3 P's	Planet, People en Profit	WBWL	West- Brabantse Waterlinie
PA	Public Affairs	Wet HOF	Wet Houdbare Overheids Financiën
PAS	Programma Aanpak Stikstof	WIJ	Wet Investeren in Jongeren
P&C cyclus	Planning & Control cyclus	Wknp	Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen
R2C	Right to Challenge	WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
RAP	Regionaal Actie Plan	WO	Wetenschappelijk Onderwijs
RAV	Regionale Ambulance Voorziening	WOS feiten	Woninginbraken, Overvallen en Straatroven
RAWB	Regionaal Archief West Brabant	WOZ	Waardering Onroerende Zaken
REWIN	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij West-Brabant	Wpg	Wet Pulieke Gezondheid
RDVO	Raamdienstverleningsovereenkomst	WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
RIEC	Regionaal Informatie- en Expertisecentrum	WSW	Wet sociale werkvoorziening
RMC	Regionale Meld en Coördinatie	WVS	Werkvoorzieningsschap
RMD	Regionale MilieuDienst	WWB	Wet Werk en Bijstand
RO	Ruimtelijke Ordening	WWnV	Wet Werken naar Vermogen
ROBEL	Rotterdam & België	ZvW	Zorgverzekeringswet
ROC	Regionaal Opleidingen Centrum	ZWO	Zorg Welzijn & Onderwijs
RSG	Rijks Scholen Gemeenschap	ZZP	Zelfstandige Zonder Personeel
RUD	Regionale Uitvoeringsdiensten		

Colofon

De Begroting 2021 en Meerjarenraming 2022 – 2024 is een uitgave van de gemeente Bergen op Zoom.

Inhoud:	Gemeente Bergen op Zoom
Foto's:	Aangenaam Bergen op Zoom, VVV Brabantse Wal
Beeldmateriaal:	VVV Brabantse Wal / Citymarketing Bergen op Zoom
Ontwerp en opmaak:	FraaieDingen.nl

